

que non habet distinctam actualitatem nec distinctas formas. Ad oppositum arguitur. Actio notificat formam. quia forma dat esse et agere. ergo diverse actiones et specificiter distincte arguunt formas specificiter distinctas. Sed partes organice animales habent operationes specificiter distinctas. ergo et formas specificiter distinctas. minor est evidens de se. Sed distinctio organice partium vel est essentialis vel e accidentalis. Non accidentalis quia esset separabilis. et posset non esse et partes non distinguerentur ergo est essentialis. et habetur propositum.

Respondetur quod ista questio Querit de pluralitate. Supposito quod sint plures forme in homine ad minus due. scilicet anima rationalis et forma corporis mixti quod hic teneo quasi pro fidei constantia et veritate. de alijs ab homine est querendum. An in omni viuo alio ab homine sit aliqua forma substantialis propter animam qua vivit. Secundo de proposito. Utrum talis distinctio partium organice sit per formas specificiter distinctas. Quantum ad primum dicitur a multis quod non. et probatur sic primo. unius generatio est unius terminus numero. sed generatio cuiuslibet viui alterius ab homine est tamen una numero. ergo una erit tamen numero forma. maior patet ex 5° phisicorum. quia unius motus unius est terminus et hoc proportionaliter. Si genere. genere. Si specie. specie. Si numero. numero. Sed iste plures forme si essent aut educerentur de una potentia materie aut de diversis. Non de eadem. Tum quia Cor. 11° methaphisicorum. vult quod numerus potentiarum in materia est secundum numerum specierum. et ita iste due forme haberent eandem speciem. Sed impossibile est esse duas tales simul in eodem. Tum quia sequitur etiam ex hoc quod iste due forme producerent materiam habentem eandem potentiam. et sic duo actus essent eiusdem potentie quod est contra philosophum 3° phisicorum. quia posse egrotare et posse sanari distinguuntur sicut actus ad quos sunt. Sed actus sanandi et egrotandi non sunt idem actus. ergo nec posse hoc et illud sunt una potentia. Nec potest dici quod educatur de diversis potentis materie. Tum quia ille potentie inessent materie sine ordine et per duas forme. quod est impossibile. scilicet duas formas esse in eodem sine ordine. tamen quia tunc materia ut est terminus a quo includeret plures mutaciones et esset ens per accidens. quia plures potentias includens. Sed de ente per accidens non generatur ens nisi per accidens. ergo non generatur nisi ens per accidens. Sed unius entis non est nisi unum esse. et unum esse est ab una forma. Sed inter formam substantialem et accidentalem est triplex differentia. prima. quia subalis dat esse simpliciter. Accidentalis dat esse habens quid. Secunda quia subalis aduenit enti in potentia simpliciter. sed accidentalis enti in actu simpliciter. Tertia est. quia substantia est generatio simpliciter. quia transitur de potentia simpliciter ad esse simpliciter. Accidentalis autem forme est generatio secundum quod. Sed si una forma subalis posset sequi aliam formam subalem in eodem. non essent iste due substantiales. Nam secunda non daret esse simpliciter et adueniret enti simpliciter. et per consequens eius esset generatio secundum quod. Et hoc ultimum patet. quia generatio non est motus. ex 5° phisicorum. quod probatur ibi Aristotele. duplici ratione. Tum quia quod generatur non est. Tum quia quod generatur non est in loco. Illud autem quod movetur est. et est in loco. et sic generatio non est motus. et tamen utriusque istorum est respectu secunde forme substantialis. propter primam. quia propter primam subiectus esset simpliciter. et esset in loco. Sed ad principale. quando a diversis formis accipitur predicatio vel ille forme non sunt per se ordinate. vel sunt per se ordinate. Si primum est predicatio per accidens. ut homo est albus. si

secundum est predicatio per se. secundo modo ut superficies est alba. vel superficies est albus. ergo si generatio accipitur ab una forma et species ab alia. quod oportet dicere ponentibus plures formas in aliquo viuo. sequitur quod predicatio generis de viuo non erit per se primo modo. quod manifeste est falsum. Sed pluralitas non est sine necessitate ponenda secundum Aristotelem primo phisicorum. contra Anaxagoram. Sed non est necessarium ponere illas plures formas quia perfectior pertinet imperfectiore virtualiter sicut teragonum trigonum. ex secundo de anima. ergo non est ponenda pluralitas formarum. quia una perfectio posset facere quod facerent due.

Sed contra istam opinionem arguitur multipliciter. primo sic. Impossibile est eundem effectum esse realiter a quibuscumque et quantumcumque diversis agentibus. Sed a quocumque et qualitercumque corrumpatur corpus viuum. dum non statim resoluitur in elementa semper producit idem cadauer. et eiusdem rationis ut patet ad sensum. Sed idem non potest esse terminus actionis huius et illius agentis. ergo non est aliquid nouiter productum per actionem corruptiuam corporis animati. sed est derelictum. Sed illud derelictum habet aliquam formam. ergo prius habuit duas. scilicet quam vivebat. Confirmatur minor rationis. quia bos siue per cultellum siue per immersionem siue per suffocationem et quouis alio modo corrumpatur semper derelinquitur idem cadauer et eiusdem bouis. corruptio autem hec et illa non sunt nata inducere eandem formam in subiecto et sine alteratione preuia. ergo manet idem cadauer bouis per eandem aliquam formam que prius. Sed anima est actus corporis phisici. secundo de anima. sed si in re animata non esset nisi una forma. anima non esset corporis actus sed materie. quia illa una forma esset anima. ergo oportet dare aliam precedentem. Respondetur quod anima est forma perfectior et continet imperfectiores. que est forma mixti seu corporis. ut tetragonum pertinet trigonum. Anima ergo potest considerari dupliciter. uno modo in quantum anima. alio modo in quantum continet et supplet formam mixti. primo modo anima est actus corporis mixti. quia presupponit seipsum ut supplet formam mixti. secundo autem modo quia nihil presupponit aliud realiter a materia sic anima dicitur actus materie. non actus corporis. Contra. verba sunt verba. Nam anima propter istam pertinetiam virtutalem vel habet in se aliquam distinctionem realem. vel non. sed est eque simplex. si sic ergo forma nobilior non est simplicior nec eque simplex quod est absurdum. quia forma quanto nobilior tanto simplicior. tunc etiam habet propositum quia tali forme ex parte susceptivi perfectibilis non responderet nisi propria materia parte. Sed ista que distinguuntur sint. a. et b. vel ipsum. a. et b. se ex parte informatis. vel ex parte informabilis. Si ex parte informabilis. g. erit alia forma ab ipso b. et sic habetur propositum. si ex parte informatis. ergo ex parte informabilis non responderet nisi materia. et sic anima est actus materie non corporis. Ista ergo fuga nulla est. Si dicatur quod forma per illam pertinetiam virtuale est eque simplex. ergo ut prius erit actus materie non corporis. Sed ad principale. Nullum accidens potest fundari in materia sine aliqua forma substantiali. Nam materia cum forma sunt causa omnium accidentium. ex primo phisicorum in uno quoque viuo cum est mortuum remanet eadem accidentia numero que prius. ergo aliqua forma eadem numero que prius. non anima ut prius quia mortuum est. ergo aliquid alia et habet propositum. probatio minoris quia non est dare unum illa accidentia nouiter producantur in illo subiecto. et sine alteratione precedente. ponatur quod in istati unum violententer vel naturaliter

1° pmo
2° qsto
3° mmo
4° vnyg.
5° dno.
6° qno est
7° forma.
8° for

92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the word 'vniu' and other illegible text.

uel naturaliter moriaf. **C** Teneo ergo q in quocūq; aiato necesse est ponere aliquā formāz qua corp^o est corpus que est forma corpis mixtū aliam ab illa qua est aiatum. **M**ō intelligēdo de illa qua est corp^o. i. in diuiduū corporis qd est gen^o. qz vñūqdq; per formā ppriāz z ultimā est indiuiduū corporis qd est gen^o. sed de forma qua est corp^o ut corpus dicit pte indiuidui. fm quā nō est indiuiduū corporis pmo nec in diuiduū substantie uel spēs sed est tñ in genere per reductionem.

Recreationes alterius opinio-

nis pcludunt. **A**ld pma que ex vinitate generationis procedit. dico q minor est falsa. imo cuiuslibet viui sunt saltē due generatiōes ad duas formas terminante. z est etiā a diuersis agētib^o. hec z illa. **C** Uel aliter q est vna generatio in cōparatiōe ad ultimam formā. sed sunt multe ptiales pcedētes se ordine tēporis uel nature. **C** Ald scdam cū dī. q uel educant de vna potētia materie uel de diuersis. dicēdum q pōt dari utrūq; z cū pbat q nō de eadē. p^o per Lōmē. xj. metha. dicēdū q loqitur de potētia ut est dīa entis. que est differētia obiectiua. z uerum est q numerus potētiarū est fm numerū spērū. **S**z tūc nī bil hēs. qz hic loqmur de potētia sibiectiua a qua forma dī educi. **C** Secdo cū pbat. qz tūc eēt duo act^o eiusdem potētie. dico q uerū est q sunt eiusdē potētie fundamētali z eiusdē potētie receptiue que est eadē z rōz ex p^o pby. z alibi frequenter. **C** Ald illud tertio pby. q posse egrotare z posse sanare zc. dico q loqitur de potētia obiectiua uel sibiectiua quātuz ad respectū potētiālitatē. z potētia sic accepta utiq; multiplicat fm pluralitatē actū ad quos est. **C** pōt test etiā dari scdm. s. q iste due forme educant de diuersis potētijs materie. **C** Cū autē dicit p^o q ille potētie inessent materie sine ordine. dico q falsum est imo sicut sibiectū respectu pcurū passionū oēs respiciunt fm ordinē quēdā. sic z materia hz plures potētiās ordinatē. **C** Uel aliter qz ille plures potētie eēt sine ordine respectu fundamēti nō tñ respectu terminoz. sicut de duab^o relatiōib^o que pnt eē in eodē fundamēto sine ordine qstū est ex pte fundamēti. **L**z ordinatē insint in cōparatiōe ad terminos diuersos. forme igit^o due essent in eodē viuo fm quēdam ordinem dato q a diuersis potētijs materie educantur. **C** Cū dicit scdo q tūc termin^o a quo eēt ens per accidēs. dico q nō sequit. qz l3 plres potētie quas materia includit accidāt inter se nō tñ hūs eas erit ens per accidēs. **L**z enī ex igne generet aqua z aer: ut est in potētia ad utrūq; ignis tñ non erit ens per accidēs. in rōne termini nec sibiecti. qz l3 ille potētie accidāt inter se nō tñ ppter hoc hūs erit ens per accidēs. **C** Ald tertius cū dī q nō esse est ab vna forma. dico q falsum est. qd oīdo sic. qz sicut ens z vñū diuidit per simplex z cōpositū. sic z esse. ergo sicut ens cōpositū est vñū includēs multa entia particularia uel partialia. sic vñū eē cōpositi includit plura esse ptialia. **C** Cum enī eētia z eē sint idē quō eētia erit cōposita z nō eē. **C** Uel aliter ppter pteriosos pōt dici q vñū eē totale ultimū z specificū est ab vna forma z specificā ultima. z sic tale cōpositū diuidit in duo s. in actū ppriū qui est forma ultia. z in potētiā ppriā que icludit pma materiā cū oib^o formis pcedētib^o. **C** Ald quartū dicēdum q nō obstāte pluralitate formarū subaliū pnt saluari iste tres dīe iter formā s bstantialē z accidētālē. **C** Cū arguit q pma non qz scda

forma nō daret eē simplr. dico q falsus est. **E**ssē enī simplr pōt sumi duplr s3 **A**ri. p^o de generatiōe. vno mō ut diuisū s nihil. z sic oīs forma qēūq; sit dat eē simplr. **A**lio mō ut est diuisum ptra eē accidētale. z s3 qd. z sic oīs forma s baliis dat eē simplr. z sic scda sic pma z qlibet alia si eēt mille. **C** Uī arguit q scda nō. qz scda foza aduēiret enti simplr. dico q uerū ē simplr respectu pte forme iā pēritis. s3 nihilomin^o aduenit enti i potētia ad aliū eē simplr. qd ē p scdaz formā. z p pns gnātio scde forme ē gnātio simplr nō s3 qd. **C** Ald pbatidēz h^o ultimi. cū dī q generatio nō ē mot^o. quō hoc sit intelligēdū dictū est in qōne pcedētib^o s3 ad pbatidēs que vident facere cōtra b. **C** Ald pma cū dī qd generat nō est zc. dico q ly nō eē capif puatiue z est sensus qd generat. i. sibiecti generatiōi caret eē simplr. nō sic qd mouet. **S**i arguas qd generat sibiē nullā formā subalē h3 que dat eē simpliciter. dico q facis falsā pntiā. pōt enī se hīe eē simplr per vñā formā z carere per aliā formā. **C** Ald scdaz pbatidēz cū dī qd generat nō est i loco zc. dico sic eē intelligēdū q subuz generatiōis nō est in loco p aliqd qd sibiectiā generatiōi. ul qd per generatiōē acquiratur qz illud est sola suba. que de se nō habet qd in loco. **L**z pcomitet subum generatiōis qstitas. z respectu hui^o sit i loco. nō sic de alijs mutatiōib^o que oēs vident supponere aliqz qstitatē i subo rōne cui^o illd qd mouet ē in loco. z p rāto dī nō eē in loco qd generat. **C** Ald qntā que pcedit de pdicatione sumpta a diuersis formis. **R**z. q nō plus pcludit nisi q pdicatus sumptū a forma posteriori nō pdicaf de illo p se qd accipit a forma priori. sic p3 in exēplis positis. hō albus. supficiatū. coloratū. sic nec ista ē per se aiā est hō. **C** Cōtra qz nec eōuerso ista ē p se coloratū ē supficies. **C** **R**z. accipiēdo q pēise sumūtur a forma pōri z a posteriori nō pdicant de se mutuo z sic gen^o de dīa nō pdicatur nec eōuerso. spēs autē icludit ipm genus. z differētia nō. z sic pōt genus de spē pdicari **C** Ald sextā dicēdū q plres formas ponere ē necessitas vitāde pdictionis. q est maxia necessitas. qz enī forma aiē nō manēte. corp^o manet idē qd prius. ut p ostēsus ē. per necessitatē oportet ponere formā q corpus est corpus. aliā ab illa que est aiā qua est corpus animatū. aliter esset corpus z non corpus.

Quātum ad scdm.

dicūt quidaz q nō. **M**odus ponēdi ē iste q i bruto ul viuo quocūq; esto q eēt aliq forma alia mixti pcedēs aiā: illa est vna reali. s3 plres virtualiter. pntēs plures pfectiōes s3 quas pstituit diuersa organa q sunt principia iperfecta z remota diuersarū opationū. qre etiā ulterius si aiā hīnet talē formā mixti nō oportet ponere pter vñā formā. s. aiāz sic diuersarū opationū z pfectionū virtualr cōtentiā. **C** Arguit autē multipliciter p ista opi. p^o q pluralitas nō ē ponēda sine necessitate. s3 hic nlla est necessitas ponēdi tales formas plres cū vna pfecta forma possit qēqd ille plres quarū ē virtualr pētina. p hoc etiā faciūt rōnes oēs prime opi. primi articli **C** **S**. sic. maior distinctio appet in opatiōib^o z alijs correspondētib^o organis in qstū aiata sunt qz in qstū mixta. ut p3 de videre z audire z huiusmodi. **S**z ppter illā diuersitatē nō ponūtur multe spāles forme itēgrates vñā aiāz sēsitinā. q nec op3 pōere illā diuersitatē in forma mixti. **C** **S**. ex duob^o entib^o i actu nō fit vñū ex. 7. meth. qz duo act^o pstituit duo in actu. s3 plres forme sunt plures act^o. qz forma ē act^o. q aiā nō eēt vñū in actu. qd est falsū. **C** **S**. diuersa spēs nō

70. 4.

a. h. fallac

fit 4.

se mutuo

211. sine pte 211. 1. est 1.

forz.

onu

bi 4

41 4

ptinuant. s; aial est vnu ptinuū. ergo nō cōstat ex pti-
 bus specificē distinctis. maior pbat. q; que allarū for-
 marū pficeret materiā que eēt rō ptinuādi. nō vide-
 tur posse dici. C. S. ex duob' distinctis nūero nō fit
 vnu nūero. p; g multomin' spē distinctis que magis
 differūt. C. S. diuiso uerme utraq; ps vinit. p; aut
 ergo est aia vni' spēi in utraq; pte uel alterius spēi. si
 p̄mū ergo in toto erat vna spē. si scōz ergo vnus ver-
 mis diuisus erit multa aialia s̄m spēz qd nō videt.
 C. S. sic aliqd est ens ita est vni'. ergo pfectius ens
 est pfectius vnus. s; aial est pfecti' ens q; ignis. g est
 pfectius vnus. qd nō videt si aial tot formas h; z
 ignis nō nisi vna. C. S. q̄libet forma subalis cū ma-
 teria sua pstituit suppositū de genere sube. ergo aial
 vni' eēt plura supposita sicut hēret formas subales
 specificē distinctas. sic eni arguit cōtra ponētes ele-
 menta s̄m suas formas perfectas uel imperfectas re-
 manere in mixto q; tunc mixtū eēt plura supposita.

Alia est opinio tenens partem

affirmatiuā p qua sic arguit. ps aliq' aialis pōt sepa-
 ri ab aiali sine generatiōe sed nō manet in actu post
 separationē per formā toti'. p; ergo per formā p̄p̄iā
 quā hēbat p̄s. maior p; ad sensuz. ut si os extrahit
 de corpore aialis. Nec pōt dici q; forma nona gene-
 ref. q; ita subito sic pōt esse illa abscisio. puta si sit in
 instanti nō posset ab agēte naturali noua forma itro-
 duci sine alteratiōe p̄cedente. C. Si dicas q; forma
 diuidit sic in aialib' anulosis. C. Cōtra. q; os nō vi-
 uit sepatū. ergo nō h; formā aiali. nec p̄t ei'. C. Di-
 ces q; h; ptem mixti que nō est aia. C. Cōtra. q; di-
 uerse mixtides sunt in diuersis p̄tib' que nō vident
 eē ab eadē forma mixti s; ab alia z alia saltē p̄iali.
 C. S. vna foia mixti nūero nō videt posse iformare
 materiā dispositā s̄m z repugnātib' mixtoidib'. s; i
 corpe aiali sūt tales mixtides. ex p̄ de aia. z p; q; ce-
 reb' nō frigidū. cor aut calidū. ergo rē. C. S. s̄m viā
 Ari. libro de aialib'. cor aialis etiā p̄stpe generat
 q; alie ptes aialis. z sic est assignare mltas mutatio-
 nes cōpletas. vna aī aliā in generatiōe aialis termi-
 natas ad plures formas. ergo rē. C. Si dicas q; nō
 generat nisi vna forma mixti. seq; q; generatio aial'
 erit vni' mot' plurissim'. z multe mutatiōes p̄ter se
 hñtes ad vna formā terminate. quoz utriūq; est fal-
 sum. z scdm spālīter qā plurimū mutatiōnū nūero plu-
 res sūt forme terminātes. C. Est aut vnu dubiū a q'
 forma h; aial vnitates. Est ne sic aceru'. C. Rūdeo
 nō. s; h; vnitatem a forma mixti. uel a forma aiali.
 que est ultima z specifica. sed magis videt q; a for-
 ma mixti. p̄pter vnitatē cadaveris seruandā corru-
 pta aia uel sepata. C. Cōtra. Vni' p̄fectiōis est vnu
 p̄fectibile p̄suppositū. ita q; vnitates p̄fectibilis p̄sup-
 ponit vnitati p̄fectiōis. nec est ab ea. s; talē vnitatē
 nō pōt dare in p̄fectibili p̄cedentē formaz mixti. q;
 iaz videt aceru' ul' cumulus qdā. C. Cōfirmat q;
 sequēdo illā viā nō posset iprobari q; totius vniuersi
 nō sit nisi vna forma cōis ul' quoz nūcūq; desperatoz.
 C. R. ad p̄mū q; ptes ille materiales nō hñt tantaz
 vnitatē q̄stā hñt postea a forma. C. Dico g q; suffic
 vnitates ordis in illis p̄tib'. s. q; materia cū illis for-
 mis plurib' p̄rdinet ad formā illā cōem aliquā il-
 limitatā ut ad actū adequatū respectu cui' nulla ea-
 rū seorsum accepta eēt in potētia adequā. C. Ad cō-
 firmationē dicēdū q; nō est silē. Op̄atio enī arguit
 formā ubi ergo videm' ultra p̄pas op̄atides cōmū-
 dentes p̄tib' s; p̄pas foimas aliquā cōem: sic in aia-

h. forme

h. p̄talo b. h.

h. b; h. h. ex duob' ob; h. h.

li est sentire: ibi necessario arguit aliqua forma cō-
 munis actuas oēs partes cōiter. C. In toto aut vni-
 uerso hoc nō apparet. Que eni sit op̄atio ignis p̄ter
 ignire aut que op̄atio cōis ignis z aque. z sic de ali-
 is nō videm'. Dico g ad qōnez q; in quolibet viuo
 p̄ter formā aiali est alia forma corpis z mixti. z p̄ter
 has que sunt cōes toti aiali uel viuo. sunt alie p̄tia-
 les specificē distincte. tot quot organa distincta.

Nec rōnes alteri' cogunt

dico q; ponere istas plures formas est necessitas vi-
 tandē d̄dictiōis. Mā aliter p̄sepata sine generatio-
 ne ut p̄ma rō p̄cedit sil' eēt z nō esset: cū eē non possit
 siue p̄p̄ia forma. C. Ad scdm cū d; de maiori distin-
 ctiōe appente in organis inquātū aialia sunt rē. dicē-
 dum q; nō est silē hic z ibi. q; ibi nō apparet necessi-
 tas. sicut hic ponēdi tales plures formas. C. Ad ter-
 tiū cū d; q; ex duob' entib' in actu nō fit vnus. dico q;
 uerū ē qñ sunt i actibus ultimatis z nō carēt p̄fectio-
 ri actualitate. s; nō ē sic in p̄posito. Mā oia p̄cedētia
 sunt i potētia respectu foie cōis z p̄fectiōis. C. Ad
 q̄rtū. Cū d; q; diuersa specie nō ptinuant. hoc appet
 manifeste falsuz. Mā manus arida ptinuat corpori
 viuo aialis. z ramus siccus ramo viuo in arbore. cū
 tñ mortuū z viuū specificē distinguant. C. Et cū d;
 q; aial est vnu ptinuū. dico q; nō est vere ptinuum q;
 eius non est necessario vnus motus. q; pōt moueri
 manus pede quiescēte. sed mediū iter cōtiguū z p̄ti-
 nuū. C. Et cū q̄ris que forma eēt rō p̄tingēdi siue cō-
 tinuādi. dico q; forma cōis q; est alia ab istis. C. Ad
 q̄ntū cū d; q; ex duobus numero rē. Mego p̄ntiaz. q;
 quāto aliqua sunt magis vnu vnitatem idētitatē tā-
 to minus nata sunt vnū ad p̄stinēdū vnu per se. ut
 oñsuz fuit in qōne de materia supius. C. Ad sextū.
 qd p̄cedit de uerme diuiso rē. dico q; ptes ille diui-
 se hñt aiam vnus spēi. s; si forsan hñt organa distin-
 cta hñt formas distinctas: p̄ter cōes. que nō sunt for-
 me aiali. nec p̄ p̄tis erit plura aialia. C. Ad septimā
 dico q; cōpositū ē uerius vnu z p̄fectius s; nō ē idini-
 sibilis. duplex est enī vnitates. s. p̄fectiōis z indiui-
 sibilitatis. C. Et cū dicis q; aial nō eēt p̄fectius ens
 q; ignis si tot hēret formas. dico q; falsuz est. q; ma-
 ior vnitates non semp est magis simpler. C. Ad ulti-
 mā que p̄cedit de suppositis. Dico q; i eodē eē plu-
 ra supposita z in potētia ut sunt ptes in composito z
 s̄m aliā z aliam partē materie. non est inconueniēs
 sicut est in p̄posito. S; bñ argumētuz p̄cedit p̄tra il-
 lā op̄i. de mixtīde. q; cū q̄libet ps mixti sit mixta in
 q̄libet pte materie mixti eēt q̄tuoz supposita z qua-
 tuoz forme quarū nulla ad aliā ordiaret ut p̄fectibil'
 per eā. Mō sic in p̄posito. sic p; ex predictis.

Ad principales in oppositum

C. Ad p̄mū cū inferē q; man' mortua nō eēt man'
 equoce cū viua. Dico q; manus pōt dupl'r p̄sidera-
 ri. ul' manus ut manus ul' man' ut est organū officio
 suz ad exercēdū opus vite. ut est de oculo z alijs silr
 Si p̄mo mō sic dica q; est man' vniuoce q; diu ma-
 net sub forma manus. Si scdo mō sic est manus eq-
 uoce. q; sine aia nō pōt exercere op' vite. sic nec oculo
 videre. z sic itelligit illd. 4. meth. z. 7. meth. s; z
 nihil s̄ nos. C. Ad scōz cū d; q; ille forme ul' eēt for-
 me idiuidui rē. dicēdū q; si def totū illd z qdlibet ni-
 hil p̄cludit. Cū d; q; si sunt forme idiuidui q; aial nō
 eēt vnu idiuiduū. dicorē q; aial est vnu idiuiduum
 actu. s; plura in potētia. sic ptes sunt in potētia in
 toto.

oppo. mō. h.

h. h. h.

h.

toto. Si def etiā q sint ptes spēi. i. distictē fm spēm non sequitur q idē differat a se spē. qz aial nō hz eē specificū nisi a forma ultima que est vna. Si def etiā q sint forme generis. nō sequit q vni aial sit plura aialia: qz nō oēs iste forme sunt aic. et esto q sic. esset vni aial in actu. et plura in potētia. sicut p3 de giali- bus annulosis. **C** Ad tertiu. cū dī ergo vni ens eēt plura entia. **R**ōcedo si vni et plura accipiunt diffor- miter. i. q vni ens in actu sit plra in potētia. Et cū dī q qlibet forma dat eē et facit ens. ergo plres plu- ra. **D**ico q plures forme sic accepte in eodē aiali fa- ciūt plura entia ptialia et in potētia. S3 vni cōposi- tū in actu. Et hoc nullū est incōueniēs. **C** Ad quar- tū cū dī. q viuere viuētibus est eē. uerū est s3 nō qdli- bet eē. Et cū subdit. ergo qd nō pdit totū eē nec totū viuere. **R**ōcedo si vniformiter dicat. **C** Alterius cū dicit q aial mortuū nō pdit totū eē. **D**ico q pdit totū esse viuū. sed nō totū eē corpis. et sic nihil sequit s me. **C** Ad ultimū cū dī. q ptes organice aialis nō hnt distictā actualitatē. **D**ico q uerū est actualiter sicut pcedit pbatio. s3 bñ hnt distictā potētaliter. et eo modo quo sunt in toto.

De quinto sic procedit

et videt q in quiditate forme accidētalīs nō sit dare ueros gradus intrinsecos eēntia- les fm quos ipsa possit suscipere distictionē intrinsecā fm magis et minus. **M**ā fm auctorem ser pncipioz forma est in simplici et inuariabili essentia cōsistens. **C** S. s. meth. forme sunt ut nūeri. et sic nūerus stat in indiuisibili. ita q nihil pot sibi addi uel diminui qn mutet spēm sic e de forma. et p nīs nō hz gradus **C** S. iste gradus additus uel ptnet ad qditatē spe- cificā forme ul nō. si sic. g albedo remissa nō erit pfe- cte in spē albedis. qd est falsū. Si nō. g albedo intē- sa erit vni p accūs. qz cluderet gradū qui nō ptnet ad eēntiā eius. **C** Itē spēs nō diceret totā eēntiā idi- uidui. cū ille gradus nō ptneret ad spēm. **C** S. ois dīa formalis est specifica ex p meth. s3 si forma ha- beret tales gradus. iter magis et min⁹ eiusdē forme eēt dīa formalis. g specifica qd est falsum. **C** S. si sic albedo intēsiōz erit cōpositioz. et p nīs impfectioz nīs est euidenter falsū. g a ncedēs. pbatio pntie. qz i formis qsto cōpositioz tāto impfectioz. **C** S. si sic. ergo vna albedo erit magis albedo qz alia. nīs est falsum. g a ncedēs. pntia p3. qz tūc vna albedo hēbit aliquē gradū quē nō hz alia. g erit magis albedo. ut videt. **C** S. gradus ptingētes nō sunt essentielles. S3 gradus s3 quos forma suscipit magis et minus sunt ptingentes. qd p3. qz aliter nunqz forma posset uariari fm magis et minus. ergo nō sunt eēntiales.

Ad oppositū arguitur Impossibile ē aliquā formā cōdicare se alicui fm magis et min⁹ nisi in sua eēntia hēat gradus. aliter fm eūdē gradū piciparet a quo cūqz subd. S3 forma accidētalīs cōdicat se alicui fm magis et minus. i. subiecto. p3. g in sua eēntia hz gra- dus. **C** S. mot⁹ ad formā hz huiusmodi gradus. g et forma ad quā est. a ncedēs p3. qz mot⁹ est qdā flux⁹ ab impfecto ad pfectū. pntia p3. qz sunt idē. fm Co- mē. 3. phy. qz motus est forma fluens.

Rūdeo in ista qōne Sic pcedā p reci- tatiōe et iprobatio- ne qdā opinionū pclusiōes aliqz declarab. scdo ad qōnē aliter rūdebim⁹. Quantū ad pmiū onidā ser pclusiōes. **C** Prima pclusio sit ista. Maioritas et

minoritas extēnsiua subī uel forme uel utriusqz nō est cā suscipiēdi magis et min⁹. **C** Hāc ondo sic. qz tūc equ⁹ alb⁹ eēt albiōz margarita. qd ē falsū. **C** S. si sic. suba maior eēt magis suba ut vir esset magis hō qz puer. qd nō opz rōne illi⁹ maioritatis. esto q in suba sit magis et min⁹. s3 est aliunde. **C** S. si sic. tūc qsti- tas et figure cōnūtemētes. quāto essent maiores tāto eēt magis qd est falsū. qz qstitas nō suscipit magis et min⁹. nec figura. **C** Itē qdratū auctū per appōnez gnomonis eēt magis qdratū. cui⁹ oppositū dicit Ari. in pdicamētis. creuit qdē s3 alteratū nō ē. nec p nīs hz magis. **C** Ex hoc pcludit correlariū q opio q po- nit istā esse cām suscipiēdi magis et minus est falsa.

C Secda cōclusio sit ista. q appropiatio et remotio a suo sūo nō ē cā suscipiēdi magis et min⁹. **C** Hāc on- do sic. qz si sic g ubi nullū est sūū ibi non eēt magis et min⁹. nīs est falsuz. g a ncedens. pntia p3. et falsitas pntis pbaf. Tū qz lumē in medio pot eē fm magis et min⁹ et tū in medio nullū est sūū lumis. Tū qz eā- dē virtutē pnt diuersi picipare fm magis et minus nō picipādo aliqd de vitio opposito. puta tēperan- tiā ul aliā virtutē. Tū qz in statu inocētie fm magis et min⁹ fuisset gra i diuersis. ubi tū nullū fuisset sūū peccatū. et p3 expisse in btis. Tū qz hic sepant ab iui- cē in pdicamēto hīc. ubi fm auc. 6. pncipioz nulluz est sūū. et tū fm eūdē habit⁹ suscipit magis et minus. qz armatioz ē eques pedite. **C** S. ad pncipale acci- piat albedo pmirra fiat itensioz et pfectioz et tollat ni- gredo. Tūc sic. aut ista albedo intēdit p aduētū ali- cui⁹ positui. uel tū p remotionē nigredis. Si pmiū hētur ppositū. Si scdm. **C** Lōra. qz nulli⁹ effectus positui pot eē cā pnatua. S3 intēdi est effect⁹ positi- uus. p3. Ammotio aut nigredis est tū cā pnatua. g illa amotio nō pot eē cā istius itensionis. **C** Lōfir- maf. qz motus denoiat a termino ad quē. ex. 5. phy. Si illa itensio albedis est dealbatio. ex eodē qnto. g termin⁹ ei⁹ ē aliq albedo. et p nīs nō amotio ul sepa- tio nigredis. **C** Ex h pcludit correlarie q opio q di- cit talē eē cām ipius magis et min⁹ ē falsa. **C** Tertia pclusio sit ista. Accessus et recessus ad ipositionē nois nō est cā suscipiēdi magis et minus. hāc pbo sic. qz si sic. g nihil erit albū albedie nisi sit albiissimuz. nīs ē falsum. qz tūc albū remissuz nō eēt albū. pntia p3. qz cui nō pūct significatū nois nō pūct ipm nomē. Si g albū iponit ad significādū albedinē in ultio gradu nihil erit albū nisi sit albiissimū i ultio gradu. **C** Ex h pcludit correlariū q opi. auctoris ser pncipioz. q hoc dicit est falsa. nisi forte exponat et excuset q ipo- sitio nois iponit ad puritatē forme. S3 hoc est idēz qd p3. qz si sic nihil erit albū nisi sit purū album. **C** Quarta pclusio sit ista. forma accidētalīs nō susci- pit magis et minus fm dispositionēz subiecti uel in subiecto. ul fm eē in subiecto remanēte eius eēntia imutata. **C** Hāc ostēdo sic. qz illud eē uel dispositio uel est idē cū eēntia forme uel nō. Si idē hētur ppo- sitū. qz cū ista dispositio sit maior. amior. ergo et eēn- tia forme cui ponitur esse idē. Si non idem. qro de illo. Utrū fm eēntiā suā suscipiat magis et minus. ul non. Si sic hētur ppositū. Si nō ergo est pcessus in infinitū. **C** Rūdef q nulla est dispositio vna in subie- cto que intendat et remittat. sed diuersa in diuersis et fm vnā inheret illa forma vni subiecto et fm aliāz alteri. ita q nec ipsa aliqua vna dispositio intendit et remittit. **C** Contra. qz si sic. ergo iter magis et mi- nus in eadē forma nō erit motus. nīs est falsum. ex 5. phy. pbatio pntie. qz inter quecūqz est motus illa

hnt idem subiectus cōe p̄mū. ex p̄mo de generatōe
 7. r. metū. sed nullū tale erit in p̄posito. qz vnū sub-
 iectū fm te est dispositū dispositione alterius sp̄i a
 dispositōe alterius subiecti. Cōfirmat. qz for-
 ma eiusdē sp̄i hz dispositionē eiusdē sp̄i. Sed ma-
 gis albū 7 minus albū sunt eiusdē sp̄i. ergo hnt dis-
 positionē eiusdē sp̄i. Si cōcedas qz dispō hec 7 illa
 sunt eiusdē sp̄i. hētur p̄positū. qz dispō illa que ē for-
 ma eiusdē sp̄i suscipiet magis 7 min⁹ fm te. Cōf-
 ad p̄ncipale. hito termino fm rōnez qua termin⁹. ces-
 sat mor⁹. qz habitib⁹ p̄tib⁹ in materia cessat mor⁹.
 7 generatio ex p̄mo de generatōe. Sed in p̄ncipio
 calefactōis hētur caliditas fm rōnem qua est ter-
 minus calefactōis. ergo in p̄ncipio cessabit motus
 ille. qd est impossibile. p̄batio minoris. qz oē qd mouet
 hz aliqd de termino a quo. 7 aliqd de termino ad quē.
 ex. 6. phy. ergo in p̄ncipio calefactōis in ipso calefa-
 ctibilit est aliqd de eētia caloris. Si ergo eētia ca-
 loris nō suscipit magis 7 min⁹. in p̄ncipio erit calor
 p̄fectissim⁹ fm quē modū est termin⁹ mot⁹. ergo rē.
 Cōf. Dices qz calor nō est termin⁹ hz p̄fectionē eētie
 hz fm p̄fectū eēt in subiecto. Cōtra. qz si motus est
 ad eē p̄fectū in subiecto eēt in subiecto aut erit idē cū eēt
 tia caloris aut aliud. Si idē. gallud eēt nō erit p̄fectū
 nec eētia caloris. 7 sic habet p̄positū. Si est aliud.
 7 accūs cū illd suscipiat magis 7 minus. ergo aliqd
 suscipit magis 7 min⁹ in eētia sua 7 sibi habet p̄po-
 sitū. Cōfirmat. qz inter maiorē calozē 7 minorē
 est per se motus. ex. 5. phy. S3 calor maior 7 minor
 sunt de genere q̄litate. ergo aliqua forma de gene-
 re qualitatis est per se termin⁹ motus. 7 tunc illud
 qd p̄us. Cōtra illā p̄clusionē arguit per Boetū
 sup p̄dicamēta sup illud qz vna iustitia nō est magis
 iustitia q̄z alia dicit qz qualitas fm se nō suscipit ma-
 gis 7 minus. s3 subiectū fm illā. Cōf. qz Ari. ibi tā-
 git vnū dubiū. dicit enī qz ambigere pōt aliqs utruz
 in abstracto suscipiat. sed in p̄reto certū est. nerūtū
 cū ambiguitate pōt stare qz recipiat in abstracto sic
 in p̄reto. nec Boet⁹ facit aliud ibi nisi qz recitat di-
 ctū Ari. Cōtra p̄cludit correlariū qz opi. ponēs di-
 ctā cām ipsius magis 7 min⁹ est falsa. Quinta cō-
 clusio sit ista. Radicatio forme in materia nō est cā
 suscipiēdi magis 7 min⁹. hanc oīdo sic. qz ista radi-
 catio vel est aliqd distinctū a forma radicata. ul nō.
 Si nō hētur p̄positū. qz cū illa radicata sit magis 7
 min⁹. ergo 7 forma. si est aliqd distinctū ul est forma
 absoluta vel respectiua. si absoluta hētur p̄positū. si
 respectiua sibi. qz magis 7 min⁹ in forma respectiua
 orit ex magis 7 minus in absoluto. Cōf. si sic. ergo
 ubi forma ē magis radicata ibi subiectū erit magis
 tale. p̄ns est falsū. sic apper māifeste. qz fm medicos
 febris ethica est magis radicata q̄z tertiana. 7 tñ qz
 tertiana est itensior. id tertian⁹ est magis febricitās.
 sibi uerecūdas est aliqū rubicūdiōz. 7 tñ rubor est in
 eo min⁹ radicat⁹ q̄z in aliquo qui nō tñ est rube⁹. pu-
 ta sanguine⁹. Cōtra p̄clusio est ista. Subiectū for-
 me nō est cā formalis suscipiēdi magis 7 min⁹. hoc
 apparet qz subuz dī tale. p̄pter formaz inherētem. 7
 nō eōuerso. ergo dices magis tale p̄pter maiozita-
 tē forme 7 nō eōuerso.

Quantū ad scdm. Cōf. p̄mo ad cui
 dētia 7 declaratio
 nē rituli aliqua p̄mittent. Cōtra ex dictis p̄clusio
 qōnis p̄cludetur. Cōtra qdā dubia absoluentur.
 Cōtra p̄mo qz ponit in qōne. utrum in q̄ditate for-
 me rē. Notandū qz q̄ditas est duplex. qdā specifica.

quedam idiuidua. Cōtra cuius euidētia est notan-
 duz. qz in albedine est tria p̄siderare. s. naturam spe-
 cificā. scdo gradū indiuidualē. s3 tñ eētialez qui est
 q̄ditas eētie indiuidui. tertio dīaz indiuidualē. q̄ albe-
 do indiuidua ē hec. De hac duplici q̄ditate qd pōset i-
 telligi. S3 tñ nō q̄rit de q̄ditate p̄mo s3 scdo mō
 ut patebit inferius. Cōtra scdo sit dare gradus.
 7 qz gradus arguit q̄ditate. Est notandū qz q̄ditas ē
 triplex. s. molis uel dimensionis. q̄ditas p̄fectionis
 que respicit eētērei. 7 q̄ditas virtualis que respicit
 agere. 7 forte scda incidit cuz tertia. qz agere sequit
 esse. Cōtra viso de gradib⁹ forme de qbus q̄rit vi-
 denduz est p̄mo. An isti gradus sint. Scdo qd sint.
 Tertio qles sint. Cōtra Si q̄rit an sint. p̄bat qz sic. Max
 ipossibile est eandē formā sibi a diuersis hz aliā 7 aliā
 rōnem p̄cipari nisi illa forma cōpatiat secū plura
 litatē illarū rōnum. S3 aliqua forma specifica puta
 albedo p̄cipiat a diuersis fm aliā 7 aliā rōnem. p̄z.
 ergo rē. illas rōnes dico esse gradus. Cōtra. Dē
 vniuoctū p̄cipiat fm eandē rōnem. ergo nō fm ali-
 am 7 aliā. Cōtra. Rūdeo. uerū est fm eandē specificaz 7
 eōem. nō fm eandē indiuiduā 7 sp̄alem. Cōtra. scdo
 sic. Impossibile est aliquā formā sibi pluribus cōca-
 ri nisi in se sit aliquāliter illimitata. Exēpluz de eēt
 tia diuina que vna eētis. cōcat tribus p̄sonis. Sed
 eēt illimitatū hz rōnez quātū gradualis. ergo ois for-
 ma que sibi pluribus cōcat hz gradus. Cōtra. Dis for-
 ma q̄i realr distinctis realr didit ēi se realr diuisibil. s3
 Aliq̄ forma specifica: puta albedo: realr didit i plri-
 bus indiuiduis albedis. q̄ ipa est in se realr diuisibil.
 Partes illas in q̄s diuidit uoco gradus. Cōtra Si q̄ri-
 tur. isti gradus qd sint. assigno talē rōnem. Gradus
 forme de q̄ nūc ē p̄mo. ē portio p̄fectiōal forme spe-
 cifice eēt eius q̄ditiuū cōceptū s3 ipsā formā specifi-
 cā infra suū p̄ceptū eētialr icludēs. iclusa realr infra
 p̄ceptū indiuidui uagi uage 7 si signati signate. Cōtra
 Si q̄rit isti gradus qles sint. dicēdū qz gradus qdā sunt
 eētialr. 7 qdā formaz. qdā p̄fectionū vnitue p̄ta-
 rū. Hoc ultio mō itelligo gradus de qbus nūc q̄rit.
 Cōtra Ex his p̄cludit correlarie. p̄ qz diuersitas hoz gra-
 duū nō diuersificat sp̄ez. p̄z. qz sunt portioes eiusdez
 forme specificē. Cōtra Scdo qz forma specifica ē idisibil
 q̄tū ad gradū specificū. diuisibil vō q̄tū ad gradū p̄fe-
 ctionalē. Cōtra Tertio qz plalitas hoz graduū nō ē infra
 cōceptū specificū forme positue. s3 solū permissiue.
 Cōtra Quarto qz indiuidū qd cōponit ex forma specifica 7
 p̄prietate indiuidualī p̄tinet vnitue illos gradus. Cōtra
 nif 3⁹ magis 7 min⁹ rē. 7 qz magis 7 min⁹ iportāt q̄z-
 dā cōparationē. P̄mo p̄mittā de cōparatiōe q̄dam
 distinctiōē. Scdo oīdā quō se hz magis 7 minus ad
 mai⁹ 7 min⁹. Cōtra P̄pter p̄mū sciēdū qz cōparatiō q̄-
 dā ē abusiua. ut cū dī lux ē clarior tenebra. quedā est
 excessiua. ut cū dī infinitū ē mai⁹ finito. qdā ē equoca.
 ut cū dī qz uox ē acutior sapore. qdā ē analogia. ut cū
 dī qz substantia est p̄fectior: ul p̄fectius ens q̄z accūs.
 Ista autem analogia nō auferit totaliter vniuoctati-
 onem methaphysicā. quedā est vniuoctā. ut cū dicit
 vnū eēt albius altero. 7 hec est p̄pria cōparatiō hz for-
 mā vnus sp̄i. de qua habet. 7. phy. Cōtra ex hoc p̄z.
 qz magis 7 minus accipiunt p̄pue in forma eiusdez
 sp̄i. Cōtra P̄pter scdm dico qz magis 7 minus 7 mā-
 ius 7 minus pueniūt 7 differūt. pueniūt quidē dupli-
 citer. P̄mo qz utriqz est cōparatiō quedā. Scdo
 qz utriqz est cōparatiō disquipantie. que oritur ex
 disquipantia 7 difformitate terminoz. Cōtra S3 diffe-
 rūt multipliciter. P̄mo qz maius 7 minus iportāt
 comparationē

4. p̄ dī.

hac
 dī
 ma

te

se

omē

p̄mo

effcā

ronē

comparationē vnus ad vnus scise in se. Sed magis & minus ipoztāt cōparationē vnus ad alterum nō scise. s; in cōparatione alicuius tertij qđ pticipāt. **S.** puta alicuius forme. **C** Secūdo q; magis & minus sunt aduerbia. iō distinguūtur sicut modi. s; maius & minus sunt noia. iō accipiūtur. nō modaliter s; nominaliter. & significant formas non modos forme. **C** Tertio q; magis & min⁹ nō dicūtur de forma pticipata s; de ipsis pticipātibus. S; magis & minus ecōtrario pater. **C** Quarto q; magis & minus sumūtur penes intēsiōnē forme. Sed maius & minus penes extēsiōnē subiecti. **C** Quinto q; maius & min⁹ nō semp facit pticipās dici s; magis & minus. Verbi gr̄a de q̄titate q; nō d; magis q̄tū aliqd quāuis maiorē habeat q̄titatē. **C** Sexto q; magis semp p̄supponit in forma maius s; nō ecōuerso. ut patet de quantitate. Sic ergo explanatus est titulus qōnis.

De secundo ex predictis patet

q; ad questionē respondendū est affirmatiue. q; scilicet forma accidentalis de qua queritur habet tales gradus. Dico etiam q; p̄cisa ratio suscipiēdi magis & minus est latitudo graduum in forma specifica. siue qđ idē est illimitatio forme que pticipat. **P**robatio huius. Tū ex iprobatione oīuz opionū p̄cedentiū. Nec videt etiā vna via restare nisi ista. Tū q; i possibile est formā pticipare s; magis & minus nisi in se sit aliquāter illimitata. q; oppositū p̄dicati i fert oppositū subiecti. da enī q; nō sit illimitata quō pticipabit s; aliū & aliū gradū. Tū q; per simplicium sup p̄dicamēta caplō de qualitate. ubi recitatis multis opionib⁹ de cā suscipiēdi magis & minus. & i probatis p̄ferit & recōmēdat opi. archite dicēs sic. Mirabiliter Archites breui sermone causam eius qđ ē magis & minus insinat dicēs. qualitas enim q; infinitate; quādā pticipat. iō s; rōnē quādā eius est q; suscipiat magis & minus. & non ex participantibus. hec ille.

De tertio circa predicta occur

rūt tria dubia. **P**rimū est q̄tū ad hoz graduz augmētationē. **C** Secūdo q̄tū ad eoz vnionē. **C** Tertiu q̄tū ad eoz p̄fectionē. **C** Quātū ad p̄mū dubiū dico tria. p̄mū dictū ē q; i motu itēsiuo uel remissiuo accidētalis forme nō corrūpif gradus forme p̄cexis. **C** Ad cuius euidētā notādū q; **D**odofredus ponit q; cū aliqd sit de albo albus uel de albo min⁹ albus tota forma p̄existēs corrūpif. & nouū idividuū forme generaf. qđ p̄bat dupliciter. Tū q; termini motus sunt icōpossibiles. et. s. phy. S; gradus forme p̄existēs & sequēs sunt termini mot⁹ itēsiui & remissiui. ergo nō p̄nt sil ēē. Tū q; si gradus p̄existēs remāeret forma mutaret a gradu i gradu. & per p̄ns forma eēt s; b iectū trāsmutatiōis. qđ ē falsū. **C** Sed h̄ istā opi. arguif. p̄bādo dictū p̄mū. Et arguo p̄mo sic. In motu augmēti uel decemēti q̄tutatis p̄prie dicte nō corrūpif ps p̄existens. s; nec hic corrūpif gradus forme p̄existēs. p̄ntia p; a silī. & ipe etiā p̄cedit utrūq;. p̄batio aīcedētis. Tū q; alī quot sūt momēta i motu illo tot eēt ididua q̄tutatis. qđ videt absurdū. q; iaz nō eēt vnus mot⁹ cū sint istātia ifinita ut videt. Tū q; in rarefactide sp̄eruzi eucharistia & p̄strictiōe quā necessario sequif q̄tutatis maior ul' mioz: q̄tutatis p̄cedens corrūperef. quod ē ipossibile. q; iā nō remāeret sanguis mutatis & corruptis sp̄ibus. **C** D; q; remānet siml q̄tutatis. & hoc sufficit. **C** Cōtra. quia illa

q̄tutatis nō differt a p̄ma s; hoc nisi solo numero: sic etiā q̄tutatis aque ut q̄tutatis nō differt nisi solo numero. si siml q̄tutatis sufficit q; sub q̄tutatis aque si sequatur remānet sanguis qđ ē falsus. & nō tenēdū s; fidē. **C** Secūdo q; si ista rarefactio ul' p̄strictio fiat ab agente naturali tūc ageret sine materia ul' subo. qđ videtur falsū. **C** **P**. ad p̄ncipale sic. oīs forma accidētalis q; corrūpif ul' corrūpif p̄pter subi corruptionē ul' p̄pter actionē s; i. s; cū ex minus albo sit magis album neutro dictozū modo; p̄t corrūpi minus album. q; manet. mioz p; de subo. q; illd manet. nec corrūpif etiā a s; iō nec formali nec v̄mali. q; albificans non s; iaf albo nec formali nec virtualiter. **C** **P**. calidū q; i frigidū remittit ipm. p; ul' q; frigidū remissus est idē cū intēso p̄cedēte. & habet p̄posituz. q; manet uel aliū & tūc q̄ro a quo generaf. nō a calido. p; nec a frigido p̄cedēte. q; illd nō est p̄ te. nec a frigido sequēte. q; illud ē posterius & effectus. q; nō h; vñ sit. quod ē absurdū dicere. **C** **P**. supposito q; voluntas per actū p̄p̄iū possit remittere actū intellectus. sicut etiā p̄t totalr tollere iperādo intellectui ne cōsideret oīno. uel non ita intēse. tūc sic illa uolūtio remissiua necessario p̄supponit aliquē actū intellect⁹: nō sequēte; q; est nouus per te. q; ille posterio: ē. q; p̄cedentē. & per p̄ns p̄cedēs nō corrūpif. **C** **P**. si sic. q; agēs naturale iperfecti p̄duceret effectū p̄fectioez. p̄ns est manifeste falsus. q; aīcedēs. p̄ntia ostēdit. q; i actib⁹ augmētatiuis ipius habitus def q; quart⁹ sit iperfectio: q; p̄mus ul' secūsus: iste act⁹ p̄duceret i q̄rto gradu qđ nō faceret p̄mus ul' secūsus s; sint p̄fectioez. Nec; rationes eius cogunt.

Ad primam

de ipossibilitate terminozū rē. **M**otandū ē ad hui⁹ euidentiā q; duplex ē motus. s. acq̄sitiuus & p̄ditiuus. **E**xēpluz p̄mi. cū ex nō albo sit albū. **E**xēplū scđi. cū ex albo sit nō albū: istoz motuū termini mō isto se h̄nt sicut ē dictū i quadā q̄stioe p̄cedēti. q; i motu acq̄sitiuo terminus a quo p̄uatiuus. & terminus ad quē positiu⁹ s; i motu dep̄ditiuo ē ecōuerso. **C** Itē notādū q; termini motus p̄nt capi duplr. uel p̄ se ul' per accidēs. per se q; dez termini sunt p̄uatio & habitus. & hi sunt p̄mi. **P**er accidēs aut termini sunt ambo positiuū. & hi sunt termini cōcomitātes. **E**xēplū p̄mi. cū d; fieri albū ex nō albo ul' ecōuerso. **E**xēplū scđi. cū d; fieri albū ex nigro ul' ecōuerso. **C** **E**x q; p̄cludif corollarie. p^o q; motus acceptus s; terminos p̄mos ē vn⁹ simplex motus h̄nt tū duos terminos siue sit acq̄sitiuus siue dep̄ditiuus. **E**xēplū cū ex albo sit non albū. hic enī tū sunt duo termini. habitus & p̄uatio. **S**e cūdo q; motus acceptus s; terminos cōcomitātes nō est simplr vnus motus. imo; duo motus. & q̄tuoz termini: duo positiuū. & duo p̄uatiui. **E**xēplū. Quz ex nigro sit albū. ibi ē vnus motus a nigro ad nō nigru. & alius a nō albo ad albū. Tūc ad formā rōnis. cū d; in maiori q; termini motus sunt icōpossibiles. si intelligif de terminis p̄mis sic est uera ista maior. sed mioz ē falsa. p; si de cōcomitātibus sic est falsa maior. & mioz uera. sicut p; ex p̄cedētibus. **C** **A**d scđm negaf p̄ntia. nō enī forma trāsmutat s; subm s; formā trāsmutat a gradu in gradu. **M**otādū q; dictā p̄clusionē vnus alius probat sic. Si minus album corrumpitur quando sit magis albus. ul' corrumpif in tempore uel in istāti. Si in tpe habet p̄positum. q; aliquādo siml erūt min⁹ albū & magis albū. Si i istāti. ul' in istāti mediato ul' immediato. Si i mediato erit tps mediū. & sic idēz qđ p̄us. Si immediato. ergo

scđi

h̄ntur

a. tra. oppo

uel no exal
album. 211

uel

211

211

Contra utrumque, quod nihil eiusdem rationis est in potentia ad aliud eiusdem rationis, quod potentia et actus sunt distincte rationis, sed tamen forma est eiusdem rationis, cum omnibus gradibus suis, quod unus gradus cum alio, quod est. **C**ontra dicitur quod est in potentia potest esse duplex, vel in potentia subiectiva, vel in potentia diuina. **N**unc ad oppositum unus gradus non est in potentia subiectiva ad aliud, sed in potentia diuina ad aliud, et ista sufficit ut possit facere unum. **C**ontra quod ista non uterque gradus est in potentia et uterque in actu, quod non est ratio quare unus sit magis in potentia diuina ad aliud quam e converso, quare vel uterque erit in actu vel uterque in potentia. **C**ontra dicitur quod argumentum procedit de unitate compositionis, quod ibi oportet esse compositionem alterius rationis: et unus est in actu, aliud esse in potentia, non sic in opposito. **C**ontra dicitur quod distinctio specifica est duplex, quodam simpliciter, quodam secundum quod. **E**xemplum primi, homo et equus. **E**xemplum secundi, masculinum et femininum, quod distinguuntur specie in ratione sexus, non nature, sic etiam aliqui homo, et quodlibet in diuina uagum, est quodam species secundum quod. **C**ontra dicitur quod forma, si maior sit uera hoc est loquendo de specie simpliciter, sed tamen minor est falsa, sicut patet.

Quantum ad tertium dubium

Dicitur quod isti gradus non sunt eiusdem perfectionis sed semper posterior est actualior et perfectior prior. **C**ontra, quod si sic semper est augmentum forme in duplo, imo in plus, quod si forma, x. gradum augeret iste, xj. addit ualeret tamen quantum, x. et plus, et sic forma egolleret forme, xx. gradum et plus quatuordecim, xj. superaret, x. quod est falsum ad sensum. **C**ontra dicitur quod sunt eiusdem perfectionis proportionaliter accepti, quod dico, per tamen quod quilibet gradus est diuisibilis in alios cum sit quodam quatuordecim. **C**ontra dicitur quod occurrit aliud dubium, videlicet quod ex duobus gradibus equalis perfectionis non fiat forma intensior, sicut nec ex duobus tepidis fit intensius calidum. **R**espondeo, primo ostendat per exempla quod ex duobus talibus fit intensius, **P**rimum exemplum est quod ex duobus ignibus fit ignis intensior secundum quod duo lumina coniuncta faciunt lumens intensius tertium quod duo graua faciunt grauius, per se. **S**ecundo, quatuor ad perfectionem essentialem, ex duobus indiuiduis eiusdem speciei fit aliquid perfectius, cum quodlibet dicat aliquid perfectionis seorsum acceptum. **S**ecundo ad argumentum de tepido, dicitur quod ratio huius est quod quilibet tepiditas habet subiectum distinctum, sed si tepiditas unius subiecti adderet alteri fieret intensior, sicut etiam appet de duobus albis, quod si albedo unius albi adderet alteri fieret album intensius, non autem si manet subiecta distincta. **C**ontra, quare est caliditas in duobus ignibus, et lumens in duobus luminibus, et grauitas in duobus grauibus intendit non obstante distinctione et diuersitate subiecti, **R**espondeo, sic ad questionem.

Ad primum principale.

Et primo ad antecedens, dico quod loquitur de forma accepta secundum esse specificum et ut sic abstracta ab omni gradu. **C**ontra aliud de secundo methaphisicorum, per idem quod loquitur de graditate in quatuordecim exprimitur per distinctiorem, hec est graditas specifica, unum subdit parum post Aristotelem. **E**t que admodum nec numerus habet magis et minus, nec quod secundum speciem subiecta, sed si quodam cum materia, ita quod loquitur si quodam uel est due dictiones ut sit sensus si forma specifica habet magis hoc quod est cum materia uel est unum, et tunc est sensus, si quodam cum materia, id est in inferioribus indiuiduis quod respectu eius sunt materialia, nulla est maioritas est in graditate ut graditas est, quod ut sic abstracta ab omni graditate diuina. **C**ontra dicitur quod ratio prima dico quod iste gradus non pertinet ad graditatem specificam ut dicitur est. **E**t cum dicitur quod forma intensiva est unus per accidens, non sequitur, quod iste gradus et si non sit

de essentia speciei est tamen de essentia indiuidui, ut predictum fuit. **C**ontra dicitur cum inferat quod species non dicit totam essentiam indiuidui, non sequitur quod natura specifica et si in suo conceptu abstracta a quolibet gradu: tamen est idem cum quolibet reali et identice, et includit realem in quolibet gradu. **C**ontra dicitur dicitur quod diuina iter magis et minus eiusdem forme non dicitur proprie formaliter diuina, eo modo quo loquitur Aristoteles, secundo methaphisicorum, sed potius est diuina formarum, et tunc non sequitur quod specifica. **E**xemplum, Sol, et plura diuina habent formarum, quod per aliam formam est hic et ille, et tamen non sequitur quod distinguuntur specificiter. **C**ontra dicitur tertium cum inferat quod albedo intensior est compositior, dico quod non est compositior proprie. **E**t cum addit quod forma simplicior est perfectior, dico quod uerum est de simplicitate opposita uere compositiori et proprie qualis non est in opposito. **C**ontra dicitur quartum cum inferatur quod una albedo est magis albedo quam alia, **M**ego contra, **A**d probationem bene sequitur quod erit maior, sed non magis, quod magis dicitur de participantibus non de participata forma. **C**ontra dicitur ultimum dicitur quod quatuordecim est duplex, uel realem uel conceptibilem omnes gradus forme specificiter sunt ei pertinentes, non realem, sed conceptibiliter, per quatuordecim sunt esse conceptum eius graditatum, sed hoc non obstante sunt de essentia forme indiuidualis, nec accidunt essentialiter, nec conceptibiliter, imo clauduntur infra conceptum eius non omnes sed reddendo singula singulis.

Intra articulum tertium

Prinipale huius tractatus ubi est quod dicitur de priuatione quod in actu naturali necessario requirit unam tamen queram requisitionem. **U**trumque priuatio que est tertium principium in natura sit idem realiter quod potentia materie, videlicet quod sic, quod si non, quod erunt quatuor principia nature, quod est falsum et per Aristotelem, primo philosophia, quod antecedens, probatio consequentie, quod priuatio uel ponitur principium per accidens quod inest materie que est principium per se, uel quod est ad generationem naturalem necessario requisita, utrumque conuenit potentie materie, per se, quod erit nature principium, quod quatuordecim si a priuatione distinguatur. **S**ecundo, quod separatio est impossibilis predictorie illa sunt idem realiter, sed potentia et priuatio sunt huiusmodi respectu materie ut videlicet, quod est. **S**ecundo, quod solum distinguuntur conceptibiliter sunt idem realiter, sed priuatio et potentia materie sunt huiusmodi, quod est, minor per se primo philosophia, ubi dicitur quod materia et priuatio sunt idem subiecto diuina ratione, et idem videlicet dicitur de potentia materie. **S**ecundo, omnis distinctio realis est relatio realis, sed priuatio cum sit nihil non potest fundare relationem realem, quod nec distinctionem realem. **C**ontra dicitur firmat, quod omnis distinctio realis arguit duo extrema realia, sed priuatio nihil est reale, quod est. **S**ecundo, quod aliqua sic se habent quod uno posito uel destructo et aliud similiter, illa videntur esse idem realiter, sed priuatio et potentia materie sunt huiusmodi, ut videtur in aduentu et recessu forme a materia, quod est. **S**ecundo, iter non entia non est diuina realis, sed priuatio et potentia materie sunt huiusmodi, quod est, minor quod tamen ad priuationem per se, de potentia, quod est, probat, quod aliter faceret compositionem cum materia, quod est materia simpliciter. **C**ontra dicitur oppositum, quod si sic tamen duo erunt principia nature, quod est falsum et per Aristotelem, primo philosophia, quod antecedens, probat contra, quod quecumque eadem sunt idem realiter et inter se sunt idem realiter, sed materia est idem potentie sue, si quod priuatio est idem potentie, quod materia et priuatio sunt idem realem, et per se non ponit innumerum principiorum sed erit tamen unum principium, et forma aliud, et sic erunt duo tamen.

Respondeo in ista questione, **P**rimo ingreditur de identitate potentie ad materiam, deinde de identitate priuationis ad potentiam materie

*essentia
accidentata*

calidum

mat

duo

quod est principale questum. C Quatuor ad primu[m] recitabo vna[m] op[er]e. Secundo subiungam ei[us] ipugnationem. Tertio dicam aliter ad quodam. C De p[ri]mo est vna op[er]e. Egidij super p[ri]mu[m] p[er] p[er] q[uod] ut reducat ad modu[m] ponit tria. p[ri]mu[m] dictu[m] e[st] q[uod] in generatiōe sube[st] e[st] distinguere actu[m] et pot[er]tia[m]. Ma[gn]a sicut forma essential[is] e[st] act[us]. sic materia est essential[is] pot[er]tia. pot[er]tia aut[em] pot[er]t sumi dupl[ic]i. s. p[ro] respectu uel p[ro] fundam[en]to q[uod] e[st] ipsa suba[m] materie. Iste etia[m] respect[us] pot[er]t sumi dupl[ic]i. ul[ter] ut e[st] p[er] actui i. forme ad qua[m] e[st]. uel ut e[st] abiciens forma[m]. C Hoc p[ri]mo misso dic[er]e ad q[ue]stione[m] q[uod] pot[er]tia accepta p[ro] fundam[en]to est id[em] real[is] cu[m] materia. sicut p[er] de se. Si vo accipi[er] p[ro] respectu sic differt real[is] a materia. p[ro] quo ul[ter] ait faciunt due r[ati]ones. Com[un]i. p[ri]ma q[uod] adueniēte forma cedit pot[er]tia ad forma[m] s[ed] materia manet et non cedit. s[ed] pot[er]tia nō e[st] id[em] cu[m] materia. Sec[un]da e[st]. q[uod] pot[er]tia e[st] i[n] p[re]dicam[en]to relatiōis. Materia aut[em] e[st] i[n] p[re]dicam[en]to sube[st]. q[uod] nō s[un]t id[em]. C Sec[un]do dictu[m] e[st]. q[uod] nō obstāte ista v[er]itate pot[er]tie ad materia[m]. nihilomin[us] forma imediate vni[us] materie. q[uod] sic declarat. q[uod] materia et forma lz dicat alia[m] essentia[m] dicunt t[ame]n id[em] esse. Iō vni[us] materie ad forma[m] quatuor ad mediationē et imediationē accipiēda e[st] s[un]t e[ss]e. et q[uod] id[em] e[st] e[ss]e relatiōis et fundam[en]ti nō obstāte pot[er]tia accepta p[ro] respectu nihilomin[us] forma vni[us] materie imediate. q[uod] ille respect[us] pot[er]tia nō e[st] aliud a materia. et p[ro] p[ri]mo nō ponit innumeru[m]. nec tollit imediationē. Suppositu[m] de id[em]itate relatiōis ad fundam[en]tu[m] p[ro]bat ex hoc q[uod] al[is] cōpositio[ne] e[st] alb[us] simul q[uod] alb[us] solū. q[uod] videt[ur] falsum. cū hō de nō simili possit fieri simil[is]. nulla mutatione facta i[n] eo. sicut habet octauo et 5° p[er] p[er]. ubi ex hoc p[ro]bat q[uod] i[n] ad aliq[uod] nō e[st] mot[us]. C Tertiu[m] dictu[m] e[st]. q[uod] iste respect[us] pot[er]tia i[n] materia e[st] real[is] nō t[ame]n s[un]t e[ss]e s[ed] s[un]t dici. C Ad cu[m] euidētia[m] notat q[uod] cū p[re]dicam[en]ta coicēt sibi modis essendi. Exēplū de qualitate et forma subali. Ma[gn]a forma subal[is] d[icitur] q[uod] l[itte]ras 5° metha. id nō solū i[n] p[re]dicam[en]to relatiōis s[ed] etia[m] quolib[et] alio e[st] rep[er]ire s[un]t e[ss]e et s[un]t dici. Et d[icitur] aliq[uod] e[st] i[n] aliquo p[re]dicam[en]to s[un]t e[ss]e q[uod] p[ro] se et s[un]t natura[m] suā p[ro]pria[m] est i[n] illo p[re]dicam[en]to. s[ed] s[un]t dici q[uod] s[un]t natura[m] suā p[ro]pria[m] est i[n] vno p[re]dicam[en]to. rōne t[ame]n alicui[us] modi sibi coicati d[icitur] e[ss]e i[n] alio. Exēplū de sciētia q[uod] real[is] refer[er] ad seibile: t[ame]n q[uod] s[un]t illud q[uod] e[st] e[ss]e i[n] p[re]dicam[en]to qualitat[is]. id e[st] relatiō s[un]t dici. C Ad p[ro]positu[m] cu[m] materia s[ed] illud q[uod] e[st] i[n] p[re]dicam[en]to sube[st] id[em] refer[er] s[ed] dici ad forma[m] p[ro]pter quēdā modū quē lz relatiōi. hec ille.

De secundo principali

Arguit p[ri]mo d[icitur] p[ri]mu[m] Egidij. nā videt[ur] dubiu[m]. Tu[m] q[uod] materia nō e[st] essential[is] pot[er]tia accepta p[ro] respectu. Tu[m] q[uod] pot[er]tia accepta p[ro] respectu aptitudinali nō distinguif real[is] a materia ut i[st]e r[ati]o ostendit. Hic aut[em] videt[ur] general[is] loqu[er]e de respectu utroq[ue]. C Cōtra sc[un]do dictu[m] arguit. Tu[m] q[uod] d[icitur] p[ri]mo. Ma[gn]a i[n] p[ri]mo dicto ponit q[uod] pot[er]tia accepta p[ro] respectu distinguif real[is] a materia. p[ro] quo adducit Com[un]i. In sc[un]do aut[em] dicto ponit q[uod] nullus respect[us] distinguif real[is] a fundam[en]to. Tu[m] s[ed] illud q[uod] dicit q[uod] materia et forma s[un]t id[em] s[un]t e[ss]e nō s[ed] essentia[m] arguit. q[uod] uel illud e[st] cōe[m] materie et forme e[st] e[ss]e essentie uel esse existētie. et hoc uel materie uel forme. uel ipsi[us] cōpositi. Ad p[ri]mu[m] p[er] q[uod] e[st] essentie et essentia id[em] s[un]t. si q[uod] essentia e[st] aliud seq[ue]t[ur] q[uod] e[st] essentie e[st] aliud. Nec sc[un]do p[er] id[em]. q[uod] e[st] existētie nō differt ab essentia ut nūc suppono. I[st]e materia pot[er]t separari a forma non solū ab hac. p[er] q[uod] etia[m] a quacūq[ue] ut sup[er]ius i[n] quadā q[ue]stione ostēsum e[st]. Nec tertiu[m]. q[uod] e[st] cōpositi siue sit e[ss]e essen-

tie siue existētie real[is] distinguif a materia et forma. si cut et ipsu[m] cōpositu[m] ut ostendit i[n] sequenti q[ue]stione. C Preterea s[ed] suppositu[m] de id[em]itate relatiōis ad fundam[en]tu[m] arguit multipl[ic]i. p[ri]mo sic. nihil est id[em] real[is] alicui sine quo pot[er]t e[ss]e real[is] absq[ue] d[ic]tiōe. s[ed] multe relatiōes s[un]t sine q[uod] fundam[en]ta p[ro]nt e[ss]e sine d[ic]tiōe. s[ed] tales relatiōes nō s[un]t id[em] real[is] fundam[en]tis. maior[is] p[ro]bat. tu[m] q[uod] al[is] seq[ue]t[ur] q[uod] id[em] simul sit et nō sit. q[uod] e[st] op[er]e positu[m] p[ri]mo p[ri]ncipij. Tu[m] q[uod] aliter nō videt[ur] p[ro]bari posse distinctio[n]e real[is] iter entia s[ed] erūt id[em] for[ma] et plato et al[is] b[er]n[ardus] et cetera. Ma[gn]a si dicas q[uod] distinguif. unde p[ro]babis nisi q[uod] s[un]t separabilia ad i[n]icē. et vni[us] pot[er]t e[ss]e alio nō manēte. Tu[m] q[uod] al[is] p[er] doctria. 7° thopi. ubi docet Aristo. q[uod] p[ro]blema de eode[m] et diuerso faciliter destruit p[er] d[ic]tiōne i[n]uēta. s[ed] difficil[is] cōstruif nō aut[em] faciliter destrueret illa maior[is] p[ro]positiōe negata. Tu[m] q[uod] sic p[ro]bat alietas materie. et forme. p[ri]mo p[er] p[er]. et loci a locato. 4° p[er] p[er]. Ma[gn]a sicut trāsmutatio diuersarū formarū circa eandē materia[m] ostendit materia[m] e[ss]e alia[m] a forma. sic trāsmutatio corporū circa eundem locū ostendit locum esse aliud a locato. q[uod] vno manēte aliud nō manet. minor[is] patet i[n] omnibus relationibus. quarum fundam[en]ta p[ro]nt e[ss]e sine termis. sic i[n] oib[us] relationib[us] e[ss]e q[uod] p[ro]p[ri]e. puta s[un]t e[ss]e equale. et huiusmodi. et quib[us]dā disq[ui]pantie sic s[un]t d[ic]ti et s[un]t r[ati]o. C S[ed] p[ro]tines aliq[uod] p[ro] id[em] titate si sit p[er]fecti[us] et p[ro]tētū est p[er]fecti[us]. sicut aia p[er]fectio[ne] p[ro]tinet i[n]tellectu[m] p[er]fectio[ne]. s[ed] p[er]fecti[us] fundam[en]tu[m] nō p[ro]tinet semp[er] relationē p[er]fectio[ne]. q[uod] nō o[mn]i[us] albi e[ss]e s[un]t p[er] q[uod] fundam[en]tu[m] nō p[ro]tinet talē relationē ut eadē sibi real[is] ter. C S[ed] si sic. quāto fundam[en]ta e[ss]ent magis d[ic]ta et relationes e[ss]ent magis differētes. p[ri]mo est falsu[m]. s[ed] a[n]tecedēs. p[ri]ma est euidēs. s[ed] falsitas p[ri]mo p[er] q[uod] qualitas et q[ue]stitas magis differūt q[uod] p[er] et filius. uel q[uod] color a seipso. et t[ame]n s[un]t s[un]tudo et e[ss]e q[uod] fundam[en]t sup[er] q[ue]stitate et q[ue]stitatez min[us] differūt cū s[un]t relationes eiusdē sp[eci]ei. s. equiparatie q[uod] p[ro]p[ri]etas et filiatio: q[uod] s[un]t relationes d[ic]t[ur] equipantie. Relatio etia[m] s[un]t s[un]tudo et relatio pot[er]tie actiue que sup[er] calozē fundant plus differūt q[uod] simile et equale. p[er] q[uod] multe aut[em] alie r[ati]ones s[un]t p[ro] hoc. s[ed] cā breuitatis ista sufficiāt p[ro] p[ri]mo. C Nec r[ati]ones alterius opi. cogūt cū d[ic]tis q[uod] tūc albi simile e[ss]e cōpositius. dico q[uod] uerū est. q[uod] lz i[n] se actu[m] et pot[er]tia[m]. s. fundam[en]tu[m] et relationē. Tu[m] d[ic]tis q[uod] nō. q[uod] i[n] ad aliq[uod] nō est mot[us]. et q[uod] aliq[ui]s de nouo sit simul sine sui mutatione. Dico q[uod] s[ed] falsū. Un[de] notādū q[uod] mutari e[st] al[is] se habere nūc q[uod] p[ri]mo. hoc aut[em] pot[er]t e[ss]e dupliciter. uel ad se uel ad alterū. p[ri]mo mō mutari est i[n] formis absolutis. et mō i[n] relatiuis. C Ad p[ri]mu[m] p[er] p[er]. dico q[uod] i[st]e ponit q[uod] nō e[st] possibile aliq[uod] aliter se h[ab]ere ad alterū nisi alter se h[ab]eat ad se. et hec est r[ati]o ei[us] ibi dicit q[uod] i[n] ad aliq[uod] nō est mot[us]. solū ergo ibi i[n]tēdit ostendere i[n] q[uod] p[re]dicam[en]tis est mot[us] p[ri]mo mō et i[n] q[uod] nō. C Ad firmat. q[uod] ibidē vult q[uod] i[n] suba nō est mot[us]. et t[ame]n nullo dubitate i[n] suba est mutatio. ergo ex itētiōe ei[us] ibi nō habet nisi q[uod] i[n] ad aliq[uod] nō est mot[us] cū quo stat q[uod] est ibi mutatio. C Cōtra tertiu[m] dictu[m] de illa declaratione s[un]t e[ss]e et s[un]t dici arguitur. q[uod] uel lz s[un]t esse et s[un]t dici referunt ad rel[ati]o[n]e[m] q[uod] refer[er] ul[ter] ad relationē qua refer[er]. Si p[ri]mu[m] ergo nullū relatiōe[m] est s[ed] esse. q[uod] nullū absolutū s[un]t se et s[un]t illud q[uod] est. est i[n] p[re]dicam[en]to relatiōis. p[er] q[uod]. Si sc[un]do s[ed] sciētia refer[er] s[un]t esse. q[uod] est p[ro]tra te. p[ri]ma p[er] q[uod] relatio qua sciētia refer[er] e[st] p[ro] se i[n] genere relatiōis ex quinto metha. q[uod] est de tertio mō. Ad est ergo distinguēdū iter real[is] et s[un]t esse Nec iter r[ati]o[n]e et s[un]t dici. S[ed] est eadē distinctio. q[uod] relatiōe[m] q[uod] dā s[un]t s[un]t r[ati]o et s[un]t esse. et q[uod] dā s[un]t r[ati]o et s[un]t

h. tra. alietate. h.

A 32004

reality

h. tra. h.

h. tra. h.

dici. si ergo materia referat realiter pte. & referat s3 ee.

De tertio principali primo

tam triplicem distinctionem. scdo declarabo quadruplicem
conclusionem. C Quatu ad primu sit ista pma distinctio.
q potetia est duplex. qda actiua qdaz passiua. Acti-
ua dicitur que est principiu transmutandi aliud in quatu aliud.
S3 potetia passiua est principiu passiuu ab alio in
quatu aliud. sic habet 5° metha. c^o de pte. C Se-
cunda distinctio sit ista. q potetia est nome relatiuu. sic
hoc nome simile. & est nome cōcretū hui⁹ abstracti.
qd est potetialitas. Ab hac autem potetialitate si est
actiua denominat etiā principiu quo & dicitur potetia
actiua. Si autem ista potetialitas sit passiua denomi-
nat ab ea principiu quo & dicitur potetia passiua. deno-
minat etiā principiu qd. & dicitur potetia passiuue puta subie-
ctū passibile. C Tertia distinctio sit ista. q cū potetia
sit nome relatiuu dicitur aliqd pter relationē. s3 Augu-
stinu 7° de tri. C Ideo potetia materie de qua qris
pōt accipi ul' pro fundamēto uel pro respectu poten-
tiali. Si pro respectu potetiali adhuc dupl'r. ul' pro
respectu aptitudinali qui abicit formā ad quā est. uel
pro actuali qui presupponit actū forme ad quā est.

Quatum ad scdo tertij principalis. sit ista pma
conclusio. Potetia materie accepta p
fundamēto nō distinguit a materia aliquo. ex natura
rei. C Hic ostēdo. Idē realit' a seipso nō distinguit ali-
quo mō ex natura rei. Sed materia ut materia & ut
fundamētū tal' respect' est idē realit'. sic p3 ex pcedēti-
bus. ergo rē. C Scda conclusio sit ista. Potetia mate-
rie accepta p respectu aptitudinali nō distinguit rea-
liter a materia. hoc appetitū qz materia alit' nō vni-
ref immediate forme subali cum vniat mediāte tali
respectu. tū qz ille respect' hēret eē accidētis mate-
rie. & sic materia subicere accidētī ante oēs formas
subalē. cū tal' respect' intelligat pcedere formā ex na-
tura rei. Nis autem est ptra pbuz p^o pby. qz materia cū
forma sunt causa oium accidētū que sunt in eā. ita
q forma substantialis pcedit oē accidēs. sicut causa
causatum. tū qz esset processus in infinitū. qz si ma-
teria differt ab illa aptitudine eēt apta ad illā. ergo
aliqua aptitudine priori. qz qcquid est aptu3 aliqua
aptitudie est aptū. & tūc qris de illa utrū sit idē cum
materia. & sic in infinitū. C S3 ptra illā pconē vidē-
tur eē due rōnes Com. pns dicte. & addit tertia sic.
qcuqz sic se hnt q vno in plurificato alia plurificanē
illa vident' distingui realiter. s3 sic se hnt materia &
potetia aptitudinalis. qz materia vna manens h3
plures aptitudies. ergo rē. C R^o ad saluādū pdicta
sufficit q distinguant' formalit' ut dicit sequēs pcon.
Un' mideo ad rōnes Com. C Ad pma cū dicitur q potē-
tia cedit in aduētū forme & nō materia. ergo rē. dico
q ipa materia aliquo mō cedit nō quo ad sui realita-
tē s3 quo ad modū se hndi qui nihil est rei. s3 forte est
aliquis respect' rōnis. exēpluz de risibili qd est passio
hois idē realiter cū subiecto adueniēte actu ridendi
cedit. s3 nō realiter. qz passio nunqz deserit subiectū
s3 quo ad quēdā modū se hndi. Similiter dicendū
est in pposito q materia & potetia eius aptitudinalis
cedūt nō realiter. sed quantū ad illū modū se hndi.
C Ad scdm dicendū q potetia aptitudinalis nō est
pprie de genere relationis nisi solum denominatiue
in similitudine quadā. ita q dicatur relatio s3 dicitur
& forsan nihil est qz termin' eius nihil est. est tū rea-
liter in eodē genere cu3 materia cui est idē realiter.
C Ad tertiu qd additur dico q maior est falsa. Nā
pater instātia q in aia. & in oī pfectione vniti-

ue ptinente. qz eētia diuina & eētia aīe nō sunt plu-
rificata/attributa in deo plurificanē potetie in aia
seruata utrobiz realit' idēitate. C Scdo quo ad mē-
tem Lomen. R^o q rōnes Lomen. pcludūt de respe-
ctu potetie actuali. sicut p3 & hoc ipse intēdit. C Ter-
tia conclusio sit ista. potetia materie accepta p respe-
ctu aptitudinali distinguit a materia aliquo mō ex
natura rei. s. formaliter. hāc ostēdo sic. Tū qz illud
qd est nō idē alteri in pmo modo dicēdi per se distin-
guif formalit' ab eo. hoc eniz uoco distingui formalit'
S3 potetia materie sic accepta est huiusmōi respe-
ctu materie. sicut p3. qz nullus respect' est idē abso-
luto in pmo mō. ergo rē. Tū qz per pbum 4° metha.
qui opinionē de vitate apparentiū ducit ad hoc in-
conueniēs q oia eēt formaliter ad aliqd. dās intel-
ligere q nullus respect' est formaliter idē alicui ab-
soluto. ergo nec hic. C Quarta conclusio sit ista. poten-
tia materie accepta p respectu actuali distinguit
realit' a materia. hāc ostēdo sic. quicquid ab alio pōt
realiter separari ab eo realiter distinguit. s3 potetia
materie sic accepta pōt a materia realiter separari.
ergo rē. maior est euidēs. s3 minor pbatur. quia dis re-
spectus est realiter separabilis. cui' terminus est rea-
liter separabilis. forma autem que est termin' talis re-
spect' realiter est sepabilis a materia. p3. ergo & ipse
talis respectus. tū de primo principali.

Quatu ad secunduz principale

Primo pmittā aliqua utilia. Scdo pcludā ali q ne-
cessaria. C De pmo sit pmiū dictū. q puatio fo: ma-
liter nihil ponit. Probatio huius. qz negatio forma-
liter nihil ponit. s3 puatio est formaliter negatio. er-
go puatio formaliter nihil ponit. maior p3. qz nega-
tio est nō ens. ex. 4. metha. minor pbat. qz puatio est
negatio in subo. ex. 4. metha. & ibidē uocat' negatio
i genere. vñ nihil addit sup negationē nisi pnotatio
nē & psuppositionē subiecti apti. Ista autem est cōnota-
tio extra eius pceptū formalē. sicut & subm pnotatū.
C S. oē positiuū pducibile pōt eē termin' pductio-
nis positue. s3 puatio nō est nec pōt eē terminus ali-
cuius pductionis positue. ergo nō est aliquid positi-
uuz. maior p3. qz cū pductio & mutatio denomiēt a
termino. pductio positua dicitur que est ad terminū posi-
tiuū & nō ad puatiuū. minor p3. Tū discurrendo p oēs
pductiones uel mutationes posituas. Nā genera-
tio uel alteratio positua que est a nō eē tali ad eē ta-
le & sic de alijs nō terminat' ad puationē sed ad for-
mā. Tum ex differentia motus deperditiuū & acqui-
situi quantū ad terminos. qz motus acquisitiu' ter-
minat' ad aliqd positiuū. & deperditiuus ad puationē
puatio ergo est terminus pductionis seu mutatio-
nis puatiue. puta corruptiōis & alterationis a tali
ad nō tale. & sic de alijs. C Secūdu dictū est q pu-
uatio in materia nō est vna tū realiter. Probatio
huius. Nā puatiōes cū multiplicanē habitibus
Nā quot modis dicit' vñū oppositōrū tot & reliquū.
ex pmo thopicoz. s3 hitus sine forme que existūt suc-
cessiue in materia sunt plures realiter. ergo & puati-
ones eis oppositē. C Cōfirmatur. qz vnus oppo-
sitionis sunt duo extrema. ex. r. metha. ergo cu3 for-
ma opponit' puatiōi: cuiuslibet forme correspon-
det sua puatiō opposita. C Tertiu dictū est q pu-
uatio materie est realiter separabil' a materia. pro-
batio hui'. termini motus sunt incōpossibiles ex qn-
tophy. & hoc uerū est de terminis primis s3 forma &
puatiō sunt termini primi generatiōis. ergo manē-
te forma in materia puatiō illius forme separaf a

plurificanē

2° de pella
humu

Hum qz
mā e sim
ptra ppa
bilis actū
respectu

11.
12.
13.
14.

11.
12.

materia. **¶** Quartus dictum est quod supposito privationem esse principium per accidens. ex primo philosophi. dico quod privatio non est principium per accidens ex hoc solo quod accidit materie que est principium per se ut quidam dicunt. probatio huius. quod si sic. ergo infinita erunt principia nature. probatio contrarie. quod infinite sunt privationes in materia. **¶** Dices quod omnis privatio est una specie. sicut et forma secundum quod forma. et ideo sicut non obstat pluralitate formarum forma ponitur unum principium nature. sic erit de privatione. **¶** Contra. quod saltem non evadit quin privatio forme aque est principium in generatione ignis ex terra et non tamen privatio ignis. quod est absurdum. Unde ex hoc arguitur sic. Unius generabilis numero sunt tria solum principia numero. Sed ignis est unum generabile numero. ergo etc. Sed si privatio ponatur principium ex hoc solo quod accidit materie cum multe privationes accidant materie que subicit generationi huius ignis. ergo in generatione huius ignis essent omnes ille privationes principia. et sic multo plura quam tria. **¶** Preterea sequitur eadem ratio quod forma opposita esset principium quod est in materia. sic etiam quicunque alia accidentia materie essent principia. **¶** Dices quod forma opposita non manet adveniēte alia. ideo non est principium. **¶** Contra. Nec privatio manet. etc. **¶** Quintum dictum est quod privatio est principium nature per accidens ex hoc quod ad generationem naturalem necessario pergitur. non ut aliquid inexistens. quod non est inexistens. ideo non est principium per se. quod tamen est necessario requisita est principium aliquo modo. scilicet per accidens. **¶** Primum. scilicet quod privatio non sit inexistens. patet ex primo philosophi. Secundum. scilicet quod sit necessario requisita. patet ex hoc quod aliter generatio non esset naturalis. naturalitas enim generationis est ex inclinatione seu in tendentia naturali sibi ad ipsam formam quod sine privatione esse non potest. **¶** Sextum dictum est quod privatio potest accipi tripliciter sic potest haberi 5° metha. capitulo de privatione. scilicet largissime. large. et proprie. primo modo cum aliquid non habet simpliciter. ut si lapis dicatur privatus visu. et hoc modo non distinguitur a negatione. sed est negatio et privatio extra generem. **¶** Secundo cum aliquid caret aliquo ad quod est aptum non secundum naturam speciei secundum naturam sui generis. hoc modo talpa dicitur privata visu. et etiam secundum istum modum omnis creatura est privata aliquo. et compositum ex privatione et positivo. pro quanto deficit sibi aliquis gradus entitatis qui est possibilis enti et ens est. **¶** Tertio modo cum aliquid caret aliquo ad quod est aptum secundum naturam proprie speciei: sic homo dicitur privatus visu. Ad propositum privatio est principium tertium in natura cum accipitur 3° modo quod materia secundum naturam propria est apta nata ad quancunque formam quam non habet vel qua caret.

De secundo principali secundi.

sit ista prima conclusio. privatio que est tertium principium in natura distinguitur realiter a potentia materie accepta pro substrato. **¶** Hanc ostendo sic. Illa quorum unum ab altero separat realiter sunt realiter distincta. scilicet materia que est potentia accepta pro substrato et privatio sunt huiusmodi quod unum ab alio realiter separat sic patet tertio dicto. ergo etc. **¶** Si non ergo principia nature essent tamen duo. patet est falsum. sic patet ex primo philosophi. ergo et antecedens. patet patet patet quod tunc privatio non ponit in numerum cum materia. **¶** Secunda conclusio sit ista. privatio que est tertium principium in natura distinguitur realiter a potentia materie accepta pro respectu aptitudinali. **¶** Hanc ostendo sic. Illud quod realiter distinguitur ab altero eorumdem et ab altero. scilicet privatio realiter distinguitur a materia que materia est idem realiter quod potentia que est re-

spectus aptitudinalis. ergo privatio realiter separat a respectu aptitudinali. maior patet. quod quicquid est realiter idem alteri eorumdem et alteri. ergo et e converso quicquid distinguitur distinguitur. prima pars minoris patet ex prima conclusione procedente secunda patet. ex secunda conclusione primi articuli. **¶** Si privatio realiter separat a respectu aptitudinali potentie. ergo realiter distinguitur. antecedens patet. quod in adveniente forme noviter generate manet iste respectus aptitudinalis sic patet. privatio autem non manet respectu illius forme. **¶** Tertia conclusio sit ista. privatio que est tertium principium in natura distinguitur realiter a materia potentia accepta pro respectu actuali. **¶** Hanc ostendo sic. quicunque sic se habent quod uno manente aliud non manet illa realiter distinguitur. scilicet privatio materie et eius potentia accepta pro respectu actuali sunt huiusmodi. ergo etc. minor patet quod manente forma in materia ille respectus actualis et privatio non manet. corrupta forma est e converso. sic patet. **¶** Confirmat. et est idem. Illud ad cuius generationem aliud corrumpitur et e converso illa realiter sunt distincta: scilicet sic se habent privatio et respectus actualis potentie in materia. ergo etc. minor patet. quod generata forma generat respectus actualis et privatio corrumpitur. **¶** Si corrupta forma est e converso. Ex his concludo correlativum quod privatio que est tertium principium in natura distinguitur realiter a potentia materie accepta omni modo. Sic ad quoniam.

Ad argumenta principalia.

¶ Ad primum cum infertur ergo sunt quatuor principia nature. **¶** Nego consequentiam. **¶** Ad probationem dico quod utriusque illo competit potentie materie. non actuali sed aptitudinali. patet de se. **¶** Ista autem aptitudinalis non distinguitur realiter a materia. ut postensum est. et ideo non ponit in numerum cum materia. quare non erunt principia nisi tria. **¶** Ad secundum patet. quod minor est falsa. **¶** Nam potentia materie siue accipiat pro respectu actuali siue aptitudinali separabilis est a privatione. quod aptitudinalis semper manet. Actualis etiam manet in existente forma. privatio autem non manet semper nec cum forma. **¶** Ad tertium nego minorem. ad probationem. dico quod dato quod materia et potentia materie et privatio sunt idem subiecto. distinguitur tamen ratione formali et diffinitiva. et reali modo preexposito et per se plus quam conceptibiliter. **¶** Ad quartum concedo maiorem quod omnis distinctio realis est relatio realis. ad minorem dato quod privatio non fundet relationem reale est tamen realis ex altero extremo. quod est potentia que potest fundere relationem reale. **¶** Et repluz isto modo dicitur quod ens et nihil distinguitur realiter. **¶** Aliter potest dici quod ista relatio est realis non positiva. sed negativa. et hoc modo extrema sunt realia. **¶** Reale enim est duplex. positivum et negativum. **¶** Circumscripto enim intellectui aduc nihil esset distinctum ab ente positivo. hoc ergo modo privatio est extremum reale negativum et potest fundere relationem reale negativam. quibus videtur esse relatio differentie et distinctio. **¶** Ad confirmationem patet idem quod privatio est aliquid reale negativum. **¶** Ad quintum patet quod minor est forma. quod adveniēte forma cedit privatio non potentia etiam actuali. **¶** In recessu forme est e converso **¶** Ad sextum nego minorem de privatione etiam si non sit ens positivum est tamen aliquo modo ens negative. **¶** Cum probatur de potentia. **¶** Dico quod si sit sermo de potentia aptitudinali illa non facit compositionem cum materia. quod est sibi realiter idem. **¶** Si de actuali illa utique facit compositionem. **¶** Sed quid ex hoc mali sequitur? **¶** Nihil. quod materia de se in sua essentia simplex manet.

¶ Circa quartum principale

huius tractatus ubi querendum est de composito quod ex predictis constituitur. quero unam questionem. **U**trum in naturalibus rebus generabilibus et corruptibilibus ipsum compositum ex materia et forma per se et primo terminet generationis actum. **V**idetur quod non. **N**am quod aliquid inest duobus quorum unum est principium aliud principiatum primo uenit principio quod principiatum. scilicet generari uenit forme et composito que se habent ut principium et principiatum. ergo forma que est principium primo generat. **S**ed per se et per aliud opponunt. scilicet composito competat generari per aliud quod per formam. ergo non per se. **S**ed si compositum per se generat. ergo per se et primo corruptum. patet est falsum. ergo et antecedens. patet patet. quod eadem ratio est de per se generari et de per se corruptum. unum terminus a quo generatio est terminus ad quem corruptionis. falsitas patet. et probatur. quod illud uenit alicui primo et per se non uenit sibi ratione alterius. scilicet corruptio uenit composito ratione materie. ex 7° metha. ergo non per se primo uenit ipsi composito. **S**ed forma est magis unum et simplex quam compositum ergo magis est per se terminus generationis. antecedens est euidens. patet probatur. quod unitas generationis requirit unitatem termini. ergo magis generatio magis requirit unitatem et simplicitatem termini. **A**d oppositum arguitur. quod per se et primo fit: per se et primo terminat generationem. Sed compositum est huiusmodi. ex septimo metha. ergo etc.

In ista questione primo terminos quod nis declarabo. secundo conclusiones aliquas demonstrabo. **Q**uantum ad primum sciendum quod tria sunt declaranda de titulo questionis. primum quod ponitur in rebus naturalibus generabilibus et corruptibilibus ipsum compositum. **N**otandum quod res naturales quedam sunt generabiles et corruptibiles. Quedam ingenerabiles et incorruptibiles. **E**xemplum primum elementa omnia et ex elementis generata. de quibus habet secundo de generatione. quod ad inuicem generant et corrumpunt. **E**xemplum secundum. corpora celestia de quibus primo celi et mundi quod sunt ingenerabilia et incorruptibilia. **S**ed de currit unum dubium. **U**trum hec corpora ingenerabilia sint uere composita ex materia et forma. **A**d hoc alibi dixi. id pro nunc supersedeo. quod hoc tractare uidebitur per intentionem questionis. ubi de solis generabilibus et corruptibilibus queritur. **S**ecundum quod ponitur per se primo. **N**otandum quod primo accipitur equiuoce etiam ab Aristotele. uno modo accipitur primo ut diuisum per se. ut sic illud dicatur alicui inest primo quod sibi non inest per se scilicet quod inest sibi secundum totum. **H**oc modo loquitur ibi Aristoteles. 5. phisicorum. c. primo. ubi distinguit moueri in per se et primo et secundum partem. et in partem patet ibi. Item. 6. phisicorum. eodem modo accipitur primo. ubi dicitur quod si aliquid mouetur primo in aliquo tempore mouetur in qualibet parte illius temporis. quod si non. non mouetur primo in illo tempore. **A**lio modo accipitur primo ut dicit causalitatem precisam. **E**xemplum triangulus habet tres. primo quod habet in se causam precisam et adequatam talis passionis. **H**oc modo loquitur Aristoteles. de primo post. c. de uniuersali. ubi diffinit uniuersale quod est per se et primo et secundum quod ipsum et de omni: patet ibi: primum primo dicatur abstractatum et sit a. secundum primo sit concretatum et sit. b. differunt autem hec duo primo tripliciter. **P**rima differentia est quod inesse aliquid alicui soli secundum partem repugnat. a. non autem repugnat. b. **E**xemplum. haberet tres inesse triangulo. et risibile homini per partem quod per suam formam. seu differentiam specificam. et tamen inesse primo. b. non primo. a. ratio huius est quod pars in exemplo dato non habet rationem quod sed quo. aliter non ueniret primo toti primitate. b. **S**ecunda differentia

est que sequitur ex prima quod quod inest alicui primo. a. remouetur ab eo si remouetur ab alio quod est aliquid eius. **E**xemplum. homo non sanat primo. a. si manus eius non sanat. patet ex predictis. **S**ed quod inest alicui primo. b. non remouetur ab eo esto quod remouetur ab alio. non solum quod non est aliquid eius. sed etiam si sit aliquid eius nisi forsitan subum habeat aliquid subum prius et passio passionem potest. quod dico propter motum grauis. quod mouetur a se primo. de quo alibi. **E**xemplum dicti. risibile inest homini primo b. tamen risibile non remouetur ab homine si remouetur ab asino qui non est aliquid eius. patet. uel si remouetur a pede hominis quod est aliquid eius. **S**icut hinc tres non remouetur a triangulo si remouetur a circulo qui non est aliquid eius. uel si remouetur ab hoc uel ab illo angulo que est aliquid eius. **T**ertia differentia est que sequitur ex predictis. quod quod inest alicui primo. a. comparatur ad ipsum sicut passio homogenea ad subiectum homogeneum. quod respectu huius passionis sic inexistit totum et partes sunt unius rationis. **E**xemplum si homo mouetur primo. a. motus est quedam passio homogenea. et homo similiter ut sic. quod uniuersaliter totus homo et partes hominis mouentur. scilicet quod inest alicui primo. b. non sic oportet esse. imo et passio et subiectum uidentur et heterogenea. **E**xemplum hinc tres non uniuersaliter inest triangulo et partibus. imo nullo modo inest partibus per se nec primo sed omnino per accidens. **E**t his correlariis concludo per intentionem Aristoteles. 7. phisicorum. c. primo. cum probatur quod nullum corpus mouetur a se primo. loquitur similiter de hac duplici primitate. quod sic patet. **M**ax si mouetur a se primo. a. ergo motus est uniuersaliter toti et partibus. et per patet totum quiescet ad quietem partis. scilicet si mouetur a se primo. b. non quiescet ad quietem partis. quod quod inest. b. primo non remouetur ab eo dato quod remouetur ab eo quod est aliquid eius ergo si aliquid mouetur a se primo. a. et primo. b. quiescet et non quiescet mouetur et non moueretur. de quo alibi. **T**ertium declarandum in titulo quod ponitur. utrum terminet actum generationis. **N**otandum quod terminare aliquid potest esse dupliciter. scilicet et agere. quod uel in ratione quo: uel in ratione quod. **E**xemplum. de agere. homo intelligit ut quod. intellectus ut quo. albus disgregat ut quod. Albedo ut quo. **E**xemplum de terminare. filius terminat dependentiam patris ut quod. filiatione ut quo. **A**d propositum. terminus generationis potest intelligi uel de termino quo. uel de termino quod. et dicitur terminus quod ipsum compositum. terminus quo illud quo formaliter esse compositum est. siue subalter. siue accidentaliter. iste terminus est forma que dicitur terminus formalis et quo.

Quantum ad secundum. ostendenda octo conclusiones. prima conclusio sit ista. forma non terminat generationis actum per se primo primitate. a. **H**anc ostendo sic. **Q**uia quod competit aliquid per se primo. a. illud est diuisibile per se in partes abstractiuas eiusdem rationis. **S**ed forma non est huiusmodi. ergo etc. maior patet ex precedenti articulo. **T**amen quod illud primo dicitur abstractiuum. **T**amen quod subiectum et passio que sic sunt primo sunt homogenea. minor patet quod forma est indiuisibilis de se. scilicet forte sit diuisibilis per accidens. **C**onfirmatur quia omne terminans sic generationem habet rationem quod. forma autem non habet rationem quod. ut predictum est. ergo etc. **C**onfirmatur etiam. quod omne quod sic terminat habet rationem totius. forma autem habet rationem partis non totius. ergo etc. **S**ecunda conclusio sit ista. forma non terminat generationis actum per se primo primitate. b. **H**anc ostendo sic. **Q**uia quod competit aliquid per se primo. b. illud est aliquid compositum ex partibus alterius rationis. scilicet forma non est aliquid compositum nec habet partem alterius rationis. ergo etc. maior

patet ex tertia differentia. minor est evidens. qz forma est pars nō cōpositū. Cōfirmat ut supra. qz oē tale hz rationē qd. forma aut hz rationes quo. ergo zc.

C Ex p̄dictis cōcludo correlarie qz forma nullo mō terminat generatiōis actū per se p̄mo. p̄batio. quia omne qd per se generat ut terminas generatiōis actū generat ex materia que est pars sui. sed forma non habet materiā partē sui ergo zc. maior patet qz omne qd per se generat est possibile esse z nō eē potentia intrinseca. ergo oē tale habet principiū intrinsecū quo pōt esse z nō esse. illud principiū est materia ex 7° metha. p̄batio minoris. qz si forme eēt materia esset p̄cessus in infinitū in formis z materijs sic patet.

C Sed p̄tra correlarium obicif. Nam tria sunt principia mutationis. s. materia que subicitur forma z p̄uatio sic termini. Sed p̄uatio est terminus a quo in mutatione acquisitiua. ergo forma erit terminus ad quē. **C** S. mutatio nō denominat nisi a per se termino. s. generatio naturalis denotat a forma. ergo forma ē per se terminus generatiōis. minor p̄ p̄mo p̄hy. qz ibidē dicit generatio est naturalis qz est via in naturā. nō in naturā que est materia. qz materia nō generat ut terminus. nec cōpositū. qz cōpositū nō est natura s. habēs naturā. ut dicitur scdo p̄hy. ergo dicit naturalis. qz est via in naturā que est forma. **C** Cōfirmat. qz forma z finis idem sunt ut dicit scdo p̄hy. z. 5. metha. c. de aliquo. Tūc sic. forma est finis nō cōpositi. p̄. ergo generatiōis. **C** S. qd de nouo habet eē pōt non esse illud per se generatur. sed forma imo sola forma est huiusmodi. ergo ip̄a per se generat. minor patet. qz materia iaz p̄fuit. In cōposito autē nihil est nisi materia z forma. ergo forma habet generari. **C** 1° ad p̄mū. cōcedo qz forma est terminus nō per se z qd. s. per accidēs z quo. Exēplū materia z forma sunt principia esse rei tñ nullū illoz habet per se eē. s. pōt esse illud quo cōpositū est z existit. ip̄a aut existūt per accidēs. Similiter p̄uatio z forma sunt principia fieri rerū. Sed nō oportet qz alterū per se fiat uel generetur. S. est quo cōpositū generet. sicut z materia est quo cōpositū generat lz ip̄a nequaquā generet proprie. ergo forma nō fit ut terminus. s. est quo terminus existit formaliter z est. **C** Ad scdm dicendū qz generatio dicit natural. p̄mo qz est via in ens naturale qd est cōpositū. scdario vō qz est via in formā que est natura. Un l̄y qz nō dicit causāz immediatā s. remotā. **C** Ad cōfirmationē concedo qz forma est finis generatiōis. qz est illud quo cōpositū est per generatiōes. forma tñ per se est finis materie. **C** Ad tertiu dicendū qz maior est uera de cōposito ex potētiā z actuali. Tūc ad minorē. dico qz totū cōpositū habet esse post non eē. Esse aut forme non acquirif per generatiōē inq̄stū est forme. s. inq̄stū est cōpositi. **C** Tertia cōclusio sit ista. forma terminat generatiōis actū ut terminus formalis quo. p̄batio huius. Illd quo formaliter est z existit terminus generatiōis per se p̄mus. terminat generatiōē ut terminus quo. hoc eni significat eē terminū quo. s. forma est huiusmodi. sic p̄. ergo zc. **C** Quarta cōclusio sit ista. cōpositum ex materia z forma non terminat generatiōis actū per se primo p̄mitate. a. Hāc ostēdo sic. nā illud non uest alicui primo. a. quod tñ inest sibi s̄m partē. sicut patet ex p̄cedētibz. z ex. 5. p̄hy. c. primo. S. generatio uest cōposito tñ rōne forme nō materie. nihil eni cōpositi realiter hz esse post nō esse nisi sola forma. ergo cōpositū nō genera-

tur per se primo. a. **C** Quinta cōclusio sit ista. Cōpositū ex materia z forma terminat generatiōis actū per se primo p̄mitate. b. Hāc ostēdo sic. Illud uest alicui primo. b. qd inest sibi per causāz p̄cisam que est aliquid eius s. generari inest cōposito isto modo ergo cōpositū generat per se primo. b. maior patet ex p̄cedētibz. minor etiā p̄. qz generari inest cōposito per formā que est quo z aliquid eius. sicut risibi le inest hoi per formā propriā que est quo z aliqd ei? p̄do illa cōclusio facit ratiophy. 7. metha. nā oē illd qd fit ex materia que est ps eius. fit seu generat per se p̄mo. sed cōpositū est huiusmodi. ergo zc. maior p̄batur. qz omne qd fit per se est possibile eē z nō eē potētia intrinseca. ergo habet principiū intrinsecū quo pōt esse z nō eē. illud est materia. ergo zc. minor patet. qz ex hoc cōpositū est cōpositū. qz habet partē potētiā z actualē. pars autē potētiā est materia actualis autē forma. ergo zc. **C** Ex p̄dictis cōcluditur qz ponētes vnā tñ formā in hoiē habēt p̄cedere qz generas p̄ticulare nihil generat de homie. qz nō generat materia. p̄. nec aiā qz est a deo. ergo nec cōpositū z per p̄ns nihil. **C** Sexta cōclusio sit ista. Cōpositū ex materia z forma qd terminat generatiōis actū per se primo. b. dicit formalit̄ aliquā entitatem distinctā realiter a suarū partiū entitate. Hāc ostēdo sic. cōpositū est per se terminus primus generatiōis. ergo dicit aliquā entitatē aliā realiter a partibus. p̄batio p̄ntie. qz terminus generatiōis habet aliquāz p̄p̄riā entitatē p̄ductā per generatiōē. non autē pars. **C** Cōfirmat. qz si ambē partes p̄xisterent nihilominus eēt p̄ductio cōpositi. Exēplū in resuscitatiōe. nāz resuscitatio z generatio similis est ad eē cōpositū ad esse aie uel corpis. **C** S. entitates partiū p̄nt̄ existere corrupto cōposito. s. distinguunt realiter a cōposito. p̄ntia ē euidēs. s. aīis p̄. 7. metha. c. ultio. de ista syllaba ab. qz corrupto ab. p̄nt̄ seorsus manere. a. z. b. similis de quolibet cōposito. qz p̄tibz eius uel realiter uel saltē apud intellectū z in sua rōne nō repugnat manere non manente toto cōposito. **C** S. cause intrinsece que sunt eē cōpositi aliqd cānt nō se. nec altera alterā. patet ergo aliud. s. cōpositū. s. oē causatū realiter distinguif a causis. qz nihil cānt seipsum ut fit. ergo zc. **C** S. oīs p̄p̄ria passio z opatio hnt̄ subiectū cui isunt per se p̄mo illud nō est materia nec forma. patet. ergo aliqd aliud illud est cōpositū. **C** S. si nō. ergo totū per se vnū nō est magis vnū qz vnū aggregatione. p̄ns est falsum. s. metha. ergo aīcedēs. p̄batio p̄ntie. qz vnū per accidēs est magis vnū qz vnū aggregatione z minus vnū qz vnū per se. s. vnū per accidēs nō est tñ sue p̄tes. ergo multo magis nec vnū per se. minor patet ex 7° metha. ubi d̄ qz in hoc est hō albus aliqd vnū. qz albedo inest hoi. qz nō eēt tale totū nisi iformaret. nō sic vnū aggregatione. **C** Cōfirmat ultimo per Ari. p̄o p̄hy. ubi ex intētiōe dicit istud. p̄mo eni monet dubitationēz dicēs. habet aut dubitationē de p̄te z toto. utrū vnū aut plura sunt p̄tes z totū. sequitur z soluit. z si toti vnū utrūqz. i. si utraqz ps est vnū z idem cū toto. est. s. totū sicut idiuisibile. qm̄ z eadē eisdē. i. tūc p̄tes erūt idē inter se. sicut sunt idē toti. quare sequit̄ totū eē idiuisibile cū nō habeat distinctas partes. At vō si totū est sicut vnū idiuisibile nullū erit q̄stū uel quele qd. s. est absurdū. hoc idē habet 7° metha. c. ultimo. ex p̄se de ista syllaba ab. ut iā p̄allegatū est **C** Sed p̄tra istā cōclusionē instat. p̄mo per Com. p̄mophy. ubi videt̄ dicere qz totū est aliud a qualibet

pre nō tñ ab oibus. ¶ Si ad idē arguit Aureolus qz si sic ergo diffinitio nō dicit totā quidditatē diffiniti. pñs videt falsum manifeste. pbatio pñtie. qz tñc in cōposito eēt tres res. s. materia & forma. & illa tertia entitas quā ponis. diffinitio autē nō est nisi due res. s. materia & forma. uel genus & dñia. ¶ Confirmat. qz sñm Ari. for. nihil aliud est q̄ aialitas & rōnalitas que sunt in eo quidditas. ¶ Si sic. ergo forma vnif materie mediāte illa entitate. pñs est falsum. qz tñc vita vnif viuo mediāte. & per pñs circularitas erit magis intrinseca circulo q̄ vita viuo. qz ista nō vnitur circulo per mediū. sequitur etiā pcessus infinitus. qz iter materiā & illā entitatem erit alia qua mediāte vnif sibi. & sic ulterius in infinitū. ¶ Alius quidē arguit sic. qz si sic ergo ternari⁹ erit quaternarius. qd est euidenter falsum. pñtia pbat. qz tñc trinarius ultra tres vnitates que sunt partes eius habet aliquā quartā quā tu ponis aliā a ptibus que est entitas totius. s. quarta vnitas addita tribus facit quaternariū. igit ternarius erit quaternarius. similiter pōt pbari qz quaternarius sit quinarius. & sic de alijs. Sz iste istātie nō cogūt. ¶ Rñ ergo ad pñm Com. dī qz Comētator nō distinguit ibi iter illud qd est per se & qd necessario pcurrit. Sic autē se hz vnio partū & eēt totius qz necessario pcurrit nō tñ oportet qz sint idē. ¶ Ad scōz de diffinitione dī vno modo. qz diffinitio dicit totā quidditatē diffiniti nō cōprehēsiue s. explicatiue. quaten⁹ explicat pncipia cēntialia intrinseca diffiniti. ¶ Aliter dī qz diffinitio est qd dā totū hñs partes sicut & diffinitū. sicut ergo partes diffinitionis se hñt ad ptes diffiniti sic totū ad vñū. ex. 7. metha. ut sic tota diffinitio sit aliā a suis ptib⁹. sicut totū diffinitū aliā a suis ptibus. ergo diffinitio tota; eētā diffiniti iudicat. ¶ Aliter dī qz diffinitio dicit totū diffinitū significatiue. pro q̄to genus & dñia significāt totū. s. sumant a pte. sñm Arist. 5. metha. ¶ Ad pfirmationē. nō legi. nec credo pñm hoc vnqz dixisse. qz idiuuduū aliud addit sup hñm & genus. aliter nō eēt iferens. uel dato qz sit uerū est explicatiue ut pñs. ¶ Ad tertū pcedit ex falsa imagiatiōne. nō enī forma vnif materie mediāte entitate totius cū illa sequat vnionē. sicut effect⁹ cās suas. nec illud qd addit est pprie dictū qz tñc vita vnif viuo mediāte. Mā vita nō est forma que vnif s. ē magis eēt sequēs vnionē aie cū corpe. qz vnifib⁹ est eēt. 2. de aia. ¶ Ad quartū dicēdū qz nō ois vnitas addita facit aliū numerū. s. vnitas ptialis & materialis qualis nō est vnitas totius. ¶ Sz occurrit dubiū a qua vnitate numerus sit vnus. dī qz ab vltima vnitate: ita qz oēs alie sunt ptes materiales. Sola autē vltima est formalis & cōplectiua oīz aliarū. ¶ Contra. qz. 5. metha. c. de toto dī qz in quibuscūqz positio nō facit dñiam in suba uel figura ibi dī ois nō totum exēplificat in liquidis & numeris: ergo si pma vnitas fiat vltima & eōuerso nulla fiet dñia in suba numeri. qd eēt impossibile per te. qz tunc vltima vnitate mutata cū sit per te specifica & formalis fieret alia forma. & per pñs alius numerus. uel forma sic. qz si sic. ergo vltima vnitate mutata mutabif suba numeri pñs est falsum. Tū qz est ptra Ari. ubi supra. Tū qz per solā mutationē relationis ordinis fieret aliud & aliud absolutū. qd est falsum. In ptib⁹ autē hoīs nō est sic. qz ibi nō est mutatio ordīs sine mutatione alius absoluti. pñtia p̄ ex p̄dictis. ¶ Scōz vnitates p̄stitutes numerū p̄t eēt eque p̄mie natura & tpe puta si multa idiuua eiusdē sp̄i sñl crearent. qro er-

go quō vna earū est vltima: nō hēs dicere. ¶ Si dicas qz vltimo accipit a numerate. Cōtra. qz possum facere eōuerso. & erit pma que fuit vltia. ¶ Si forma est in materia: aliogn nō fieret vnū per se ex eis s. tñ eēt iuxta positio eoz. s. vltima vnitas nō est in alijs s. sunt distincte. ergo vltima vnitas nō est forma aliarū. ¶ Dicēdū est ergo aliter qz in numeris eēt p̄siderare vnitate in duplici genere. qz quedam sunt vnitates materiales quedā formales. Exēplū in qnario sunt qnqz vnitates materiales. ex qb⁹ materi aliter itegraf. & est vnitas a qua qnarius est vn⁹ numerus sp̄e. hec vnitas est sua forma specifica ul pas sio sequēs formā: sicut hō est vnus sua forma uel vnitate psequēte ut passio suā formā. & hec vnitas non ponit numerū cū qnqz materialib⁹. qz nō est materialis. hec est vnitas totalis a qua totū dī vnū denoia tiue & in secūdo modo dicēdi per se. hec autē vnitas ppria qnarij est inoia. sit a. Sñl in alijs sp̄eb⁹ numerorū. Stat ergo sexta p̄clusio. ¶ Septima p̄clusio sit ista. Entitas totū cōpositi ex materia & forma alia ab entitate p̄tū est entitas absoluta. hoc pbat per rōnes p̄cedētis p̄clusionis. Tū qz generatio non est per se ad respectum. nec corruptio a respectu tñ Tū qz cause absolute & maxime intrinsece nō causant p̄cise aliqd formalē respectiū. qz absoluta non sunt ptes eētiales respectiui. materia autē & forma sunt cause intrinsece absolute cōpositi. ¶ Si non ergo oia entia cōposita sunt vnū generis. pñs est euidenter falsū. pñtia pbat. qz respectus a respectu intrinseco adueniēte q̄lis eēt iste nō distinguit genere. ¶ Confirmat. qz oia entia eēt formalē respectia. qd tanq̄ iconueniēs p̄cludit p̄bus. 4. metha. ptra opinionē de vitate apparētū. ¶ Si nō ergo nullū cōpositū per se est vnū. pñs est falsum. ergo ancedēs. psequētia pbat qz ille respect⁹ eētialis depēdētis nō sufficit ad vnitate per se. qz est in vno per accidēs. Accidēs enī eētialē depēdet ad subū cū quo fac vnū per accidēs. ¶ Contra istā p̄clusiōem arguit Aureolus. qz eēt absolutū pōt deus facere existere sine quocūqz alio a quo realē distinguit. s. cōpositū est aliqd absolutū per te & distinguit realē a materia & forma ergo cōpositū pōt existere sine materia & forma qd est euidenter falsū. qz tñc aliqd eēt ignis uel ignem sine forma ignis. ¶ Rñ ad maiorē q̄ est vera. si illd absolutū sit p̄us nō depēdens eētialē ad aliud. & sic in proposito deus pōt facere materia & formā sine cōposito. s. tñc minor est falsa. qz cōpositū est posterius. ¶ Cōtra. ergo de⁹ nō posset facere accidēs sine subo. qz est posterius & eētialē depēdens ad subiectū ¶ Rñ. nō est simile qz accidens non hz subm pro cā intrinseca. sic cōpositū hz materiā & formā. Nullus autē effectus depēdet simplr eētialē ad causam extrinsecā p̄terq̄ ad p̄maz ex eo qz oēm causalitatē extrinsecā pōt supplere sine causa scōa. Non sic de extrinsecis. Cū cause intrinsece icludāt ip̄fectionē. id addo ad expositiōez illā qz nō est uerū si sit posterius eētialiter & intrinsece constitutus ex absoluto prior. ¶ Octaua conclusio sit ista. Entitas cōpositi distincta a partibus est forma totius que est qditas ¶ Ad cuius euidentiam declaro qnqz per ordines. ¶ Prīmū dictū est qz forma totū nō est alia forma a forma ptis. puta ab aia in hoie que sit supuenēs & aliqd ipsi⁹ totū. aut dicat eēt totū: qz p̄fecti⁹ p̄stituit cōpositū q̄ forma ptis. pbatio huius qz tñc in hoie eēt alia forma p̄stitues hoiez que eēt p̄fecti⁹: aia itel lectiua qd est absurdū ponere. ¶ Scōm dictū est qz

forma totius non est aliquid medium unius materiae forme ad constituendum per se unum. probatio huius. quia quere ref de ipsa quod facit per se unum cum materia et forma partis. quia non est dare aliquid medium sed vel ipsa ex se unum et statum fuit in primo. uel erit processus in infinitum. Tertium dictum est quod forma totius non est aliqua forma ultra formam partis quasi perficiens materiam et formam. probatio huius. quod omne quod perficitur ab aliqua una forma habet rationem unius perfectibilis. sed materia et forma partis non sunt huiusmodi. Tum quia alterius rationis. Tum quia unum est proprium perfectibile aliud actus perfectius. et hec est ratio quare faciunt unum per se ex. s. metha. ergo materia et forma non perficiunt aliquid una forma composita. Quartum dictum est quod forma totius est ipsa tota natura siue quidditas constituens totum entitativum. ita quod non est forma informans. sed forma qua suppositus siue compositus est ens quidditativum. Ad hoc sic intelligendo quod forma totius sit causa ipsius totius quasi causans totum cum materia et forma partis. sed est ipsum totum precise et absolute consideratum quod loquitur Avic. 5. metha. quod equitas est unum equitas. Quintum dictum est quod forma totius est alia realiter a forma partis. quod patet ex his. et ex. 6. conclusionem. quia totum dicitur aliam entitatem. sed illa entitas est forma totius. ergo etc. Sexto praeter arguit Aureolus. quod inquit quod imaginariis illam entitatem. aut enim sic quod ipsa fundetur super materiam et formam partis. aut sic quod solum super materiam. ita quod materia sit eius principium subiectivum et forma principium formale. non primo modo quia tunc forma in composito entificaretur et quidificaretur. non autem entificaretur. quod videtur falsum. nec secundo modo. quia effectus formalis non differt a forma. sed forma illa totius per se est effectus formalis. ergo non differt a forma cuius est effectus. Sed ista positio peccat multipliciter. Tum quia querit fundamentum illius cuius non est proprie fundamentum. tum quia esto dico quod fundamentum eius non est materia et forma. nec alterum eorum sed eius fundamentum proprium et primum est eius suppositum uel compositum. quod probatum est esse aliud a partibus. omni enim enti formali rationem det adequate aliquid quod uel quod. sicut humanitati. hoc quod dico habet. non corpus uel anima et hoc dato totus processus rationis est nullus. tum etiam quia dato quod fundamentum eius esset materia. forma autem principium formale nihil probat. Assumit enim falsum quod dicit effectum formalem non differre a forma. omnis enim effectus realiter distinguitur a sua causa. quia nihil causat se. Unde tamen concedo quod effectus formalis non separatur a forma. sed non sequitur ergo non distinguitur. Sic ad questionem.

Ad argumenta principalia. Ad primum cum dicitur quod aliquid est duobus etc. concedo maiorem quam unum formiter illud scilicet duobus. et tunc minor est falsa. quia generari peruenit forme per accidens composito autem per se contra. propter quod unumquodque tale et illud magis. sed composito peruenit generari per formam ergo etc. Secundum minor est falsa quinimo forme competit generari propter compositum ut ostensum est in corpore rationis. Ad secundum cum dicitur quod per se et per aliud opponunt. ista est uera si per aliud intelligas quod non est aliquid eius. tunc minor est falsa. tum quia generari non peruenit composito per formam. sed magis e converso. tum quia dato quod sic forma est aliquid compositi. quod autem sic peruenit alicui per aliud non tollit perfectitatem. nam vivere per se peruenit homini. et tamen per partem. per animam. sicut dicitur. 5. metha. c. de per se. Sicut est de intelligere quod peruenit homini per animam ut ibidem habetur. Ad tertium concedo praeterea quod utrumque tam generari quam corrumpi per se peruenit composito. Ad arguis quod illud quod

conuenit alicui per se primo non competit sibi ratione alterius etc. Verum est ratione alterius quod non est aliquid eius et habet rationem quod. Materia autem ratione cuius peruenit composito generari habet rationem quod et est aliquid compositi. ut pars essentialis eius. Composito autem peruenit generari et corrumpi ut quod. Ad quartum nego praeterea. Ad probationem cum dicitur quod unitas generationis requirit unitatem. ergo magis magis. Dico quod fit fallacia praeterea. ponendo praeterea. quia non de magis unum est magis terminus. quia tunc punctus maxime esset generationis terminus per se primus. quod euidenter falsum est. et praeter Ari. 3. metha. ubi dicitur quod punctus et superficies et linea et huiusmodi sunt et non sunt sine generatione et corruptione. Sic igitur terminatus est tractatus questionum de principiis nature. Deo gratias amen.

Laus sit deo in trinitate et beate marie genitrici eius. beatoque francisco patriarche seraphico.

Attende igitur lector qui legis quod siquid benedictus est in questionibus supradictis ab arte doctrine Scotice processit cuiusuestigia quantum potui et quantum ipsum capio sum secutus. Si autem aliquid maledictus uel doctrine dicte praeterea repias. uel repugnans. mee imperitiae ascribas. Quod si aliquid tale ibi pertinet nunc pro tunc reuoco tanquam dictum fuerit ignoranter. puta quia ignoraueram mentem Scoti.

Explicunt conclusiones trium principiorum naturalium Antonij andree.

Sequitur tabula dictarum conclusionum.

- Tabula.
- 1. Utrum mobilitas sit formalis ratio subiectiua primi subiecti philosophiae naturalis.
  - 2. Utrum in substantia naturali composita ex materia et forma materia dicat aliquid entitatem positiuam distinctam realiter ab entitate forme.
  - 3. Utrum materia existeret sine forma includat contradictionem ex terminis.
  - 4. Utrum materiam generari et corrumpi naturaliter includat repugnantiam terminorum.
  - 5. Utrum materia subiecta quantitati que est accidens habeat aliquam extensionem aliam ab extensione quantitatatis.
  - 6. Utrum in rebus naturalibus compositis ex materia et forma. materia sit aliquid pertinens essentialiter ad rationem quidditatis specificae.
  - 7. Utrum productio forme naturalis generate praerogat aliquid in materia actiuum uel quodcumque quod in ipsam naturaliter transmutetur.
  - 8. Utrum productio forme substantialis naturaliter generate mensura aliqua diuisibili mensuretur.
  - 9. Utrum repugnancia formalis que est inter formas substantiales sit repugnancia contrarietatis.
  - 10. Utrum formalis distinctio organicarum partium animalis sit propter plures formas substantiales specificae ac realiter distinctas.
  - 11. Utrum in quidditate forme accidentalis sic dare uere gradus intrinsecos essentielles secundum quos ipsa possit suscipere diuisionem intrinsecam secundum magis et minus.
  - 12. Utrum priuatio que est tertium principium in natura sit idem quod potentia materiae.
  - 13. Utrum in rebus naturalibus generabilibus et corruptibilibus ipsius compositum ex materia et forma per se primo terminet generationis actum.

Explicuit tabula.

Questio de
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.
Donec.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.

Ans in quantum ens

manifestū est quoniam est primū q̄ quid est: nō habēs quid est: sed p̄ncipiū cuiuslibet habentis quid est: in idēitate et distinctione p̄mi q̄ quid est ab omni alio q̄ quid est ex natura rei perscrutandū est. Et ga in istis frequēter utimur v̄bis aliq̄

bus nō usitatis uel notis cuiuslibet hāc methaphysicā audiēti quotiēs hec noia dicātur et quid significēt nō est p̄mittēdū. Et p̄ma ingitio que occurrit est circa hunc terminū res. et quid sit res et qd tu uocas rē. Et quid sit eē idē realr. Et quid sit distinctio realis. Et quid formalitas. Et quid intelligit per eē idē formaliter. Et quid per esse distincta formaliter. Et quid distinctio formalis. Et quid esse idem primo modo dicēdi per se. Et quid secūdo quid tertio quid q̄to. Et quid sit quiditas. Et quid sit modus intrinsecus quiditatis. Et quid predicatio idētica. Et quid indiuisio absoluta. Et quid indiuisio relatiua. Et quid est esse idē indiuisione relatiua. Et istis enī terminis frequēter utimur in hac methaphysica. ergo est tibi ualde necessariū q̄ in isto libro quālibet significationē terminorū non ignorare precures. Et ignorantia autē terminorū multos decipit et multos errare permisit. et hanc methaphysicā cōtemne re qui distinctionē ex natura rei negāt et p̄ter intellectū esse possibilē imo necessariā absq̄ reali distinctiōne clare uolo ostēdere. Et p̄mo a termino qui est res est incipiendū. quid tu intelligis per rem. Res uocāt nōnulli per modū substrati. Alij per modum p̄dicati. Alij v̄o per modum cōstituti resultātis. per modū substrati sic intelligēdo q̄ sicut materia et forma. et oīa accidētia que existūt subiectiue in quāritate sunt quāta et extēsa v̄nica quātitate correspondēte illis per modū subati et subi. sic in for. est quasi per modū subati et subi quidā modus intrinsecus qui dicitur res siue realitas. a qua re uel realitate reantur oīa que sunt in sorte: et sorteitas. et humanitas. et animalitas. suba. ens. et oēs differētie. et oēs per se passionēs omniū per se inclusorū in for. Nam sicut for. et homo. rationale. et aīal. et sic de omnibus que sunt in sorte. dicūtur ens v̄nica entitate et quiditate entis in vno indiuiduo entis correspondēte omnibus que sunt in sorte per modū p̄dicati: sic oīa p̄dicata dicūtur res ab vna realitate et vna re correspondēte eis per modū substrati ad quā realitatē trahūtur omnes quiditates et differētie et passionēs earū per se incluse in sorte. virtute agētis et p̄ducētis. Et Amplius autē alij uocāt rem per modū p̄dicati. s. q̄ oē p̄dicatū positiuū dicitur res. et sic accipiēdo rē. res cōuertit cū ente in quātū ens qd est subm huius methaphysice. qz ipsa quiditas entis sic intelligēdo rē nō est tñ res. sed etiā differētie et passionēs et alie quiditates a quiditate entis. imo omne positiuū est res realiter et sic res et positiuū cōuertuntur. et res in ista significatione est nomē equiuocū. cū essentialiter oē positiuū sit res. et sic accipiēdo rem res sunt quecūq̄ habēt aliquā distinctionē extra intellectū ex natura rei. et in ista significatione capiūt rem oēs arguētis cōtra formale distinctionē et decipiūtur. ut infra patebit. quia capiūt rez pro omni positiuo qd est extra nihil et per p̄sequens p̄sequentia formali cōcludunt

q̄ ubiq̄ est aliqua nō idētitas uel distinctio ex natura rei q̄ ibi est distinctio realis. et manifestū est q̄ bene sequit accipiēdo in illa significatione rem pro ut est nomē impositū ad significādū omne positiuū qd est extra nihil qd nō est nomē v̄nuocū sed equiuocū ut fuit supra dictū. nec p̄t esse subm alicui sciētie. sic capiēdo rē isto modo res et ens cōuertūtur et que distinguūtur entitatiue et positiuē distinguunt realiter. sed in illa significatione inuēto: res formalitātū et distinctionis ex natura rei et antiqui philoſophi et moderni nō intēdunt. nec in illa significatione in metha. accipitur res isto modo. imo significationē rez nominis huius quod est res omnino abicimus a consideratione nostra. nec uolumus uti in aliquo quid nomis que est res in tali significatione. Et Amplius pro tertia significatione accipitur res per modum cōstituti resultātis sicut p̄sona et suppositū. accipiunt per modū toti et per se entis et existētis p̄seitate tertij modi. vñ aīa nō dī p̄sona nec suppositū. nec corpus dī p̄sona. s. totū resultās ex aīa et corpore dicitur p̄sona. sic qditas generis nō dī res. nec differētia dicitur res. s. dicitur aliqd rei. nec sunt res in recto sicut aīa. s. aliqd rei i obliquo s. p̄stitutū ex genere et differētia sicut ip̄a spēs uel indiuidū includēs oīa illa dī res in recto. sic aīa nō est p̄sona in recto s. aliqd p̄sone in obliquo. et similr nec corp⁹. s. totū cōpositū ex aīa et corpore dī p̄sona in recto. Et si q̄ras quis istorū modorū accipiēdi rē est magis p̄p̄ri⁹. Et r̄. et dico q̄ q̄libet istorū p̄t eē uerus uel est possibilis. qz noia significāt ad placitū. et id v̄nus p̄t iponere hoc nomē res ad significādū aliqd substrati et subi. et alius per modū p̄dicati. et ut cōuertitur cū oī positiuo. et alius per modū cōstituti resultātis. Sedus autem modus ut dictū est abicif a modernis p̄bis et antiquis qui ponūt distinctiōne ex natura rei absq̄ distinctiōne reali. possibile est autē ip̄is uti in p̄ma et tertia significatione. s. que magis sit p̄p̄ria p̄ma uel tertia. ferē q̄ tertia et in illa significatione hoc noie res uolumus uti ut in pluribus in ista methaphysica s. p̄ma oīno nō abicif a cōsideratione huius methaphysice. tertia tamē est magis intelligibilis.

Deinde nota quid sit distinctio realis. Manifestū est autē q̄ illa distinctio que h̄z pro fundamento et termino rē. et nō pro fundamento aliqd rei. et pro termino aliqd rei est distinctio realis. Et si q̄ras. quō potero cognoscere q̄ aliquid est res et nō aliquid rei. da mibi aliquas reglas per q̄s hec possit uideri. Regas te per istas. Et p̄ma regula indiuidua ab inuicē sepabilia et mutue quolibz illoz est res. et nō aliquid rei resultās ab ip̄is. Exemplū in p̄tibus cōpositi ex corpore et aīa. et sic de oibus alijs singularibus quoz quolibet potest per se existere p̄seitate tertij modi. Et secūda regula est q̄ singularia quoz v̄num p̄t existere per se p̄seitate tertij modi sine alio sed nō ecōtra. quolibet illoz est res et nō aliquid rei. Exemplū de fundamento et relatione et subiecto et accidēte sequēdo p̄ncipia nature. Et tertia regula singularia uel indiuidua quoz v̄nū nō p̄t existere per se p̄seitate tertij modi sine alio nec ecōtra quolibet illoz est aliqd rei et non res. Exemplū. in sorte enim est indiuidū entis. s. be corporis. animalis. hominis et quolibet illoz est aliquid rei et nō res. sed resultās ex oibus istis et per se icludēs ista est ipsa res uera et tota. Et semp autē in his tribus regulis feci mentionē de singularib⁹ et indiuiduis ut p̄seruarē me ab v̄niuersalibus. quia

separabilitas vniuersaliū a singularibus nō concludit diffinitionē realē inter illa. Vniuersalia namq; & priora ut cōparantur posterioribus singularibus nō sunt res sed aliquid rei sunt tantū. sed vñū singulare includēs oīa priora usq; ad ens est ipsa res per se vna perfectate tertij modi. ¶ Et si arguas indiuiduum paternitatis nō pōt esse sine indiuiduo filiationis & ecōtra. ergo sunt vna res & sic quodlibet est aliquid rei & nō res. ¶ Itē q; quantū est ex se non repugnat. sed hoc est per accidēs ratione termini qā est fundamentū correlationis. nec habēt esse in eodez subiectiue. s; simpliciter in realiter distinctis. Itē autē regule nō patiunt instantiā in absolutis nec vñ cōparando absoluta ad respectiua. Ex his palaz est cuiuslibet quid sit distingui realiter & quid idē realiter quia ubicūq; est res & res ibi illa distinguitur realiter sed ubi est res & aliquid rei & nō res ibi est identitas realis. Ex hoc inferitur ulterius q; res fundatur super cōcursu pluriū positioz quoz nulluz est res s; aliquid rei. nulla enim res habet cōceptum suū simplicē. sed habet cōceptum resolubile in plura quozū quodlibet est aliquid rei & nō ipsa res adequate. nec dico q; omnis res sit cōposita ex pluribus quia intellectiua esset cōposita: sed dico q; omnis res in recto est cōstituta ex pluribus aliquibus positioz quozū neutriū illoz pōt esse res. sed aliquid illius rei differens ab ipsa sicut partiale a totali.

¶ Quid sit formalitas siue quiditas.

nunc hinc autē circa hūc terminū formalitas siue quiditas qd sit & qd nō & quoties dicat est isitē dū. De illō est formalitas uel quiditas qd idē est: qd additū alteri variatōnez eius formalē. s. pstituti ex illo cui addit. ul' per se est inclusuz in rōne formali alicui. Ex pmo sequit q; oēs differentie superiores & medie & specificē spectāt ad quiditatē. q; addite quiditati phibili variatōnē formalē pstituti. ¶ Corporeum enī & icōporeū addita sube variatōnez formalem pstitutoz per illa. Ex hoc sequit q; differentie indiuiduales nō sunt quiditates nec formalitates. cū nō variatōnez formalē pstitutoz per illas. imo pstituta p illa sunt eiusdē spēs. ¶ Ex scdo sequit q; oē phibibile per se per aliquā differentiā euz qua fac per se vñū est quiditas siue formalitas. ut pma quiditas & pmiū phibibile sit pma quiditas & pma formalitas oīno sicut ens in qstū ens. Deinde generalissimū. & sic descēdēdo usq; ad speciē specialissimā que est ultima quiditas per se includēs oēs superiores in linea pdicamēntali.

¶ Quid est idem formaliter.

hinc autē quid eē idem formaliter alicui & qd nō. dicat q; eē idē formaliter est q; qñ vñū in pmo modo dicēdi per se includit in alio. ita q; si vñū istoz diffiniat. alterū istoz esset diffinitio sua ul' saltē ps diffinitiois. uel quādo plura includūt vñū. ita q; si illa plura diffinirent. illd vñū eēt diffinitio illoz: nullo alio quiditate supaddito. hec sit descriptio ei' qd est esse idē formaliter. Ex pluz pmi: hō est idē formaliter aīali. & rōnali. q; per se sunt illa inclusa in eo tanq; pncipia diffinitiuā hoīs. Ex plū se cūdi. Sor. & plō sunt idē formaliter. q; eadē quiditas & diffinitio est per se inclusa in eis. ¶ Palā autē q; pmius modus idētitatis formaliter differt a scdo in duobus. pmo quia illa que sunt idem formaliter per pmiū modū necessario sunt idē formaliter & realiter. sicut includēs & inclusuz. ut hō & aīal rōnale. que etiā sic sunt idē formaliter q; sunt idē etiā realiter. s; que sunt idem formaliter q; ambo includūt eādez

quiditatē nō oportet q; si sint idē formaliter q; ppter hoc sint idē realiter. sicut sor. & plato. sed quādoq; sunt idē realiter & formaliter. quādoq; aut nō ut p3. differunt etiā scdo q; que sic sunt idē formaliter per pmiū modū. vñū est potēntialis ps uel phibibilis. & aliud est hōēs uel actuale. pmiū vō qd resultat ex illis est illud qd sic includit illa. pbi tñ moderni utuntur per eē idē formaliter pmo mō & nō scdo mō & isto mō uti intēdimus. ¶ Sed h; dubitationē. Utrū inter illa que sunt idē formaliter sit aliq; nō idētitas. dicitur q; sic. pbat. q; ille se habēt ut includēs & inclusuz ut ptiale & totale. & ex hoc inferitur q; in his que sic sunt idē formaliter pnt mlra pdicata pueniri vni & repugnare alteri. Itē. q; includētī & icluso seu pstituenti & pstituto. & toti & pti nō pueniūt adeq; eadē pdicata vni enī puenit q; sit potēntiale. alteri nō. immo actuale vni q; sit constitutū & non constituēs. & alteri nō. & sic de alijs.

¶ De distinctione siue nō identitate formali.

hinc de nō identitate formali & formali distinctione dicendum. descriptio ergo eius sit hec. Dis quiditas per se & pmo modo nō includēs aliquaz quiditatē nec in ipsa inclusa formaliter distinguit ab ea ex quo nec est includēs neq; icluz nō est idē formaliter cū illa: p3 per suam oppositionē de formali idētitate. ¶ Ex quo p3 q; oīa decēz genera. & oīa in ipis per se inclusa necessario formaliter sunt distincta. Oēs etiā differentie eiusdē generis siue opposite siue subalterne formaliter distinguitur euz oēs ut supra dictū est habeāt cōceptū simpliciter simplicē. & oēs spēs eiusdē pdicamēnti ut substantie uel qstūtatē que nō hnt idēdez gen' subalternum. pmiū. q; tales hnt diuersas diffinitioes & quiditates per se inclusas que ab inuicem sunt distincte. ¶ Amplius autē ista descriptio distinctionis formalis assignat sic. oīs quiditas que nō est cōpossibilis alteri quiditati necessario distinguit ab illa formaliter. Itē. quia includēs & inclusum semper cōpatiunt se in eadē re. s; in plurib' possit repiri inclusuz q; includēs. ut aīal q; hō. Ex hoc sequit q; illa que sunt distincta realiter nō pnt esse idē formaliter. Ex si dicas duo indiuidua idē formaliter & tñ distinguitur realiter. Ad hoc rōdetur q; hic loquit de pncipis quiditarib' & p predicatis cuiusmodi non sunt Sor. & plato uel duo indiuidua. Habet autē dubitationē qd sit formalis distinctio stricte loquēdo & pprie. Dicat q; est qdaz relatio que h; pro fundamēto & termino quiditatē seu formalitatē. nō aut modū aliquē intrinsecū nec pro fundamēto nec pro termino. Ex quo sequit q; nō oīs distinctio ex natura rei est formalis distinctio. Ex si qras utrū sequit illa sunt nō idē formaliter. ergo distinctio formaliter. Dicat q; nō. q; nō identitas est in plus q; distinctio. q; distinctio requirit duo extrema positia. nō aut nō identitas. q; hō est non idē formaliter cū nō ente: nō aut distinctū. oē enī qd est ab alio distinctum est non idem cum eo. non tamē ecōtra.

¶ Quid est predicatio primi modi secundi tertij & quarti modi.

Amplius autem est inquirendū quid sit predicatio primi modi dicendi per se. scrib autem a quibusdam q; predicatio primi modi per se est quando formali cōsequētia sequit q; res significata per predicatum. & res significata per subiectū sunt idē. sed illud non videtur uerū. quia res significata per genus & differentiā est eadē & tamen non est ibi predicatio pmi modi. ¶ Ideo est dicendū cuiusdam

cuiusdam alterius q̄ predicatio primi modi per se est quādo formali cōsequētia ad predicatiōē con-
creti de cōcreto sequit̄ predicatio abstrati de abstra-
to. Nec illud videt̄ uerū q̄ formali cōsequētia se-
quit̄ ens est bonū, ergo entitas est bonitas, et tamen
illa nō est in p̄mo modo ut patet. Similiter forma-
li cōsequētia sequit̄ homo est risibilis, ergo huma-
nitas est risibilitas, et tamen nō est in primo modo per
se. ¶ Tertiu dicit̄ est cuiusdā alterius q̄ p̄dicatio p̄-
mi modi per se est in triplici gradu. ¶ Primus in
quo idē p̄dicatur de seipso. ¶ Secundus in quo p̄s
diffiniēs predicat̄ de diffinito. ¶ Tertius in quo to-
ta indiffinitio p̄dicatur de diffinito, magis tamē p̄-
pria dicit̄ in quo pars diffinitionis uel tota diffini-
tio p̄dicatur de diffinito q̄ in quo idē predicat̄ de se
ipso. Vñ p̄dicatio p̄mi modi s̄m p̄ncipiaphysi, anti-
quor̄ et modernor̄ nō est p̄dicatio in recto sed t̄m in
obliquo, unde nō est p̄dicatio dicens hoc est hoc, sed
hoc est ex his, q̄ semper fit p̄dicatio partis cōstituē-
tis et p̄ncipij intrinseci per se inclusi de cōstituto et in-
cludere, ut dicēdo homo est animal rationale, hoc ē
ex animali et rationali cōstitutur, sicut homo ex ani-
ma et corpore, ergo est p̄dicatio ex his in obliquo, et
nō est in recto p̄dicatio dicens hoc est hoc.

¶ De perfectate secundi modi.
Huc aut̄ restat videre de p̄dicatiōe secun-
di modi per se, que est quādo p̄dicatur pro-
pria passio de subiecto, ut triangulus habet
tres angulos, uel homo est risibilis, et differt a predi-
cationse p̄mi modi in hoc, quia predicatū p̄mi mo-
di est p̄s subiecto, hic uo est ecōtra, quia risibile est
posterius homine saltē natura. Secūdo quia p̄dica-
tū p̄mi modi est intrinsecū subiecto uel causa intrin-
seca subiecti, sed in secūdo subiectū est causa p̄dica-
ti. Tertio differt quia p̄dicatū p̄mi modi est reperi-
bile sine subiecto nec est cōuertibile cū eo, sed in se-
cūdo modo est p̄dicatū cōuertibile et nō reperibile si-
ne subiecto. Differt etiā quarto, quia p̄mi modi pre-
dicatū nō est scibile nec demonstrabile, quia qd̄ quid
est nō demonstrat̄. ¶ Predicatum aut̄ p̄mi modi
est de genere qd̄ quid est, s̄z p̄dicatū secūdi modi est
scibile et demonstrabile de subiecto per p̄dicatū p̄-
mi modi. In hoc tamē p̄ueniunt p̄mi et secūdi mo-
di quia p̄dicata sunt idem cum subiectis.

¶ De tertio modo dicendi per se.
¶ Plus autem de tertio modo dicēdi per
se qui non est p̄prie modus dicēdi per se sed
potius essēdi. Dicendū q̄ tertius modus
est esse solitariū et ab alio p̄cisus. Ex hoc est esse per
se, sicut dicim̄, sortes est per se uel solitarie, et pars
continui separata ab alio dicit̄ esse per se, coniuncta
aut̄ alteri amittit p̄seitatē tertij modi, q̄ amittit eē
solitariū. Et si q̄ras quando pars cōtinui p̄seitatē
tertij modi acquirit, qd̄ est ista p̄seitas quā acquirit
uē quid amittit quando istam p̄seitatem amittit.
Respondetur, q̄ illud p̄inet ad p̄dicametuz quātita-
tis de diuisione continui et terminatiōe lineę et ideo
differt usq̄ ad speciales tractatū de quātitate, p̄t
t̄m ad p̄sens dicit̄ q̄ p̄seitas quā acquirit pars con-
tinui per diuisionē ab aliquo est quedaz determina-
tio sicut punctus, uel formalis diuissio uel separatio
actualis, que est relatio noua nouiter acq̄sita et super-
p̄ctū in actu imediate fundata, et amittere istā p̄-
seitatem tertij modi est amittere istā actualē diui-
sionem et separationē qd̄ fit quādo pars vnif parti,
non aut̄ amittit̄ realitas puncti, sicut fertur.

¶ De quarto modo dicendi per se.
¶ Unc autē restat videre de quarto modo per
se itatis, et fertur q̄ quartus modus est ille in
quo predicat̄ actus p̄fluens a causa formali
de effectu formali ut hic interēptus interijt, plorās
plorat, loquens loquit̄, et consimilibus.

¶ De predicatiōe denominatiua.
¶ Estat nunc videre de predicatiōe denomi-
atiua qd̄ sit, fertur q̄ est illa in qua predicatuz
dicitur in esse subo in quadaz adiacētia, et ex
hoc sequitur q̄ ipm̄ denominat, ita q̄ solū s̄m nomē
habet p̄dicari, et h̄z appellationē, sicut albedo quan-
do denominatur in esse subo in quadā adiacētia uel
inherentia formali, tūc subuz denominat, et s̄m ap-
pellationē sui nominis subiectū dicit̄ esse albū. De-
nominans eniz et denominatū eodē nomine deno-
minatur nisi q̄ denominatū h̄z nomen effectus for-
malis, et denominās habet nomē forme. ¶ Deno-
minatio uo quedā est intrinseca in qua predicatū de-
nominās intrinsece adiacet subo, sicut albedo subo
uel parieti. Alia autē est denominatio extrinseca in
qua p̄dicatuz nō ita intrinsece adiacet subiecto, nec
est vnitū rei denominate, ut color est visus denomi-
natione intrinseca a visione existēte in oculo. Pre-
dicatū aut̄ denominationis aliquādo p̄dicat̄ per ac-
cidēs de subiecto, aliquādo aut̄ p̄dicatur de subiecto
in secūdo modo dicēdi per se, et est idē realiter cū sub-
iecto, sicut risibile cū homine, aliquādo uo in primo
modo, et tamē cū hoc p̄dicatur denominatiue, ut ho-
mo est animatus, aliquādo autē predicatū denomi-
nans est idē realiter cū subiecto nec tamē idē in p̄-
mo modo nec in secūdo modo, sicut de genere et dif-
ferētia, et hoc modo ut fertur ens p̄dicatur de diffe-
rentijs ultimis quibus est idē realiter nec tamē p̄-
mo modo nec secūdo modo.

¶ De predicatiōe identica.
¶ Unc ad p̄dicatiōē identicā accedamus, in
quo ordō qd̄ sit et qd̄ sit idē itice idē itica, p̄dica-
tio idē itica dicit̄ in qua predicatū et subiectū
sunt idē omnib̄ modis et ubi idē p̄dicatur de seipso
et in qua predicatū et subiectū omnibus modis sunt
idē ex natura rei, ut hec homo est homo. Et dicitur
p̄dicatio idē itica in qua predicatū et subiectū sunt ali-
qualiter nō idē et cū hoc aliquādo idē, aliquādo
dico nō idē quia p̄dicatum et subiectū nō sunt idē idē
tate absoluta, sed aliqua idē tate relata et per indi-
stinctionē vnus ab altero. Exemplū, differētia in-
diuidualis est idē cū natura specifica, idē dico idē ita-
tate relata seu respectiua per idē itatē indiuidualis
et indistinctionis, et similiter genus cū differētia, et
istoz est p̄dicatio idē itica ad inuicē, et isti sunt duo gra-
dus idē itice. ¶ Sed dicit̄ q̄ illa sit p̄dicatio idē itice
idē itica que supponit aliquā idē itatē extremor̄, euz
aliquo tertio cū quo sit idē et p̄pter idē itatē illoz
ad tertiu dicitur esse inter se idē. Idē itas autē illo-
rū ad tertiu est t̄m idē itica, sed idē itas extremorū
inter se idē itice idē itica, hoc est extrema idē itica sunt
p̄pter idē itatē aliquā extremor̄. Exempluz in
p̄dicatis per se de secūdo modo, bonitas et ueritas
sunt idē p̄pter idē itatē eoz ad subiectū, s̄ ens cui
sunt idē. Exemplū etiā in p̄dicatis per accidēs sicut
albū et dulce sunt idē p̄pter idē itatē eoz ad subie-
ctū, s̄ ad lac, ex hoc sequitur vniformiter cōcluden-
do q̄ predicatio idē itice idē itica est illa que supponit
ante se aliā, et est illa de qua loquitur philosophj an-
tiqui et moderni per quā tenet̄ ois forma syllogistica

que est quecumque sunt vni et eadem eadem: inter se sunt eadem. et talis est idemitas conclusionis in syllogismo quod est idemitas idemice idemica. que supponit idemitatem maiorum et minorum ad medium in premissis. et si ille premissa sunt immediate tunc est predicatio idemica. si autem sunt demonstrabiles. tunc earum idemitas est idemice idemica. In predicatione igitur idemice idemica non est imaginandum quod subiectum et predicatum sint idem sic quod extremum sit extremum sed tamen sunt idem propter tertium quod est causa identitatis eorum. et per consequens causa veritatis eorum compositis. a quo tertio si abstrahuntur iam non remanet idem. nec est predicatio vera. et hinc est quod multe predicationes sunt vere in concreto que sunt false in abstracto iter se propter idemitatem ad tertium. et per consequens eorum idemitas iter se. cum autem abstrahuntur a tertio. tollit eorum idemitas ad illud tertium. et per consequens eorum idemitas inter se. Ita enim est idemice idemica album et dulce propter idemitatem eorum in lacte. cum autem sumuntur in abstracto dicendo albedo est dulcedo. iam abstrahuntur a tertio. scilicet lacte. nec remanet idemitas illorum ad tertium ergo et illa tollit que est eorum inter se. et per consequens non remanet predicatio vera in abstracto. Et si queras que sit perfectio: idemitas an idemica vel idemice idemica. Rndeo quod videtur quod idemica sit perfectior cum sit prima et causa alterius. et propter quod vnumquodque tale et ipsum magis. terminus enim maior et minor. prior et perfectior idemitatem habet ad medium quam habeat iter se in conclusione cum vno eorum ad medium sit causa vnitatis in conclusione. fert autem a quibusdam quod infinitas alterius extremi est illimitatio talis quod terminus sit transcendens sit causa idemitatis idemice. sed primum plus approbo.

De modis intrinsecis.

Huc autem de modis intrinsecis quid sint et quoties dicantur non est permittendum. Modi intrinseci dicuntur qui non variantur ratione formalis. Et intelligo hic quod modus intrinsecus addit alicui quidditati contrahibili non variat rationem formalem constituti ex illo modo et illa quidditate contrahibili. Et ex hoc sequitur quod differentie individuales sunt modi intrinseci: quod constituta per illa non distinguuntur secundum rationes formales. sed sunt eiusdem rationis. finitum etiam et infinitum non variantur ratione formalis. actus et potentia et necessarium et contingens. in anima et extra animam sicut etiam modi extrinseci non variantur rationem formalem. sicut sunt differentie accidentales et passiones sicut masculus et femina. homo albus et niger sunt eiusdem rationis. Omnes modi intrinseci sunt primo diversi quantum ad primum modum. hoc probatur. quod si includerent aliquid commune quidditative non essent modi intrinseci sed quedam quidditates. et tunc alicui additi variarentur ratione formalis eius. Omne namque intrinsecum quidditatem est quedam quidditas in se. et per consequens si adderet alicui variaretur rationem eius formalem et nec esset tunc proprie modus intrinsecus. Etiam nullus modus intrinsecus est per se contrahibilis per differentias essentielles. Ratio quia omne quod per se contrahitur per differentiam quidditativam per se est inclusum in quidditate constituta ex contrahente et contrahibili. sed per se inclusum in quidditate est quidditas. ergo modi illi qui ponebantur intrinseci essent quedam quidditates cuius oppositum est dictum. Et si arguas numquid modus intrinsecus qui est finitas que sequitur necessario quidditatem substantie predicamentalis cum omnino sit inseparabilis ab ea contrahitur ad omnia genera subalterna et ad species omnes et ad individua in

genere substantie. Et patet quod sic. quia alia substantia posset repiri sine suo modo proprio intrinseco. Rndetur quod ubique reperitur quidditas substantie ibi reperitur ille modus intrinsecus. sicut et eius propria passio. sed ex hoc non habetur quod ille modus per se contrahatur per differentias aliquas essentielles et quidditativas cum quibus faciat per se vnum. sicut nec passio quidditatis substantie contrahitur per differentias essentielles ad species generis substantie. quia iam differunt ille passiones in speciebus quantum differunt ille species. et cum species non conveniant nisi in primo genere predicamentali generalissimo sic nec ille passiones. quod est manifeste falsum. Contrahuntur igitur modi per accidens ad quecumque contrahitur quidditas cuius sunt modi.

Et imaginor sicut in homine et in asino et intelligenda est quidditas sube posita indivisa indivisibile propria subiecti. sic modus eius intrinsecus inseparabiliter ei insistentis est vnus in eius vnitate debita. ergo in hoc. hec est differentia. quod ipsa quidditas sube descendit in eis per differentias quidditativas cum per se vnum constituit et componit. non autem sic modus eius intrinsecus necessario vnus eam. sed nullo sibi addito in eis descendit per accidentem per descensum quidditatis cuius est modus. Idem intelligo de passionibus illius quidditatis que non descendunt per differentias additas essentielles. sed tamen per accidentem per descensum sui subiecti. Et si ad hoc quod quod. et plura sint duo individua sube distincta numero nunquam in eis sunt duo modi intrinseci. scilicet due finitates distincte numero sicut duo individua et finita. Rndetur quod si differentia individualis sube individue habeat modum intrinsecum proprium alius a modo quidditatis sube. tunc dicendum quod sic. nec tamen imaginor quod sic quidditas sube habetur per illas duas differentias individuales ex qua quidditate et illis duobus individualibus constituantur duo individua sube. quod sic ex illo modo sube intrinseco in eodem et ex modis intrinsecis illarum duarum differentiarum individualium constituantur duo individua et duo modi intrinseci siue due finitates numero distincte. quod si modo intrinsecus non contrahitur per differentias essentielles sic nec per individuales. sed sunt ibi tres modi intrinseci. vnus quidditatis et duo illarum duarum differentiarum individualium. si autem poneremus quod differentie individuales non haberent proprios modos intrinsecos alios a quidditate quam habent tunc diceretur quod in duobus individuis sube non esset nisi vna finitas substantie consequens quidditatem substantie essent tamen duo per accidentem et denominatiue ab illis vnitatibus numeralibus.

De simul toto.

Alia ergo quod in simul toto et in singulari sunt plura ac diversa positiua non tamen eiusdem ordinis existunt. In simul toto enim quod est for. non sicut in acervo lapidum. sed quodam ordine essentiali et naturali inexistunt aliqua que dicunt per se quod. aliqua que dicunt pure quale. alia que dicunt quale quid. alia que dicunt mere hoc. alia que dicunt hoc aliquid. Ens quod in for. et in quolibet individuo includitur. dicit mere quod. cum non sit nisi mere quidditas simpliciter simplex primo diversa ab omni quali et ab omni hoc. quia quale et hoc sunt extra rationem eius. quale sunt differentie habentes ens in quantum ens. imo omnes differentie medie et extreme: cum sint primo diverse ab omni quid. Sunt etiam in simul toto aliqua que dicunt qualequid. sicut sunt omnia predicata secundum rectam lineam capiendum ab ente exclusivum. descendendo usque ad simul totum. quod sunt constituta ex habibili et habente. aliqua etiam in simul toto que dicunt mere hoc. sicut sunt omnes differentie individuales omnium individuum predicatoz

resultas. et primo dicem⁹ de compositis inaiatis. scdo
 de compositis aiatis. In composito aut inaiato ex ma
 teria et forma rō generis et differētie sic accipiunt q
 in materia pma nō est nisi ipsa quiditas materie et
 qditas entis. supposito q ista quiditas entis non sit
 materia pma de quo in phy. fuit sermo. queqdē ma
 teria nec includit quiditatē entis qz in materia nō
 sunt differētie p̄bentes. uel nulla est differētia p̄bens
 ut p̄scindit a forma sed materia est idem cū qdita
 te entis identitate nō absoluta s; identice relativa.
 In forma autē ut p̄scindit a materia et composito sunt
 p̄tente per idētitatē oēs differētie a differētia idiu
 duali ascēdendo usq; ad differētia p̄bentē ens que
 est pma differētia. Iste aut differētie sunt distincte
 quiditates inter se hñtes tñ eēntialem ordinē p̄oris
 et posterioris s̄m naturā. tñ reant realitate eadē cuz
 forma. Cū aut forma vnif materie differētia p̄
 ctua entis que se tenet ex parte materie constituit
 quiditatē substantie. sic q quiditas substantie p̄stituitur
 ex duabus. s. actuali et potenciali distinctis rea
 liter. Cū aut differētia p̄bens substantiam que se
 tenet ex pte forme addita qditati sube cōstituet sub
 stantiā corporeā et sic semp descēdēdo usq; ad dīam
 individualē. p̄mū ergo gen⁹. s. p̄mū predicatū iquit
 sumit ab alia re q̄ sumit differētia qz sumit a ma
 teria nō a forma s; differētia. descēdendo aut sub il
 lo genera subalterna et spēs sumunt p̄tiz sub vna re
 et p̄tiz sub alia. ut aialitas nō sumit p̄cise a corpore
 nec p̄cise ab aia. sed partim ab utroq;. Est enī qdita
 tas que fundat sup p̄cursum duarū rerū. quarū vna
 se tenet ex pte corporis. et alia ex pte aie. Differētie
 aut oēs sumunt a forma. Apparet aut ulter⁹ q si in
 composito nō sit sic tertia entitas nisi resultas q. s. ex
 genere et differētia nō p̄stituat tertia entitas nisi re
 sultas q illa qditas tertia si ponere oporteret q eēt
 res duplici realitate. s. forme et materie. Iste est mo
 dus diuidendi et p̄bendi et p̄stituēdi lineā p̄dicamē
 talē in genere sube. et hoc in composito in quo nō est ni
 si vna forma. sicut in inaiatis hec oīa sunt uera ut in
 fertur: supposito q materia sit alia res a forma. Si
 aut materia pma ponat ens limitatū qd est cōe ad
 x. p̄dicamēta idē est modus p̄stituēdi lineam p̄dica
 mētalem nisi q genera subalterna et spēs nō fundā
 tur sup p̄cursum duarū rerū. sed duarū formalitatum
 vni⁹ rei. Cū in composito aut aiato sicut in hoīe et in ce
 lo ponit sic. in hoīe est forma corp̄is humani ut p̄sci
 dit ab aia intellectiua que p̄tinet oēs differētiās per
 idētitatē a differētia idiuiduali. usq; ad differen
 tiās entis. et est idē modus p̄bendi sicut supra dictū
 est. et ideo corp⁹ hoīs est indeterminato genere et spē
 circūscripta aia intellectiua. aia aut intellectiua p̄tinet
 oēs differētiās per idētitatē ab idiuiduali differē
 tia hui⁹ aie usq; ad p̄maz differētia que p̄bit ens. et
 est idē modus p̄stituēdi et p̄bendi sicut dictū est. et
 sic est indeterminata spē circūscripto corpore. s; aia et
 corp⁹ sint spēs substantie sunt tñ impfecte. qz p̄t esse
 partes vni⁹ qdītatis et specificē. In ipsa aut intelle
 ctiua p̄tinent tres differētie. alie forte ab illis aiaz
 p̄stituētib⁹ in eē talis generis et spēi et idiuiduali. et lo
 quor de aia vnita corp̄i organizato. et vltiate dispo
 sito. pma differētia aie et supior in isto ordine p̄bit ta
 le corp⁹ sic organizatū. et p̄stituit viuū vita uegetatiua.
 scda differētia p̄bit uegetatiuū. et p̄stituit sensitiuū. s.
 al. tertia differentia p̄bit sensitiuū et aial. et cōstituit
 rōnatiuū. s. hoīez. uel p̄t dici q ipsa tota addita cor
 pori sic p̄fectibili p̄bit corp⁹ organizatū et cū eo p̄sti

tuit uegetatiuū sensitiuū et intellectiuū. et sic tota aia
 habet rōnem differētie. et silis modi p̄stituēdi et diui
 dendi est in celo. Cū in accidētibus aut est silis mo
 dus sicut in aia ut p̄scindit a corpore supposito q aia
 et accidentia nō sint cōposita ex materia et forma. si
 cut ex duab⁹ rebus. que si sint cōposita tūc silis mo
 dus p̄bendi est sicut in composito substantie in aiato.
 Cū ex his apparet quomodo quiditas substantie est
 quiditas cōpositi et resoluibilis. fundat enī sup p̄cur
 su duarū quiditatū entis. s. et differētie p̄bentis ens
 quarū vna dempta nō remanet quiditas substantie.
 Similiter humanitas fundat sup cōcursum corp̄is
 aiati vita sensitua et differentia rōnali. vñ humani
 tas est tertia qdītās ex istis resultans nō addita.
 Cū utrum in animato sint plures quiditates distin
 cte uel vna tñ.
 Quidius autē habet dubitationē an magis
 a dicantur proprie esse in animato plures for
 malitates distincte. an vna nō tñ dimoda vni
 tate. ferē q non debent dici formalitates distincte
 in actu propter oppositā indiuisionē actualē. qz actu
 alis distinctio tollitur per actualē indiuisionē. Exem
 plū. uolo tibi ponere ut plane itelligas de albedine
 separata a for. per possibile uel impossibile que fundat
 mltas distinctiōes actuales ad for. tot supple quot
 sunt ex natura rei. fundamēta. s. quiditates et posit
 ua nō eadē. nā in tali albedine separata est realitas
 albedinis. et hecheitas et quiditas albedis. et coloris
 et q̄litate. et silr in for. est realitas for. humanitas.
 aialitas et. Inter ergo realitatē for. et albedis est di
 uisio realis cū habeat realitatē et realitatem pro fun
 damēto et termino. Similiter inter hecheitatem et
 hecheitatē est diuisio numeralis. et iter qdītate hoīs
 in for. et qdītate albedinis est diuisio specifica. et sic
 semp ascēdēdo. S; cū albedo vnif for. qz realitas
 albedinis vnif realitati for. tūc tollitur diuisio real
 ppter indiuisionē realē sibi oppositā. Similiter he
 cheitas vnif hecheitati et tollit diuisio numeralis
 ppter indiuisionē sibi oppositā. et cuz qdītās vnitur
 quiditati tollit diuisio specifica ppter indiuisionem
 sibi oppositā. s; si qdītās albedinis coloris et qualita
 tis vnirent for. remanēt sine subo. qz sunt apta nata
 inherere sicut rōnalitas. Ex hoc concludit q tollit
 oīs diuisio actualis. et sunt vnū albedo et for. spē. et ge
 nere vnū dico vnitate relativa. et per indiuisionem
 actualē vni⁹ ab altero. diuisio enī tollit per vnita
 tez absolutā et per vnitatē relativā. Aliter tñ dicif q
 albedo separata a for. uel ab vna pars p̄tinui ab alia
 actualiter separata habet duplicē relationē ad for.
 vnā extrinsecā aduenientē. s. diuisiōne separatio
 nē actualē et talis diuisio uel separatio tollit actu
 aliter per indiuisionem et vnionem vni⁹ cum alio.
 Aliam aut relationē habet intrinsecam aduenien
 tem que orit positis extremis et talis uocat diuisio.
 et illa nō tollitur per indiuisionem et vnionē. cuz illa
 nō sit sibi opposita: sed tñ tollitur per idētitatē ab
 solutam et illa semp manet manentibus extremis.
 Cū si arguas q inter duos terminos nō apparet
 q possint eē duo respect⁹ eiusdē modi actu. Rñdēf
 q forte uerū est ubi respectus sunt extrinseci adue
 nientes possunt tamē esse simul duo respectus quo
 rum vnus sit extrinsecus adueniens. et alius intrin
 secus adueniens. et sic est in proposito de distinctio
 ne et separatione et.
 finis formalitatum Boneti.

C formalitates moderniores de mente clarissimi doctoris subtilis Scoti in florētissimo parisiensi gymnasio compilatae per excellentes sacre Theologie professorem magistrū Antonium directi puincie turo nie ordinis minorum feliciter Incipiunt.

Irca formalita

tes doctoris subtilis scoti Querit utrū illa que distinguunt formaliter distinguantur realiter. Et arguit q̄ sic. Et accipio duas formalitates: et sint. a. et b. uel igitur a. et b. sūt aliquę res uel nulle res. Si sint aliquę res, igitur que formaliter distinguuntur realiter distinguuntur. Si sint nulle res, igitur erunt nihil. quod omnino nulla res est nihil est per beatum Augustinū de doctrina xpiana. Et etiā probatur ratio: quia res et ens conuertuntur, ut patet 4° metha. quare q̄ nulla res est nullus ens est. et sic erit nihil, igitur etc. **C** Preterea illa que distinguuntur ex natura rei sunt distincta realiter, patet de uirtute uocabuli. Nihil enim aliud uidetur esse distinctio ex natura rei q̄ distinctio realis, nec econtra, sed illa que distinguuntur formaliter distinguuntur ex natura rei igitur etc. probatio: quia distinctio per formalitates uel est extra actū intellectus uel nō, sed ex cōparatione intellectus, patet per omnes qui ponūt istas formalitates. Si secūdam uidelicet q̄ distinctio per formalitates sit opus per operationes intellectus tūc erit distinctio rationis quod est p̄tra formalitates. Si est extra actū intellectus igitur erit ex natura rei et per consequens realis, quod est p̄positum. **C** Preterea sicut se habet res subiecti ad formalitatem subiecti, ita se habet res proprie passionis ad formalitatem proprie passionis, ergo per locum a. transmutata, p̄portione. Sicut se habet res subiecti ad rem proprie passionis: ita formalitas subiecti ad formalitatem proprie passionis: s̄ res subiecti est eadē cū re proprie passionis ut patet per te: qui dicis q̄ sunt idē eētialiter et realiter, ergo formalitas subiecti est eadē cū formalitate proprie passionis, et sic non distinguuntur, et per p̄ns nō distinguuntur formaliter quare etc. **C** Preterea quod est substantia est uera res, sed formalitas substantie est substantia, igitur formalitas substantie est uera res. Maior patet de se, quia est predicatio superioris de inferiori. Minor patet: quia formalitas subiecti est quod quod est se habet ut patet per istos, s̄ quod quod est est idē cum re cuius est, patet septimo methaphysice, igitur quod quod est substantie est substantia. Et ultra quecumq̄ per ueram rem distinguuntur realiter distinguuntur, sed que formaliter distinguuntur per ueram rem distinguuntur, ergo quecumq̄ formaliter distinguuntur realiter distinguuntur. **C** Preterea quecumq̄ habent diuersas diffinitiones distinguuntur realiter uel ratione, patet quia diffinitiones diuersę sine differentie in eisdem posite uidentur sufficere ad distinctionem realem uel rationis, sed illa que distinguuntur per formalitates habent diuersas diffinitiones ut patet per istos, igitur etc. **C** Preterea si illa que distinguuntur formaliter essent idē realiter, tūc ab vno et eodem sumerētur unitas et pluralitas, quod uidetur inconueniens. Assumptum tamen probatur quia per te ab vno et eodem in quo

est unitas rei et esse sumitur pluralitas formalitatis et sic ab vno et eodem sumetur unitas et pluralitas: sed hoc est falsum ut dictum est, et ut patet secūdo de generatione, idem inquam idem non est natum facere nisi idem. **C** Preterea accipio formalitatem subiecti et sit. a. et accipio formalitatem passionis et sit. b. tūc quero ul. a. et b. habent aliqd̄ cōe ul. nihil cōe. Si nihil commune, ergo. a. et b. se totis distinguuntur, sed que se totis distinguuntur realiter distinguuntur, ergo. a. et b. realiter distinguuntur, sed per istos illa sunt eadē realiter, ergo illa que in nullo sunt eadē realiter uel non sunt eadē realiter erunt eadē realiter q̄ manifestam includit contradictionem. Si detur q̄. a. et b. habent aliquid commune, uel est reale uel rationis, si sit ens reale, ergo illa sunt entia realiter, et sic faciēt distinguere illa quorum sunt formalitates, scilicet subiectum et propriam passionem. Si autem sit ens rationis, igitur ille formalitates erunt entia rationis, et sic faciēt illa quorum sunt formalitates tūc distinguere s̄m rationem quod est contra eos: quia dicunt q̄ distinctio per formalitates est maior q̄ distinctio rationis. **C** Preterea quecumq̄ distinguuntur quiditative distinguuntur realiter et essentialiter, patet: quia quiditas res et essentia idem sunt, s̄ que distinguuntur formaliter distinguuntur quiditative, patet quia per istos formalitas nihil aliud est q̄ rei quiditas, ergo que distinguuntur formaliter distinguuntur realiter et essentialiter quod est p̄positum. **C** Preterea arguit Hieronymus Brito ordinis predicatorum et dicit has rationes demonstrare, nulla propria passio protenditur ultra suum proprium et adequatum subiectum, sed distinctio est passio entis, ergo non protenditur ultra ens: sed omne ens uel est reale uel rationis, ut patet quinto methaphysice, igitur omnis distinctio uel est realis uel rationis, et sic nulla erit distinctio media inter distinctionem realem et rationis et ita non erit dare distinctionem formalitatum uel per formalitates, nec distinctionem ex natura rei nisi contineantur sub aliquo istorum modorum, et sic habeo p̄positum q̄ distinctio formalis infert distinctionem realem. **C** Preterea quecumq̄ distinguuntur numero distinguuntur realiter, patet quia que sunt numeraliter distincta nō includit contradictionem vnum esse sine alio, et per consequens realiter distinguuntur, sed que distinguuntur formaliter distinguuntur numeraliter, probatio: quia que distinguuntur formaliter distinguuntur quiditative, ut patet per istos, et que distinguuntur quiditative distinguuntur specificē, patet quia quiditas ponit rem in esse specifico, sed que distinguuntur specie distinguuntur numero, ut patet primo thopicorum, et quinto methaphysice, et etiam quia distinctio specifica est maior q̄ distinctio numeralis, et maior distinctio arguit minorem s̄m omnes, sed quecumq̄ numero distinguuntur realiter distinguuntur, igitur de primo ad ultimum que formaliter distinguuntur realiter distinguuntur quod est p̄positum. **C** Preterea arguit sic franciscus de marchia ad idem. Illa que habent realiter et essentialiter diuersas formas realiter et essentialiter distinguuntur: patet clare ex intentione philosophi 9° methaphysice forma distinguit et sepat, s̄ que distinguunt formaliter distinguuntur per formā ut p̄ de uirtute uocabuli, q̄ que distinguunt formaliter realiter distinguuntur et eētialiter. **C** Preterea nisi illa que formaliter distinguuntur

distinguerentur realiter tunc formalitas nō esset p̄ncipiū sufficiens distinguēdi aliq̄ realiter. patet de se sed hoc est falsum. patet quia per paternitatem in diuinis que est quedam formalitas. pater in diuinis distinguitur ab essentia formaliter ⁊ a filio in diuinis realiter. ergo realiter ⁊ essentialiter. Et confirmantur omnes iste rationes sic. Omnis differētia facit compositionem ratiōis. ergo omnis distinctio seu differētia ex natura rei facit cōpositionez ex natura rei: sed in diuinis uel in simpliciter simplici nulla est cōpositio. ergo ibi nulla est distinctio ex natura rei. nec per cōsequēs formalis. Alie mltē rationes formant ab istis de qbus pro nūc supersedeo: qz istis intellectis ⁊ solutis alie faciliter intelliguntur ⁊ soluentur. ¶ In oppositū arguitur ex quintuplici auctoritate: ⁊ p̄mo ex auctoritate logicali sic: quia dicit Aristo. in p̄dicamētis q̄ idē calor numero qui est de p̄ma specie qualitatis ut est dispositio: est de tertia ut est passio. sed certum est q̄ idē calor vñ numero est realiter ⁊ essentialiter idēz. Et tamē facit diuersas spēs ul' ponit sub diuersis spēs: ergo oportet ponere diuersas formalitates: per quas facit diuersas species uel per quas reponatur sub diuersis speciebus. Et sic cum identitate rei reali stabit: immo necessario oportet ponere diuersas formalitates. ¶ Secundo probatur idem auctoritate naturali. Dicit enim philosoph⁹ tertio physicorū q̄ actio ⁊ passio cum idem significēt realiter in numero: habent tamen quodquidat alterum ⁊ alteruz distincta. sed distinctio per quodquidat arguit distinctiōnem formalitatum: ergo cum eadem re essentialiter stabit diuersitas formalitatum. ¶ Tertio arguitur auctoritate morali. Dicit enim philosoph⁹ in ethicis q̄ virtus ⁊ iustitia sunt eadēz res. sed tamē sunt distincta s̄m rationē quiditativam. sed distinguuntur per rationem quiditativā est distinguuntur formaliter. ergo cum identitate reali stat pluralitas formalitatum iste tres auctoritates concludunt cōtra aduersarium. ⁊ non concludant cōtra scotistam ul' cōtra marronistam. ¶ Quarto arguitur auctoritate metaphysicā. Dicit enim philosoph⁹ quarto metaphysice q̄ ens ⁊ vnus sunt vna natura. ⁊ hoc idem dicit. 4. thopicorū. distincta vō ratione quiditativa. ⁊ per consequens sunt eadem realiter ⁊ distincta formaliter. ergo cum identitate essentie ⁊ essentie rei ⁊ rei. nature ⁊ nature: stabit distinctio quiditativa ⁊ formalis. Et si dicatur nō soluendo sed euadendo sicut consueuerunt q̄ philosoph⁹ capit ibi ens ⁊ vnus ut distincta s̄m rationem. i. per intellectum. Contra magis distinguuntur ens ab vno q̄ ens ab ente sed ens ab ente distinguitur per intellectus. ergo oportet q̄ sumatur maior distinctio ibi q̄ distinctio s̄m intellectus. ⁊ per consequēs sumetur rō pro ratiōe quiditativa ⁊ non pro ratiōe intellectus. que rō uel distinctio quiditativa est maior q̄ ratio uel distinctio intellectus. ¶ Quinto pbatur idem auctoritate theologica. quia certus est q̄ essentia diuina a supposito puta a patre ⁊ filio non est alia essentialiter ⁊ realiter: quia si hoc. iam eēt pluralitas rerum in diuinis quod est hereticum. ⁊ tamē cōceditur q̄ ibi est diuersitas formalis. patet qz pater dicitur ad alterum. scilicet ad filium ⁊ filius ad patrem ⁊ tamen eētia non dicitur ad aliud. quia quod ad aliud dicitur s̄m beatum Augustinum. nō est essentia. ⁊ debet intelligi formaliter. ergo cum identitate rei stabit distinctio formalitatum.

Espondeo in ista questione sic pcedā. P̄mo r̄ aliq̄s diuisiones p̄ponā. Secdo numerū cuiuslibet distinctiōis ⁊ idētitatis ap̄iā. Tertio dabo modū iuestigādi ⁊ inferēdi vñā distinctiōnē ⁊ idētitatem ex alia. Quantum ad p̄mum dico q̄ ens diuiditur in ens reale ⁊ in ens rationis. ⁊ ista est diuisio equiuoci analogi in sua analogata equiuocata. Ens reale est quod habet esse secūsa quacūqz operatione intellectus siue quocūqz actu collatiuo cuiuscūqz potentie siue intellectus siue voluntatis siue cuiuscūqz alterius potentie. ⁊ sic ens reale predicatur quiditativē de deo ⁊ de decem predicamētis. ¶ Ens vō rōnis capitur trib⁹ modis s̄m Scoti. p̄ma di. 4. senten. P̄mo modo pro illo qd̄ habet esse in anima subiectiue. ut species: actus: ⁊ habit⁹. Secundo modo obiectiue sicut vniuersalia sunt in anima per species a rebus causatas uel a deo iprefas. Tertio modo pro cōparatione passiuā qua per intellectū vñū obiectū cognitū ad aliud obiectū cognitū cōparatur. Ens rationis duobus p̄mis modis nō distinguitur cōtra ens reale accipiēdo ens reale sicut capiebatur in precedenti diuisione. sed ens rationis tertio modo captū nullo modo continetur nec cōmet sub se ens reale. tanqz superius sum inferius. Ultra dico q̄ ens reale p̄ma sui diuisione diuiditur per ens quantū ⁊ nō quantū s̄m Scotum quinta. q. quolibet. Ens quantū per finitū ⁊ infinitū absolutū ⁊ respectiū. Omne enim ens dicitur formaliter absolutū qd̄ non est formaliter ad aliud. sicut est deus ⁊ omnia attributa in diuinis ⁊ tria genera generalissima tñ. s. substantia. quātitas. qualitas ⁊ c. Ens vō respectiū dicitur illud quod formaliter est ad aliud. sicut sunt in diuinis notiones relationes cōmunes. ⁊ ista septem predicamenta. s. ad aliquid: actio: passio: quando: ubi: situs: ⁊ habitus. Et istarum relationum quedam dicuntur intrinsecus aduenientes sicut sunt omnes relationes de p̄dicamento ad aliquid. alie vō sunt relationes extrinsecus aduenientes. ut sunt ille relationes de sex ultimis predicamentis. Dicitur autem relatio intrinsecus adueniens que necessario ponitur positus fundamento ⁊ termino. sicut est paternitas: filiatio: similitudo. implicat enim contradictionem ponere duo alba qui sit similitudo. etiam per diuinam potentiam s̄m Scotum secundo: tertio sententiarū: ⁊ in multis alijs locis. Sed relatio extrinsecus adueniens est que non necessario sequitur extrema posita in actu. ita q̄ per aliquam potentiam fundamentum ⁊ terminus possunt poni ⁊ tamen non erit relatio. ut patet de relatione agentis ad passum. possibile est enim ponere ignem ⁊ stuppam ⁊ tamē nō erit combustio. Et si dicatur q̄ ignis non est proximum fundamentum combustionis: s̄z approximatō agentis ad passum. ⁊ hoc sit falsum quia illa approximatō non denominatur agens uel patiens tamen adhuc possunt esse combustiuus ⁊ combustibile approximatō: ut patuit de tribus pueris in camino ignis ardentis: ⁊ non erit combustio. ⁊ sic patet q̄ tales relationes sunt extrinsecus aduenientes. Dico ultra q̄ ens diuiditur in substantiam ⁊ accidēs. ⁊ loquor de ente finito ⁊ creato. Iuxta quod nota q̄ substantia capitur tribus modis. vno modo substantia dicitur qd̄ est a se ⁊ per se. ut est deus. ⁊ sic non capit hic substantia: quia clarum est q̄ deus non est ens creatum nec finitum. ¶ Alio modo d̄ suba que est per se sed nō a se: ut est substantia p̄fecta p̄dicamēti substantie

scotus

incipiēdo a genere generalissimo vsq; ad indiuidua
includiue. ¶ Tertio modo dicitur suba que nec est per se
nec a se s; in alio. q; est pars substantie pfecte et cōple
te: sicut sunt forme subales. Et dico q; sunt in alio. si
cur ps essentialis uel integralis sube est suba. ¶ Se
cūdo nota q; circa ultimā diuisionē nup dictā ly acci
dens pōt capi dupliciter. vno modo pro omni illo
quod conuenit alicui et nō est de diffinitione qditati
ua eius: et sic ppria passio est accidens suo subiecto:
et omne accidēs cōmune est accidēs suo subiecto: et oē
inferius suo superiori. Et ita forte posset pcedi q; pro
prie passiones entis accidāt enti et cuilibet inferiori
ad ens capiēdo isto mō accidēs. Secūdo mō accipit
accidēs pro illo qd accidentalit pfectit illud qd existit
in se pfectuz nec necessario psequit ipm: sed inest ei
ptingenter et sic sumit qm dicit q; accidēs est qd adest et
abest et. ¶ Cōsequēter dico q; res aliquā uenit de ra
tus tā. tū. qd est firmus a. um. et ista est semp cū exi
tia actuali. Alio mō dicitur res a reo: ris et. quod est opi
no: ris. ¶ Et sic oē qd est tā in esse obiectiuo sic oēs
res mūdi ab eterno fuerūt in eē imaginabili pōt dici
res. Et isto secūdo mō accipiēdo rē pōt dici q; oia crea
ta et oia creabilia an mūdi pstitutione; eēt res et q;
so: et pō distigebant realit et sic de alijs. pdictā di
uisionē ponit Sco. xxvj. di. p. sen. ¶ Cōsequēter di
co q; ens diuidit in ens simplr et in ens s; qd siue in
ens in potētia subina et in ens in potētia obiectiua: et
ista diuisio est eadē cū pcedēte dēpto qd addebat in
secūdo mēbro q; in esse imaginabili. Et nō capio hic
ens fm quid ut sub se ptinget entia rōnis siue relatio
nis rōnis et ficticia. sed ut cōtinet sub se p cise illd cui
nō repugnat ueruz eē exiētie. Et sic dico q; ens ut est
subiectū metaphysice et adequatū obiectū intelle
ctus nri dicitur vniuoce de ente simplr et de ente fm qd.
saltē ad illa est vniuoce pdicatū. ¶ Pro quo notan
dū q; fm Sco. di. viij. p. sen. et di. iij. eiusdē. Diffe
rētia est iter eē vniuoce pdicatū et vniuoce pdicari.
Vniuoce enī pdicatū ulr qm pceptus illius qd p dica
tur est in se vnus ex natura rei si sit res pme itentio
nis. Et hoc mō albū dicitur de ligno et lapide est p di
catū vniuoce et ulr ois pdicatio accidentis de subie
cto. Et per oppositū illud dicitur equiuocū qd p dicat
nō fm vnitatē pceptus. Et sic inter vniuoce et equi
uocū nō est mediū. p; clare ex rōnibus ipoz. Vniuo
ca enī dicuntur quoz nomē est cōe et rō substantie est ea
dē. Equiuocū quoz nomē est cōe et rō substantie nō
est eadē. mō hie eandē rōnem et nō hie eandē rōnez
cuz sint dīctoria nullo mō pnt cōpati mediū. Et
quo infero q; oē analogū uel est equiuocū uel vniuo
cū. Vniuoce vō pdicari est qm rō seu diffinitio p dica
ti includit in rōne seu diffinitioe subiecti et h; qditati
ue sic q; nō p dicat ut albū de lapide: nec vniuersali
ter ut quodcūq; accidens de subiecto siue propriuz
siue cōmune: nec ut inferius de superiori nec ut ge
nus de differētia: nec ut differētia de genere: nec ut
modus intrinsecus de eo cuius est modus intrinsecus
sed ut solus pceptus qditatiu et qualitatiu ptingēs
ad p mū modū dicēdi per se p dicant. ¶ Ulteri^o ad
uertendū q; duplex est vniuocatio ut ad presens spe
ctat. s. vniuocatio trāscēdens et vniuocatio limita
ta. Vniuocatio limitata est respectu alicuius p dica
ti potētis pdicari de multis fm hitudinē alicui^o vni
uersaliū a porphirio assignatoz: et isto mō ens nō p
dicat vniuoce de entib; sicut dicit porphirius. Si
qs enī oia entia uocet equoce inquit nūcupabit et nō
vniuoce. vniuocatio trāscēdens est vnitās alicui^o

pceptus ex natura rei potētis de multis generibus
generalissimis pdicari. uel de vno generalissimo et
de aliquo q; nō est in pdicamento. Exēplum p mū ut
ens: bonū: uerū: relatio: absolutū et. dicunt vniuoce
vniuocatioe trāscēdenti. Exēpluz secūdi ut iustitia:
sapientia: dicunt vniuoce vniuocatioe trāscēden
ti: nec requirit ad hoc q; aliq; p dicatū sit trāscē
dens qd p dicat de oibus p dicamētis. sed sufficit q;
dicat de aliquo p dicamēto uel de aliquo reponibi
li et q; nō sit per se in genere: sicut est sapientia: iustitia
et sic de alijs. sic Sco. viij. di. p. sen. ¶ Aduertēduz
ulterius q; ens capif duplr. vno mō trāscēdenter.
alio mō trāscēdentissime. Ens trāscēdentissime
captū est equiuocū q; cūq; equiuocatioe q; ut sic ca
pif ens. est cōe ad ens reale: et ens rōnis. et clarū est
q; ut sic nō dicit aliq; pceptū vniū: q; uel ille pcept^o
esset secluso ope intellect^o uel nō. si sic. ergo aliq; qd
eēt pter op^o intellect^o includeret quiditatiue in illo
qd nō eēt pter op^o intellectus cuiusmodi est ens ra
tionis. Si nō eēt pter opus intellect^o sed per op^o in
tellectus. ergo aliq; qd est per opus itellect^o inclu
ditur qditatiue in illo qd esset pter opus itellectus.
qd videt falsum. et sic relinquit q; ens ut sic captuz
nō est vniuoce. ¶ P predicta rō facit mihi fidem et
credo illā esse insolubilē. s; franciscus de mayronis
nitaf eaz soluere sed iudicio meo nō soluit. ¶ Ens
vō trāscēdenter captū est ens cōe ad deuz et crea
turam qd assignat p mū obiectū nostri itellect^o ex na
tura potētis. et p mū obiectū uoluntatis et p mū subie
ctū metha. et ut sic est vniuoce ad oē illd qd est seclu
so ope intellect^o collatiuo et ut sic est vniuoce ad dif
ferentias ultimas et ad pprias passiones et breuiter
ad oia positiua ut dictū est. ¶ Ulteri^o est tū q; nō p di
catur vniuoce de ultimis differētis et pprijs passi
onibus suis sed tū de deo et. x. p dicamentis. Et de
materia et forma s; Sco. in. iij. di. p. sen. Et posset
addictā q; p dicat vniuoce de illis que directe me
diant inter ipm et. x. p dicamēta. cuiusmodi sunt ab
solutū relatio et. Et fm has diuisiones tu potes sal
uare oēs auctoritates militantes ptra vniuocatio
nē entis. ¶ Morādū ulteri^o q; ens diuidit in ens sim
plex et cōpositum. Simplex autē dicitur multis modis.
p;mo mō dicitur simplex qd nō est cōpositū nec cō
ponibile. et isto modo solus de^o dicitur simplex q; est sum
me simplex. Summe enī simplex dicitur qd nō est cō
positū nec cōponibile. Et isto mō oē aliud a deo di
ceretur cōpositū ut cōpositio opponit simplicita
ti isto mō sumptre. Secūdo modo dicitur simplex qd nō
h; pceptū quiditatiu et qualitatiu et isto mō dicitur
simplex qd h; pceptū simpliciter simplicē sicut sunt
ens et passiones entis. modi intrinseci et omnes dif
ferētie ultime: q; hnt cōceptum simplr simplicem.
¶ Concept^o autē simpliciter simplex est ille qui nō
est resolubilis in alios pcept^o simpliciter quoz qui
libet posset actu simplici distincte cognosci. qui fm
Sco. uel totaliter scitur uel totaliter ignorat. q; nō
h; aliquid fm qd possit concipi et aliq; fm qd possit
ignorari. Et isti simplicitati opponit constitutio rei
ex pceptu determinabili et determinatiuo. et loquoz
semp de pceptu obiectiuo et nō qualitatiuo quoz
differentia als patebit. Tertio modo aliquid dicitur
simplex q; nō est cōposituz ex re et re. cuiusmodi sunt
oia accidētia. materia pma. forma substantialis.
angelus uel aia. s; tū aliqui dicāt angelum et animā
habere materiā et formā: qd nō credo uerū loquēdo
de materia et forma physicali. sed tamen cōponunt
ex genere

ex genere & differētia siue ex realitate potēiali & realitate actuali. que cōpositio non debet dici pprie cōpositio rei & rei: sed magis realitatis & realitatis s3
 Sco. in. iij. di. & in. viij. di. p. sen. Et isti simplicitati opponit cōpositio materie & forme. C Quarto modo aliquid dicitur simplex q: non est mixtū. Sic celū s3m ueritatē & quatuor elemēta l3 sint cōposita ex materia & forma sunt tñ simplicita. i. non mixta prout scilicet isti simplicitati opponit mixtum. Ex p̄dictis patet q: ex quatuor modis iā dictis pōt aliquid dici cōpositū uel constitutū ut patet cōsiderāti.
 C Aduerte tñ q: duplex est cōpositio. s. cu3 his & ex his. vñ sola p̄stituta dicitur cōposita cōpositione ex his. l3 constitutētia possunt dici cōposita cōpositione cum his. sicut materia & forma: subiectū & accidēs: & accipio cōstitutionem limitatā: & sic dico q: oē ens mundi creatū est cōpositū ex re & re uel cōpositione ex his uel cōpositione cū his. Extendēdo etiā cōpositionē ad cōpositionē cēntialē que est materie ad formam: & ad cōpositionē accidentalē que est accidentis cū subiecto: vnde l3 angelus: accidētia: materia p̄ma: forma substāntialis nō sint cōposita cōpositione ex his: possunt tamen dici cōposita cōpositione cū his. Remanet ergo solus deus nō cōpositus nec cōponibilis aliqua cōpositione. C Rursus ens diuidit in ens necessariū & in ens cōtingēs. Unū illud dicitur necessariū qd non pōt non eē. Cōtingēs vō qd pōt esse uel nō esse. Inuenio tñ duplex necessarium & duplex cōtingēs. s. cōplexū & incōplexū. Necessariū cōplexū est qd non pōt nō esse uerū: sicut sunt p̄positiones primi modi & secūdi & sic de alijs. Cōtingēs vō cōplexū est qd pōt esse quandoq: uerū & qñq: falsum: sicut sunt p̄positiones de materia cōtingētī. Necessariū aut incōplexum est qd nō pōt non eē. & hoc dupliciter uel quātuz ad eē simpliciter: & sic solus de⁹ dicitur necessariū q: est a se: & per oppositū illud dicitur cōtingēs simpliciter loquēdo qd est ab alio & pōt esse & nō esse. Necessariū vō s3m quid est illud qd nō potest non esse quātuz ad eē s3m quid. sicut sunt oēs res mundi que sunt possibiles. habuerūt enī ab eterno esse cognitum: ut patet per doc. in p. di. iij. de sinceris ueritatib⁹. & in aliquo pōri nature ante determinationē diuine uoluntatis & per cōsequēs necessario sunt in tali eē: q: qd p̄cedit determinationē diuine uolūtatis est necessariū. nec aliquid dicitur cōtingēs ut opponit istinecessitati.
 C Ens ulter⁹ diuidit in ens independens & in ens depēdēs. Ens independēs est de⁹ q: a nullo est nec in genere cause efficientis: nec materialis: nec formalis: nec finalis ut ingeniose multū deducit Sco. ij. di. p. sentētiarū. & viij. eiusdem. Ens vō depēdēs est qd ab alio est in aliquo genere cause. Cum igitur oia alia a deo sint in genere cause efficiētis sequitur q: depēdēt. C Sed dices si oia depēdēt ut tu dicis cum dependentia sit relatio: sequeret q: saltem oia alia a deo essent ad aliquid qd uidet in cōueniens & cōtra philosophū. 4. metha. C Respondetur q: argumentū concludit q: oia alia a deo sunt ad aliquid denominatiue: q: in oī ente fundat respectus effectiuitatis seu dependentie & illud cōcedo. Nec hoc negaret philosoph⁹. s3 nō probat q: oia sunt ad aliqd formaliter & quiditatiue sic uoluit negare philosoph⁹ oia eē ad aliqd. C Sed tu dices iste respectus fundat⁹ in creatura ad deū terminat⁹ ul' est res distincta a creatura uel nō. si nō. ergo oia sunt ad aliquid essentialiter & quiditatiue ut uidet. si sic: ergo

creatura: puta homo uel angelus: poterit eē sine tali respectu. & sic nō dependebit ad deū. pbatur secūda cōsequētia q: l3 posterius distinctū realiter aliqui nō possit esse sine suo p̄ori tamē vniuersaliter omne prius sic distinctum pōt esse sine suo posteriori. p̄ma cōsequētia pbatur q: effectus formalis nō potest esse sine sua causa formali etiā per diuinā potentiaz q: causalitas cause materialis & formalis dicitur imperfectionē. & sic semp in tali dependentia creatura nō esset dependens. Dico breuiter conformiter ad Scotum p̄ma di. ij. sententiarū. q. v. q: talis dependentia est eadem realiter cū creatura & vniuersaliter: ois relatio sine qua uel sine cui⁹ termino fundamentū nō pōt eē. talis relatio idētificat realiter cu3 suo fundamento. Clarū est q: creatura non pōt esse nisi dependeat & nisi deus sit. ergo creatura est realiter sua dependentia. Et similit̄ dico de dependentia toti⁹ cōpositi essentialis ad suas partes: & de dependentia qua relatio dependet a fundamento. Et hoc infero q: capiēdo hoc modo dependentiā nulla creatura absoluta depēdet ab alia cū etiā in genere cause efficientis creaturā absolutā possit deus seipso creare & p̄seruare. C Deinde notādū q: s3m Bonetū in p̄dicamētis ens diuiditur in vñuz & multa & etiā s3m p̄bum. Unuz ut in p̄dicto loco dicit Bonet⁹ dī quq: modis. p̄mo modo dicitur vñū vnitāte transcēdenti. & sic oia de quibus ens transcēdēt dicitur vniuoce sunt vñū ista vnitāte. Secūdo modo dicitur vñuz vnitāte generica generalissima & sic oia vni⁹ predicamētī sunt vñū ista vnitāte. Tertio modo dicitur vñū vnitāte sp̄ei subalterne: & sic oia dicuntur vñū ista vnitāte que sub eadez sp̄e subalterna p̄tinēt. Quarto modo dicitur vñū vnitāte sp̄ei sp̄alissime & sic oia idiuidua eiusdē sp̄ei specialissime sunt vñuz ista vnitāte. Quinto mō dicitur vñū vnitāte numerali. vnde quātuz vnitās est superio: tanto est minor s3 doctrinā Sco. in multis locis. vñ maior vnitās per bonam cōsequētiā infert minorē s3 non minor maior: em l3 ster cu3 ea. Multa vō capiunt tot modis quot vñū ut clare patet practicātī. q: tot modis dicitur vñū oppositoz quot modis dicitur & reliquum. Et hec de primo articulo.

Quantum ad secūdū articulum sunt septem partiales articuli declarandi. in primo uidebitur quid est identitas rationis & ei⁹ distinctio. In secūdo quid est identitas ex natura rei & ei⁹ distinctio. In tertio quid est identitas formalis & ei⁹ distinctio. In 4° quid est identitas realis & ei⁹ distinctio. In 5° quid est identitas essentialis & eius distinctio. In sexto quid est identitas subiectina & eius distinctio. In septimo quid est identitas obiectina & eius distinctio. Iuxta p̄mum articulum sunt aliqua notanda. primo notādū est q: intellect⁹ est duplex. scilicet agens cuius est omni omnia facere & intellect⁹ passiuus seu possibilis cuius est omnia fieri. ut ait Arī. tertio de anima. & dico q: isti duo intellect⁹ sunt due formalitates in aīa que ex natura rei distinguuntur: l3 cū anima sint idem realiter. C Notandum secūdo q: duplex est actus intellectus scilicet rect⁹ & collatiuus. actus rect⁹ appellatur quo intellect⁹ fertur super aliquam rem absolute. ut quā intellectus intelligit rosam. Actus vō collatiuus appellatur quo intellectus rem intellectā cōparat ad seipsam uel ad aliam. C Notādūz tertio q: ratio capiunt multis modis. p̄mo modo pro diffinitōe sicut in diffinitione vniuoceorum & equiuoceorum capitur. Et dicitur

diffinitio ratio quia est indicatiua obiecti intellectus
uel rationis. Secundo modo pro ipsa vi uel potentia
ratiocinativa siue sit intellectus siue uoluntas que
amat creaturam propter deum. siue sit uirtus imagi-
natiua que discurret circa particularia. Tertio mo-
do capitur pro discursu rationis a premissis ad con-
clusiones qui dicitur actus collatiuus. Quarto modo
forma dicitur ratio: quia est ratio cognoscendi com-
positum et materiam. cognoscitur namque materia per
analogiam ad formam primophysicorum. De mul-
ticiplici acceptione huius nominis forma videbitur
in sequentibus. ¶ Istis presuppositis pono duas con-
clusiones. Prima est quod illa sunt idem et eadem ratio
que habent eundem conceptum omnino indi-
stinctum a parte rei. et etiam indistinctum ex parte
intellectus. ut homo est idem sibi ipsi. et omnia entia
tertij modi perfectatis et sic de alijs. Secunda conclu-
sio illa distinguuntur ratione que distinguuntur per
actum collatiuum intellectus precise. ut in omni pro-
positione mundi in qua predicatur idem de seipso.
ut subiectum et predicatum distinguuntur ratione:
quia sicut contradictio fundata in entibus ex natu-
ra rei concludit distinctionem ex natura rei. ita contra-
dictio fundata in entibus rationis concludit distin-
ctionem rationis. Secundo sequitur quod iter entia rea-
lia et rationis ut inter aial et genus. similiter iter en-
tia rationis inter se ut inter genus et speciem est di-
stinctio rationis quia non fit nisi ex sola collatione in-
tellectus: et accipio distinctionem rationis que est a po-
tentia ratiocinante et non pro distinctione rationis
que est a natura ratiocinabili. Ex hoc patet quod disti-
ctio rationis est respectus rationis per actum colla-
tiuum a potentia ratiocinante causatus. Similiter
patet quod illi qui respondent ad istud argumentum:
essentia diuina est comunicabilis: paternitas est in-
edificabilis. ergo essentia diuina et paternitas distin-
guuntur aliter quam ratione. Respondet namque quod argu-
mentum concludit quod distinguuntur plus quam ratione
ratiocinante. sed non plus quam ratione ratiocinabili.
patet inquam quod non est disputatio nisi ad uocem: quia
nec intelligunt uim uocabuli distinctionis ex natura
rei: quod illi uocant distinctionem rationis rei ratiocina-
bilis: formalitates uocant distinctionem ex natura rei.
et sic non capio in conclusione mea distinctionem ra-
tionis que est precise et solus a potentia ratiocinate.
¶ Sed quod ista distinctio rationis sit ficticia probat ab
aduersarijs nris dupli. primo sic. Dis distinctio non uana
sortitur robur et esse ex aliqua re. ergo ista distinctio
rationis uel sortitur robur a re: et sic est realis et non ra-
tionis tamen ut usus est isto uocabulo rationis. si non sortit
robur a re: ergo est ficticia. Secundo arguitur ad idem sic et est
quasi confirmatio argumenti: quod intellectus intelligens
rem aliter quam sit est falsus: quod si intelligat rem distinctam
uel rem esse distinctam et non sit distinctio a parte in-
tellectus false intelligit: igitur et. ¶ Respondeo ad ista
quod distinctio rationis sortit robur a re. id est a non repugna-
tia rei ad sic uel sic concipi. Ex hoc sequitur quod talis di-
stinctio non est pura fictio. ¶ Ad secundum quod est con-
firmatio. dico quod intelligere rem aliter quam sit capitur
dupliciter. uno modo intelligendo ipsam non eo modo
quo est non tamen quod intelligatur sub modo sibi repugnanti.
ut intelligendo lineam que unitur materie sensibili non
intelligendo huiusmodi materiam non repugnat linee
Alio modo intelligendo rem sub modo repugnanti siue
nature ut intelligendo deum esse corporeum. Dico ergo
quod ille qui intelligit rem aliter quam est secundo modo falli-

tur: non autem primo modo. sic in proposito quod intelliguntur
distincta sine rationem absque habitudine ad aliquid sed rem
distincta non erit talis alietas. ¶ forte dicit aliquis ne-
gando istam distinctionem esse aliam a distinctione ex
natura rei: quia illa que distinguuntur ratione distin-
guuntur ex natura rei. Contra hoc arguitur sic. si hoc
esset uerum sequeretur tunc quod illa que essent eadem ex
natura rei essent distincta ex natura rei. patet: quod for-
mo istam propositionem eadem ex natura rei sunt eadem
ex natura rei. ibi est distinctio rationis ut prius dictum
est. quia idem positum in subiecto distinguit a seipso
posito in predicato ratione. Sed sequitur per te quod ista
distinguuntur ex natura rei: ergo illa que sunt eadem
ex natura rei sunt distincta ex natura rei. quod claudit
contradictionem. et hec de primo partiali articulo
huius secundi articuli principalis.

Tantum ad secundum articulum qui est de
identitate ex natura rei et eius distinctione
sunt aliqua notanda: primo est notandum quod
res et ens quantum ad presens spectat consideratur
dupliciter. primo modo pro omni positio quod ex
natura rei est extra nihil. et isto modo modi intrinse-
ci et differentie ultime dicuntur ens uel res. Alio modo
magis stricte pro illo quod est precise ens uel res quidita-
tiue. et sic ens uel res dicitur precise de deo uel crea-
tura de absoluto et respectiuo: et de illis que sunt in re-
cta linea predicamentali. et de materia et forma ut di-
ctum est superius ex intentione Scoti. et isto modo
nec passionis entis nec modi intrinseci nec differē-
tie ultime dicuntur res uel ens sed solum dicuntur
aliquid rei et non res. secundo modo capiendo res.
¶ Pro istis assignatur una regula generalis. scilicet
quandocumque aliqua ita se habent quod unum est ens pro-
prie accipiendo rem et aliud est aliquid rei eius pre-
cise: non sunt omnibus modis idem. Ista regula pa-
tet per istud principium commune quando aliqua sic
se habent quod aliquid competit uni ex natura rei quod non
competit alteri talia distinguuntur. et si non realiter
saltem aliqua alia distinctione: et sic non sunt omni-
bus modis idem. ¶ Secundo notandum quod in di-
uinis quadrupla est differentia non identitatis. Pri-
ma est inter quiditatem seu essentiam et modum in-
trinsecum: et etiam inter ipsos modos intrinsecos.
Secunda est inter attributa. scilicet inter scientias
et sapientiam. similiter inter intellectum et uolunta-
tem: si fas est attributa nominari quia. xxvj. distin-
cti. sententiarum. dicit doctor quod intellectus et uo-
luntas non sunt proprie attributa sicut bonitas et iu-
stitia. Similiter inter uolitionem et intellectionem.
Tertia est inter notiones. scilicet inter spirari et di-
cere: quia dicere est respectus patris ad filium: et spi-
rare patris et filij ad spiritum sanctum. Quarta est
inter essentiam et relationes: et etiam inter essentiam et
attributa. Et posset addi quinta que est inter consti-
tutina et constituentia. ¶ Tertio notandum est quod ac-
cipiendo ista proprie. scilicet substantiam: naturam:
essentiam: quiditatem seu formalitatem habent or-
dinem inter se: nam omnis essentia est quiditas seu
formalitas. sed non econtra ut patet in diuinis. et ois
natura est essentia et non econuerso: quia multe sunt
species que sunt essentie cum diffiniuntur et tamen
non sunt natura cum non sint principium productionis
aliquius forme absolute: ut sunt respectus: et omnis
substantia est natura sed non econuerso. quia quali-
tas est natura et tamen non est substantia proprie ac-
cipiendo substantiam. Circa quod est notandum quod
quiditas

quiditas sumpta cum modo dicitur proprie eētia
 denudata a modo dicitur quiditas. ¶ Quarto est
 notandum q formalitas capitur tribus modis, pri
 mo modo large: tunc sic dīfinitur. formalitas est
 aliquid repertum in re ex natura rei quod non opor
 tet semper intellectum mouere dūmodo possit ter
 minare. dicitur repertum in re propter figmenta. dicit
 tur ex natura rei propter relationes rationis. dicit
 tur q non semper oportet mouere intellectum. dū
 modo possit terminare ppter relationes reales que
 dicuntur formalitates: tamen intellectum mouere
 non pnt. cum idem sit mouere intellectū & causare
 partialiter itellectionē per spēs sui. mō dictū est nūc
 q relationes nō sunt pductiue alicui forme absolute
 quare &c. Et isto mō capiēdo formalitatē oē illud qd
 est extra nihil dicitur formalitas: cuiusmodi sunt mo
 di intrinseci: differētie ultie. & sic de alijs: & sic forma
 litas est cōis ad realitatē & qditatē. Secdo mō capi
 tur formalitas pprie: & sic formalitas dicitur de oī eo
 qd est ens qditatiue. & de oī eo qd est aliqd entis p
 ter qd de modis intrinsecis. & isto mō formalitas con
 uertit cū realitate obiectiua: nec cōior est ea sed rea
 litas obiectiua & formalitas isto mō sunt cōiores qdi
 tate: & sic accipim⁹ formalitatē cū loquimur de dīstin
 ctioe formali. Tertio mō capiunt formalitas strictissi
 me p illo qd p dicitur qditatiue de aliq ul de quo ali
 qd qditatiue p dicitur. & isto mō formalitas ē mīn⁹ cōis
 q realitas: s; p uertit cū quiditate. Et h; differentie
 idiuiduales dicant formalitates capiēdo formali
 tatē duob⁹ p mīs modis nō tñ sunt formalitates ca
 piēdo tertio mō. & ista dīfinitio est necessaria cuilibet
 formalizāri. ¶ Et q; ibi tactū est de qditate. iccirco
 notandū q qditatiū dicitur sex modis. pmo mō eēn
 tiatē. & sic illud dicitur qditatiū qd dicit totā eēntiā
 alicui⁹. & sic spēs spālissima dicitur eē qditatiū. cū h; p
 porphiriū dicat totā eēntiā idiuiduali. Nolo tñ di
 cere qn idiuidualū iccludat intrinsece differētiā idiuidualia
 lēz ultra naturā specificā. s; uolo sic itelligere q spēs
 dicit totā eēntiā idiuiduali: ita q idiuidualia nullum
 p dicitur qditatiū addūt ultra p dicitur cōia nature
 specificē qditatiue & eēntialiter in ea icclusa. Secdo
 mō aliqd dicitur qditatiū pstitutiue. & sic illud dicitur qdi
 tatiū qd intrinsece pstituit aliquā rē ut materia & for
 ma physical: gen⁹: & differētia metaphysicaliter lo
 quēdo. Tertio modo dicitur aliquid quiditatiū spe
 cificatiue: & sic illud dicitur quiditatiū qd ultimo
 ponit rem in eē specifico. sic est differentia specifica.
 Quarto mō dicitur qditatiū repñtatiue. & sic illud qd
 est repñtatiū alicui⁹ eēntie: siue sit act⁹ itelligēdi
 siue spēs itelligibilis dicitur qditatiū isto mō. Quin
 to dicitur qditatiū indicatiue. & sic illud dicitur qdita
 tiū q eēntiā indicat ut dīfinitio. Sexto mō dicitur
 quiditatiū p dicitur. & appropiate: & sic illud p dicitur
 se qd p dicitur in qd dicitur quiditatiū. Et posset addi
 septim⁹ modus s; iproprius q aliqd dicitur qditatiū
 psecutiue & isto mō pprie passiones pntes eēntiā pos
 sent dici quiditatiue. ¶ His notatis pono. r. pch
 siones pma est ista. illa sunt idē ex natura rei de qb⁹
 duo p dicitur opposita secluso ope itellect⁹ collatiuo
 verificari nō pnt. ut hō est hō. for. est for. Secda pclusio
 illa distinguunt ex natura rei siue medialiter de qb⁹
 seu iter quoz extrema duo dīctoria secluso ope itel
 lect⁹ verificari pnt. sic se hnt dīfinitio & dīfinitio qz
 secluso ope itellect⁹ dīfinitio est saltē pstitutiua: dī
 finitū vō nō. totū etiā & ptes loquēdo de toto metha
 physico & nō de toto physico. qz certū est q p m vias

doctoris totū physiciū & sue partes distinguunt reali
 ter & plus q ex natura rei. Totū aut methaphysicū
 qd non cōponit ex re & re. sed ex realitate & realitate
 distinguunt ex natura rei p cise a suis p tibus sic q nō re
 aliter. Totū eni secluso ope itellect⁹ dī pstitutiū. par
 tes nō. Cōstitutiū aut & nō pstitutiū dīdicunt. Simi ilr
 supius pter op⁹ itellect⁹ est multiplicabile in plura
 inferi⁹ vō nō. multiplicabile & nō mltiplicabile dīdi
 cunt. Sic etiā in diuinis distinguunt eēntia diuina
 & relatio puta paternitas. qd pbat Seco. ij. di. p. sen
 tē. qz eēntia diuina est cōicabilis trib⁹ psonis. p nitas
 nō. p cōicacat eēntiā filio per generationē. & tñ nō cōi
 cat sibi p nitatez. ergo op⁹ q sit aliqua dīfinitio an
 oēm actū itellect⁹ collatiū inter eēntiā diuinā & pa
 ternitatē. Similr argueret q p cōicacat sibi suas notides. s. p n
 itatē & filiationē. Nolo tñ dicere q eēntia diuina nō
 distinguunt plus q ex natura rei a relatiōib⁹ i diuinis: qz
 etiā distinguunt formalr ut dicitur postea. Hac etiā dī
 stinctioe distinguunt modus intrinsec⁹ ab eo cui⁹ est mo
 dus sicut finitas ab humanitate ifinitas a diuinita
 te. ¶ Est aut modus intrinsec⁹ s m Seco. viij. di. p.
 sen. qui addit⁹ alteri nō uariat rōnem formalē. psti
 tuti per ip⁹z uel remot⁹ ab illo. i. qui de se nullā rōnē
 formalē dicit. Modus eni intrinsec⁹ est pceptibilis
 per se: qz nō pceptit nisi cū illo cui⁹ est modus. Et di
 cunt aliq q dicitur modus intrinsec⁹ ex eo qz nō intrat
 rōnē formalē illius cui⁹ est modus intrinsec⁹. nec dī
 pprie pcedi q distinguat a tali re formaliter. Mo
 di intrinseci s; aliquos in deo sunt ifinitas: necessitas
 eternitas & existētia. s; eē existere videat eē de cōce
 ptu formali. & qditatiue in pmo mō dīcedi per se de
 deo p dicitur. s; doc. in. ij. di. p. In creaturis sunt mo
 di intrinseci act⁹ & potētia: ptingētia. intēfio & remis
 sio. existia. & sic de alijs. Isti modi opponunt iter se:
 qz vn⁹ alteri: sicut ifinitū finito. ptingēs necessario.
 & sic de alijs. qz isti modi intrinseci nec intrant qui
 ditatē nec differūt ab ea formaliter positine. sed bñ
 negatiue hoc est q nō sunt de rōne formali ipsi⁹ qui
 ditatis quoz sunt modi intrinseci. & tales modi re
 ducunt ad illud gen⁹ in creaturis cuius est sua quidi
 tas. Landolph⁹ tñ in suo pmo in plogo tenet opposi
 tum cū quo multi tenent q modus intrinsec⁹ est idē
 formaliter cū illo cuius est modus intrinsec⁹. videlz
 pstituti p ip⁹z. & exēplificat de ifinitate q ē modus intri
 sec⁹ dei & est de qditate seu de rōne qditatiua ipsius
 dei. hoc etiā videt tenere doctor in quoli. qz ex eo q
 natura diuina est ifinita est natura diuina: cū natura
 diuina: qz alia est finita. & ista ē creatura. alia aut
 ifinita & ista est natura diuina. ¶ S; qrendū est que
 ergo est differētia iter modū intrinsecū & dīam cum
 utrūq; sit de rōne qditatiua sui pstituti. Dico q ma
 xima est dīa. p quoniaz dīa dicit realitatē actualē
 qditatiua que psuppōit realitatē potētiālē quā pbat.
 & sic ubicūq; est dīa pprie accipiēdo dīam ibi est
 compositio realitatis potētiālis & realitatis actua
 lis: que cōpositio sufficit ad hoc q aliqd sit per se re
 sponsibile in p dicitur: nō sic est aut de modo intrin
 seco s; Seco. di. viij. p. Imaginat eni scōr⁹ & subtili
 q ens dicit pceptū qditatiū dictū de deo & creatu
 ra in qd qui hnt per aliquos concept⁹ dicētes qle: s;
 nec iste pceptus dī pceptus generis: nec illi pceptus
 dicētes qle sunt pcept⁹ dīarum: qz iste pcept⁹ qdita
 tiū est cōis ad finitū & ifinitū qlis cōitas nō pōt eē in
 cōceptu generis cū talis pceptus sit necessario limi
 tatus. Isti aut pceptus hntes dicūt modū intrinsecū

ipsius contracti. et non aliqua realitate proficientem illam. differētie autē non dicunt modum intrinsecum realitatis alicuius generis: quia in quoquoque gradu intelligatur aialitas non propter hoc inuenitur rōnalitas uel irrōnalitas eē modus intrinsecus aialitatis sed adhuc intelligitur aialitas in tali gradu perfectibilis a rōnaltate et irrōnaltate. ¶ Sed quæres quomodo potest conceptus cōis deo et creature realis accipi nisi ab aliqua realitate eiusdem generis et tūc uidebitur quod sit potēntialis ad istā realitatē a qua accipitur conceptus distinguēs: et tūc uidebitur eē idē iudiciū de ente et modis intrinsecis ipsi obiecti sicut de cōceptu generis et diuinarū. ergo si conceptus generis et diuine necessario faciāt cōpositionē aliquā in isto inueniuntur. similiter uidebitur dicēdū de ente et de suis modis intrinsecis ipsi obiecti. Confirmat quod sicut due spēs cōueniunt in realitate generis et differunt per differētiās: ita etiā deus et creatura ueniunt quod dicitur in ente et differunt per modos intrinsecos. ¶ Rūdeo breuiter secundum doctorem predictū quod intelligitur aliqua realitas cū suo modo intrinsecō ille conceptus non est ita simpliciter simplex quin possit cōcipi illa realitas absque modo isto sed tūc est conceptus imperfectus illius rei. potest etiā cōcipi cū illo modo et tūc est perfectus conceptus illius rei. Exemplum si esset albedo in 8° gradu intensiōis quātūcumque esset simplex oīdo in re. posset tūc cōcipi sub rōne albedinis tante: et tūc perfecte acciperetur conceptus adequatus ipsi rei. uel posset cōcipi precise sub rōne albedinis: et tūc cōciperetur conceptus imperfectus et deficiente a perfectione rei. Conceptus autē imperfectus posset eē cōis albedini illi et alij. et conceptus perfectus proprius eēt. requiritur ergo distinctio inter illud a quo accipitur conceptus cōis. et iter illud a quo accipitur conceptus proprius in deo et creatura non quod dicitur distinctio realitatis et realitatis sed distinctio realitatis et modi proprii intrinseci eiusdem. que distinctio sufficit ad hūcmodum conceptum perfectum et imperfectum de eodē. quorum imperfectus sit cōis et perfectus sit proprius. sed conceptus generis et differētie reguntur necessario distinctionē realitatis non tūc eiusdem realitatis perfecte et imperfecte concepte. Istud potest declarari sic si ponamur aliquē intellectum perfecte moueri a colore ad intelligēdū realitatē coloris et realitatē diuine quātūcumque hēat perfectum conceptum adequatum prime realitatis a qua accipitur conceptus generis. non hō tūc in hoc conceptum realitatē a qua accipitur differētia nec eoduerso. sed hō ibi duo obiecta formalia que nata sunt terminare distinctos conceptus proprios. Si autē eēt tūc distinctio in re sicut realitatis et sui modi intrinseci non posset intellectus conceptum proprium hēre illius modi intrinseci et non rei sed in illo conceptu perfecto hōet unum obiectum adequatum illi. scilicet sub modo. ¶ Et si dicas saltem conceptus cōis est ideterminatus et potēntialis ad spālem conceptum. ut realitas ad realitatē: uel saltē conceptus entis cōis non erit infinitus. quia nullum infinitum est potentiale ad aliquid. Cōcedo quod conceptus ille cōis deo et creature: nec de se est finitus nec infinitus: quia si eēt infinitus de se non eēt de se cōis deo et creature: finito et infinito. Si etiā esset de se finitus ita quod de se includeret finitatem. tūc non cōpeteret infinito. et ratio istorum duorum dictorum est quod quod uenit alicui superiori de se: ut est idiferens ad oīa sua inferiora uenit oībus suis inferioribus. intelligēdo quod illud predicatum ueniat superiori sic indifferēti habēti suppositionē personalem. sed dicitur iste conceptus dici indifferēs ad finitum et infinitum. et ideo potest cōcedi quod est finitus negatiue. id est non ponēs infinitatē. ut sic est determinabilis per istos modos intrinsecos. qui sunt finitas et infinitas. ¶ Sed si arguas ergo realitas a qua accipitur est finita. non sequitur

non enim accipitur ab aliqua realitate: ut cōceptus adequatus realitati siue ut perfectus conceptus illi realitati adequatus. sed diminutus uel imperfectus. in tantum etiā quod si ista realitas a qua accipitur uideretur perfecte et intuitiue intus ibi non hōet distincte distincta obiecta formalia. scilicet realitatē et modum sed idem obiectum formale. tūc intelligēs intellectiōe abstractiua propter imperfectionē illius intellectiōis potest hōere unum pro obiecto formale: sed non hōeat alterum. hec scotus ubi supra. et sic patet quod hō modus intrinsecus secundum istum modum dicendi pertineat ad rōnē quiditatiuā sicut et differētia tūc ualde differunt ut dictum est. Secundo differunt modus intrinsecus et differētia: quia modus intrinsecus uariat solū rōnē quiditatiuam. accipiēdo rōnē quiditatiuā pro conceptu quiditatiuo illius cui addit siue cōcti per ipsum. Differētia uero uariat rōnē quiditatiuā et formale: et sic intelligitur dictū Scoti quod modus intrinsecus est qui additus alteri non uariat rōnē formale. Non enim dicit quod non uariat rōnē quiditatiuā sed formale: quia quiditatiuā bene potest uariare: ut patet de finitate et infinitate que uariant rōnē seu conceptum quiditatiuū ipsius entis. Que differētia sit inter rōnē quiditatiuā solū et quiditatiuā et formale si forte aliter dicitur. solū istud dico pro nunc quod rō quiditatiua et formalis uenit solū spēs siue spālissime siue subalterne: et oīs et sola talis rō debet hōere generis et diuiaz ipsam constitūtē. ut patet per philosophum in predicabilibus. Ratio uero quiditatiua potest uenire oībus alijs habētib⁹ conceptum cōm quiditatiuū et proprium qualitatiuū. Et sic rō quiditatiua est que dat per propria que sunt de eētia diffinita: et sic patet scda diuina inter modum intrinsecum et diuiaz. ¶ Ex predictis infero quod quiditas et eius modus intrinsecus et modi intrinseci ad inuicē et oīa que sunt in recta linea predicamēntali distinguuntur ex natura rei ab inuicē. Et sicut ens a deo et creatura et breuiter quodlibet constitutum a suo constitutiuo. oīa enim ista distinguuntur secluso ope intellectus. et non distinctione reali proprie capiēdo distinctionē realē. ergo aliqua distinctione media inter distinctionē rōnis et realem isto modo sumptā. Hanc distinctionē mediaz uoco ex natura rei. que ut patet ex vi uocabuli nisi a pteruo negari non potest. sed distinctionē inter modum et quiditatem. franciscus modalē appellauerit tanquā a denotatione imperfecti et ignobili. ¶ Sed contra istā distinctionē ab aduersarijs nostris arguitur sic. Uel distinctio ex natura rei est pter opus intellectus uel per opus intellectus. si solū per opus intellectus ergo est distinctio rōnis solū per uos qui sic diffinitis distinctionē rōnis. Si est pter intellectum ergo est distinctio realis quorum utrumque negastis. ¶ Dico quod distinctio realis potest capi dupliciter. uno modo large pro oī distinctione que est secluso ope intellectus. Et sic inter distinctionē rōnis et distinctionē realē non est distinctio media. et sic dico quod distinctio ex natura rei est realis isto modo capiēdo distinctionē realē. Alio modo capitur distinctio realis proprie que est inter res et res. et sic dico quod inter distinctionē realē et distinctionē rōnis est distinctio ex natura rei media et formalis. Ex hoc patet quod distinctio ex natura rei est respectus qui oritur ex proprijs rōnibus formalibus terminorū secluso quocūque actu potentie collatiue. et hec de secundo articulo huius secūdi articuli principalis.

¶ Tantū ad tertium articulum in quo uidebitur est quod de idēritate et distinctiōe formalis sunt aliqua notanda. Primo notandū est quod formalitas uenit de formali. et formale de forma. forma autē dicitur multipliciter. uno modo dicitur forma put est altera pars cōpositi

edpositi. & hec appellat forma ptis. Alio modo potest accipi pro forma totius videlicet pro tota ipsa natura abstractiue sumpta. sicut humanitas dicitur forma totius non per informationem materie sed ex qua suppositum est quidditatiue homo. forma pro modo dicta est per se terminus formalis generatiōis. sed forma secundo modo dicta est terminus per se primus & adequatus ipsi usmet generatiōis. Alio modo dicitur forma de omni substantia in materiali eo modo quo deus & intelligentie dicuntur forme. Alio modo accipitur pro forma accidentali. Alio modo accipitur pro quacūque ratione sub qua ex natura rei aliquid potest concipi. Et ab ista forma ultimo modo sumitur formalitas de qua hic intendimus. vnde ab utraque forma proportionaliter nosse formalitas non tamen sic intendimus hic de ea. ideo formalitas hic intēta nihil aliud est quam obiectalis sub qua vnaqueque res concipi potest ex natura rei. & dicitur formalitas a forma isto modo propter similitudinem quam habet cum forma primo modo & secundo modo dicta. quia sicut forma illis duobus modis capta est ratio cognoscendi rem cuius est. ita etiam forma vel formalitas hoc ultimo modo dicta.

Secundo est notandum quod hec dictio formaliter est moralis dictio adverbialis & determinatiua. & sumitur. v. modis. ut ait franciscus in primo di. viij. primis tribus modis sumitur: ut dicit determinationem copule. propositionum primi modi dicendi per se ut cum dicitur primo modo homo formaliter est animal. secundo modo formaliter est rationalis. tertio modo homo formaliter est animal rationale. quarto modo sumitur formaliter ut notat formam vel determinationem alicuius per denominationem intrinsecam ipsam denotantem. ut homo formaliter est risibilis. homo formaliter est albus: & sic de alijs. quinto notat actum vel operationem quo vel qua quod agitur vel patitur vel operatur. ut cum dicitur petrus intelligentie formaliter intelligit. visio formaliter videt. & sic de alijs.

Tertio notandum quod quadruplex est predicatio. Prima est quidditatiua & formalis ut est primo modo dicendi per se. & hec habet quatuor gradus. primus gradus est qui per se supinus inquit predicabile predicatur de suo per se inferiori: ut quod ens predicatur de deo & creatura. vel genus de sua propria specie. vel species de suo proprio individuo. Secundus gradus qui predicatur intrinsecum dicitur quale predicatur de illo cui provenit intrinsece. ut dicitur de diffinito vel modus intrinsecus de constituto per ipsum. secundum illam opinionem quam supinus recitavit precedenti articulo. Exemplum primi membri huius secundi gradus. ut homo est rationalis. exemplum secundi ut deus est infinitus vel essentia divina est infinita. Notandum tamen est quod rationale sumitur dupliciter. vno modo ut constituit tanquam per se formalis: nec isto modo dicitur aptitudinem. sed est differentia vel tenens modus differentie. Alio modo ut dicitur aptitudinem rationandi: & sic est propria passio: nec isto modo facit predicationem quidditatiuam: quia nulla aptitudo pertinet ad primum modum dicendi per se. Predicta distinctionem ponit franciscus super prima. ca. de differentia. Tertius gradus est qui tota ratio intrinseca predicatur de suo constituto: ut quod diffinitio predicatur de diffinito. ut homo est animal rationale. Quartus gradus est qui idem predicatur de seipso. ut homo est homo. Et capitur hic predicatio quidditatiua ut distinguitur contra predicationem in qua predicatur aliquid extraneum: quia ut dicit Bonaventura hec propositio homo est homo non est propria quidditatiua predicatio: quia nihil idem omnimode est de quidditate sui ipsius. sed large est quidditatiua. per distinguitur contra denominationem: & isti quatuor gradus faciunt primum modum dicendi per se. Assignantur etiam alij tres ab Avicenna. posterior. Et sic secundus modus dicendi per se est qui propria passio predicatur de suo subiecto. Et iste modus habet

duos gradus. Primus est qui adequata passio predicatur de suo adequato subiecto primo ut homo est risibilis. Secundus gradus est qui passio adequata superiori de per se inferiori ad subiectum predicatur. ut homo est risibilis. Tertius modus non est predicandi sed eundem. & isto modo omnia per se sunt que per se & non in alio existunt sicut deus & omnes proprie subiecte: quia nullo modo sunt. Quartus modus dicendi per se est qui effectus formalis predicatur de sua causa formali. vel qui actus influens. id est pro grediens a causa formali dicitur de effectu formali mediante causa formali: vel qui effectus predicatur de suo immediato principio productio. Exemplum primi ut homo albedine est albus. Exemplum secundi ut albus albedine disgregat: calidum calore calefacit. Exemplum tertij intellectus intelligit: voluntas vult. & sic de alijs.

Et hic insurgunt due difficultates prima est in quo modo dicendi per se sunt propositiones in quibus predicantur per se inferiora de suis superioribus. vel passio inferioris de superiori ad subiectum talis passiois. Dico breuiter contra multos quod tales predicationes nullo modo sunt per se. sed enim tales id infinite vel particulares sint necessarie non tamen sunt per se. Probatur dupliciter ex intentione philosophi. primo modo. quia dicit philosophus quod propositiones per se non pervertunt. quod non debet intelligi quod non pervertunt absolute cum conuersio sit adequata passio propositionis saltem categorice. sed debet intelligi quod non pervertunt in alias propositiones per se. sed ista est per se homo est animal. ergo ista non erit per se animal est homo. & idem est iudicium de omnibus alijs talibus. Secundo probatur quia dicit philosophus quod per se infertur de omni. ita quod a propositione per se ad propositionem de omni est bona proportio. ergo si ista esset per se animal est homo ista esset bona proportio animal est homo. ergo omne animal est homo. quod est falsum. ergo illud ex quo sequitur videlicet quod ista sit per se animal est homo: & idem dico de ista animal est risibile & de omnibus talibus.

Secunda difficultas in quo modo dicendi per se sunt istae propositiones. homo albus est homo albus. homo albus est homo. homo est homo albus & similes. Respondeo breuiter quod nullo modo sunt per se. pro cuius declaratione ampliori noto tres regulas optimas que habentur a scoto in primo di. iij. in materia de propositione per se nota & in 3o di. iij. Prima regula est quod de ratione in se falsa nihil vere & affirmatiue predicatur. nec ipsa de aliquo predicatur. imo nec ipsa de seipsa met. Ista enim non est vera homo est homo irrationalis. homo irrationalis est animal. homo irrationalis est homo irrationalis. neutra illarum est vera: & simile est iudicium de omnibus alijs. Secunda regula est quod de illo quod est in se ens per accidens nihil per se predicatur nec de aliquo ipso per se predicatur. imo nec idem de seipso. Neutra enim istarum est per se. homo quatuor est homo. homo est homo quatuor. homo quatuor est homo quatuor. Tertia regula est quod de conceptu per accidens siue contingenti nihil necessario predicatur. nec ipse de aliquo nec idem de seipso. Exemplum huius regule est cum homo niger dicat conceptum contingenter vnum nulla istarum est necessaria. homo niger est homo. homo est homo niger. homo niger est homo niger. Prima regula sic posset persuaderi. & breuiter: quia si ista esset vera homo irrationalis est homo irrationalis. de qua magis videtur: tunc ex uero sequeretur falsum. probatur sic: quia bene sequitur homo irrationalis est homo irrationalis. ergo homo irrationalis est homo. a parte in modo ad suum totum. Et ultra homo est homo irrationalis per conuersionem. & ultra ergo homo est irrationalis & irrationalis est homo. sed omnia ista sunt falsa. ergo & ista propositio ex qua omnia ista illata sequuntur. scilicet homo irrationalis est homo irrationalis est falsa quod est propositum. Secunda & tertia regula similiter probantur per

probationem tertie. qz si ista esset necessaria ul' per se
hō niger est hō niger ex necessario sequerēt ptingēs
qd est falsum ut probatū est in psequētis. probat tñ
pntia: qz bene sequitur homo niger est hō niger. ergo
homo niger est homo. a parte in modo ad suū totū.
z ultra pvertendo ergo hō est homo niger: z ultra er
go homo est niger a parte in modo etiā ad suū totū.
oēs iste ppositiōes illate sunt ptingētēs. ergo z ista
homo niger est hō niger est cōtingens z per pns nō
necessaria nec per se. z intelligo per se pmo modo uel secu
do modo dicēdi per se. z sic manēt regule infallibilr
uere. ¶ Et si arguas qz in ista hō niger est hō niger.
homo alb' est hō albus qz ibi est p'dicatio eiusdē de
seipso. ergo tales ppositiones sunt per se necessarie
Dico breuiter qz qñ dicim' qz p'dicatio eiusdē de
seipso est per se z necessaria. intelligēdum est de pre
dicatione in qua nō p'dicaf ens per accidens uel nō
subijcitur z sic patet rō ad difficultatem. ¶ Secun
da p'dicatio est p'dicatio formalis denominatiua. z
hec habet quatuor gradus. Prim' est quādo diffe
rentia p'dicaf de genere cōtrahibili per eā. ut ani
mal est rationale. z quādo modus intrinsecus p'dica
tur de suo cōtracto uel cōtrahibili. ut cū dicitur ens
est infinitum. z sic de alijs. Et si dicas qz hic uidet
cōtradictio quia superius dictū est sustinēdo opinio
nem Landulphi qz quādo modus p'dicatur de eo
cuius est modus est p'dicatio quiditatiua. hic dicit
tur qz est p'dicatio denominatiua. igitur zc. ¶ Re
spondeo z dico qz non est cōtradictio quia superius
dicit qz talis p'dicatio est quiditatiua si modus p'di
catur de constituto per ipsum cū sit de essentia ipi
us s'm Landulphum. hic dico qz est p'dicatio de
nominatiua: qz p'dicaf nō de constituto sed de cō
trahibili per ipsum. sicut refert dicere homo est rati
onalis z animal est rationale. cuz prima sit quidita
tiua z secunda sit denominatiua. ita etiā refert dice
re deus est infinitus uel essentia diuina est infinita.
z ens est infinitum. qz dico cōsequētē qz due prime
sunt quiditatiue. secūda aut non. sed denominatiua
tñ. Secūdos gradus denominatiue p'dicatiōis
est quando propria passio p'dicaf de suo subiecto.
Et iste gradus est secundus modus dicēdi per se.
¶ Et est sciendū qz propria passio cum sit eadē res
cum suo subiecto s'm Scotū z suos sequaces est re
ductiue in illo genere seu p'dicamēto in quo est suū
subiectum per se. Tertius gradus p'dicatiōis de
nominatiue z formalis est quando effect' formalis
denominatiue p'dicaf de sua causa formali. ut ho
mo nigredine est niger. ul' quādo actus profluens a
causa formali dicit de effectu mediante causa for
mali. uel qñ effect' dicit de suo immediato principio
p'ductiue. z iste gradus est qrtus modus dicēdi per
se. Quartus gradus p'dicatiōis denotiue for
malis est quādo accidēs p'dicatur de suo subiecto:
z pōt fieri. ix. modis: posito qz petrus sit subiectum
in omnibus his. dicēdo petrus est bicubitus albus.
pater. agēs. patiēs. calciatus. z sic de alijs. z iste gra
dus est de peraccidēs. ¶ Tertia p'dicatio est idēti
ce idētica z hec est quādo uti ūqz extremū est forma
liter infinitum uel alterū est tñ formaliter infinitus
uel pmissiue. Exēplum pmi ut essentia diuina est bo
nitas: eētia diuina est iustitia. z sic de alijs. Exē
plum secūdi: essentia diuina est filiatio. eētia diu
ina est paternitas. z sic de alijs. Exēplum tertij ut pa
ternitas est emptitas. humanitas est emptitas. z sic

de alijs. Pro quo notandū est qz iste p'dicatiōes
si sunt uere debēt p'dicare cōcretum de cōcreto. uel
abstractū de abstracto z nō concretum de abstracto
nec abstractum de cōcreto. maxime si talia concre
ta sint adiectiua. Ista enī cōceditur essentia diuina
est generatio. tamē ista nō cōceditur essentia diuina
generat uel generaf s'm Magistrū sentētiarum. v.
di. p. Super quo uerbo dat a Scoto pulcherrima
regula qz quādo subiectū est ultima abstractione ab
stractū z p'dicatu ex sua rōne formali non est aptū
natum p'dicari nisi formaliter ppositio nō est uera
nisi sit in pmo modo dicēdi per se. ratio est qz subie
ctū z p'dicatu modis dicēdi oppositos dicūt sibi in
cōpossibiles. vñ de tali subiecto sic ultimate abstra
cto nihil pōt uere p'dicari nisi per se pmo modo uel
idētica. Hanc ppositionem declarat Scot' sic. U
demus enim qz in substātijs siue in p'dicamēto sub
stantie est vna abstractio tñ. s. quiditatis a supposit
to pprie nature: qz substātie nō sunt nate cōcernere
aliquid alteri' nature. ideo pma ibi abstractio maxi
ma est abstrahēdo naturā humanā a suppositis que
uere sunt illius nature sicut abstrahit cū concipitur
humanitas nō remanet ulterius alia abstractio. z id
istud ut sic cōceptum est p'cise ipsummet: qz cuiuslibet
aliq extraneū est. sicut dicit Auic. 5. merba. qz equini
tas est tñ equinitas z nihil aliud. In accidētib' aut
quāto plura possunt concernere tāto plures possunt
fieri abstractiones. vnde quia accidentia absoluta
concernunt duo. scilicet supposita alterius nature z
idūdua nature pprie lz a suppositis alterius na
ture abstrahantur tamen concernūt idūdua pro
pprie nature sicut album concernit lignū z hoc album
siue hanc albedinem z illam: z ideo possunt ibi fie
ri due abstractiones scilicet accidentis a subiecto.
puta albedinis a ligno. z ultra alia scilicet quidita
tis a supposito uel singulari puta albedinis ab hac
albedine: z illa que sunt idūdua sua. Et hanc cir
cumloquimur per albedineitatem uel per hoc qd
dicimus quiditas albedinis: z ista non concernit
aliquid subiectum nec suppositum eiusdem natu
re nec alterius. In relationibus etiam que plura
concernunt adhuc plures possunt fieri abstrac
tiones. Concernit enim relatio suū propriū idūduū
fundamētum z subiectū. z s'm hoc pnt ibi fieri tres
abstractiones. vna relationis a subiecto. secūda re
lationis a fundamēto. tertia quiditatis a supposito
z iste abstractiones sic se habēt qz lz abstractio fiat a
posteriori z extrinsecō nō tamē a priori z intrinsecō.
Exēplū. hoc concretū qd est causa dicitur de igne
qz generat calorē in ligno. sed abstrahēdo a subo re
manet adhuc p'cretio ad fundamētū. puta si dicaf
potētia causandi calorē. Calor enī est potētia cādi
calorē nō tamē ignis est potētia causādi. Adhuc po
tēst fieri abstractio ulterioz ad primū genus: puta si
dicaf causalitas: z tunc nec ignis nec calor recipit p
dicationē ipsius tamē hec causalitas est causalitas.
Ultima abstractio qualis est in substātijs est per hō
qd dicimus quiditas causalitatis z hec de nullo alio
p'dicatur. Ex p'dictis apparet quid sit ultima ab
stractio cuiuslibet rei quia quiditatis absolute sum
pre ab omni eo qd est quocūqz modo. extra rationē
quiditatis in qua quidē abstractione uel aliud inue
nitur seu intelligitur p'cise re uel ratione nisi qd est
ipsum quiditatis. Et dicūt quidaz qz terminus ulti
mate abstractus in p'positione subiectus includit

Vnde sicut hegozema. puta inquantū uel formaliter
 primo modo uel quiditatiue uel idēitice & sic de ali-
 is. ¶ Circa aliū terminū propositionis doctoris. s.
 q̄ predicatū de quocūq; predicatur nō potest predi-
 cari nisi formaliter. Notandū est q̄ substantia noia
 possunt dupliciter p̄dicari in diuinis quandoq; for-
 maliter ut deitas est deitas. quādoq; per idēitatem
 ut deitas est sapiētia. sed adiectiua si predicant de
 necessitate formaliter: & denominatiue formaliter
 predicantur: & hoc quia sunt adiectiua: nam ex hoc q̄
 adiectiua sunt significā: formā per modū informan-
 tis. Et ideo de nullo uere dicuntur nisi q̄ se habet p̄
 modū informātis de quo uidelicet formaliter dicū-
 tur. talia sunt nō tñ adiectiua nomina. sed oia par-
 ticipia & uerba. Semper enim in suo modo signifi-
 candi includūt adiacentiā & modū formalem res-
 pectu alicuius talis suppositi: & ideo predicantur qua-
 si p̄m modū dicendi per se. q̄ ergo predicet idēti-
 ce est ipsa p̄dicari modo opposito suo proprio modo
 dicēdi uel p̄dicandi. His intellectis patet maior ista
 assumpta: quādo subiectū est abstractū ultimate ita
 q̄ est abstractū ab omni q̄ est extra rationē eius & p̄-
 dicatū non potest predicari ex ratione formali nisi
 formaliter & modo inherētis siue quasi inherētis
 istud predicatū nō potest uere dici de illo subiecto
 nisi per se primo modo: quia istud predicatū preci-
 se natū est formaliter predicari. ideo non potest sal-
 uari ueritas propter idētitatem tñ: quia subiectū
 est ultima & summa abstractione abstractū: ideo nō
 potest stare pro aliquo qualitercūq; alio a se. sed pre-
 cise pro se formaliter. Et ideo oportet q̄ sua ratio
 precise formaliter esset idem illi predicato quod nō
 posset esse nisi illa ratio precise includeret predica-
 tum. patet ergo propositio: & si fiant syllogismi expo-
 sitorij uel aliqui alij debent solui per artē datam in
 primo priorū. uidelicet q̄ maior uel minor reducā-
 tur ad propositionē de omni si sint affirmatiui uel de
 nullo si sint negatiui. ¶ Quarta predicatio est tñ es-
 sentialis. & ista est tñ in diuinis quā ponit hilarius
 de trinitate. & est illa in qua denotatur substantiali-
 tas & origo. ut filius est de eētia p̄ris. per ly essen-
 tia uel substantia denotatur substantialitas & per ly
 patris origo. Si queras an ista sit essentialis filius
 est de essentia uel filius est essentie. Ad primam re-
 sponderetur p̄m Scotū di. v. primi sententiarum. q̄
 non proprie dicitur aliqua persona esse de eētia ab-
 solute sed addendo cum substantia personā aliqua
 originantem bene dicitur q̄ aliqua persona origina-
 ta est de substantia illius persone. ita q̄ hec filius est
 de substantia diuina non est ita cōcedenda sicut hec
 filius est de substantia patris. quia per secundā ex-
 primitur cōsubstantialitas & origo propter genitiuū
 constructum cum causali propositionis. per primā
 autem non notatur aliquid originans. Ad aliam di-
 cendum q̄ l3 augustinus dicat filium esse filium eēn-
 tie patris. xv. de trinitate caplo. xvij. Et doctor q̄
 dam dicat illam esse propriam: tamen uidetur pro-
 babilius dicendum q̄ quādoq; relatiuum con-
 struitur cum aliquo in tali habitudine casuali in qua
 natum est aliquid terminare illam relationē ut cor-
 relatiuum. tunc construitur cum illo precise ut cum
 correlatiuo. Exemplum pater construitur cum rela-
 tiuo in habitudine genitiui. simile in habitudine da-
 tiui etiam p̄m cōmunem sermonem uidetur q̄ cuius

tñ sp: sicut dicitur in 1o libro de trinitate caplo. xvij. Et doctor q̄
 dam dicat illam esse propriam: tamen uidetur probabilius dicendum q̄ quādoq; relatiuum con-
 struitur cum aliquo in tali habitudine casuali in qua natum est aliquid terminare illam relationē ut cor-
 relatiuum. tunc construitur cum illo precise ut cum correlatiuo. Exemplum pater construitur cum rela-
 tiuo in habitudine genitiui. simile in habitudine datiuu etiam p̄m cōmunem sermonem uidetur q̄ cuius

quocūq; construat tale relatiuum expresse in ta-
 li habitudine casuali illud notatur esse correlatiuum
 huius relatiui. Non enim dicimus iste canis est fi-
 lius hominis quia est filius & est hominis. ut domi-
 ni canis. ita q̄ ly hominis construitur cum ly canis
 ex vi possessionis uel possessoris. sed uidetur signi-
 ficare q̄ p̄struat cum ly canis in relatiōe relatiui.
 ut patris. Ita igitur in ista filius eētie uidet ly eēn-
 tie accipi ut correlatiuū illius relatiui cū quo p̄struit
 Et tunc ad Aug. q̄ uidetur huic p̄tradicare dicēdo
 filius est essentie dico q̄ debet intelligi q̄ sit cōstru-
 ctio intrāsitua ut filius est essentie. i. filius est eētia.
 non aut debet intelligi q̄ sit cōstructio trāsitiua quia
 alitas esset falsa: ut dictū est. Et si dicat q̄ ad istā fili-
 est de substantia patris uidet sequi ista filius est eēn-
 tie patris. nego sequelā: q̄ consequēs notat relatio-
 nem inter filiū & essentia sicut suum correlatiuum q̄
 non notat antecedēs. s3 tñ notat subalem in eētia
 cū originatiōe notata in illo q̄ construit cum essen-
 tia. Sic ergo patet q̄ ad unitatē propositionis eēn-
 tialis ut hic capitur requirit q̄ sit cōsubstantialitas
 & origo. ¶ Ulterius notandū est q̄ possum? inueni-
 re multos gradus in unitate. In p̄mo gradu est uni-
 tas aggregatiōis que est minima sic in acerno lapidis
 In secdo est unitas ordinis que aliquid addit supra ag-
 gregationē. Tertia est unitas p̄ accis ubi ultra ordi-
 nē est informatio l3 accitatis vnins ab altero eorum
 que sunt sic vnū. In quarto est per se unitas ex p̄nci-
 pijs eēntialibus ex per se actu & ex per se potētia. In
 quinto est per se unitas simplicitatis que est uera idē-
 titas. quicquid enim est ibi est realiter idē cuilibet & nō
 tñ est vnū illi unitate vnionis sicut in alijs mo-
 dis. ¶ Ultra aut omnes istas idēitates est idēti-
 tas formalis. ut dicit scotus scda di. p̄mi sententiarū
 In scda parte post solutionē p̄me q̄onis. ¶ Istis no-
 tatis pono duas cōclusiones quarū primā accipio in
 passu p̄ allegato que est diffinitio idētitatis formal-
 data a scoto. Distinctiōe scda p̄mi. ¶ Uoco autē
 idētitatē formale ubi illud quod dicitur sic idē in-
 cludit illud cui sic est idē in rōne sua formali & per se
 p̄mo modo. Uide bene hāc diffinitionē & uidebis
 q̄ de intentiōe doctoris fuit q̄ inferius est idē forma-
 liter superiori: q̄ dicit doctor q̄ illd q̄ sic est idē. s. for-
 maliter includit illud cui sic est idem. Clarum est
 q̄ superius non includit inferius in ratione sua for-
 mali & per se p̄ mō s3 potē? ecōtra nisi dicas q̄ ponit-
 tur actiuū pro passiuo ita q̄ sit sensus: illud dicit esse
 idem formaliter alicui q̄ includitur in sua diffiniti-
 one seu ratione sua formali & per se primo modo.
 Sed ista expositio uidetur extorquere. Verum. Nō
 enim uidetur uerisimile q̄ iste doctor qui fuit ita
 subtilis & qui etiam primus ample locutus est de
 formalitatibus posuisset suam diffinitionem sic ob-
 scuram. Ex quo inferuntur duo correlaria. primum
 est q̄ omnia predicata quiditatiua superiora & cōs
 differētie essentialis & modi intrinseci nō sunt idē
 formaliter suis constitutis siue inferiorib? bene ecō-
 tra. Aliqui tñ ampliant idētitatē formale & dicūt
 q̄ oia ista dicunt esse idem formaliter quibus cōue-
 nit tñ vna ratio formalis & q̄ dicitur sicut sunt oia
 indiuidua eiusdē sp̄ci: s3 hoc est improprie & abusive
 uti idētitate formali. ¶ Secūda cor. q̄ nullū subie-
 ctū est idē formalr suo accidēti nec ecōtra. q̄ l3 acci-
 dēs includat subiectū in diffinitione additamētali:

quocūq; construat tale relatiuum expresse in ta-
 li habitudine casuali illud notatur esse correlatiuum
 huius relatiui. Non enim dicimus iste canis est fi-
 lius hominis quia est filius & est hominis. ut domi-
 ni canis. ita q̄ ly hominis construitur cum ly canis
 ex vi possessionis uel possessoris. sed uidetur signi-
 ficare q̄ p̄struat cum ly canis in relatiōe relatiui.
 ut patris. Ita igitur in ista filius eētie uidet ly eēn-
 tie accipi ut correlatiuū illius relatiui cū quo p̄struit
 Et tunc ad Aug. q̄ uidetur huic p̄tradicare dicēdo
 filius est essentie dico q̄ debet intelligi q̄ sit cōstru-
 ctio intrāsitua ut filius est essentie. i. filius est eētia.
 non aut debet intelligi q̄ sit cōstructio trāsitiua quia
 alitas esset falsa: ut dictū est. Et si dicat q̄ ad istā fili-
 est de substantia patris uidet sequi ista filius est eēn-
 tie patris. nego sequelā: q̄ consequēs notat relatio-
 nem inter filiū & essentia sicut suum correlatiuum q̄
 non notat antecedēs. s3 tñ notat subalem in eētia
 cū originatiōe notata in illo q̄ construit cum essen-
 tia. Sic ergo patet q̄ ad unitatē propositionis eēn-
 tialis ut hic capitur requirit q̄ sit cōsubstantialitas
 & origo. ¶ Ulterius notandū est q̄ possum? inueni-
 re multos gradus in unitate. In p̄mo gradu est uni-
 tas aggregatiōis que est minima sic in acerno lapidis
 In secdo est unitas ordinis que aliquid addit supra ag-
 gregationē. Tertia est unitas p̄ accis ubi ultra ordi-
 nē est informatio l3 accitatis vnins ab altero eorum
 que sunt sic vnū. In quarto est per se unitas ex p̄nci-
 pijs eēntialibus ex per se actu & ex per se potētia. In
 quinto est per se unitas simplicitatis que est uera idē-
 titas. quicquid enim est ibi est realiter idē cuilibet & nō
 tñ est vnū illi unitate vnionis sicut in alijs mo-
 dis. ¶ Ultra aut omnes istas idēitates est idēti-
 tas formalis. ut dicit scotus scda di. p̄mi sententiarū
 In scda parte post solutionē p̄me q̄onis. ¶ Istis no-
 tatis pono duas cōclusiones quarū primā accipio in
 passu p̄ allegato que est diffinitio idētitatis formal-
 data a scoto. Distinctiōe scda p̄mi. ¶ Uoco autē
 idētitatē formale ubi illud quod dicitur sic idē in-
 cludit illud cui sic est idē in rōne sua formali & per se
 p̄mo modo. Uide bene hāc diffinitionē & uidebis
 q̄ de intentiōe doctoris fuit q̄ inferius est idē forma-
 liter superiori: q̄ dicit doctor q̄ illd q̄ sic est idē. s. for-
 maliter includit illud cui sic est idem. Clarum est
 q̄ superius non includit inferius in ratione sua for-
 mali & per se p̄ mō s3 potē? ecōtra nisi dicas q̄ ponit-
 tur actiuū pro passiuo ita q̄ sit sensus: illud dicit esse
 idem formaliter alicui q̄ includitur in sua diffiniti-
 one seu ratione sua formali & per se primo modo.
 Sed ista expositio uidetur extorquere. Verum. Nō
 enim uidetur uerisimile q̄ iste doctor qui fuit ita
 subtilis & qui etiam primus ample locutus est de
 formalitatibus posuisset suam diffinitionem sic ob-
 scuram. Ex quo inferuntur duo correlaria. primum
 est q̄ omnia predicata quiditatiua superiora & cōs
 differētie essentialis & modi intrinseci nō sunt idē
 formaliter suis constitutis siue inferiorib? bene ecō-
 tra. Aliqui tñ ampliant idētitatē formale & dicūt
 q̄ oia ista dicunt esse idem formaliter quibus cōue-
 nit tñ vna ratio formalis & q̄ dicitur sicut sunt oia
 indiuidua eiusdē sp̄ci: s3 hoc est improprie & abusive
 uti idētitate formali. ¶ Secūda cor. q̄ nullū subie-
 ctū est idē formalr suo accidēti nec ecōtra. q̄ l3 acci-
 dēs includat subiectū in diffinitione additamētali:

non tamen in ratione sua formali et per se primo modo. Essentie enim predicamentorum sunt impmixte secundum theophrastum quod debet intelligi formaliter. Secunda conclusio istius articuli est quod illa distinguuntur formaliter que habent aliam et aliam formalitatem quarum neutra alteram includit in ratione sua formali et per se primo modo sicut dicimus quod subiectum et propria passio distinguuntur formaliter. Et ista conclusio inferunt duo correlaria. primum est quod essentia diuina a relationibus distinguuntur formaliter: quod conceptus absoluti non includit quidditative conceptum relatiui nec e contra. Secundum correlarium quod omnia attributa in diuinis: ut sunt intellectus et uoluntas si fas est attributa nominari sapientia bonitas et iustitia ab essentia diuina et a se inuicem et essentia a relationibus formaliter distinguuntur. Sed dices uides quod in diuinis non sunt plures formalitates. quod formalitas dicitur a forma: sed in diuinis non sunt plures forme: ergo nec plures formalitates. Rpondeo quod argumentum nihil ualeat. supponit enim quod superius negatum est. scilicet quod formalitas dicitur a forma sicut capimus formam. et hoc admittat quod formalitas a forma dicatur: adhuc tamen argumentum non ualeat. quia similiter arguerem. essentiale dicitur ab essentia: sed in diuinis sunt multa essentialia secundum Dionysium. ergo sunt multe essentie: si istud argumentum non ualeat nec tamen: quod istud non ualeat patet: quod concludit conclusionem hereticam. et ideo pro me et pro te dico ad primum quod nunquam bene arguitur a plurificatione primum ad plurificationem antecedentis maxime in diuinis: imo nec etiam in creaturis: unde hoc ista consequentia sit bona. iste homo est sciens uel qualis. ergo habet scientiam uel qualitatem. tamen non sequitur iste homo habet plures scientias uel qualitates. ergo est plures scientes uel plures quales. Dices quod nihil est ponendum in diuinis nisi quod habet a ratione naturali uel a fide uel a sacra scriptura uel ab aliquo doctore auctentico. sed istae formalitates non habentur ab aliquo istorum quod debeant poni in diuinis. ergo non sunt ponende. Breuiter dico quod sicut ex una de necessario et una de contingenti. inferuntur una de contingenti ex primo principio. ita quod ibi est bona primum ita dico quod ex una credita et ex alia naturaliter cognita per bonam primum inferri una credita. modo sic est quod credimus et catholice confitemur quod essentia diuina est conuincibilis et de facto conuincitur tribus personis et est absolutissima: paternitas nec est conuincibilis nec conuincitur nec est ens absolutum. Isti oppositi adde unam aliam naturaliter euidenter quod quicumque aliqua sic se habent quod aliquid primum ueni ex natura rei secluso ope intellectus quod non primum ueni alteri est ibi distinctio ex natura rei. Et quoniam unum est absolutum a parte rei formaliter et quidditative et aliud non. imo est formaliter relatiuum illa dicitur distinctas formalitates. Isti ultrie primum adde precedere et reali concludes quod in diuinis sunt plures formalitates. Et confirmat per beatum Augustinum. dicens quod alio pater est et alio pater est pater. quod pater est essentia diuina: sed est pater primum. Ex hoc clarum est quod est distinctio inter essentiam diuinam et paternitatem et similiter de alijs dicendum est. Itē Hilarius de trinitate dicit quod non efficit creaturas sed potestas etc. Itē genus et diuina genere distinguuntur et plures genere quod secundum philosophum. 4. thopi. diuina non participat genus nec e contra. et tamen non realiter distinguuntur. igitur etc. probat etiam ratione quod in distinctio est negatio. Et si arguas in tertia figura sic. Dicitur hoc est formaliter al. ois hoc est formaliter rationalis. ergo rationale est formaliter animal. rpondeo breuiter quod hoc ex necessarijs nunquam sequitur nisi necessarium: tamen ex oppositijs per se non sequitur primum per se nec ex oppositijs formalibus et quiddita-

tiuis sequuntur oppositijs formales et quidditative. Et si per praedicta arguas iterum negando distinctionem formalem in diuis sic: nulla essentia diuina distinguitur formaliter ab essentia diuina: primum est essentia diuina. et similiter filiaris: bonitas: sapientia et sic de alijs. igitur paternitas non distinguitur formaliter ab essentia diuina. primum est formalis in quarto primum. Maior est istorum formalitatum quod nihil a se distinguitur ex natura rei et formaliter. minor est catholica ergo conclusio uera quod est oppositum. primum non peccat nec in materia nec in forma. Rpondeo quod nec iste syllogismus nec oestales filiales ualent ex eo quod non regulantur per dici de omni uel dici de nullo. ita quod fiat distributio in termino uel extra terminum. in numero uel extra numerum et tunc maior erit falsa in proposito et a nobis negata et non processa. uel ista nihil quod est essentia diuina distinguitur formaliter et ex natura rei ab essentia diuina. Et breuiter in oibus talibus syllogismis in propositione que est de nullo dicitur poni nihil quod est. et in propositione que est de omni dicitur poni: omne quod est. Adhuc circa praedicta incidunt due difficultates quarum prima est quod ex eo quod dictum est quod attributa in diuinis distinguuntur a se inuicem et ab essentia diuina formaliter. ideo queritur utrum quodlibet attributum habeat propriam infinitatem formaliter distinctam ab infinitate diuine essentie cuius praedictio unius de altero sit uera per identitatem ut dictum est. Rpondeo breuiter quod omnia absoluta conuincuntur per sonis habent propriam infinitatem formaliter distinctam ab infinitate diuine essentie. uerum est tamen quod omnia sunt infinita radicaliter ab essentia diuina. hoc non formaliter ut dictum est. Secunda difficultas est utrum concretum et abstractum distinguuntur formaliter siue ex natura rei. uerbi gratia hoc et humanitas. dico quod non. imo sola ratione distinguuntur quod patet primo per Scotum dicens quod primum: paternitas: generatio: generat: generare: non distinguuntur nisi per modos significandi grammaticales qui sunt in uoce ab intellectu. Et si dicas quod procedimus istas hoc est risibilis et negamus istam humanitas est risibilis quia humanitas est ultimate abstractum. ergo oportet quod sit aliqua distinctio inter hominem et humanitatem. Rpondeo quod una non dicitur uera plusquam alia nisi propter modos significandi grammaticales qui sunt in uoce ab intellectu et non re ipsa. et sic patet quod tamen distinguuntur ratione. Si enim precise stemus in re dico quod quicquid inest homini inest humanitati: quod nulla est ibi penitus distinctio. et hec de tertio arti. minus principali.

Quantum ad quartum articulum in quo uidebatur est quod de identitate et distinctio reali. Notandum est primum quod multiplex est positio. prima est perfectio: et sic dicimus quod in unoquoque genere est unum primum. id est perfectissimum. alia est positio generationis. et sic illa que sunt priora generatione sunt posteriora perfectione: saltem si prius procedat intrinsece ad esse posterioris. Alia est positio nature et est quoniam prius quantum est de se non habet repugnantiam quod sit sine posteriori. hoc si ubi repugnet aliquid propter identitatem realem cum posteriori. uel propter aliquid aliud extrinsecum priori. Aliqui tamen scoti sic dicunt quod positio nature uel esse prius natura non est esse in aliquo priori simpliciter loquendo in quo non sit posterioris sed est presuppositio huius ab hoc. Et istud confirmat frater scotus in primo. aliquid etiam prioritas nature dicitur illa que est inter naturam et naturale. Aliquid dicitur que est inter formalitatem et formalitatem in eadem natura. et hoc est tamen in diuis quod in creaturis. ut dicit petrus de agla li. 3. di. xii. dicit enim quod positio duo dicit. primum est progressus de non esse ad esse in altero. et sic dicitur imperfectione: quod stat cum alietate naturarum. Sed quod dicitur est presuppositio

huius ab hoc. et isto modo non dicitur imperfectione: quia potest stare cum identitate nature. Et sic in deo est prioritas nature isto secundo modo remota imperfectione primi modi. Et per istam distinctionem vel declarationem potest solui omnes antea dicentes in divinis non esse prius nec posterius. Alia prioritas est durationis pro quo notandum quod triplex est duratio: prima est respectu dei: et sic eternitas est eius duratio et ideo sic nihil est prius duratide in divinis. Secunda est respectu angeli et aliarum rerum per manentium et talis duratio vocatur eum. Tertia est respectu entium successivorum. vel quantum ad suum esse. vel quantum ad suum fieri. et talis duratio est tempus. Alia prioritas est prioritas originis de qua ait Augustinus primo de trinitate quod nihil genuit seipsum: et ista est ratio in divinis quam in creaturis. et semper oportet quod sit distinctio realis iter originis et originatum: sive iter producentis et producti. Secunda Scoti prioritas originis est quia quod sic intelligitur esse a se: posterioritas originis est quod quod dicitur vel intelligitur esse ab alio. unde frater crisostomus in prologo. quod in fine. dicit quod primum signum originis est esse a se. et secundum est esse ab alio verum prius et posterius origine accipiuntur pro priori et posteriori natura. sicut exponebat petrus de aquila in secundo membro: et sic dicimus quod prius origine est beatus qui generet quod non est intelligendum: ut clarum est quod sit beatus a se et quod generet ab alio: sed quod antea generet perigitur esse beatus. Et secundo notandum quod realitas dicitur a reali: reale vero a re. Res autem ut ad propositum spectat sumitur a ratus ta. um. et talis est triplex quedam est entie sicut est ipsa quidditas absolute considerata. quedam existentie ut talis est in omni predicamento. quedam vero subsistentie et talis est in predicamento substantie solum. In proposito autem reale sumitur a re. secundo vel tertio modo dicta. non autem a re entie quod in divinis est distinctio realis: et tamen ibi est tamen una entia. nec sumitur a re dicta a reor: ris quod est comode ad omnia entia imaginabilia quia tunc iter chimeram et aliud fictivum est distinctio realis. Tertio intelligendum quod in divinis res potest sumi dupliciter. uno modo essentialiter: et sic est tamen una res: quod una entia et una existentie. alio modo personaliter et sic in divinis sunt tres res subsistentes. Et istis pre-suppositionibus dispono duas conclusiones de identitate reali. quarum prima est ista. Illa sunt identice realiter que sic se habent quod unum non potest esse sine alio seu unum impossibile est separari ab alio absque distinctione. Et cum hoc quod impossibilitas separationis non pueniat a causa intrinseca et quod unum respectu alterius non sit originans et aliud originatum et quod non sint in pluribus rebus realiter distinctis. Omnes iste tres procul sunt accipiende copulative ita quod una conditio non sufficit sine alia. unde non valet contra hoc non potest esse sine illo. ergo est identice realiter illi. quod tunc quelibet relatio que inest entie divine per actum intellectus divini esset realis: quod quicquid est idem rei est reale prius est falsum. ut patet ex. xv. di. primi. aut quod talis esset eadem illi entie quod impossibile est illi entie esse sine ea prius est falsum: quia si talis relatio posset esse nova tunc intellectus divinus posset mutari sed talis impossibilitas puenit a causa extrinseca quod ab intellectu divino. Sicut secundum philosophum distinctio est celum esse sine motu non quidem ex causa intrinseca in celo sed ex causa extrinseca mouere non tamen sequitur quod celum sit motus realiter sed non possit esse sine eo. Ista prima distinctio probatur a doctore in secundo di. i. sic quod sicut distinctio dicta de aliquibus est via concludendi distinctionem ita impossibilitas recipiendi predicationem distinctiois pertinentium. Al esse est via concludendi identitatem in esse: et hoc ubi non est dependetia essentialis que requirit distinctionem manifestam. Secunda distinctio patet quod nihil seipsum producit. Tertia vero

distinctio notatur posui propter relationes que non se habent quod una non possit esse sine alia vel quod una sit producta et alia producta: quod tamen sic se habent quod fundantur in pluribus rebus realiter distinctis: sicut patet de paternitate et filiatione de duabus similitudinibus et equalitatibus: ideo realiter distinguuntur. Et quo infero aliqua correlaria. Primum quod omnia essentialia et notionalia entie divine unica realitate reantur. Similiter omnia attributa sunt eadem realiter et cum entia et cum se inuicem et cum personis divinis et persone divine cum entia divina. Secundum correlarium quod omnes divine essentialis modi intrinseci in eodem supposito unica realitate reantur. Tertium correlarium quod omne superius est realiter cum suo inferiori: et si dicas quod distinguuntur realiter. dico quod iste due sunt procedende homo est idem realiter cum sorte. et homo distinguuntur realiter a sorte. Quartum correlarium quod illa que sunt in potentia obiectiva nec distinguuntur realiter nec sunt idem realiter: quia ad identitatem realem et distinctionem requiritur quod utriusque extremum sit aliquid positivum existens et ex hoc patet quod distinctio realis est illa cuius extrema habent aliam et aliam realitatem formalem positivam existentie vel saltem subsistentie. Dicitur notanter aliam et aliam realitatem propter subiectum et propria passionem que realiter non distinguuntur quod non habent nisi unam realitatem existentie. Dicitur realiter positivam propter negationes et privationes. Dicitur actualiter existentie propter quoditates diversas spirituum quod quoditas ut quoditas non habet existentiam per se. Dicitur saltem subsistentie quod in divinis est tamen una existentie sed sunt tres subsistentie. Secunda conclusio huius arti. est ista quod illa sunt distincta realiter que sic se habent distinctivum quod unum potest esse sine alio vel quod unum est producta et aliud productum vel que sunt in pluribus rebus realiter distinctis: et dicitur distinctivum quod ad inferendum distinctionem reale sufficit habere aliquam istam additionem. prima pars probatur per de. in 2. di. i. Nihil est idem reale a sine quo a potest esse reale sine distinctioe. quod aliter idem simul esset non esset quod videtur esse oppositum primi principij ex quo principio videtur statim concludi diversitas entium: quod si de aliquibus duobus dicatur distinctio eodem modo quo dicuntur de eis videtur esse non idem: et ita si distinctio eadem et non esse dicantur de eis videtur esse non idem in esse sine non idem ens. Et confirmatur ratio quod si ista propositio illa sunt distincta realiter quorum unum potest manere sine altero negaret propter non videtur relinquitur unum possit distinctio entium probari. diceret enim propter non tamen plures nature ut suba et accidentia comode sunt eadem sed quod sorte. et plura vel sorte. et lapis non differunt realiter. Et si arguas contra. sorte. potest esse sorte. non existente platone. ergo distinguuntur reale negabit tibi contra: quod propter non negabit tibi propter non cui initeris qua negat. propter tota doctrina philosophi. 7. tho. qua docet quod problema facile destruitur per distinctioem inventam sed difficiliter destruitur. si autem negetur propositio ista non videtur posse destrui quia si non destruitur per contradictionem nec per aliquam aliam oppositionem aut saltem non faciliter. Et quo infero quod totum distinguuntur realiter a suis partibus loquendo de toto essentiali integrali et quantitativo. Sed contra. quod res ideo generum actualiter existentes. sicut et individua tamen eiusdem spiritus sunt diversarum spirituum eiusdem predicamenti actualiter existentes realiter distinguuntur: et materia et forma realiter distinguuntur. Tertium correlarium quod tres persone divine distinguuntur realiter a se inuicem et non sunt idem realiter non obstante quod una non possit esse sine alia quod hoc non est nisi propter unitatem entie. Dices arguendo contra quecumque unum et eadem simpliciter sunt eadem simpliciter illa iter se sunt eadem propter propter et propter philosophi. sed persone divine sunt idem realiter entie. ergo inter se sunt eadem realiter. Dico breviter ommissis multis

solonibus q̄ illa regula d̄z̄ intelligi q̄ si aliq̄ vnian̄. uel
idēficent̄ reali vni tertio. q̄ sit hoc aliqd. i. icocaba-
bile. illa etiā idēficabunt̄ iter se. Si v̄o illud tertiu
se h̄eat ut quale quid & ut coicabile. nō oportet q̄ illa
idēficata in vno idēficetur iter se. Et hec de quar-
to articulo minus principali.

Quantū ad q̄ntū arti. qui est de idētitate & di-
q̄ stinctione eēntiali noto aliq̄. Primo q̄ du-
plex est ordo eēntialis ut ad p̄ns sufficit vnū
est s̄z̄ qd. & est q̄n̄ posterius depēdet sic a p̄ori q̄ s̄z̄ nō
possit eē sine illo per potētā naturalē p̄t̄ in per potē-
tiā diuinā sicut est de accidēte respectu sube saltē de
aliquo & de suba respectu carū secundarū extrinsecarū
Alius est ordo eēntialis simpl̄ & est iter illa que sic
se h̄nt q̄ implicat d̄dictionē etiā per q̄cūq̄ potētā po-
sterius eē sine p̄ori. & accipio ibi ordinē essentialē
pro depēdētia eēntiali. & sic dico q̄ quicūq̄ aliqd̄ h̄z̄
ordinē eēntialē isto secūdo mō ad aliū in rōne depē-
dētis ad idēpēdēs tali depēdētia idēficat̄ real̄ cū
sua depēdētia sicut dico de creatura & sua depēden-
tia quā h̄z̄ ad deū & de toto respectu suarū p̄riū. Se-
cūdo notandū q̄ idētitas eēntialis cap̄it̄ dupl̄. vno
mō pro illa idētitate qua aliqua idēficant̄ vni eēn-
tie singulari. & sic iter idētitatē eēntialē & realē nō est
d̄ia p̄terq̄ in diuis. q̄ s̄z̄ tres p̄sone diue sint eedem
realiter vni eēntie singularissime: & per p̄ns dicunt̄
eē idē eēntial̄ nō t̄n̄ dicunt̄ eē idē realiter. In creatu-
ris v̄o nō est instātia q̄n̄ oīa eadē eēntial̄ sunt eadē
realiter. Secūdo mō cap̄it̄ idētitas eēntialis pro illa
idētitate qua aliqua dicūt̄ eē de eēntia alicui⁹ sine cō-
currat̄ intrinsece ad eēntiā alicui⁹. Istis notatis po-
no duas p̄siones. p̄ma q̄ oīa illa dicunt̄ eē idē eēn-
tial̄ que idēficant̄ real̄ vni eēntie singularissime
capiēdo p̄ mō idētitatē eēntialē. n̄ q̄ sunt de eēntia
intrinseca alicui⁹: capiēdo idētitatē eēntialē. secūdo mō
Ex quo infero q̄ quecūq̄ idēficant̄ eūcūq̄ singulari
mūdi sine indiuiduo sine supposito illa sūt idē eēntia-
liter. Secūda p̄sio q̄ illa distinguūt̄ eēntial̄ que ha-
bēt diuersas naturas sine eēntias real̄ distinctas. n̄
que nō p̄currūt ad rōnē intrinsecā & eēntialē alicui⁹ s̄z̄
duo mēbra posita in p̄dicta d̄sione de idētitate eēn-
tiali ad quāz̄ p̄for̄miter posset dari vna alia d̄sio de
distinctione eēntiali. Intellige t̄n̄ q̄ ad distinctionēz̄
uel idētitatē eēntialē. & s̄z̄ ad q̄cūq̄ idētitatē uel di-
stinctionē que est secluso ope intellect⁹ regunt̄ extre-
ma eē positiua & exītia: q̄ accidēs nō p̄t̄ h̄re nobili-
us eē & uerius q̄z̄ suū subm̄ uel fundamētū. Et si que-
ras q̄ cū ego nō sim real̄ idē cū antip̄o ut clarū est.
nunqd̄ b̄n̄ s̄z̄ quis q̄ sum real̄ distinct⁹ ab eo? Dico
q̄ nō. s̄z̄ b̄n̄ sequit̄ q̄ sum sibi nō idē. & sic de alijs. Et
hec de quinto articulo minus principali.

Quantū ad sextū ar. qui est de idētitate subie-
ctiua & eius distinctiōe est duplex modus di-
cendi. p̄mus q̄ illa dicūt̄ eē idem se totis subiecti-
ue que quiditatie cōueniūt̄ in aliqua realitate potē-
tiali & cōtrahibili per realitatē differētē. Et per op-
positū illa distiguunt̄ se totis subiectiue que in nulla
tali realitate q̄ditatie cōueniūt̄. Et ex isto mō dicēdi
eliciunt̄ tria correlaria. Primo q̄ q̄cūq̄ includūt̄
idē gen⁹ q̄ditatiue sūt idē se totis subiectiue. Secūdo
correlarium q̄ omnia predicamenta a se inuicē: de
us etiā & creatura. se totis subiectiue distiguunt̄.
Tertiu cor. q̄ persone diue se totis subiectiue di-
stinguunt̄. & sic sim istum modum dicendi idēti-
tas subiectiua est inferi⁹ ad idētitatē obiectiua. & di-
stinctio obiectiua est superius ad distinctionēz̄ sub-

iectiua. Quecūq̄ enim sunt idem se totis subie-
ctiue sunt idem se totis obiectiue & non econuerso. &
quecūq̄ distinguunt̄ se totis obiectiue distinguunt̄
se totis subiectiue & non econuerso sim istum mo-
dum dicendi quare &c. Alius modus dicendi est q̄
ill̄ dicunt̄ idem subiectiue quorū realitates pos-
sunt s̄l̄ esse in eadē re uel per idētitatē realē uel
per modum informantis uel informabilis. Et per
oppositum illa distinguunt̄ se totis subiectiue qua-
rum realitates non possunt simul esse in eodem nu-
mero altero predictorum modorum uel per modū
informantis uel per modum informabilis uel per
idētitatē realē. Ex hoc inferunt̄ aliqua cor-
relaria. Primo q̄ oīa que sunt in diuinis sunt
idē subiectiue. Secūdo q̄ omnia in vno in-
diuiduo siue sint superiora siue accidentia absoluta
siue respectiua sunt idē subiectiue. Tertiu cor.
q̄ duo indiuidua eiusdem speciei maxime de predi-
camento substantie & etiā alterius speciei comple-
te eiusdem predicamenti distinguunt̄ se totis sub-
iectiue. Quartū cor. q̄ duo d̄ia & duo relatiua op-
posita maxime de secūdo mō relatiuoz̄ s̄l̄ d̄ie eēn-
tial̄ diuidētes genus distinguunt̄ se totis subiecti-
ue s̄z̄ istū modū dicēdi. Et si queras q̄s̄ istoz̄ mo-
dōz̄ est p̄babilior. Dico q̄ uterq̄ est p̄babil̄ nec
est differētia inter eos nisi in modo utēdi uocabulo.
& ideo qui uoluerint tenere alterū illoz̄ dicat conse-
quenter. & hec de sexto articulo minus principali.

Quantū ad septimū. s. de idētitate obiectiua
q̄ & eius distinctiōe dico breuiter q̄ illa sūt idē
obiectiue de q̄b̄ p̄t̄ p̄dicari. aliqd̄ p̄dicatū q̄
ditatiue siue illud sit limitatū siue trāscendēs siue di-
cat realitatē potēntialē siue nō. & illa distinguunt̄ se to-
tis obiectiue. de q̄b̄ nō p̄t̄ p̄dicari tale p̄dicatū q̄di-
tatiue. Ex hoc inferunt̄ aliqua correlaria. Primo
q̄ de⁹ & creatura sunt idē se totis obiectiue. & etiā
de eōdē predicamēta. Secūdu q̄ passiones entis a se
inuicē & ab ente distiguunt̄ s̄z̄ totis obiectiue. Ter-
tiu cor. q̄ d̄ie ultime & breuiter oīa illa que sūt p̄mo
diuersa distinguunt̄ se totis obiectiue. Pro quo
notandū q̄ aliud est dicere aliq̄ eē diuersa uel d̄ia. nā
d̄ia sūt alicui idē entia hoc est dictū in aliquo q̄dita-
tiue p̄ueniūt̄ & in aliquo q̄ditatiue differūt. alioquin
nō eēt stat⁹ idifferētib⁹. Diuersa sunt que in nullo q̄-
ditatiue p̄ueniūt̄. Iuxta q̄d̄ dicit Scot. q̄ oīs d̄ia d̄i-
um reducūt̄ ad aliqua p̄mo diuersa. Hoc notat̄ pro-
bas sic p̄positū rōne scoti. gr̄a exēpli accipiāt̄ duo
d̄ia & sint sor. & pla. sor. & plato in aliquo p̄ueniunt̄
& per aliqd̄ differūt. ut p̄z̄ ex supposito. accipiānt̄ ergo
illa per que differūt & sint. a. & b. nel ergo. a. & b. sunt
diuersa uel d̄ia: si sūt diuersa h̄eo p̄positū. s. q̄ ista
distinguunt̄ se totis obiectiue. si sūt d̄ia gr̄a sicut p̄ns
uel ergo erit p̄cessus in infinitū q̄d̄ est incōueniēs uel
stabil̄ ad aliqua que se totis obiectiue distinguunt̄.
& hec de septimo articulo principali.

Quantū ad ultimum articulum principa-
q̄ lez̄ pro cōplemento huius questionis qui est
illatiuus & inuestigatiuus idētitatum & disti-
ctionū primo diuidēdo in duas partes principales
sic p̄cedam. In prima parte dabitur modus uenan-
di distinctionēz̄ & idētitates. in secunda parte dabi-
tur modus inferendi vna distinctionē & idētitatē
ex alia. Quantū ad primā partem primo incipiaz̄ a
distinctione rationis. & pro ampliori declaratione
notandū q̄ distinctio rationis inuestigatur propter
diuersas relationes rationis attributas per actum

rectum uel collatum intellectus eidem obiecto uel diuersis hoc modo: quia uel res realis comparatur ad rem realem: uel realitas ad realitatem. et hoc uel ad seipsam uel ad aliam in vno et eodem obiecto formaliter. ut quando intellectus comparat colores et differentiatum in albedine. uel res rationis ad rem realem ut quando intellectus comparat genus ad animal et conuerso. uel res rationis ad rem rationis. ut quando intellectus comparat genus ad speciem et conuerso. Si primo modo uel res realis comparatur ad seipsam uel ad aliam. si ad seipsam. uel comparatur ipsa ut intellecta ad seipsam non intellecta uel ad seipsam ut intellecta. Si secundo modo uel igitur comparatur ipsa res concepta sub vno modo concipiendi ad seipsam. uel ad aliam sub alio modo concipiendi. si primo modo uel igitur sub modo concipiendi grammaticaliter ut significando aliquid in recto uel in obliquo. uel logicaliter puta in concreto uel in abstracto. et sic sunt diuersas comparationes intellectus ad res easdem uel diuersas sortitur distinctio rationis. Distinctio uero ex natura rei inuestigatur per quatuor genera oppositionis. Primo per oppositionem relativam. Secundo per oppositionem contrariorum. Tertio per oppositionem priuatiuam. et quarto per oppositionem contradictoriorum sic quia impossibile est duo opposita siue relative siue priuatiue siue contrarie siue contradictorie siue eadem respectu eiusdem conuenire et differre ideo etc. Exemplum de oppositione relatiua ut quia intellectus agens mouet intellectum possibilem et intellectus possibilis mouetur ab intellectu agente. concludimus ibidem eandem distinctionem ex natura rei. Exemplum de oppositione contradictoria: ut quia superius est comunicabile pluribus inferius uero non ideo etc. Exemplum de oppositione priuatiua uel quasi priuatiua: ut quia essentia diuina est comunicabilis pluribus personis: paternitas uero incommunicabilis ideo etc. Exemplum de contraria oppositione capiendo large contrarietatem ut quia homo formaliter est ad se: dependentia qua dependet ad deum formaliter est ad aliud ideo etc.

Distinctio autem formalis facilis est ad inuestigandum dummodo extrema sint positiua: tamen quadruplici via potest inuestigari. Primo per viam exclusionis. Omnia enim que sic se habent quod vnum non est de conceptu quidditatiuo alterius illa formaliter distinguuntur. Secundo per viam definitionis sic quecumque enim habent distinctas definitiones quarum vna non includitur in alia illa formaliter distinguuntur. Tertio per viam descriptionis sic quorum descriptiones sunt diuersae illa formaliter distinguuntur: intelligendo per descriptionem manifestationem constitutam ex genere et propria passione. Quarto per viam demonstrationis sic quodcumque aliquid est demonstrabile de aliquo et de alio non: illa sunt distincta formaliter. Potest tamen addi quinto viam reduplicationis secundum franciscum sic: quando aliquid competit alicui in quantum tale et non alij: sicut viuere competit homini in quantum homo et non lapidi: illa formaliter distinguuntur.

Distinctio uero realis quadrupliciter poterit inuestigari. Primo per viam generationis sic: quorum vnum generatur alio non generato illa distinguuntur realiter. Secundo per viam corruptionis. Tertio per viam originis. Quarto per viam separate existentie uel subsistentie

Distinctio etiam essentialis quadruplici via inuestigatur. Primo per viam corruptionis: per viam

separationis: per viam dependentie. **D**istinctio tamen se totis subiectiue per viam actualis separationis poterit inuestigari isto modo: quando aliqua actualiter secundum esse existentie uel subsistentie separantur ad inuicem: illa se totis subiectiue distinguuntur. Sed distinctio se totis obiectiue sic inuestigatur: que in nullo quidditatiue conueniunt illa sunt se totis obiectiue distincta. Ex quibus sequitur quod identitas istorum per oppositum eorum qua dicta sunt de distinctionibus poterit inuestigari.

Quantum ad secundam partem huius articuli. primo inuestigemus modum inferendi vnam identitatem ex alia. secundario vnam distinctionem ex alia. Quantum ad primum pono duas conclusiones. quarum prima est ista: quod minima identitas est identitas se totis obiectiue quia ab omnibus inferitur et ipsa nullam aliam inferit. Secunda conclusio quod maxima identitas est identitas rationis quia omnes alias inferit et non conuerso. Post istam est identitas ex natura rei que omnes alias sequentes inferit et non conuerso. Similiter dico de identitate formali in rebus non compositis ex re et re capiendo proprie identitatem formalem ita quod semper maior identitas inferit minorem in talibus rebus. In rebus autem compositis ex re et re identitas formalis non inferit alias identitates. Materia enim et forma sunt eadem formaliter composito cum sint de sua definitione secundum philosophum 7° methaphisicorum. et tamen distinguuntur realiter ab eodem. Identitas autem realis inferit identitatem essentialem et etiam identitatem subiectiuam secundum modum dicendi de identitate subiectiua non tamen secundum primum. nec inferit etiam identitatem obiectiuam nec secundum primum nec secundum modum dicendi. potentie enim anime seu passionis entis sunt eadem realiter inter se et essentialiter et tamen distinguuntur se totis obiectiue cum in nullo quidditatiue conueniant. Et si desuper conueniant saltem ego ueni ad primum diuersa per que potentie anime differunt et ista sic erunt distincta se totis obiectiue et non realiter. Et breuiter non possum videre quomodo vna identitas per bonam consequentiam posset inferre omnes alias identitates sed aliquae aliquas inferant ut dictum est.

Quantum ad secundum de modo inferendi vnam distinctionem ex alia pono istam conclusionem quod maior distinctio inferit minores. tamen non video iudicio meo qualiter vna distinctio per bonam consequentiam posset omnes alias distinctiões inferre sed aliqua aliquas inferat. Minima tamen videtur esse distinctio rationis quia ab omnibus inferitur quod declaratur sic. due potentie anime distinguuntur se totis obiectiue eodem modo quo dictum est et tamen non distinguuntur se totis subiectiue secundum opinionem superius recitatam de distinctione subiectiua. nec etiam inferit distinctiones reales sed omnes formalizantes nec essentialem. materia etiam et forma distinguuntur realiter a composito et tamen non formaliter ut iam dictum est. ista mihi videntur uera sed multi formalizantes dicant oppositum. soluant tamen difficultates ibi tactas videlicet de potentis anime se totis obiectiue distinctis et tamen non realiter nec essentialiter que etiam sunt eadem realiter non tamen obiectiue etiam de materia et forma que sunt eadem formaliter cum composito et tamen non realiter imo distinguuntur realiter nec vnde scotus ordinauit illas potentias siue illatiões nec etiam aliquam rationem ueniētē id eadem facilitate qua sic affirmant et ordinant et destruunt. et hec de corpore quodnis.

¶ Ad argumenta principalia. ad primum cum dicitur ille formalitates uel sunt alique res &c. dico qd sunt alique realitates & nō proprie alique res s; magis aliquid rei. & cū inferitur ergo distinguuntur realiter. uerū est accipiendo distinctionē realē large pro omni distinctione que est secluso opere intellectus: nō tamē distinguuntur realiter accipiēdo proprie distinctionem reales pro illa que est inter rem & rem. **¶** Ad secundū cum dicitur que distinguuntur ex natura rei distinguuntur realiter. dico qd uerū est realiter idest per realitates & ex natura rei nō tamē sicut res & res quia alia est distinctio rei & alia ex natura rei: ut dictū est. **¶** Ad tertium cum dicebatur sicut se habet res subiecti &c. & qd proprie nō est hic locus a transmūtata proportione quia ubi est proportio uel locus a transmūtata proportione oportet qd sint distincte res quia proportio est tñ rerū & per psequēs tñ fundatur in illis que sunt res & res. cum igit res subiecti nō sit alia res a re passionis sed eadem et indistincta ideo nō possunt fundare proportiones. nec per cōsequens erit locus a transmūtata proportione. uel aliter dicitur l; ista solutio sit bona qd similitudo argumēti non ualet. est enim similitudo & dissimilitudo. similitudo est ista qd sicut res subiecti non potest esse sine re passionis ita formalitas subiecti nō potest esse sine formalitate passionis. dissimilitudo autem propter quā claudicat est quia res subiecti transit in idētitatem realē cum re passionis & ecōtra. formalitas autē subiecti nō transit in idētitatem formale cum formalitate passionis nec ecōtra quare &c. **¶** Ad quartū cum dicitur qd formalitas substantie est uera res. dico qd omnis talis est uera res si sit substantia in recto. unde eo modo quo talis formalitas est substantia uel aliquid aliud est res. modo nō omnis formalitas substantie est uera res in recto sed aliqua in recto & aliqua in obliquo: quare proprie nō debet dici illa que est in obliquo proprie substantia sed substantie. & ideo nō oportet qd illa que sunt distincta per formalitates semper distinguantur sicut res & res sed sicut rei & rei. **¶** Ad quintū dicitur qd quecūq; habent diuersas definitiones distinguuntur realiter. uerū est si habeant diuersas definitiones quiditatis cōstitutis ex genere & differētia: non oportet autē si habeant solū diuersas rationes formales ab intellectu ex natura rei formaliter cōceptibiles. **¶** Ad sextum cū dicitur qd tunc ab vno & eodem &c. dico qd ab vno & eodem nō potest sumi unitas rerū & pluralitas rerū respectu eiusdē. dico tamen qd ab vno & eodem potest sumi unitas rei & pluralitas formalitatum que non opponuntur in eodem nec repugnant. **¶** Ad septimū cū dicitur accipio formalitates subiecti & pprie passionis &c. admitto totum & cū post dicitur uel his formalitatibus subiecti & passionis est aliquid cōmune uel nihil. dico qd nihil est cōmune vniocū vniocē dictū. habent tamen vnā cōmune realitatem subiectiuā in qua realiter cōueniunt & differunt l; non quiditatis. Et cum ultra dicitur quecūq; distinguuntur se totis obiectiue distinguuntur se totis subiectiue & realiter. dico qd argumētū est bonū contra illos qui dicunt qd distinctio se totis obiectiue infert distinctionem se totis subiectiue & omnes alias. sed ego non dico sic. ideo dico qd aliqua se totis esse diuersa potest esse dupliciter. vno modo in realitate obiectiua & sic ille formalitates subiecti & proprie passionis sunt primo diuerse nec postea sequitur qd distinguantur realiter. Alio modo

do in realitate subiectiua & sic realitas & formalitas subiecti & passionis non sunt primo diuerse quia cōueniunt in realitate & essentia subiecti et passionis & in ea idētificantur realiter. Ad aliam probationem cum dicitur querendo de illo in quo conueniunt uel est ens reale uel rationis. dico qd in nullo conueniunt quiditatis ideo illud non est ens reale nec ens rationis. dico tamen qd in aliquo conueniunt denominatiue & illud est ens uel res transcendentis. dico etiā qd conueniunt in realitate subiectiua sicut dictū est. **¶** Ad octauum cum dicitur quecūq; distinguuntur quiditatis &c. nego. ad probationem quia quiditas & res idem sunt uerum est sed in adequate quia cum unitate rei potest stare pluralitas formalitatum. **¶** Ad nonum cuius dicitur ab Hierueo nulla passio &c. transeat pro nunc. postea cum dicitur in minori sed distinctio est passio entis concedatur totus ille processus usq; ad minores pro illi in qua dicitur omne ens est reale uel rationis ut patet quinto methaph. dico qd omne ens est reale: idest secluso opere intellectus uel rationis idest per opus intellectus. postea cum inferitur ergo omnis distinctio est realis uel rationis. dico qd omnis distinctio est realis. i. secluso opere intellectus que a nobis uocatur distinctio ex natura rei uel rationis. i. per opus intellectus. tamen inter illas distinctiones mediat distinctio ex natura rei & formalis. **¶** Ad. x. cum dicitur quecūq; distinguuntur numero &c. cōcedo illam maiorem & nego minorem. s. qd quicūq; distinguuntur formaliter distinguuntur numero. & ad pbationē quia quecūq; distinguuntur formaliter distinguuntur quiditatis. transeat. sed quecūq; distinguuntur quiditatis distinguuntur specificiter nego illam. & si adhuc concedere nō sequeretur. ultra distinguuntur specificiter ergo distinguuntur numero qd sicut actio & passio distinguuntur specie & tamen sunt vnus motus numero ut ipsi dicunt quare &c. **¶** Ad. xj. cum arguebat franciscus de marchia illa que habet realiter & essentialiter diuersas formas &c. pcedo accipiēdo formā pmo modo & secundo modo non autē accipiēdo formam quinto modo. & ad minorem cum dicit quecūq; distinguuntur formaliter distinguuntur per formas. uerum est per formas idest quiditates & accipiēdo formam quinto modo non autem accipiēdo formam pro forma accidentali uel substantiali. id totus processus sequens non ualet quia procedit ex falso intellectu. **¶** Ad. xij. cuius dicebat nisi illa que formaliter distinguuntur &c. cōcedo respectu illorū a quibus facit differre uel distingui realiter. & dico breuiter qd eo modo quo formalitas est principium distinctiuū eo modo facit differre si realiter realiter si formaliter formaliter. Ad confirmationē potest dici qd non est simile. quia in differētia rōnis est aliquid actuale. puta ipsa relatio rationis. & aliquid potētiāle puta ipsum subiectum uel fundamentum. Non autem oportet qd ita sint in omni distinctione ex natura rei.

Hic terminantur formalitates Scoti.

C Incipit preclarū opusculū fallaciārū sci Thome. qđ ad instātia quorū dā nobilīū fecit. sine quo euade re sophistica argutias bñ poterit nemo. Cap. p̄mū

Uta logica est rōnalis sciētia ⁊ ad rōcinādū inēta. rōcinari autē p̄tigit recte ⁊ nō recte utrūq; ad logici cōsiderationē spectat. ut per rectā rōcinationē ad ueri cognitionē pueniat ⁊ falsam rōcinationē vitādo errorē falsitatis euitet. uterq; autē rōcinādi modus cōpetit vni hōi ⁊ ad seipsum ⁊ ad aliū. nā ⁊ secū aliq; p̄siderā pōt recte ⁊ nō recte rōcinari ⁊ cū alio p̄ferēs. sed cū aliquis secū p̄siderās rōcinat nō recte p̄ter intētionē hoc accidit. q; nemo sui ipsius deceptionē intēdit. cū autē ad alterū aliq; rōcinat nō recte. p̄tigit qñq; ex intētionē rōcinātis. hoc est cū aliq; de altero intēdit uel exp̄mētū sumere uel victoriā hēre ad sui gloriā. Rōcinationo autē que ad seipsum est syll's solū dicit pōt siue aliqua alia spēs argumētationis. sed rōcinationo que est ad alterū nō solū dī syll's ⁊ argumētatio sed etia; disputatio. vertit enim inter duos hoc est inter opponētē ⁊ rōndē. ⁊ ideo de falsis rōcinationib; tractatur p̄mo a disputatiōe inchoandū est. Cap. 2.

De autē disputatiōe act' syllogisticis vni' ad alterū ad p̄positū ostendēdū. In hoc q; dicitur act' tangit' disputatiōis genus. per hoc q; dī syllogisticus tangit' disputatiōis instrumētū. s. syllogismus sub quo cōprehendunt' alie spēs argumētationis. sicut imp̄fectū sub p̄fecto. ⁊ per hoc distinguit' disputatiō ab actib; corp̄alib; ut comedere bibere. ⁊ ab actib; uolūtatis ut amare ⁊ odire. nam per hoc q; dī syllogistic' ostēdit' actus rōnis. per hoc autē q; dī vnius ad alterū tangūt' p̄sone opponētis ⁊ rōndētis inter quos uertit' disputatiō ad dīas rōcinationis quā hō secū rōcinat. per hoc q; dicit' ag' p̄positū ostendēdū tangūt' disputatiōis effect' siue terminus aut finis. primus. ⁊ per hoc distinguit' disputatiō a syllogismis exēplarib; qñ inducunt' ad p̄positū ostēdēdū ad formā exēplicādā. Cap. 3.

Disputatiōis vō quatuor sunt spēs. s. doctrinalis: dialetica: tentatiua: ⁊ sophistica: que alio modo dī litigiosa. **C** Doctrinalis siue demonstratiua est que ad sciam ordinat' p̄cedens ex ueris ⁊ p̄sonis ⁊ p̄p̄is p̄ncipijs scie de qua fit disputatiō. ⁊ hęc vtrif' iter docēt ⁊ addiscēt. **C** Dialetica vō disputatiō est ex p̄babilib; p̄cedēs ad opinionē rēdēs. p̄babilia autē dicunt' que vident' oib; uel plurib; uel sapiētibus aut p̄cipuis uel magis notis. **C** Tentatiua vō disputatiō est que ordiat' ad exp̄mētū sumēdū de aliquo per ea que vident' respōdenti. **C** Sophistica vō disputatiō est tendēs ad glīam ut sapiēs eē videat. vñ dī sophistica apparēs sapiētia. p̄cedit enī ex his que vident' uera ⁊ p̄babilia ⁊ nō sunt. uel simpliciter falsas p̄pōnes assumēdo que vident' eē uere uel in v̄tute falsarū p̄pōtionū argumētādo. Locales enī argumētationes sunt in v̄tute uerarū p̄pōtionū. s. maximarū ex qb; tota v̄tus argumētationis p̄cedet. sicut ista argumentatio. sor. est hō. ergo sor. est aīal. p̄cedit in v̄tute hui' p̄pōnis de quocūq; p̄dicat' spēs ⁊ genus que est simpliciter uera. Sophistica sic argumētatur. est aīal. ergo est hō. quasi in v̄tute hui' p̄pōnis. de quocūq; p̄dicat' gen' ⁊ spēs que est simplr' falsa. relictis autē alijs disputatiōib; ad p̄ns de his que ad sophisticam pertinent

intendamus. **Cap. 4.** Uta vō sophistica ut dictū est ad glīam rēdit q; nolēs sapiēs videri hoc autē consequi studet per hoc qđ de aduersario cū quo disputat victoriā hēat apparētē. qđ tūc maxime fit si ipsum ad aliqđ incōueniēs ducat iō terminus disputatiōis sophisticē est aliqđ incōueniēs ad qđ sophista nitit' ducere rōndē. ⁊ hoc dī metha uel finis siue termin'. vñ de duob; oportet tractare. p̄mo de huiusmodi methis. 2o de modis argumētādi quib; sophiste ad methas respondētēs ducere nitunt'. **Cap. 5.**

Uta autē methe quq; s. redargutio: falsū: inopinabile: soloecismus ⁊ nugatio. **C** Redargutio est p̄negati p̄cessio uel p̄cessi negatio in eadē disputatiōe vi argumētationis. ut si rōndēs negauerit se carnes crudas comedisse. Sophista p̄tra sic argumētatur. q̄quid emisti comedisti. carnes crudas emisti. ergo carnes crudas comedisti. Si vi huius argumētationis rōndēs p̄cedat qđ p̄ns negauerat est redargut'. ⁊ talis modus argumētatiōis dī elēchus si bonus sit syll's. uel apparēs elēch' si vi deat ⁊ nō sit aut syllogismus aut p̄dictio. est enī elēchus syllogismus cōtradictionis. si autē nō in eadē disputatiōe uel nō vi argumētū sed p̄p̄ia uolūtate aliquis negat cōcessum uel cōcedat negatū non erit redargutio. **C** falsum autē ut hic sumit' est aliqđ manifeste falsum quod respondens concedere cogitur vi sophisticē argumētatiōis. sicut oīs canis ē latrabilis. celeste sydus est canis ergo celeste sydus est latrabile. **C** Inopinabile est qđ est p̄tra cōez opinionē differt aut a falso. q; aliqđ est cōtra cōem opinionē plurimū qđ tñ nō est falsum ut stellā eē maiorē ⁊ terra ⁊ aliqū regē dimitē ⁊ felicē esse miserū ⁊ infortunatū si sit peccator. Quid qđ pōt aliq; sophisticē sic deduci quēcūq; p̄tigit aliqū hōi ē vincere est felix. q; ille q; vicif' ē ifelix. s; regē p̄tigit aliqū hōi ē vicere. q; pōt eē q; regē aliq; hōis vicat' rex est ifelix. **C** Soloecism' ē vitū in p̄tertu p̄tū orōnis p̄ regias artis grāmaticē factū. ut vir alba ⁊ hōies currit. ad hō pōt aliq; sophistici sic deduci. tu scis hoc. hoc est lapis. q; tu scis lapis. qđ grāmaticē nō dī. **C** Nugatio ē eius dē ⁊ ex eadē pte iutilis repetitio ut hic hō. hō currit. dico eiusdē q; si eēt diuersor' nō eēt nugatio. dico autē tē ex eadē parte. q; si idē ponit' in subiecto ⁊ p̄dicato nō erit nugatio ut hō est hō. Inutilis autē repetitio dicitur q; si idem repetatur ad maiorē exp̄sionē nō erit nugatio ut cū dicit' de' deus me' respice in me. ad hoc pōt aliq; sophisticē sic duci. iste nasus est nasus simus sed simus idē est q; nasus simus ergo iste nasus est nasus nasus simus. **Cap. 6.**

Sciēdū q; ista incōueniētia respiciūt diuersas scias. nā redargutio est circa methaphysicū ad quē p̄tinet p̄sideratiō huius p̄ncipij. p̄dictoria nō sunt sil' uera nec sil' falsa. falsum est circa sciam naturalē que p̄siderat res sensibiles in qb; uitas ⁊ falsitas ē manifesta ⁊ specialiter circa methaphysicā in qua est maxima certitudo. Inopinabile circa dialeticā que p̄cedit ex p̄babilib; que sunt s; opinionē oīum uel plurimū uel sapiētū. Soloecismus est circa grāmaticā. Nugatio est circa rhetoricā cui' est ornate loqui. ⁊ sic deinde in singulis sciētis. Sophista ad incōueniēs ducit appens circa oia sciēs eē. **C. 7** Uta restat videre de modis arguēdi qb; sophista ad p̄dicta incōueniētia rōndē ducere conat'. Est autē sciēdū q; sic argumētatio dialetica b; firmitate; ex loco uero ita argumētatio

sophistica ad predicta inconuenientia firmitate h3 ex lo
 co appenti. Locus aut uer^o firmitate dialectice argu
 metatiōi pstant est bitudo inferētis ad illatū que dī
 dīa marie: ut gen^o spēs totū 7 ps. ex quarū bitudine
 vitas marie ppositiōis orif supra quā fundat uerī
 ras dialectici argumēti sicut ex bitudine spēi ad gen^o
 sumif hec maria. de quocūq; p dīcat spēs 7 gen^o: ex
 qua h argumētū pfirmat. fortes est hō g fortes ē aīal
 7 silr loc^o sophistic^o p sīstī in bitudine inferētis ad il
 latū. ex qua sumif aliqua regula falsa s3 apparēs ue
 ra fm quā pcedit sophisticū argumētū sicut cū dī co
 gnosco uenientē. uenies est chorise^o. g cognosco cho
 riscū. hic pcedit ab accidēte ad subm. i. a ueniē 7 ad
 choriscū. s3 vtrute hui^o marie. qd qd uerū est de ac
 cidēte 7 de subiecto que qdē maria est falsa ppter di
 uersitatē accētis 7 sbiecti videt tū eē uera ppter cō
 ueniētā utriusq;. vñ ad locū sophisticū p dīctuz duo
 pcurrūt. vñ qd est cā apparētīe. q: facit argumētuz
 appere uerū. 7 dī etiā pncipiū motiū q: mouet hōi
 nē ad hoc q argumēto sophisticō assentiat 7 h est in
 p dīcto argumēto vñio accētis ad subiectū. Aliud est
 pncipiū defect^o q: facit. s. defectū necessitatis in ar
 gumēto 7 uocat cā nō exītie que in p dīcto argumē
 to est diuersitas sbiecti 7 accētis. Ex his aut duob^o
 ptingit hōiem falli. q. s. appet aliqd 7 nō est. vñ lo
 cus sophistic^o alio noīe fallacia dī. q. s. cā fallēdi q
 tū est de se s3 per se aliqs nō fallat in actu nisi ignozā
 tia adueniēte. Sicut aut loci dialectici distinguūt
 penes diuersas bitudines ex qb^o marie 7 argumen
 ta sumunt. ita loci sophisticī siue fallacie distingunt
 penes pncipia motiua ex qb^o appet eē firmitas in so
 phisticis argumētis. hoc aut ptingit duplr. vno mō
 ex pre uocis qñ per vnitatē uocis credif esse vnitās
 rei significatē p uocē. sic ea que per h nomē canis vi
 dent eē vñū. q: hoc nomē canis vñū est. Alio mō ex
 pre rei ex eo. s. q aliq; res que aūquo mō pueniunt
 simpliciter vñū esse credunt sicut supra dīctū est de
 subiecto 7 accidente. Cap. 8.

I Deorū igit sophisticōz siue fallaciā qdaz
 sunt in dīctōe 7 qdaz eē dīctōne. In dīctōe
 qdē loc^o siue fallacia est qñ pncipiū motiūz
 siue cā appentīe est ex pte uocis. Extra dīctōnez vō
 qñ ex pte rei est cā apparētīe. Ex pte aut uocis est pñ
 cipīū motiū siue cā apparētīe ex eo q vna uox mul
 ta significat qd ptingit ppter uocis multiplicitatēz.
 Est aut multiplex triplex. s. actuale potētiāle 7 fan
 tasticū. Actuale est qñ vna uox nllō mō uariata mul
 ta significat. 7 h qdē si sit in vna dīctōne dī equoca
 tio. si autē in oīone dī amphibologia ut liber Ari. i.
 ab Ari. fact^o uel possessus. Multiplex vō potētiāle
 est qñ vna uox aliquo mō fm plationē uariata mlta
 significat q qdē in dīctōe ē fm accētū ut p dēdere fm
 q graui uel acuto accentu pferē multa significat. In
 oīone vō est h3 cōpōnē uel diuisionē. ut duo 7 tria sūt
 gūq;. hēni diuersa significat cōpōsite 7 diuise platū.
 fāsticū vō. i. apparēs multiplex est qñ vna dīctio
 fm rei vitatē vñū significat s3 videt aliqd aliō signi
 ficare sic hoc nomē hō significat qle quid et videt si
 gnificare hoc aliqd ut dī in p dīcamentis. 7 hec dī fi
 gura dīctōis qñ dīctōis silitudo. Sunt igit loci so
 phisticī i dīctōe qñq; equocatio: amphibologia: ac
 cētus: cōpōsitio 7 diuīso 7 figura dīctōis. Cap. 9.

Primo igit dīcēdū ē de equocatiōe. ē aut eq
 uocatio vñū 7 eiusdē diuersa significatio. fal
 lacia aut equocatiōis est deceptio pueniens
 ex eo q vñū nomē plura significat. pncipiū autēz

motiū siue cā apparētīe in equocatiōe ē vnitās dī
 ctiōis eiusdē simplr. simplr qdē dī ad dīaz accēt^o in
 quo nō ē vna dīctio simplr s3 solū in potētiā. Cā aut
 nō exītie est diuersitas rerū significatarū. C Spēs
 vō siue modi equocatiōis sunt tres. pma spēs est qñ
 vna dīctio pncipālī plura significat ut hoc nomē ca
 nis pncipālī plū significat ut al. latrabile marīnū 7
 celeste sydus. Et formaf sic pallogism^o. i. apparēs
 syllogism^o. oīs canis ē latrabilis. celeste sydus 7 ca
 nis. g celeste sydus est latrabile. s3 nō sequif q: h no
 mē canis aliud significat in pma aliud in scda fm q
 utraq; accipif uera. 7 sic nō ē uer^o syllogism^o cū nō sit
 idē mediū. si aut accipiat ut ē idē significās i utraq;
 sic altera pmissarū est falsa. Et nota q sic in syllogis
 mo opz idē mediū bis sumi in pmissis ita opz duas
 extremitates bis sumi in syllogismo semel in pmiss
 sis 7 semel i p dīctōe. vñ eadē rōne pōt fieri pallogis
 m^o si sit equocatio in aliqua extremitatū. sic hīc grā
 maticī dīcūt. s3 grāmaticī sunt sciētes. g sciētes dī
 scūt. nō sequif. discere enī equocū est. nā vno mō idē
 ē q itelligere docētez 7 sic sciētes dīscūt. alio mō idē
 est q accipe sciam. 7 sic sciētes nō dīscunt. C Scda
 spēs equocatiōis est qñ vñū nomen pncipālī signifi
 cat vñū 7 aliud nomē methaphorice siue trāsumpti
 ue. sic hoc. h vñū ridet pncipālī significat actū p puz
 ridēdi hoīs. methaphorice aut siue trāsumptiue pra
 ti floritatē. Et formaf sic pallogism^o. qd ridet h3
 os. pratur ridet. g pratur h3 os. 7 sic quicqd currit h3
 pedes. s3 aq currit g aqua h3 pedes. nō sequif q: ri
 dere 7 currere p sumif p pte 7 postea trāsumptiue.
 C Ad hāc etiā scda spēm reducif multiplicitas no
 minū analogoz q dīcunt de plurib^o fm puz 7 poste
 ri^o. sic sanū dī de urina aīali 7 dieta aliter 7 alī. Et
 formaf sic pallogism^o. oēs sanū h3 vitā. urina ē sana
 g urina h3 vitā. nō sequif q: sanū p sumif pro eo qd
 pncipālīter significat sanitatē. 7 p eo qd posteri^o si
 gnificat. s. p signo sanitatis. p dōt etiā ad hāc reducif
 multiplicitas p pōnū qñ vna p pō vñā bitudīnē signi
 ficat p puz 7 aliā per posteri^o. Et formaf sic pallogis
 m^o. in quocūq; ē sanitas illd ē aīal. s3 sanitas ē in hu
 moy adeqtiōe. g humoy adeqtiō est aīal. nō sequif
 q: in pma hec p pō in significat bitudīnē accētis ad
 sbiectū. i scda vō bitudīnē effect^o ad cām. C Tertia
 spēs ē q pūit ex diuersa significatiōe q qdē attēdit
 h3 accētīa ptiū oīonis sic h3 tps: numerū: gen^o 7 silia.
 formaf sic pallogism^o. qcūq; surgebat stat. sedēs sur
 gebat. ergo sedēs stat. nō sequif. q: sedens in mino
 ri sumebat. pnt est tps: preteriti impfecti. in cōclufi
 one prout est temporis presentis. Cap. 10.

Fallacia amphibologie est deceptio pueniē
 ens ex eo q vna oīo penit^o eadē plura signi
 ficat. 7 dico penitus eadē ad dīam oīonis
 que nō nisi indētū cōpōsite 7 diuīsa plura significat.
 sicut aut equocatio puenit ex eo q vna dīctio penit^o
 eadē plura significat. ita amphibologia pūit ex eo
 q vna oīo penit^o eadē plura significat. vñ dīctif am
 phibologia ab amphī qd est dubiū 7 bole qd est sen
 tētia qñ dubia snīa locutiōis. vñ h3 quosdā dī ab am
 phī qd est dubiū 7 bole qd est snīa 7 logos qd est ser
 mo. vñ amphibologia qñ dubia sentētia sermonis
 C fallacia vō amphibologie est deceptio pueniēs
 ex eo q vna oīo penit^o eadē plura significat. Et dico
 penit^o eadē ad dīam oīonis cōpōsite uel diuīse que
 cōpōsite 7 diuīsa plura significat. Causa aut apparē
 tie siue pncipiū motiū in amphibologia est vnitās
 oīonis plura significātis. Causa vō nō exīstētie siue
 pncipiū

principiū defectus est diuersitas significatiōis. ¶ Sūt aut tres spēs amphibologie. Prima spēs puenit ex eo qd aliq vna oīo principaliter plura significat manēte eadē pstructione ppter diuersas hitudinē cōstructorū: sic hec oīo liber Alr. plura significat. et hz semp eodē mō iste due dictiōes pstruātur tñ ppter diuersas hitudinē diuersa significāt. pōt eni itelligi fm hitudinē effectus ad causas, uel possessi ad possidētes. Et format sic paralogismus. quicqd est Alr. possidet ab Alr. s; iste liber est Alr. ergo possidet ab Alr. nō sequitur qz pmo pstruebat nomiatiuus cū genitiuo in hitudinē possessiōis ad possidentē. et in secūda in hitudinē effectus ad causam. ¶ Scda spēs est que puenit ex eo qd vna oīo plura significat ppter diuersam ptiū pstructionē ex eo qd aliqua dictio pōt pstrui cū alia trāsitiue ul' intrāsitiue: sic hic. quicqd videt aliqs hoc videt. s; colūna videt aliqs. ergo colūna videt. nō sequitur qz h pstruit vno mō cū vbo videt trāsitiue et est accusatiui casus et sic vera: est eni sensus qd q videt aliqs rē videt illā. Alio mō pōt pstrui intrāsitiue. et ē noiatiui casus et sic ē falsa et ē sensus qd q videt aliqs rē illa res videt et sic pcedit p̄lio. Sicut etiā h: quos; cūq; uolo me accipe uolo qd ipsi me accipiant: s; pugnātes uolo me accipe. qd uolo qd pugnātes me accipiat. nō sequitur qz ly me pōt pstrui cū h vbo accipe trāsitiue ul' intrāsitiue. et in vno sensu ē va et alio falsa. Sicut h: qcūq; sūt epi sunt hoies. s; isti asini sūt epi qd isti asini sunt hoies. nō sequitur qz mior ē duplex ex eo qd ly epi pōt pstrui intrāsitiue et ē noiatiui casus et sic ē falsa. pōt etiā pstrui trāsitiue et ē gēitiui casus et sic ē va. ¶ Et ē attēdēdū qd diuersitas casuū ptinet ad fallaciā amphibologie. qz casus accidūt dictiōib; qd vna dictio pstruit cū alia dictiōe. diuersitas vō alioz accidētū ptinet ad equocationē. qz alia accētia accidūt dictiōib; qd i se p̄siderat. ¶ Tertia spēs amphibologie ē qd oīo vna significat plura vñū pncipalr et aliud trāsūptiue. sicut hec oīo litt' araf. pncipalr significat litt'ris scissionē: trāsūptiue vō opis amissionē. Et format sic pallogismus qūq; litt' araf. terra scindit' sed quando indocilis docef litt' araf. ergo qū indocilis docef terra scinditur. nō sequitur ppter pdictam multiplicatē. Cap. 11.

Equif de fallacia cōpōnis et dissionis i qd ut supra dictū ē deceptio pueniēs ex potenciali multiplicatē vni' oīonis. dī aut vna oīo potencialr multiplex. uel ex eo qd eedē dictiones diuersi mode ad iuicē cōponi pnt uel ab iuicē distigui. sic cūq; dī qd qd uiuit semp erit. hec dictio semp pōt cōponi cū h vbo uiuit uel didi ab eodē et qz oīo p cōpōnē ptiūz pstruit. ptes se hnt ad oīonē sic materia. cōpō sic forma. ubi g sunt eedē ptes. s; nō eadē cōpō. est eadē oīo materialr et potētiāl: s; nō formalr et actualr. et ppter h ē multiplex potētiāle. uel qz oīo qd ē vna potētiāl plura significat. Et h differūt iste fallacie ab amphibologia. qz i amphibologia sp idē cōponit cū eodē hz nō vniformiter. vñ est eadē cōpō et p pns oīo formalr et actualr ē vna et multiplex actualē. ¶ Differūt aut he fallacie cōpōnis et dissionis. qz qū oīo i se su cōposito ē falsa ē fallacia cōpōnis: qū aut i sensu diuiso ē falsa ē fallacia dissionis. ¶ Et nota qd tūc dicif oīo cōposita qū ptes magis debite ordinant. et dī diuisa qū ptes minus debite ordinant. ¶ Cā aut appētie siue pncipiū motiūū i utraq; ē. vnitas potētiālis oīonis plura significātis. Cā vō nō exētie siue pncipiū defectus est diuersitas significatiōis fm qd. intelligitur cōposita uel diuisa. Cap. 12.

¶ Ut aut tres modi siue spēs utriusq; fallacie. ¶ Prim' modus est qū aliqd dictū pōt sup̄dēre vbo ul' rōne toti' ul' rōne ptiis. si eni rōne toti' sup̄dēat vbo erit oīo cōposita. si rōne ptiis erit oīo diuisa et tūc si i sensu cōposito oīo ē falsa ē fallacia cōpōnis. si aut i sensu diuiso ē fallacia diuisiōis. si aut i utroq; ē falsa tūc nullā ē fallacia qd et in alijs multiplicatib; itelligēdū. Et format sic pallogismus. quicūq; possibile est eē albū possibile est qd ipe sit alb'. s; nigrū possibile ē eē albū. qd possibile ē qd nigrū sit albū. nō ualet qz illud dictū nigrū eē albū pōt sup̄dēre ei qd dī eē possibile. ul' rōne subi et tūc possi bilitas attribuit sbo dicti et ē modalis de re. et tūc ē diuisa et va. ē eni sensus qd iste qd ē niger hz potētiā qd sit alb'. ul' pōt sup̄dēre rōne toti' dicti et sic ē modal de re et dicto et ē cōposita et falsa. ē eni sensus qd h dictū albū eē nigrū sit possibile. vñ h ē fallacia cōpōnis: p̄t etiā sic foari pall's. qcūq; eē nigrū i impossibile nō pōt eē niger s; albū eē nigrū ē impossibile. qd albū nō pōt eē nigrū. nō ualet. qz media est duplex sic supra dictū ē qd in sensu cōposito est uera. et in diuiso est falsa. vñ ē fallacia diuisiōis. Cap. 13.

¶ Scdus modus puenit ex eo qd aliqd pdicatū i quo p iunctiōe copulatiuā ul' disiunctiua plura adunant pōt attribui subo iunctim uel diuisim. si iunctim oīo ē cōposita. si diuisim oīo ē diuisa. et tūc si i sensu cōposito ē falsa ē fallacia cōpōnis. si i diuiso ē falsa ē fallacia dissionis. ut p; i his pall's. qcūq; nūc' cōponit ex duob' et trib' ē duo et tria. s; qnq; nō sunt duo et tria. qd qnq; nō cōponit ex duob' et trib'. nō ualet. media eiz ē duplex ex eo qd illd pdicatū duo et tria pōt itelligi remoueri a subo diuisim. et sic ē va. ē eni sensus qd qnq; neq; sūt duo neq; sūt tria. ul' pōt remoueri iunctim: et sic ē falsa. ē eni sensus qd duo et tria sūt iuncta nō sūt qnq;. et i h sensu pcedit p̄lio. vñ ē fallacia cōpōnis. ual pōt formari sic. qcūq; sūt duo et tria sunt duo. s; qnq; sūt duo et tria. qd qnq; sunt duo. h sicut mior ē duplex. et i se su cōposito ē va i diuiso falsa. vñ ibi ē fallacia dissionis. Sicut ē si i pdicato ponat dictio disiunctiua. sic h oē aial ē rōnale uel irrōnale. s; nō qd aial ē rōnale. qd oē aial ē irrōnale. nō ualet. nā p̄tia est duplex ex eo qd pdicatū pōt iuncti attribui sbo. et sic ē cōposita et va. et ē sensus qd de quolibet aiali uerū ē dicere qd est rōnale uel irrōnale. ul' pōt diuisi attribui subo pdicatū et sic ē diuisa et falsa. ē eni sensus qd altera istarū ppositionū ē uera oē aial ē rōnale ul' oē aial ē irrōnale cū tñ utraq; sit falsa et id ē fallacia diuisiōnis. p̄dōt etiā foari sic pallogismus. qd nō ē rōnale ul' irrōnale neq; ē rōnale neq; irrōnale. s; nō ē aial ē rōnale uel irrōnale. ergo aliqd aial neq; ē rōnale neq; irrōnale. nō sequit qz mior ē duplex. et i sensu diuiso est uera et i cōposito ē falsa. vñ ē fallacia cōpositiōis. ¶ Et sciēdū qd qū pdicatū cōparat ad subm iuncti tūc iunctio iungit terminos. et sic accipit in vi vni' p pōnis: qz duo termini iunctim accepti sumunt ut vñū pdicatū. et cū simul attribnātur subo subm etiāz erit vñū: ex vno autē subo et vno pdicato sit oīo vna. qū vō duo termini i pdicato positi i copulato ul' disiuncto diuisi subo attribnūtur sic accipiūtur ut duo pdicata. et per pns ut duo subiecta eis correspondētia et sic intelligunt ut due orationes per coniuccionem copulatiuā uel disiunctiuā. Cap. 14.

¶ Tert' modus ē qū vna dictio pōt iungi diuersis dictiōib; i lectiōe positis. erit aut hz h tūc pposita qū iungit cū dictiōe cui magis appet ul' apta ē iungi. diuisa vō qū ab ea diuidit sic i h pallo qd pōt

vnū solū ferre plura pōt ferre. s; qđ vnū solū pōt ferre nō pōt nisi vnū ferre. ergo qui nō pōt nisi solū vnū plura pōt ferre. nō sequit. nā p̄ma est duplex ex eo qđ solū pōt p̄ungi cū hac dictione pōt cū qua magis videt p̄ungi. & sic est cōposita & falsa. est enī sensus qđ iste qui nō pōt portare nisi vnū pondus pōt portare plura. uel pōt diuidi ab hoc v̄bo pōt & p̄ungi cū hac dictione vnū & sic est diuisa & vera. est enī sensus qui pōt portare vnū solū pondus pōt portare quāq; plura. vñ est fallacia cōpōnis. Itē quicūq; viuit semp̄ erit. iste asin⁹ viuit ergo iste asinus semp̄ erit. nō sequitur. nā p̄ma est duplex ex eo qđ hoc aduerbiū semp̄ pōt p̄strui cū hoc v̄bo erit cū quo videt cōponi in gis & sic est cōposita & falsa. uel diuidi ab eo & cōponi cū hoc v̄bo viuit & sic est diuisa & vera. vñ est fallacia cōpositiōis. E cōtrario v̄o est fallacia diuisionis in his parallogismis. quocūq; vides hūc p̄cussus illo p̄cussus est: s; oculo vides hūc p̄cussus ergo hic est p̄cussus oculo. nō sequit. nā minor est duplex ex eo qđ iste ablatiu⁹ oculo pōt cōponi cū hoc v̄bo vides cū quo magis videt & sic est cōposita & vera. uel pōt diuidi ab eo & cōponi cū hoc p̄cussus & sic est diuisa & falsa vñ est fallacia diuisionis. Itē quicūq; est hodie natus hodie p̄rio esse incepit. sed tu es hodie natus. p̄stat enī qđ hodie es & es nat⁹. ergo hodie p̄cepisti esse. nō sequit qđ p̄ma est duplex ex eo qđ hoc aduerbiū hodie pōt cōponi cū hoc v̄bo es & sic est cōposita & vera. uel cū hoc p̄cussus & sic est diuisa & falsa. Et notādū qđ obliq; & aduerbia magis vident dēterminare v̄bū qđ p̄cussus & magis v̄bū p̄ncipale qđ scđariū qđ iplicat in sub̄. cū enī dicis quicūq; currit mouet. mouet est v̄bū p̄ncipale. & currit scđariū in sub̄iecto iplicatum. Cap. 15.

Equit de fallacia accentus. accēt⁹ put hic sumit est modus p̄nūciandi aliquā dictionem. fallacia aut accent⁹ est deceptio pueniēs ex eo qđ aliqua dicitio diuersimode p̄nūciata diuersa significat. sic enī in fallaciis cōpōnem & diuisionē est eadē oīo materialiter & formaliter diuersificata s̄m cōpōnē & diuisionē ita in hac fallacia ē eadē dicitio materialiter formaliter diuersificata s; diuersum modū p̄nūciandi. & id sicut est ibi potēntialis multiplicitas oīonis. ita est hic potēntialis multiplicitas dicitiois. Cā apparētē in hac fallacia est materialis vnitās dicitiois. Cā v̄o nō existit est diuersitas significatiōis. i. dicitiois diuersimode p̄nūciate uel p̄olate. Sūt autē quatuor modi hui⁹ figure s̄m qđ quatuor modis p̄tingit diuersificari modus p̄nūciandi dictionē. p̄mo nāq; variat per diuersos tonos siue accētus qui sunt tres. s. acut⁹ grauis & circūflex⁹. Acut⁹ accētus siue ton⁹ est qui acuit siue eleuat syllabā. sic cū dicis martin⁹. in quo media syllaba eleuat. Grauis v̄o accēt⁹ est qui dep̄mit syllabā uel ponit ut p̄ in media syllaba hui⁹ nois dn̄s uel vltia huius nois lucas circūflex⁹ aut accētus est qui acuit syllabā & dep̄mit. C̄ prim⁹ ergo modus huius fallacie puenit ex eo qđ aliqua dicitio pōt p̄nūciari acuto graui ul⁹ circūflexo accētū ut p̄ in hoc parallogismo. quoscūq; iustū est p̄dere iustū est pati penā: s; bonos viros iustū est p̄dere. ergo bonos viros iustū est pati penā: nā in p̄ria sumebat p̄dere. put fert graui accentu. & sic idē est p̄dere qđ pati penā. In scđa p̄ferebat acuto accētū. & sic p̄dere idē est qđ dare penā. C̄ scđo mō variatur modus p̄nūciandi dictionē s̄m diuersa tpa que sūt duo. s. p̄ductio ut in syllaba longa & correptio ut in syllaba breui. Scđs ḡ modus puenit ex eo qđ aliq;

syllaba alicui⁹ dicitiois pōt corripī uel p̄duci ut p̄ in hoc parallogismo ois pplus est arbor. s; aliq; gens est ppl⁹. ḡ aliq; gēs est arbor. nō sequit. qđ hec dicitio ppl⁹ aliq; significat s̄m qđ ei⁹ p̄ma syllaba p̄ducit sic enī significat qđdā arborē. & aliq; s; qđ corripit sic enī significat gentē. C̄ Tertio mō variat modus p̄nūciandi dictionē s̄m diuersitate spūs qui qđd diuersificat s; asperū & lenē. asp qđd spūs designat per hāc figurāz h. lenis v̄o spūs est qñ sine aspiratiōe syllaba p̄fert. Tertius ergo modus huius fallacie puenit ex eo qđ aliqua dicitio pōt leniter uel aspe p̄nūciari. ut p̄ in hoc parallogismo. q̄qđ amat hāmo capitur. sed vinum amat ergo vinus hāmo capitur. nō sequitur qđ p̄mo hoc uerbū amat p̄fert aspere. scđo leniter. Silt hic. ois ara est in tēplo stabulū porcorū est hāra ergo stabulū porcorū est in tēplo. nō sequit. qđ p̄ hoc nomē ara p̄fert leniter postea aspirat. C̄ Quartus modus puenit ex eo qđ aliqđ pōt p̄ferri ut vna dicitio uel ut plures. ut hic tu es qui es. s; qes est reges. ergo tu es reges. nō sequit qđ hoc qđ p̄mo dico qui es sumit ut oīo vna. postea ut vna dicitio. silt hic q̄qđ de fecit iuite fecit iuit⁹. racemos fecit deus in vite. ergo racemos fecit iuitus. nō sequit. qđ p̄ hec dicitio iuite sumit ut vna dicitio postea ut plures. Patet igit ex p̄dictis qđ accētus s; qđ ab eo denoiat hec fallacia cōm̄ est qđ accētus qui diuiditur per graues & acutū & circūflexum. cōprehendit enī sub se & hūc accentū & alia tria ut dictū est p̄us. s. asperū lenē correptum productum &c. Cap. 16.

Equit de fallacia figure dicitiois. figura dicitiois put hic sumit nihil est aliqđ s̄m similitudo vni⁹ dicitiois ad alterā. sic d̄ aliqđ ad figurā alteri⁹ factū qđ ei assilat. vñ fallacia figure dicitiois est deceptio pueniēs ex eo qđ aliq; dicitio s̄m alteri dicitioi videt eundē modū significandi h̄c cū tñ non habeat: ut hec dicitio hō videt significare hōc aliqđ p̄pter similitudinē quā habet cū nominibus significantibus substantiā primā. & sic patet qđ in hac fallacia nō est multiplex vnū sed fantastica: qđ vna dicitio nō plura significat s̄m rei ueritatē. sed habet vnum modū significandi & videt habere aliū. Cā causa apparētē in hac fallacia est similitudo vni⁹ dicitiois cū alia dictione. Causa v̄o nō existentie est diuersus modus significandi. Sūt autē tres modi huius fallacie. Primus modus puenit ex eo qđ dicitio que significat masculinū sumit ad significandū femininū aut neutrū aut eōuerso. ut patet in hoc parallogismo que cūq; colorat albedine est alba. sed catelina colorat albedine ergo catelina est alba. nō sequit. qđ cū catelina sit p̄p̄riū nomē viri nō significat femininum s; significare videat p̄pter similitudinē dictionis quā habet cū nominibus femininis vnde nō debet fieri sub feminino distributio. uel sic ois substantia colorata albedine est alba. sed vir est substantia colorata albedine. ergo vir est alba. nō sequitur quia mutat hic femininū in masculinū. C̄ Secūsus modus puenit ex eo qđ aliqua dicitio que significat per modū vni⁹ predicamēti videt significare per modū alterius. sicut hic. quicquid heri vidisti. hodie vides. albū heri vidisti ergo albū hodie vides. nō sequit. quia hic mutatur quid in quale. uel sic quantūcūq; emisti comedisti. crudū emisti ergo crudū comedisti. nō sequitur quia hic mutatur quantū in quale. ul sic. quotcūq; digitos olim habuisti hodie habes. s; paruos digitos olim habuisti. ergo paruos digitos hodie habes. non sequitur quia mutatur quantum quātitatis

quantitatis discretæ inquantis quantitatibus continue. Et notandum quod non facit fallacia figure dictionis mutatio predicamentorum quantum ad rem significatam sed quantum ad modum significandi. albedo enim significat qualitatem. sed significat eam per modum subiecti. quod non significat eam ut inherenter. albus enim significat eam per modum quantitatatis. quod significat eam ut inherenter. unde hic non est fallacia figure dictionis. quicquid heri vidisti hodie vides albedinem heri vidisti. ergo albedinem hodie vides. erit autem fallacia figure dictionis si procedat sic albus vides. Tertius modus provenit ex eo quod aliqua dicitio que significat quale quod videtur significare hoc aliquid. et pertingit quod quale quod transsumitur in hoc aliquid: et dicitur significare quale quod quod significat naturam eodem generis vel speciei secundum quod pertinet ad tertium modum. hoc aliquid significat subiectam particularem. si enim sumatur quale quod significare secundum quod pertinet ad genus qualitatis sic mutat quale quod in hoc aliquid. et pertinet ad secundum modum. Et format sic pallogismus. scilicet. est alter ab homine. ipse est homo ergo ipse est alter a seipso. non sequitur. quod proceditur ab homine ad sortem. et sic mutat quale quod in hoc aliquid et ad hunc modum reducitur omnis deceptio proveniens ex variata suppositione terminorum. ut homo est species sortis. est homo. ergo sortis. est species. hic procedit a simplici suppositione ad discretam. et mutat quale quod in hoc aliquid. Cap. 17.

Equum de fallacijs extra dictionem que in hoc differunt a fallacijs in dictione ut supra dictum est. quod in fallacijs in dictione principium motuum siue causa apparente est ex parte vocis. in fallacijs autem ex dictione est ex parte rei. sicut enim in fallacijs in dictione deceptio provenit ex eo quod aliquæ res que veniunt secundum vocem accipiuntur ut eadem secundum res. ita in fallacijs extra dictionem deceptio provenit ex eo quod aliquæ res aliquo modo venientes vel differentes accipiuntur ut eadem simpliciter vel diversè. Sunt autem fallacie ex dictione septem quarum prima est secundum accidentem. secunda secundum quid et simpliciter. tertia secundum ignorantiam elenchi. quarta secundum petitionem principij. quinta secundum præsumptionem. sexta secundum non causam ut causam. septima secundum plures interrogatōes ut vltima. Accipiunt autem hec fallacie secundum quasdam universales rerum conditiones. nam ens aliud est per se et aliud est per accidens et secundum hoc accipitur fallacia accidentis. Item secundum perfectum et imperfectum fallacia secundum quid et simpliciter. Secundum autem oppositum et non oppositum fallacia secundum ignorantiam elenchi. Secundum vero idem et diversum est fallacia petitionis principij. Secundum prius et posterius fallacia præsumptionis. Secundum autem causam ut causam est fallacia secundum non causam ut causam. Secundum autem unum et multa fallacia secundum plures interrogatōes ut vnam. dicendum est ergo prius de fallacia accidentis. Cap. 18.

Sciendum est autem quod accidens hic accipitur secundum quod dividitur per inesse per se et per inesse per accidens. per se autem dicitur aliquid inesse alicui quod inest ei secundum rationem propriam diffinitivam. quod autem præter hec inest alicui dicitur inesse per accidens. unde ad hoc quod est inesse per se aut per accidens tripliciter aliquid potest habere. Quedam enim sunt que omnino sunt idem secundum substantiam rationem ut vestis et indumentum. et in istis est solus modo per se et nullo modo per accidens. Quedam enim sunt quorum unum est omnino extraneum a ratione alterius sicut se habet albus et homo. et in istis est solus modo per accidens et nullo modo per se. Quedam vero sunt quorum unum quodam modo pertinet ad rationem alterius. sed non sunt eadem secundum diffinitionem. et sic se habet superius et inferius. nam superius ponitur in diffinitione inferioris. sed non tamen omnino est eadem diffinitio superioris et inferioris. ut aialis et hominis

cuus diffinitio inferioris addat supra diffinitionem superioris. et simile est de proprio et de specie. nam species ponitur in diffinitione proprii non tamen species et proprium omnino sunt idem in diffinitione. et in his quodammodo est per se et quodammodo per accidens in quantum partem secundum diffinitionem conveniunt et partem differunt. In his autem que primo modo se habent necesse est ut quicquid est verum de uno sit verum de altero eo quod talia sunt penitus eadem secundum idem et differunt secundum nomen solum. unde in his non pertingit esse fallacia accidentis. sed in omnibus alijs non est necessarium quod quicquid est verum de uno sit verum de alio. et ideo si ex hoc quod aliquid est verum de uno concludatur esse verum de altero est fallacia accidentis. Contingit autem aliquando ut quod est verum de uno sit verum de alio. quod scilicet aliquid attribuitur uni secundum quod est idem alij tunc enim ei et alteri inest. Si vero attribuitur uni sed quod est ab altero diversum non inest alteri. sicut si albus attribuatur aiali in quantum est idem homini tunc oportet quod veniat homini. si autem ut est diversum ab homine non veniat homini. si concludatur inesse homini est ibi fallacia accidentis. sicut si dicatur. aialis est quadrupes. homo est aialis. ergo homo est quadrupes. non sequitur. quod quadrupes non predicatur de aiali sed quod aialis est idem homini sed secundum quod est ab homine diversum. Unde per quod in predicto argumento medius diversimode accipitur nam primo accipiebatur secundum quod est diversum ab homine. secundo modo secundum quod est idem homini. et ideo quod est fallacia accidentis semper est diversa acceptio medij. dicitur autem diversa acceptio medij quod medius sed quod provenit cuus una extremitas est diversum ab alia. Cap. 19.

Fallacia vero accidentis est deceptio proveniens ex eo quod aliquid assignatur simuliter inesse utriusque eorum que sunt aliquantulum per accidens unum. ex quo patet quod in fallacia accidentis semper inveniuntur tres termini sicut in syllogismo quorum duo per accidens coniunguntur. qui quod se habent sicut medius et minor extremitas. Tertium vero quod assignatur sibi utriusque eorum inesse est minor extremitas. Causa apparet in hac fallacia est unitas quodammodo et idemitas eorum que per accidens aliquo modo coniunguntur. Causa vero non existens est diversitas eorumdem. Nam sic dicitur philosophus in primo elencho. fallacia accidentis fit ex eo quod aliquis non potest dividere idem et diversum unum et multa. Sunt autem tres modi huius fallacie. Primus modus provenit ex eo quod procedit ab accidente ad subiectum vel e converso. sic hic cognosco choruseum. choruseus est veniens. ergo cognosco venientes. non sequitur quod choruseus et veniens sunt unum per accidens et non per se. unde non sequitur quod quicquid est verum de uno sit verum de alio. hoc enim fallit quod aliquid est verum de uno secundum quod est diversum ab altero. sic hic choruseus enim non subiacet cognitioni secundum quod est idem venienti. unde patet quod est diversificatio medij. et sic est fallacia accidentis. Sicut iste canis et prius sunt unum per accidens. unde non sequitur quod quicquid est verum de uno sit verum de alio secundum enim quod canis est prius non provenit ei esse tuum. Secundus modus provenit quod id quod convenit superiori concluditur de inferiori vel e converso. sicut hic homo est aialis. aialis est genus. ergo homo est genus non sequitur superius enim et inferius aliquo modo sunt unum per accidens. sed alio modo sunt unum per se. ut ex dictis patet. unde quod verificatur de uno eorum sed quod est idem alteri: necesse est et de altero verificari. et hoc sumuntur argumenta dialectica a genere et specie: siue ab inferiori et superiori. quod autem verificatur de uno eorum secundum quod differt ab altero non oportet de altero verificari. tunc enim est variatio medij et fallacia accidentis sic est in proposito nam esse genus non predicatur de aiali secundum quod est idem homini: sed secundum quod ab eo differt sicut superius ab inferiori. Similiter

est hic. triangulus est figura. sed proprietates trianguli est hic tres angulos. ergo est proprietates figure. non sequitur. quia triangulus et figura non sunt omnibus modis idem. unde non sequitur quod de uno verificatur et de altero verificari. Similiter est etiam hic. sortes est alius ab homine. ipse est homo. ergo est alius a se. **C.** Terti^o modus. puenit quoniam procedit a specie ad proprium uel e converso. sicut hic. homo est risibilis. risibile est proprium. ergo homo est proprium. uel sic homo est species. sed homo est risibilis. ergo risibile est species. non sequitur. quia risibile et homo non sunt omnino idem secundum definitionem. id se habet unum ad alterum aliquo modo per accidens. et ut extraneum. et propter hoc non est necesse quod quod verificatur de uno verificetur de alio. **Cap. 20.**

C. Sciendum quod non est inconueniens si aliquibus predictorum paralogismorum sint assignate due fallacie. scilicet figure dictionis et accidentis. quia scilicet quod puenit deceptio ex similitudine dictionis est fallacia figure dictionis. secundum autem quod puenit ex conuenientia rerum est fallacia accidentis. homo enim et sortes quantum ad rem pueniant. et quantum ad nomen similitudinem habent. **C.** Sciendum est etiam quod sic fit paralogismus accidentis ex propositionibus categoricis ita fit ex propositionibus hypotheticis ex eo quod medium diuersimode accipitur. puta. si comparatum est ad unam extremitatem est diuersum ab alia sicut hic: si nullum tempus est dies non est per locum a toto in quantitate. et si dies non est. ergo non est. per locum ab oppositis. sed si non est. aliquid tempus est. ergo si nullum tempus est aliquid tempus est. patet enim quod istud medium quod est dies non esse est diuersum ab eo quod est nocere esse secundum quod sequitur ad hoc quod est nullum tempus esse. ex hoc enim quod est dies non esse. sequitur nocere esse supposito tempore. sicut ex hoc. quod est videtur non esse sequitur esse esse supposito aiali quod est natum videre. **Cap. 21.**

C. Equiv^o de fallacia scilicet quod et simpliciter. simpliciter autem dicitur quod nullo addito dicitur ut sortes est albus uel sortes currit. secundum quod autem dicitur quod aliquo addito dicitur ut iste currit bene uel sortes est albus dentem. Hoc autem quod addit dupliciter se habet ad id cui additur. Nam quoniam non diminuit de ratione eius cui additur et tunc potest procedi ab eo quod est secundum quod quid ad id quod est simpliciter. ut cum dicitur iste currit uelociter ergo currit. uelocitas enim nihil diminuit de ratione cursus et est in predicto argumento locus a parte in modo. Quoniam vero additum diminuit aliquid de ratione eius cui additur. ut cum dicitur ethyops est albus dentem. nam hec determinatio dentes diminuit aliquid de ratione eius quod dicitur albus. non enim potest dici albus. nisi qui uel totus albus est. uel secundum plures et principales partes. et ideo si concludatur est albus dentem. ergo est albus est locus sophisticus sine fallacia scilicet quod et simpliciter. **C.** fallacia ergo secundum quod et simpliciter est deceptio pueniens ex eo quod dicitur scilicet quod quid sumitur ac si esset simpliciter dicitur. **C.** Causa apparentie in hac fallacia est puenientia eius quod est scilicet quod ad id quod est dicitur simpliciter. Causa vero non existentie est diuersitas eorumdem. **Cap. 22.**

C. Ut autem quatuor modi huius fallacie. Primus modus est quoniam determinatio addita huius oppositiones ad id cui additur. ut in hoc argumento. cesar est homo mortuus ergo est homo. non sequitur. quia esse mortuum habet oppositionem ad hominem eo quod uiuus est de ratione hominis cum homo sit aial. et aial sit substantia aiala sensibilis. et sic patet quod hec determinatio mortuus tollit hominis rationem. Similiter hic. iste est bonus latro. ergo est bonus. nam bonum per se simpliciter sumptum oppositionem huius ad latronem. Similiter est hic. mendax uerum dicit dicens se dicere falsum. ergo dicit uerum. non sequitur. quia dicere uerum opponitur ei quod est dicere falsum

uel e converso. **C.** Secundus modus puenit ex eo quod determinatio addita pertinet ad aie actum. nam aliqui actus aie pnt esse et circa existetia et circa non existetia. sic hic chimera est aial opiabile. ergo chimera est aial. non sequitur. nam opinabile additum aiali diminuit de eius ratione. Simile est hic. cesar est in memoria hominum. ergo cesar est. et iterum. tu habes felicitatem in uoluntate tua. ergo habes felicitatem. **C.** Terti^o modus est quoniam determinatio addita significat partem. sicut hic ethyops est albus dentem ergo est albus. non sequitur. quia esse in parte diminuit de ratione eius quod est esse simpliciter. **C.** Sciendum tamen est quod si a parte puenit uel natum sit denotari totum non accidet fallacia in huiusmodi processu. ut si dicatur. Iste est crispus secundum capillos. ergo est crispus: bene sequitur. nam homo non denotatur crispus nisi secundum capillos. Et hic modus se extendit ad alias partes. scilicet loci uel temporis et aliorum totorum. sic hic. ista dicta est bona in locis egrotatiuis. ergo est bona. non sequitur. quia quod dicitur in locis egrotatiuis significat partem in toto. Similiter hic. bibere uinum est malum egrotati. ergo est malum bibere uinum. et eadem ratio est in omnibus similibus. **C.** Quartus modus est quoniam determinatio addita cogit terminum cui additur stare materialiter sicut hic. sapiens uult admittere malum. ergo uult malum. nam admittere malum non uult simpliciter sed secundum quod. quia pecunia. Sicut hic. fur uult sumere bonum. ergo uult bonum. et eadem ratio est in similibus alijs. Si ergo patet ex dictis quod hec fallacia puenit secundum rationem perfecti uel imperfecti. nam determinatio diminuit ex eo quod significat aliquid imperfecte. **Cap. 23.**

C. Equiv^o de fallacia secundum ignorantiam elenchi. Est autem elenchus syllogismus dictionis qui quoniam est unus syllogismus quoniam duo. unde quid est quoniam concludit contradictoria alicuius propositionis pue date sicut si detur aliquid aial esse incorruptibile. et procedat sic omne compositum ex his est corruptibile. omne aial est huiusmodi. ergo est corruptibile. hec enim conclusio tria est partis propositionis date. Duo enim syllogismi constituunt elenchum quoniam ex duobus syllogismis dictionis concluduntur. sicut in syllogismo predicto sponat alius talis syllogismus. nullum beatum est corruptibile. aliquid aial est beatum. scilicet rationale. ergo aliquid aial non est corruptibile. Quia igitur de ratione elenchi est syllogismus simul et dictionis. quicquid est contra definitionem syllogismi et dictionis est contra definitionem elenchi. et ideo cum in quolibet fallacia defectus accidat per hoc quod aliquid omittitur de definitione syllogismi et dictionis. id est omnis fallacia reducitur ad ignorantiam elenchi sicut ad generale. Quia vero in definitione elenchi ponitur dictionis quasi dicitur que constituit speciem. id est specialiter omittitur eorum que ad dictionem requiruntur ignorantiam elenchi constituunt secundum quod est fallacia spalis. Scilicet quia fallacia esse non potest si apparentia desit oportet ad hoc quod sit fallacia ut sit apparentis dictionis et cum hoc aliquid ad ueritatem dictionis desit. apparentis autem dictionis esse non potest nisi sit unum et eiusdem unde hoc obseruato ex defectu aliorum que ad dictionem requiruntur hic constringit fallacia. **C.** Est enim contradictio oppositio unum et eiusdem: non rei tamen nec nominis tamen: sed rei et nominis secundum idem et ad idem et respectu eiusdem si militer et in eodem tempore. **C.** fallacia ergo scilicet ignorantiam elenchi est deceptio pueniens ex eo quod non obseruant ea que sunt necessaria ad definitionem elenchi et puenit ex parte contradictionis. unde dicitur ignorantiam elenchi. quia deceptio non accidit nisi per hoc quod ignoratur definitio contradictionis. **C.** Causa vero apparentie in hac fallacia est similitudo definitionis deficientis ad contradictionem

ad contradictionē perfectā. Causa vō non existentie est diuersitas eorūdem. Cap. 24.

¶ Odi huius fallacie sunt quatuor. primus peccat contra hanc periculā ad idem ut hic duo sunt duplum ad vñū. non sunt autē duplūz ac tria. ergo duo sunt duplū et non duplū. nō sequit. qz omissio hoc qd est eē ad idē nō est dictione. ¶ Secundus modus peccat contra hanc periculā sūm idem sicut hic. hoc est duplū ad illud sūm longitudinē et nō est duplū ad idē sūm latitudinē. ergo est duplū et nō duplum. nō sequitur. qz omittit hanc periculā sūm idem qd requirit ad dictionē. ¶ Tertius peccat contra hanc periculā sūm sic hic. celus mouet circulariter et non mouet sursum et deorsus. ergo mouet et nō mouet. nō sequitur. qz omissio huius pericule similis tollit dictionē. ¶ Quartus modus est contra hanc periculā. et in eodē tpe sicut hic. domus ista est clausa isto tpe et nō alio. ergo est clausa et nō clausa. nō sequitur qz diuersitas tpe impedit dictionē. ¶ Et sciendū est qd hec fallacia coisē cū fallacia sūm quid et simpliciter in hoc qd in utraqz procedit ab eo qd dicit cū determinatione ad id qd dicit simpliciter. sed hec est differentia. qz in fallacia sūm qd et simpliciter determinatio diminiuit de rōne ei qd est simpliciter qd nō de necessitate accidit in hac fallacia. sūm de determinatione addit diminiuit de rōne dictionis. bene enim sequitur hoc est duplū ad illud sūm longitudinē. ergo est duplū ad illud. nō tñ sequitur qd sit dictione si ad diuersa referat. p3 etiā ex dictis qd hec fallacia puenit sūm generalē entium dictionē. nā dictione est ois oppositionis principium. Cap. 25.

¶ Equit de fallacia petitiōis principij. principij autē hic dicitur principale ppositū. tūc igitur aliqis petit principij cū petit sibi pcedi principale ppositū qd dicitur pbare. qd qdem si sub eodē noie petat nulla sit fallacia sūm petēs videbitur deridēdus. sicut si velit pbare qd hō currit et petit eandem sibi pcedi. si vō petat qd vult pbare sub alio noie vel uocabulo poterit eē fallacia. et tūc ppetit illud qd est in principio. i. illud qd in se ppetinet principale ppositū. ¶ fallacia ergo petitiōis principij est deceptio pueniēs ex eo qd idē assumit ad pbationē sūm sūm sub alio uocabulo. ¶ Causa ergo apparētie in hac fallacia est diuersitas cōclusionis a pmissis. Causa vō nō existentie est identitas eorūdem. Cap. 26.

¶ Ant autē quinqz modi huius fallacie. primus modus est qn diffinitū petit ad pbationē diffinitiois uel eodē. ut si debeat pbare qd hō currit. et arguat sic. aial rōnale et mortale currit. ergo hō currit. hic nulla est pbatio. qz sūm dubitat de pmissa et de cōclusionē. ¶ Secundus modus est qn ulē petit ad pbationē particularis: ut si debeat pbare qd omniū hōiū est eadē disciplina. et assumat ista oium oppositorū est eadē disciplina. ergo et oium hōiū. hic enī pmissa nō est magis nota qd conclusio. ¶ Tertius est qn perunt particularia ad pbationē ulis. ut si debeat pbare qd oium oppositorū est eadē disciplina. et assumat iste oium hōiū pparatiue oppositorū est eadē disciplina. et sic de alijs. ergo et oium oppositorum. hic etiā cōclusio in pmissis petit. ¶ Quartus est qn diuisim petit qd debet pbare pinctim. ut si debeat pbare qd medicina est scia sani et egri. et sumat ista medicina est scia sani et medicina est scia egri ergo est scia sani et egri. hic etiā petit qd debet pbare sub alijs uerbis. ¶ Quintus est qn petitur vñū correlatiuū ad ppositionē alterius. ut si debeat pbare qd for. sit p3 platonis. et sumat sic. plato est filius for-

129
tis. ergo for. est p3 platonis. hic petit qd debet pbare sub alijs uerbis. ¶ Et est sciendū qd hec fallacia nō peccat contra vim illatā arguēdi. bene enim sequitur conclusio datis pmissis cū fuerit debita bitudo inferētis ad illatū. sūm peccat contra pbationē arguēdi. nā pbatio dicitur eē per magis manifesta qd hic nō obseruaf. vñ hic nō accidit deceptio ex eo qd conclusio inferit ex pmissis cū illationes pdictae sunt sūm locos dialecticos. sūm accidit deceptio ex eo qd petit idē pcedi idē ac si eēt diuersum. vñ si in pmissis modis arguēdi sumatur pmissis ex eo qd sunt magis note et nō quasi petite non erit arguētū sophicū sed dialecticū. p3 etiā ex dictis qd hec fallacia puenit sūm idē et diuersum. put non discernitur inter ea. Cap. 27.

¶ Equit de fallacia pntis. pntis autē hic dicitur qd ad antecedēs sequitur in pponē pditionali. ut cū dicitur si for. est hō for. est aial. for. eē aial est pntis: for. eē esse hōiū est antecedens. ¶ Est ergo fallacia pntis deceptio pueniēs ex eo qd pntis extimat oino eē idē antecedēti: ex hoc enī ptingit aliquē credere qd sic pntis sequitur ad antecedens ita eodē modo antecedēs ad pntis sequatur vñ p3 qd fallacia pntis in duobus pntis quarū vna est uera altera falsa. sic si dicat si qd currit mouet. sūm for. mouet. ergo for. currit. hec enī pntia que primo pponit est uera. sūm ista ad quā pcedit est falsa. sūm mouet. ergo currit. ubi vō ponit tñ vna pntia nō est fallacia pntis. vnde si sic dicat: for. est aial. ergo est hō nō est fallacia pntis ex modo arguēdi. sūm magis fallacia accidētis. ¶ Nā sic fallacia pntis puenit ex eo qd cōsequens extimat oino eē idē accēti. ita fallacia accidētis puenit ex eo qd pdicatū extimat oino eē idē subo vñ et hec fallacia denotat ab accidēdo qd est inherere. et ide est qd qn pcedit arguendo solū ab aliq cathogorica per quā sequitur aliqd in eē est fallacia accidētis. qn vō ab aliq pditionali ē fallacia pntis. et idē pntis dicit qd fallacia accidētis est in vno. et fallacia pntis est in pluribus. sūm pntis. Ex hoc etiā p3 qd psequens est aliquo modo pntis accidētis. nā oē quod sequitur aliquo modo accidit sed non omne quod accidit sequitur. non enim sequitur si est homo est albus. sūm hec sit uera homo est albus. et idē ubique est fallacia pntis. pntis pot aliter ordiatis terminis fieri fallacia accidētis. sūm non pntis. ¶ Causa vō apparētie huius fallacie est conuenientia cōsequētis cū antecedēte. Cā vō nō existentie est diuersitas eorūdem. Cap. 28.

¶ Ant autē duo modi huius fallacie. primus puenit ex cōsecutiōe magis cōis ad minus cōe. siue magis cōe sit genus sine accidēs. ut p3 in his pallogis mis. si aliqd est asinus est aial. sed tu es aial. ergo tu es asinus. nō sequitur. non enim pntia primo posita puerit. Sūm est hic: si aliqd est mel ē rubeū. fel ē rubeū. g fel est mel. Et iterū est h. si aliqis est fur errat de nocte. sūm tu erras de nocte. ergo tu es fur. In his oibus putat pntia puerit qd nō puerit. vñ ē fallacia pntis. Si autē sumatur ppositiones cathogorice in eisdem terminis est fallacia accidētis sic hic. asinus est aial. tu es aial. ergo tu es asinus. et iterū mel est rubeū. fel est rubeū. ergo fel est mel. ¶ Secundus modus pcedit a pntia opposita ad silēm pntiā in alio opposito. ut si dicat sic: si aliqd est generatū h3 principij. sūm aia nō est generata. qz ex nihilo creata. ergo nō h3 principij. sūm semp fuit. nō sequitur. Est enī in oppositū duplex pntia vna in ipso et altera in hōi. In ipso qd est pntia qn sic ad accidēs sequitur pntis. ita ad oppositū antecedētis sequitur oppositū psequētis. ut sicut iustū est bonū. ergo sic et iniustū est malū. pntia in hōi qn sicut ad antecedēs

sequitur p̄ns. ita ad oppositum p̄ntis sequitur oppositū
antecedētis. ut si est hō est aial. ergo si nō est aial non
est hō. In oppositis autē s̄z affirmatiōe et negatiōe
nō est p̄ntia in ip̄o s̄z in p̄ntio. et idē q̄ p̄cedit in huius-
modi oppositis ac si eēt p̄sequētia in ip̄o est fallacia
p̄ntis sicut in p̄dicto exēplo p̄z. In his autē terminis est
fallacia accidētis categoricis p̄pōnibus sumptis
ut si dicat oē generatū est corruptibile n̄ h̄z p̄ncipiū
aia nō est generata. ergo non h̄z p̄ncipiū. ¶ Est autē
sciendū q̄ sic p̄mus modus peccat p̄tra p̄ntiaz p̄ce-
dendo a positōe p̄ntis. ita sc̄ds a destructōe p̄sequē-
tis et a positōe antecedētis. p̄z etiā quia hec fallacia
p̄uenit s̄m rōnem p̄oris et posterioris. Cap. 29.

Equit de fallacia s̄m nō cām ut cām. Causa
autē hic d̄z q̄ est in inferēdo cā s̄z q̄ p̄misse sunt
causa conclusōis. ¶ Est ergo fallacia s̄z nō cāz
ut causaz q̄ iter p̄missas ex q̄bus sequit̄ conclusio p̄-
nit aliq̄ p̄positio que nihil ad conclusōe opaf et sic nō
est cā. Tñ ad hoc q̄ fiat fallacia oportet q̄ videat̄ eē
causa q̄d fit per hoc q̄ cōuenit cū alijs p̄positiōibus
que sunt cāe in terminis. Ex hoc autē q̄ p̄positio
que non est causa sumatur ut causa non p̄uenit ali-
qua deceptioni nisi quando ex conclusione reditur ad
p̄missas: quod quidē fit in syllogismis ad impos-
sibile in quibus per hoc q̄ conclusio est impossibilis
ostenditur aliqua p̄missarum impossibilis fuisse:
et ideo hec fallacia non habet fieri nisi in huiusmodi
syllogismis. In syllogismis enim ostensuris in qui-
bus directe aliquid concluditur ad nullum inconue-
niens potest duci respondēs. si sumatur aliqua p̄-
positio que nō est causa conclusōis ac si eēt causa.
¶ Est ergo causa apparentie in hac fallacia conue-
nientia p̄positionis que non est causa cur illis que
sunt cause. Causa v̄o non existentie est defectus ha-
bitudinis debite inter p̄positionem inferentem et
illatam. ¶ Formatur autē s̄m hanc fallaciam pa-
rallogismus hoc modo. putasne vita et anima sunt
idem quo dato procedat sic. anima et vita sunt idē.
mors et vita sunt p̄traria. generatio et corruptio sunt
contraria. sed mors est corruptio. ergo vita est gene-
ratio. ergo vivere ē generari. quod est impossibile.
nam qui vivit non generatur. sed iaz generatus est.
ergo p̄imum fuit impossibile. scilicet q̄ anima et vi-
ta sint idem que accipiebatur in p̄missis. Non se-
quitur quia ista p̄positio anima et vita sunt idem
non fuit causa conclusōis impossibilis. quod ex hoc
patet. quia ea remota adhuc sequitur conclusio. v̄n̄
per hoc q̄ conclusio est impossibilis non potest osten-
di q̄ p̄dicta p̄positio sit impossibilis sed magis
q̄ ista sit impossibilis ex qua sequitur que est ista: mors
et vita sunt contraria. ex huiusmodi enīz falsitate se-
quitur falsitas in conclusione. mors enim et vita nō
sunt contraria. sed opponūtur ut p̄uatiō et habitus
¶ Patet etiam q̄ hec fallacia peccat contra rationē
cause et causati. Cap. 30.

Equitur de fallacia s̄m plures interroga-
tiones ut vnam. Est autē idem s̄m sub-
iectum enunciatio: interrogatio: p̄positio
et conclusio. sed dicitur enunciatio s̄z q̄
significat aliquid simpliciter esse vel non esse. Inter-
rogatio s̄m q̄ sub dubitatione proponitur. P̄positio
s̄m q̄ sumitur ad alterius probatiōe. Conclusio
v̄o s̄m ex alio probatur. et ideo sicut enunciatio est
vna vel plures. ita interrogatio p̄positio et conclu-
sio. Est autē vna interrogatio in qua dicitur v̄n̄
de vno. ut homo est animal vel hō est albus. Enun-

ciatio v̄o plures quando dicunt̄ plura de vno ex qui-
bus fit vnum per accidens. ut sor. est albus et musi-
cus. vel vnum de pluribus. ut sor. et plato sunt albi.
vel plura de pluribus ut sor. et plato sunt albi et musici.
¶ Sciendum est autē q̄ quando plura predican-
tur de vno ex quibus est v̄n̄ per se ē enunciatio vna.
ut cur dicitur homo est animal rationale et mortale
nam ex partibus diffinitionis fit vnum per se quod
est natura speciei. si autē predicantur plura ex qui-
bus fit vnum per accidens. tunc est enunciatio plu-
res. ut cur dicitur sortes est hō alb⁹. ex hoie et albo fit
v̄n̄ per accidēs. ¶ Provenit ergo ista fallacia ex hoc
q̄ ad interrogatiōe que est plures datur vna r̄sio ex
eo q̄ sub vno mō interrogandi p̄ponitur. ut si dicat̄
putasne sor. et plato currit. ex eo enim q̄ semel iter-
rogatur de duobus videtur eē vna interrogatio cū
tamen sint plures. ¶ Causa ergo apparentie in hac
fallacia est vnitas ex parte modi interrogandi. Cau-
sa v̄o nō ex̄tie est pluralitas interrogatiōis. Cap. 31.

Odi v̄o huius fallacie sunt duo. ¶ Prim⁹ mo-
dus est quādo interrogatio ē plures ex eo q̄
vnum de pluribus in singulari predicat̄ vel
ecōuerso. sicut hic putasne homo et asinus sunt ani-
mal rationale. si dicatur non. procedatur sic: homo
et asinus non sunt animal rationale. ergo homo non
est animal rationale. Deceptio hic p̄uenit quia ad
interrogatiōe p̄missam cū sint plures nō est dan-
da vna r̄sio ut dicatur simpliciter sic vel non.
sed plures ut dicatur hō est aial rationale: asinus est
animal rationale vel non est animal rationale. Si-
militer est hic: putasne tu es homo et asinus si dicat̄
non: concludatur sic. ergo tu nō es homo. si dicatur
sic. ergo tu es asinus. Et iterū hic putasne ethyops
ē hō alb⁹. si nō dicat̄: ergo nō ē hō. si sic. ergo est alb⁹.
¶ Secundus modus est quādo interrogatio est plu-
res ex eo q̄ plura subiciuntur vel predicantur in plu-
rali numero sicut hic. putasne mel et fel sunt dulcia.
si nō. p̄cludatur ergo mel nō est dulce. si sic. ergo fel
est dulce. In omnibus enim his nō est danda r̄spō-
sio vna. ¶ Patet ergo q̄ hec fallacia p̄uenit s̄m vnus
et multa. Et hec de fallacijs dicta sufficiant.

Expliciunt fallacie sancti Thome de aquino.

Incipit tractatus de ente et essentia sancti Tho-
me de aquino.

Uia parvus error in principio ma-
gnus est in fine sicut philosophus pri-
mo celi et mundi. Ens autem et essen-
tia sunt que primo in intellectu co-
cipiuntur, ut dicit Augustinus in sua me-
thaphisica. Ideo primo ne ex eorum igno-
rantia errare contingat: ad horum
difficultatem aperiendam dicendum
est quid nomine essentie et entis significetur, et quo-
modo in diuersis inueniuntur, et quomodo se habe-
ant ad intentiones logicas, scilicet genus species et differ-
entias, quia vobis ex compositis cognitionem simplicium
accipere debemus, et ex posterioribus deuenire in po-
ra ut a faciliores incipientes conuenientior fiat di-
sciplina. Ideo ex significatione entis ad significatio-
nem essentie procedendum est.

Quod ens diuiditur dupliciter.
Dicendum est quod sicut in 5° methaphisica, philoso-
phus dicit ens per se dicitur dupliciter,
vno modo quod diuiditur per .x. genera. Alio
modo quod significat propositionum uerita-
tem. Horum autem differentia est, quod secundo modo po-
test dici ens illud de quo affirmatiua propositio for-
mari potest, etiam si illud in re nihil ponat per quem
modum priuationes et negationes entia dicuntur. Di-
cimus enim quod affirmatio est opposita negationi, et
quod cecitas est in oculo, sed primo modo non potest dici ali-
quid quod sit ens nisi quod in re aliquid ponat, unde pri-
mo modo cecitas et huiusmodi non sunt entia. Nomen igitur
essentie non sumitur ab ente secundo modo di-
cto, aliqua enim dicuntur hoc modo que essentiam
non habent, ut patet in priuationibus, sed sumitur
entia ab ente primo modo dicto, unde Boetius in eodem
loco dicit quod ens primo modo dictum est quod significat
essentiam rei. Et quia ut dictum est ens hoc modo di-
ctum diuiditur per .x. genera oportet quod eorum signifi-
cetur aliquid commune omnibus naturis, per quas di-
uersa entia in diuersis generibus et speciebus collo-
catur, sicut humanitas est essentia hominis et sic de
alijs. Et quia illud per quod res constituitur in proprio
genere uel specie est quod significamus per diffinitio-
nem indicantem quod quid est res. Inde est quod nomen entie
a philosophis in nomine quiditatis mutat, et hoc est quod philosophus
7° methaphisica, frequenter nominat quod quid est res, id est hec
per quod aliquid habet esse quod dicitur forma sicut quod per
formam significat perfectio uel certitudo vniuscuiusque
rei, ubi dicit Augustinus in 2° methaphisica, sive hoc enim alio no-
mine natura dicitur accipiendum naturam sicut primum mo-
dum illorum quatuor modorum quos Boetius de duabus
naturis assignat sicut scilicet quod natura dicitur esse illud quod
quocumque modo intellectu capi potest, non enim res intel-
ligibilis est nisi per suam diffinitionem et essentiam, et sic
etiam dicit philosophus 5° methaphisica, quod omnis substantia est natura.
Nomen autem nature hoc modo sumptum videtur significa-
re entiam rei, sicut quod habet ordinem uel ordinationem ad
propria operationem rei, cum nulla res propria destituit
operatione, quiditatis vero nomen sumitur ex hoc quod per
diffinitionem significatur. Sed essentia dicitur sicut quod
per eam et in ea res habet esse.

Sed quia ens absolute et primo dicitur de sub-
stantijs et per posterius et sicut quod de accid-
entibus. Inde est quod essentia proprie et uere est
in substantijs, sed in accidentibus est quodammodo et
sicut quod. Substantiarum vero quedam sunt simplices

et quedam compositae, et in utrisque est essentia, sed in
simplicibus ueriori et nobiliori modo, sicut etiam quod ha-
bent esse nobilius, sunt etiam causa esse eorum que
composita sunt, ad minus substantia prima et simplex
que deus est, sed quia illarum substantiarum essentie
sunt nobis magis occulte, ideo ab essentijs compo-
sitorum incipiendum est ut a faciliores conuenientior
fiat disciplina. In substantijs igitur compositis
forma et materia nota sunt, ut in homine anima et corpus,
non autem potest dici quod alterum eorum tantum essentia
dicatur esse, quod enim materia rei sola non sit essentia
planum est, quia res per suam essentiam cognoscibi-
lis est et in specie ordinatur uel in genere, materia au-
tem non est cognitionis principium, nec sicut eam ad
speciem uel ad genus determinatur, sed sicut id solum
quod in actu aliquid est, neque etiam forma tantum, sed sub-
stantia composita essentia dici potest, quod quidam
asserere conentur. Ex his igitur que dicta sunt patet
quod essentia est id quod per diffinitionem rei significa-
tur. Diffinitio autem substantiarum naturalium non
tantum formam continet, sed etiam materiam, aliter enim
diffinitiones naturales et mathematice non differret
nec etiam potest dici quod materia in diffinitione subst-
antie naturalis ponatur sicut additamentum entie eius
uel ens extra naturam uel essentiam eius, quod hic modus
proprie est accidentibus que essentiam perfectam non ha-
bent, unde oportet quod in diffinitione sua substantiam uel
subiectum recipiant quod est extra generum, patet ergo
quod essentia comprehendit materiam et formam, non ergo
potest dici quod essentia significet relationem que est inter
materiam et formam, uel aliquid superadditum illis, quod
hoc de necessitate esset accidens extraneum a re: nec
per eam res cognosceretur, que omnia essentie con-
ueniunt, per formas enim qua est actus materie mate-
ria efficitur esse actu et hoc aliquid, unde illud quod superad-
uenit non dat esse actu simpliciter materie, sed esse actua-
le sicut accidentia faciunt, ut albedo facit actu album,
unde etiam talis forma acquiri non dicitur generari sim-
pliciter, sed sicut quid, et relinquunt igitur quod nomen entie
in substantijs compositis significat illud quod est ex
materia et forma compositum. Et huic rationi consonat
dictum Boetij in commento predicamento: ubi dicit quod
usque significat compositum, usque enim apud grecos idem
est quod essentia apud nos ut ipsemet dicit in libro de
duabus naturis, Augustinus autem dicit quod quiditas sub-
stantiarum compositarum est ipsa compositio forme
et materie, Boetius etiam dicit super 7° methaphisica, Natu-
ra quam habent species in rebus generabilibus est
aliquod medium, id est compositum ex materia et forma
hec etiam ratio concordat quod esse substantie compo-
site non est tantum forme: nec tantum materie, sed ipsius com-
positi. Essentia autem sicut quod res dicitur esse, unde oportet
ut essentia qua res denominatur ens, non tantum sit for-
ma: nec tantum materia, sed utrumque, quod huiusmodi
esse suo modo sola forma sit causa. Sic enim in alijs
videmus que ex pluribus principijs constituuntur
quod res non denominantur ex altero illorum principio-
rum tantum, sed ab eo quod utrumque complectitur ut pa-
tet in saporibus, quia ex actione calidi digerentis hu-
midus causatur dulcedo, et quod huiusmodi modo calor sit
causa dulcedinis, tamen non denominatur corpus
dulce ex calore sed a sapore, quod calidum et humi-
dum complectitur.

Quomodo materia non quolibet modo sumpta
est indiuiduationis principium.
Sed quod indiuiduationis principium est materia ex

hoc forte videretur sequi qd essentia que materiam complectitur in se simul et formam, sit tamen particularis et non vniuersalis. Ex quo sequeretur vniuersalia diffinitione non habere si essentia est id quod per diffinitionem significatur. Et ideo sciendum est quod materia non quolibet modo accepta est principium indiuiduationis, sed solum materia signata, et dico materiam signatam que sub certis dimensionibus consideratur. hec autem materia in diffinitione hominis in quantum homo non ponitur, sed ponitur in diffinitione socratis si socrates diffinitionem habet. In diffinitione autem hominis ponitur materia non signata, non enim in diffinitione hominis ponitur hoc os et hec caro, sed os et caro absolute que sunt materia hominis non signata, per ergo quod essentia hominis et socratis non differunt nisi secundum signatum, unde Comenius dicit super 7. methaphisicorum quod socrates nihil aliud est quam animalitas et rationalitas que sunt quidditas eius, sicut etiam essentia generis et essentia speciei secundum signatum et non signatum differunt, quibus alius modus designationis sit utrobique, quia designatio indiuidui respectu speciei est per materiam determinatam dimensionibus, designatio autem speciei respectu generis est per diuisionem constitutiuam que ex forma rei sumitur, hec autem determinatio uel designatio que est in specie respectu generis non est per aliquid in essentia speciei existens quod nullo modo in essentia generis sit, imo quicquid est in specie est etiam in genere, ut non determinatum, si enim animal non esset totum quod est homo, sed pars eius non predicaretur de eo, cum nulla pars integralis predicetur de suo toto, hoc autem quod contingat videri potest si inspicatur corpus, secundum quod ponitur pars animalis, et secundum quod ponitur genus, modo enim potest dici eo modo esse genus quo est pars integralis, hoc igitur nomen quod est corpus multipliciter accipi potest, corpus enim sicut quod est in predicamento subest deinde ex eo quod habet talem naturam ut in eo designari possint tres dimensiones, ipse autem tres dimensiones designate sunt corpus quod est in genere quantitatis, contingit autem in rebus ut quod habet unam perfectionem ad alteram etiam perfectionem pertingat, sicut per in homine, qui et naturam sensitivam habet et ulterius intellectiuam, Similiter etiam et super hac perfectionem que est habere talem formam ut in ea possint tres dimensiones designari, potest alia perfectio adiungi ut vita uel aliquid huiusmodi, potest ergo hoc nomen corpus designare rem quandam que habet talem formam ex qua sequitur in ipsa designabilitas trium dimensionum cum precisione ut, scilicet ex illa forma nulla ulterior perfectio sequatur, sed si aliquid aliud superaddit sit propter significationem corporis, et hoc modo corpus erit materialis et integralis pars animalis, quod sic anima erit propter id quod significatum est nomine corporis et superueniens ipsi corpori, ita quod ex ipsis duobus, scilicet anima et corpore, sic ex partibus constituitur animal, potest etiam hoc nomen corpus hoc modo accipi ut significet rem quandam que habet talem formam ex qua possint in ea re tres dimensiones designari quecumque forma sit illa siue ex ea possit puenire alia ulterior perfectio siue non, et hoc modo corpus erit genus animalis, quod in animali nihil est accipere quod in corpore implicite non pertinet, non enim anima est alia forma ab illa per quam in re illa poterunt designari tres dimensiones, et ideo cum dicebatur quod corpus est quod habet talem formam ex qua possint designari tres dimensiones in eo intelligebatur quecumque forma esset illa siue anima esset siue lapideitas, siue quecumque alia forma, et sicut forma animalis implicite in corpore siue in corporis forma pertinet, put corpus est genus eius, et etiam talis est habitudo animalis ad hominem, si enim aliquid noiaret tamen rem talem que habet quandam perfectionem ut possit sentire et moueri per principium in ipso existens cum precisione alteri perfectionis, tunc quecumque alia perfectio ulterius superueniret haberet se ad animal per modum partis et non sicut implicite pertinet in ratione animalis, et sic animal non esset genus

sed est genus secundum quod significat rem quandam ex cuius forma potest puenire sensus et motus quecumque sit illa forma, siue sit anima sensibilis tamen, siue sit anima sensibilis et rationalis simul, sic igitur genus significat indeterminate id totum quod est in specie non enim significat tamen materiam, similiter etiam diuisa significat id totum quod est in specie, et non tamen formam, et etiam diffinitio significat totum, et etiam species, sed diuersimode, quod genus significat totum ut quedam denominatione determinans id quod est materiale in re sine determinatione proprie forme, unde genus sumitur a materia quibus non sit materia, ut patet ex hoc quod corpus dicitur ex hoc quod habet tales perfectiones ut possint in ea designari tres dimensiones que quod perfectio est materialiter se habens ad ulteriorem perfectionem, diuisa vero e converso est sicut quedam denominatione a forma determinata sumpta propter hoc quod de intellectu eius primo sit materia determinata, ut patet cum dicitur animal, illud quod habet animam non enim determinat quod sit, utrum corpus uel aliquid aliud, unde dicitur Aluinus quod genus non est in diuisa sicut pars essentie eius, sed solum sicut ens extra animam siue essentiam, sicut etiam subest de intellectu passionum, et ideo genus non predicatur de diuisa per se loquendo ut dicitur Aluinus, 3. methaphisicorum, et 4. topicorum, nisi forte sicut subest predicatur de passione sed diffinitio siue species comprehendit utrumque, scilicet determinatam materiam quam designat nomen generis, et determinatam formam quam designat nomen diuisionis, et ex hoc patet ratione quare genus et species et diuisa se habent proportionabiliter ad materiam formam et compositum in natura quibus non sint idem cum illa, quod neque genus est materia sed sumitur a materia ut significans totum unde dicimus hominem esse animal rationale, et non ex animali et rationali, sicut dicimus eum esse ex corpore et anima, ex corpore enim et anima dicitur esse homo sicut ex duobus rebus quedam tertia res constituta que neutra illarum est, homo enim neque est anima neque corpus, sed si homo aliquo modo ex animali et rationali dicatur esse non erit sicut res tertia ex duabus rebus sicut intellectus tertius ex duobus intellectibus, Intellectus enim animalis est sine determinatione forme specialis ex primam naturam rei ex eo quod est materiale respectu ultime perfectionis, Intellectus autem huius diuisionis rationalis consistit in determinatione forme specialis ex quibus duobus intellectibus constituitur intellectus speciei uel diffinitionis, et ideo sicut res constituta ex aliquibus non respicit predicationem earum rerum ex quibus constituitur, ita nec intellectus recipit predicationem ex intellectu ex quibus constituitur, non enim dicimus quod diffinitio sit genus uel diuisa, quibus autem genus significet totam essentiam speciei, non tamen oportet ut diuersarum specierum quarum est idem genus ut sit una essentia, quod unitas generis ex ipsa indeterminatione uel in diuisa procedit, non autem ita quod id quod significatur per genus sit una natura numero in diuersis speciebus cui superueniat res alia que sit diuisa determinans ipsum, sicut forma determinat materiam que est una numero, sed quod genus significat aliquam formam non tamen determinate habet uel illam quam determinate diuisa exprimit que non est alia quam illa que indeterminate significabatur per genus, Et ideo dicitur Comenius in 1. methaphisicorum quod materia prima dicitur una per remotionem omnium formarum, Sed genus dicitur unum per compositum forme signate, unde patet quod per additionem diuisionis remota illa indeterminatione que erat causa unitatis generis remanet species diuise per essentiam, et quod ut dictum est natura speciei est indeterminata respectu indiuidui, sicut natura generis respectu speciei, Inde est quod sic id quod est genus potest predicari de specie implicite in sua significatione quibus indistincte totum id quod determinate est in specie, ita etiam id quod est species secundum quod predicatur de indiuiduo oportet quod significet totum quod essentialiter est in indiuiduo sed indistincte, et hoc modo essentia speciei significat nomine hominis, unde homo de se predicatur

Si autem significet natura spei cum p[re]cisione materie. si-
gnate que est p[ri]ncipi[us] idividuati[onis] sic se h[ab]et per
modu[m] p[ar]tis. et hoc mo[do] significat no[m]i[n]e humanitatis.
humanitas eni[m] significat id v[er]u[m] h[om]o est h[om]o. materia au-
t[em] designata no[n] est illud v[er]u[m] h[om]o est h[om]o. et ita nullo mo-
do p[ro]tinet iter illa ex q[uo] b[er] h[om]o q[uo] sit h[om]o. cu[m] igi[ter] hu[m]ani-
tas in suo intellectu icludat t[er]m[in]u[m] ea ex q[uo] b[er] h[om]o h[om]o q[uo] sit
h[om]o. p[er] q[uo] assignatione eius excludit uel p[re]scindit ma-
teria determinata uel designata. et q[uo] p[er] non p[re]dicat
de toto. Inde e[st] q[uo]d humanitas nec de ho[m]i[n]e nec de so-
re p[re]dicat. v[er]u[m] dicit A[n]i[m]i. q[uo]d q[uo]ditas co[m]positi no[n] est ip[s]e
co[m]positu[m] cuius est q[uo]ditas. q[uo]d quis etia[m] ipsa q[uo]ditas sit
co[m]positu[m] sicut humanitas. s[ed] sit co[m]posita no[n] t[er]m[in]u[m] est h[om]o
imo op[er]e q[uo] sit recepta in aliquo q[uo]d est materia desi-
gnata. sed q[uo]d ut dictu[m] est designatio spei respectu ge-
neris est per forma[m]. Designatio aut[em] idividui respe-
ctu spei est per materia[m]. id op[er]e ut no[m]i[n]e significans id
v[er]u[m] natura generis sumit cu[m] p[re]cisione forme determi-
nate p[re]ficietis spei significet p[ar]te[m] material[em] toti[us]: sic
corpus est p[ar]s materialis ho[m]i[n]is. no[m]i[n]e aut[em] significans
id v[er]u[m] sumit natura spei cu[m] p[re]cisione materie designa-
te significat p[ar]te[m] formal[em]. id humanitas significat ut
forma quedam et d[icitu]r q[uo]d est forma totius no[n] q[uo]d quasi su-
peraddita p[ar]tib[us] e[ss]entialib[us]. s[ed] materie et forme. sicut
forma domus superaddit p[ar]tib[us] itegralib[us] eius. s[ed] ma-
gis est forma que est totu[m]. s[ed] forma co[m]plectens et mate-
ria. cu[m] p[re]cisione t[er]m[in]u[m] eor[um] per que nata est materia desi-
gnari. Sic igi[ter] p[er] q[uo] e[ss]entia ho[m]i[n]is significat. hoc no-
me[n] h[om]o. et hoc nomen humanitas. s[ed] diuersimode ut
dictu[m] est. q[uo]d hoc no[m]i[n]e h[om]o significat ea ut totu[m] inq[ui]tu[m]
s[ed] ut p[re]scindit designatione materie s[ed] ip[s]e co[n]tinet
ea et idistincte sicut dictu[m] est q[uo]d genus p[ro]tinet d[omi]niam. et
id p[re]dicat hoc no[m]i[n]e h[om]o de idividuis. S[ed] hoc no[m]i[n]e
humanitas significat ea ut p[ar]te[m] q[uo] nec p[ro]tinet in signi-
ficatione sua nisi id q[uo]d est ho[m]i[n]is inq[ui]tu[m] h[om]o. et p[re]scindit
o[mn]i[um] designatione materie. v[er]u[m] de idividuis ho[m]i[n]is no[n]
p[re]dicat. et p[ro]pter hoc q[ui]q[ue] hoc no[m]i[n]e e[ss]entie i[n]ue[n]it p[re]-
dicatu[m] de re. Dicitur eni[m] socratis e[ss]e e[ss]entia quedam.
et q[ui]q[ue] negatum sicut dicimus q[uo]d e[ss]entia socratis e[ss]e soc.
¶ Quod se h[ab]eat e[ss]entia ad materia[m] generis speciei et
differentie.

¶ Ito q[uo]d significet no[m]i[n]e e[ss]entie in subijs co[m]posi-
tis. Quid e[ss]e[m] quod se h[ab]eat ad r[ati]o[n]e[m] generis.
spei et d[omi]n[i]e. q[uo]d aut[em] cui p[ro]uenit r[ati]o generis uel spe-
ciei uel d[omi]n[i]e p[re]dicat de hoc singulari signato. ip[s]e
le est q[uo]d r[ati]o generis uel spei uel d[omi]n[i]e p[ro]ueniat e[ss]entie s[ed]
q[uo]d per modu[m] p[ar]tis significat ut no[m]i[n]e humanitatis uel
a[n]i[m]alitat[is]. et id dicit A[n]i[m]i. q[uo]d r[ati]o[n]alitas no[n] est d[omi]n[i]a sed
d[omi]n[i]e p[ri]ncipi[us]. et ead[em] r[ati]o[n]e humanitas no[n] est sp[irit]us nec
a[n]i[m]alitas genus. S[ed] etia[m] no[n] p[ot]est dici q[uo]d p[re]dicatur de
h[om]o idividuo. no[n] enim p[ot]est dici q[uo]d r[ati]o generis uel spei uel
d[omi]n[i]e p[ro]ueniat e[ss]entie s[ed] q[uo]d est quedam res existens extra
singula ut platonici ponebat. q[uo]d sic genus et sp[irit]us non
p[re]dicarentur de hoc idividuo. no[n] eni[m] p[ot]est dici q[uo]d so-
sit hoc q[uo]d ab eo sepatu[m] est nec sepatu[m] illud p[ro]ficeret i[n]
cognitione huius singulis signati. et id relinquit q[uo]d r[ati]o
generis uel spei uel d[omi]n[i]e p[ro]ueniat e[ss]entie s[ed] q[uo]d signifi-
cat per modu[m] totius ut no[m]i[n]e ho[m]i[n]is uel a[n]i[m]alis. p[er] ip[s]e
cite et idistincte p[ro]tinet totu[m] hoc q[uo]d in idividuo est. na-
tura uel e[ss]entia sic accepta p[ot]est dupliciter p[re]siderari.
vno modo s[ed] natura uel r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]a. et hec est abso-
luta p[re]sideratio ip[s]ius. et hoc mo[do] nihil est uer[um] de ea
nisi q[uo]d p[ro]ueniat sibi s[ed] q[uo]d huiusmodi. v[er]u[m] quicq[ue] alio
r[ati]o[n]e attribuit sibi falsa est attributio. Verbi g[ra]tia. ho[m]i[n]i
in eo q[uo]d est h[om]o p[ro]uenit r[ati]onale et a[n]i[m]al et alia que in diffi-
nitione eius cadu[n]t. albu[m] uo uel nigr[u] uel qcquid hu-

i[us]modi q[uo]d no[n] est de r[ati]o[n]e humanitatis no[n] co[n]uenit
ho[m]i[n]i inq[ui]tu[m] est h[om]o siue in eo q[uo]d est h[om]o. v[er]u[m] si queratur
utru[m] ista natura sic p[ro]stituta possit dici vna uel plures.
neutr[u]m p[re]cedendu[m] est. q[uo]d utru[m]q[ue] est extra intellectu[m] hu-
manitatis. et utru[m]q[ue] p[ot]est sibi accidere. si enim p[re]litas
e[ss]et de r[ati]o[n]e eius nunq[ue] p[ot]est e[ss]e vna. cu[m] t[er]m[in]u[m] vna sit s[ed]
q[uo]d est in so[re]. s[ed] si vnitas e[ss]et de intellectu et r[ati]o[n]e eius.
t[er]m[in]u[m] e[ss]et vna et ead[em] natura so[re]. et platonis. nec p[ot]est
in plurib[us] plurificari. Alio modo p[re]siderat s[ed] q[uo]d h[om]o
e[ss]et in hoc uel in illo. et sic de ipsa p[re]dicat aliq[ui]d per ac-
cidens r[ati]o[n]e eius in quo est. sicut d[icitu]r q[uo]d h[om]o est alb[us]. quia
so[re]. est alb[us]. q[uo]d quis ho[m]i[n]i no[n] p[ro]ueniat in eo q[uo]d est h[om]o. hec
aut[em] natura duplex h[om]o e[ss]et. vnu[m] in singularib[us]. et aliud in
a[n]i[m]a. et s[ed] utru[m]q[ue] p[re]sequunt[ur] acc[er]tia dicta natura. et sic
in singularib[us] h[om]o multiplex e[ss]et s[ed] diuersitate[m] singu-
laru[m]. et t[er]m[in]u[m] ipsi nature s[ed] sua p[ro]p[ri]a p[re]sideratione. s[ed] ab-
solutam nullu[m] istor[um] e[ss]e debet. falsum est eni[m] dicere q[uo]d
natura hominis i[n]q[ui]tu[m] hui[us] e[ss]et h[ab]eat in hoc singulari
si enim esse in hoc singulari p[ro]ueniret homini inq[ui]tu[m]
est homo non e[ss]et vnqua[m] extra hoc singulare.
S[ed] si p[ro]ueniret ho[m]i[n]i inq[ui]tu[m] est h[om]o non e[ss]et in singulari
nunq[ue] e[ss]et in eo. s[ed] uer[um] est dicere q[uo]d h[om]o inq[ui]tu[m] est h[om]o
h[om]o. s[ed] q[uo]d sit in hoc singulari uel in illo aut in a[n]i[m]a. p[er] er-
go q[uo]d natura ho[m]i[n]is absolute p[re]siderata abstrahit a quo
lib[er] e[ss]et. ita t[er]m[in]u[m] q[uo]d no[n] fiat p[re]cisio alicui[us] eor[um]. Et hec natu-
ra sic p[re]siderata est que p[re]dicat de oib[us] idividuis. no[n]
t[er]m[in]u[m] p[ot]est dici. q[uo]d r[ati]o vniuersalis p[ro]ueniat nature sic acce-
pte. q[uo]d de r[ati]o[n]e v[er]is est vnitas et co[n]itas. nature aut[em]
humane neutr[u]m eor[um] p[ro]uenit s[ed] sua absoluta p[re]sidera-
tion[em]. Si eni[m] co[n]itas e[ss]et de intellectu ho[m]i[n]is. tunc in
quocunq[ue] inueniret hu[m]anitas inueniret co[n]itas. et hoc
falsum est q[uo]d in so[re]. no[n] inuenitur co[n]itas aliq[ui]d. sed qcq[ue]
est in eo idividuat[us] est. s[ed] etia[m] no[n] p[ot]est dici q[uo]d ratio
generis uel speciei accidat nature humane s[ed] illud
esse quod habet in idividuis. q[uo]d no[n] inuenit in idivid-
uis natura humana s[ed] vnitate[m] ut sit vnu[m] q[uo]d p[ro]ueni-
ens cuilibet q[uo]d r[ati]o vniuersal[is] erigit. Reliquis ergo q[uo]d
r[ati]o spei accidit nature humane s[ed] illud e[ss]et q[uo]d h[om]o in intel-
lectu. Ipa eni[m] natura h[om]o e[ss]et in intellectu abstratu[m] ab oi-
bus idividuat[us] et h[om]o r[ati]o[n]e vniuersal[is] ad oia idividua
que sunt extra a[n]i[m]a. p[er] e[ss]ential[is] est similitudo oi-
um et inducens in cognitione inq[ui]tu[m] sunt ho[m]i[n]es. Et ex
hoc q[uo]d tal[is] relatione h[ab]et ad oia idividua intellect[us] ad
inuenit r[ati]o[n]e spei et attribuit sibi. v[er]u[m] dicit Com[en]t[us]. in
p[ri]mo de a[n]i[m]a. q[uo]d intellect[us] est qui facit vniuersalitate[m] in
rebus. hoc etia[m] A[n]i[m]i. in sua metha. s. dicit. Et quauis
hec natura intellecta h[ab]eat r[ati]o[n]em vniuersalis s[ed] q[uo]d
comp[ar]at ad res que sunt extra a[n]i[m]a q[uo]d est vna simili-
tudo oiu[m]. tam[en] s[ed] q[uo]d h[om]o e[ss]et in hoc intellectu uel in illo
est ip[s]e q[uo]d intellecta p[ar]ticularis. et id p[er] defect[us] Co-
men. in 3[er]o de a[n]i[m]a. qui noluit ex vniuersalitate forme
intellecte v[er]itate[m] intellect[us] p[re]cludere. q[uo]d no[n] est vniuersa-
litas illi[us] forme s[ed] hoc e[ss]et q[uo]d h[om]o in intellectu. sed s[ed]
q[uo]d ad res refer[et] ut similitudo reru[m]. sicut etia[m] si e[ss]et vna
status corpea representans multos ho[m]i[n]es co[n]stat q[uo]d illa
imago uel sp[irit]us statue h[ab]et e[ss]e singulare et p[ro]p[ri]a s[ed] q[uo]d e[ss]et
i[n] hac materia. s[ed] h[ab]et r[ati]o[n]e co[n]itatis s[ed] q[uo]d e[ss]et co[n]e rep[re]s-
tatiu[m] pl[ur]iu[m]. Et q[uo]d nature humane s[ed] sua absoluta
p[re]sideratione co[n]uenit q[uo]d p[re]dicat de so[re]. et ratio speciei
no[n] p[ro]uenit sibi s[ed] sua absoluta. s[ed] humane nature p[re]si-
deratione. s[ed] est de accid[er]tib[us] que p[re]sequunt[ur] ea. s[ed] s[ed]
quid[em] esse q[uo]d habet in intellectu. Ideo no[m]i[n]e speciei
no[n] p[re]dicat de so[re]. ut dicat so[re]. est species. q[uo]d de ne-
cessitate accideret: si ratio spei co[n]ueniret homini. s[ed]
esse q[uo]d habet in so[re]. uel s[ed] sua absoluta consideratio-
ne. s[ed] inq[ui]tu[m] est homo. quicquid enim p[ro]uenit ho[m]i[n]i

Inquantū est homo p̄dicat de se, et tamē p̄dicari cō-
uenit generi per se cuius in eius diffinitione ponatur.
P̄dicatio enim est quod dā quod cōplet per actionē in
tellectu cōponētis et diuidētis hīs tñ fundamētū in
re ipsa vnitatē eorū quorū vnū de altero dī. vñ rō p̄-
dicabilitatis pōt claudī in rōne hui⁹ itētōis que est
genus, que sibi per actionē intellect⁹ cōplet. nihilomi-
nus tñ id cui intellectus intētōnē p̄dicabilitatis attri-
buit cōponēs id cū altero nō est ipsa itētō generis,
s; potius id cui intellectus intētōnē generis attribu-
it. sicut quod significat hoc nomie aīal. sic ergo p; quali-
ter eētia uel natura se h; ad rōnē sp̄i. q; rō sp̄i nō
est de illis que pueniūt ei s; suā absolutā p̄sidera-
onē. neq; est de accidētibus que psequūtur ip; s; m eē
quod h; extra aīam ut albedo uel nigredo. s; est de acci-
dētibus que psequūtur eā s; eē quod h; in intellectu. Et
per hūc modū cōuenit sibi rō generis et differentie.

¶ Quomodo essentia est in substantijs separatis
que sunt deus et angelus.

Unc restat videre s; m quē modū sit essentia
in substantijs sepatis. s. in aīa itelligētia et cā p̄-
ma. q; uis autē cause p̄me simplicitatē eēs cō-
cedāt. tñ cōpositionē materie et forme in itelligētias
et in aīas quā nitunt ponere. Quis positionis fuisse
dī. Quicquid auctor libri fontis vite. hoc autē dictis
p̄horū repit eē p̄m. q; eas subas a materia separatas
nomināt et absq; oī materia eē p̄bat. Quis demon-
stratio potissima est ex v̄tute itelligēdi que in eis est.
Eidemus enim formas nō eē itelligibiles in actu
nisi s; m q; separant a materia et a p̄ditionibus eius.
nec efficiūt itelligibiles in actu nisi per v̄tutē sube-
itelligētis s; m q; recipiūt in ea et s; m q; aguntur per
eā. vñ oportet q; in qualibet suba itelligēte sit oīmo-
da imunitas a materia. ita q; neq; hēat materiā p̄e
sui. neq; etiā sit sicut forma ip̄ressa i materia ut ē de
formis materialibus. nec pōt aliq; d̄cere q; itelli-
gibilitatē nō impediāt materia quelibet. s; materia
corp̄alis tñ. Si enim hoc eēt rōne materie corp̄-
lis tñ. cū materia nō dicat corp̄alis nisi s; q; stat s; b
forma corp̄ea. tunc oporteret q; hoc hēat materiā a
forma corp̄ali. s. ip̄edire itelligibilitatē. et hoc nō pōt
eē. q; et ipsa forma corp̄alis actu itelligibilis est. sic
et alie forme s; m q; a materia abstrahūtur. vñ in aīa
itellecīua et in itelligētia nullo modo est cōpositio ex
materia et forma ut hoc mō accipiat materia in eis
sicut in subijs corp̄alib;. s; est ibi cōpositio forme et
eē. vñ in cōmēto. ix. p̄pōnis libri de causis dī. q; itel-
ligētia est hīs formas et eē. et accipit ibi forma p̄ ip̄a
quiditate uel natura simplici. et quod hoc sit planum est
videre. Quicquid enim ita se hñt ad inuicē q; vñam
est cā eē alteri⁹ illud quod h; rōnē cause pōt hñe eē sine
altero s; nō p̄uertit. talis autē inenit hitudo materie
et forme q; forma dat eē materie. et id impossibile est eē
materiā sine aliqua forma. tñ nō est impossibile eē ali-
quā formā sine materia. forma enim nō h; in eo q;
forma dependētā ad materiā. s; si inueniant aliq;
forme que nō p̄nt eē nisi in materia hoc accidit eis
s; m q; sunt distātes a p̄mo p̄ncipio q; est actus p̄mus
et purus. vñ ille forme que sunt p̄pinq;ssime p̄mo p̄n-
cipio sunt forme per se sine materia subsistētes. non
enim forma s; m totū eē suū materia idiget ut dictus
est. et huiusmodi forme sunt itelligēde. et id nō op; ut
eētia uel quiditates harū subarū sint aliud q; ip̄a for-
ma. In hoc ergo differt essentia sube cōposite et sube
simplicis q; eētia sube cōposite nō tñ formā. s; cō-
plectit formā et materiā. Eētia vō sube simplici eē

forma tñ. et ex hoc eāne due alie dīe. et vna ē q; eēt-
tia sube cōposite pōt significari ut totū uel ut p; q; d̄
accidit p̄pter materie designationē. ut dictū est. Et
id nō quolibet mō p̄dicat eētia rei cōposite de ipsa
re cōposita. nō enim pōt dici q; hō sit quiditas sua. s; eēt-
tia simplici que est sua forma nō pōt significari
nisi ut totū cū nihil sit ibi p̄ter formā quasi formā re-
cipiēs. et id quocūq; modo sumat eētia sube simpli-
cis de ea p̄dicat. vñ Alui. dicit q; quiditas simplici eē
ip̄met simplex. q; nō est aliqd aliud recipiēs ip̄a.
Secūda dīa est. q; essentie rerū cōpositarū ex eo q;
recipiunt in materia designata et multiplicātur s; m
diuisionē eius. vñ p̄tingit q; aliqua sint idē sp̄e. et di-
uersa numero. S; cū eētia simplici nō sit recepta
in materia nō pōt ibi eētalis multiplicatio. et id non
oportet ut inueniātur plura idiuīdua vnius sp̄i in il-
lis substantijs s; quorū sunt idiuīdua tot sunt sp̄es
ut Alui. dicit exp̄se. **¶** Quis ergo substantie quāuis
sint forme sine materia. nō tamē inde eis est oīmo-
da simplicitas. nec sunt actus purus. s; hñt p̄mixtio-
nē potētie. et hoc sic p; quicquid enim nō est de. itel-
lectu eētialis quiditatis. hoc est adueniens extra et
faciēs cōpositionē cū eētia. q; nulla eētia sine his
que sunt partes eētie itelligi pōt. Dis autē eētia
uel quiditas itelligi pōt sine hoc q; aliqd itelligat
de eē suo. possum enim itelligere quid est homo ul
fenix. et tamē ignorare an eē habeāt in rerū natura.
ergo patet q; eē est aliud ab essentia uel quiditate. ni-
si forte sit aliqua res cuius quiditas sit ipsum sum-
esse. et hec res nō potest esse nisi vna et p̄ma. q; ip̄ossi-
bile est ut fiat plurificatio alicuius nisi per additō-
nem alicuius differentie. sicut multiplicatur natu-
ra generis in specie. uel per hoc q; forma recipit in
diuersis materijs. sicut multiplicatur natura sp̄i in
diuersis idiuīdijs. uel p; q; vñ est absolutus et aliū
in aliquo receptū. sicut si eēt quidā calor sepatus eēt
aliū a calore nō sepato ex ipsa sua sepatione. Si autē
ponat aliqua res que sit eē tñ ita ut ip̄m eē sit substi-
stens. hoc eē nō recipiet additionē dīe q; iā nō eēt
eē tñ. s; eē et p̄ter hoc forma aliqua. et multomin⁹ re-
cipiet additionē materie q; iā eēt nō subsistēs s; ma-
teriale. vñ reliquit q; talis res q; sit suū eē nō pōt eē
nisi vna. vñ op; q; in qualibet alia re p̄ter eā sit aliū
eē suū. et aliud quiditas ul natura seu forma sua. vñ in
itelligētis op; q; sit eē p̄ter formā. et id dictū est q; in
itelligētia est forma et eē. eē autē quod puenit alicui nō est
cātum ex p̄ncipijs nature sue sicut risibile in hoīe. ul
aduenit ab aliquo p̄ncipio extrinseco sicut lumen in
aere ex influētia solis. nō autē pōt eē q; ip̄s eē sit cātus
ab ipsa forma uel quiditate rei. dico sicut a cā efficiēte
q; sic aliqua res eēt cā suiip̄ius. et aliqua res seip̄a
in eē p̄duceret. quod est ip̄ossibile. ergo op; q; oīs talis
res cui⁹ eē est aliū q; natura sua hēat eē ab alio. et q;
oē quod est per aliud reducit ad id quod est per se. sic ad
cām p̄mā. id op; q; sit aliqua res que sit cā eēndi oīb;
reb;. eo q; ipsa est eē tñ. alias iret in infinitū in cāis
cū oīs res que nō est eē tñ hēat cām sui eē. ut dictus
est. p; ergo q; itelligētia est forma et eē. quod eē h; a p̄-
ente. quod est eē tñ. et hec est p̄ma cā que de⁹ est. oē autē
quod recipit aliqd ab alio est in potētia respectu illius
et hoc quod receptū est in eo est act⁹ ei⁹. ergo op; q; ipsa
forma uel quiditas que est itelligētia sit in potētia
respectu esse quod a deo recipit et illud esse receptū
est per modum actus. et ita inuenitur actus et poten-
tia in itelligētis. non tamen forma et materia nisi
equiuoce. vnde etiam pati recipere subiectus esse.

et omnia huiusmodi que videntur rebus ratione materie plene
 nire equo ce pueniunt subijs intellectualibus et corporali
 bus. ut in tertio de anima Comē. dicit. Et quia
 ut dictū est itelligētie qditas est ipamet itelligētia.
 id qditas ul eēntia eius est ipm qd est ipa et eē suū re
 ceptū a deo est id quo sbsistit in rerū natura. ppter
 hoc a qbusdā huiusmodi sube dicunt cōponi ex quo
 est et qd est. uel ex quo est et eē. ut Boeti⁹ dicit. et q: in
 itelligētis ponit potētia et actus nō erit difficile iue
 nire multitudinē itelligētiarū. qd eēt impossibile si
 nulla potētia in eis eēt. Unde dicit Comē. in 3° de
 aia. q si natura intellectus possibilis esset ignorāta
 nō possem⁹ iuenire multitudinē in subijs separatis.
 Est ergo distinctio earū ad iuicē sūm gradū potētie et
 act⁹ ita q itelligētia supior que plus ppiqua est p^o h3
 plus de actu et min⁹ de potētia. et sic de alijs. et hec cō
 plex in aia humana que tenet ultimū gradū in intel
 lectualib⁹ subijs. Un itellecr⁹ potētia uel ei⁹ se h3 ad
 formas itelligibiles sic materia pma que tenet ulti
 mum gradū in eē sensibili ad formas sensibiles. ut
 Comē. in 3° de aia dicit. et id phus cōparat catabule ra
 se in qua nihil est depictū. et ppter hoc q: inter alias
 subas itelligibiles plus h3 de potētia. id efficit itarū
 ppinq⁹ reb⁹ materialib⁹. ut res material⁹ trahat ad
 picipādū eē suū. ita q ex aia et corpe resultat vnū eē i
 vno cōposito. q̄uis illd eē put est aia nō sit depēdēs
 a corpe et id post istā formā que est aia iueniuntur alie
 forme plus de potētia hntes. et magis ppinq⁹ mate
 rie. Inrātū q eē earū sine materia nō est. in qb⁹ etiā
 inuenit ordo et gradus usqz ad pmas formas elemē
 toz que sunt ppingssime materie. vñ nec aliqz opa
 tionē habēt nisi s3 exigētā qualitātū actinarū et pas
 suarū et alioz quib⁹ materia ad formā disponit.

Quomodo eēntia tripliciter iuenit in rebus.
 Is ergo visis p3 quō essentia inuenitur in di
 uersis. Inuenit aut triplex modus hūdi es
 sentia in subijs. Aliqd enim est sic de⁹ cui es
 sentia est ip3 suū eē. et id inueniuntur aliq pbi dicētes
 q deus nō h3 eēntiā. q: eēntia ei⁹ nō est aliqd q̄ eē ei⁹
 et ex hoc sequit q ipē non sit in genere. q: oē qd est in
 genere oportet q hēat qditatē pter eē suū cū qditas
 aut natura generis aut spēi nō distiguātur sūm rōnez
 nature in illis quoz est gen⁹ ul spēs. s3 eē est in diuer
 sis diuersimode. nec oportet q dicat q deus est eē
 tm̄. ut in errore eoz icidam⁹ qui deū dixerūt eē illud
 eē vniuersale quo q̄libz res formalr est. hoc eniz qd
 deus est hui⁹ cōditionis est ut nulla sibi additio fie
 ri possit. vnde per ipaz suā puritatē est eē distinctū ab
 oī eē. ppter qd in comen⁹. ix. ppōnis libri de cāis dī
 q idstiduatō pme cāe que est eē tm̄ est per purā bo
 nitatē eius. Esse aut eōe sicut in intellectu suo nō iclu
 dit aliquā additionē. Ita nec icludit in intellectu suo
 aliquā p̄cisionē additōis. q: si hoc eēt nihil posset
 itelligi eē in q^o sup eē aliqd addere. Silt etiā q̄uis
 sit eē tm̄. nō op3 q deficiāt ei reliq̄ p̄fectōes uel no
 bilitates. imo h3 oēs p̄fectōes que sunt in oib⁹ gene
 rib⁹. ppter qd p̄fectū simpliciter dī. ut phus et Comē.
 in. 5. metha. dicūt. S3 h3 eas mō excellētorī oibus
 reb⁹. q: in eo oēs vnū sunt. s3 in alijs diuersitatē ha
 bēt. et hoc est q: oēs ille p̄fectōes pueniūt sibi s3 suū
 eē simplex. Sicut si aliqs per vnā q̄litatē posset effi
 cere opatōes oīuz q̄litatū. In illa vna qualitate oēs
 q̄litates hēret. Ita deus in ipō eē suo oēs p̄fectiones
 h3. Secdo mō inuenit eēntia in subijs creatis intelle
 ctualib⁹ in quib⁹ est aliud eē q̄ eēntia ipsoz q̄uis es
 sentia sit sine materia. vnde eē earū nō est absolutus

s3 receptū. et id limitatū et finitū ad capaxitatē nature
 recipiētis. s3 natura ul quiditas earū est absoluta nō
 recepta in aliqua materia. et id dī in li^o de cāis q itel
 ligētie sunt finite supius. et infinite inferi⁹. Sunt eniz fi
 nite q̄tū ad eē suū qd a supiori recipiūt. nō tamē fini
 untur inferius. q: earum forme non limitantur ad
 capaxitatez alicuius materie recipiētis eas. et in ta
 libus subijs non inuenitur multitudo indiuiduoz
 in vna specie ut dictum est. nisi in anima humana
 propter corpus cui vnif. Et s3 indiuiduatio eius ex
 corpe occasionali depēdeat q̄tū ad sui inchoationē
 q: nō acqrit sibi eē ididuatū nisi in corpe cui⁹ est act⁹
 nō tm̄ oportet ut destructo corpe ididuatō peat q: eē
 hēat eē absolutū ex quo acqritū est sibi eē ididuatū ex
 hoc q facta est forma huius corpis illud eē sempre
 manet ididuatū. et id dicit Alui. q ididuatō aiaruz et
 multiplicatio depēdet ex corpe q̄tū ad sui pncipiuz
 s3 nō q̄tū ad sui finē. Et q: in istis subijs qditas nō ē
 idē qd eē. id sunt ordiabiles in p̄dicamēto. et ppter h
 iuenit in eis genus spēs et dīa. q̄uis earū dīe p̄rie
 nobis occulte sint. In reb⁹ enim sensibilib⁹ etiā ipse
 dīe eēntiales nobis ignote sunt. vñ significātur per
 dīas accidētales que ex eēntialib⁹ oriunt. sicut cā si
 gnificat per suū effectū. sicut bipes ponit dīa hoīs.
 Accidētia aut p̄ria subarū imaterialiū nobis igno
 ta sunt. vñ dīe earū nec per se nec per accidens nob
 significari pnt. hoc tm̄ sciēdū q nō eodē modo sumit
 genus et dīa in illis subijs. et in subijs sensibilib⁹. q
 in sensibilib⁹ genus sumit ab eo qd est materiale in
 re. dīa aut ab eo qd est formale in ipsa. vñ dicit Alui.
 in pncipio libri sui de aia. q forma in reb⁹ cōpositis
 ex materia et forma est dīa simplex eius q cōstituit
 ex illa. nō aut ita q ipsa forma sit dīa. sed q: est pnci
 piū dīe. ut idē dicit in sua metha. et dī talis dīa esse
 dīa simplex. q: sumit ab eo qd est ps qditaris rei. s.
 a forma. cū aut sube spūales sint simplices qditates
 nō pōt in eis dīa sumi ab eo qd est ps qditaris. s3 a
 tota qditate. et id in pncipio de aia dicit Alui. q dīaz
 simplicē nō hnt nisi spēs quarū eēntie sunt cōposite
 ex materia et forma. Sumit etiā in eis ex tota essen
 tia sua genus modo tm̄ differēt. vna enim suba sepa
 ta puenit cū alia in materialitate differūt aut ab iui
 eē in gradu p̄fectionis sūm recessum a potēntialitate.
 et accessum ad actū purū. et id ab eo qd sequit illas in
 quātū sunt imateriales sumit in eis gen⁹ sicut itelle
 ctualitas uel aliqd huius. Ab eo aut qd p̄sequitur in
 eis gradū p̄fectionis sumit in eis dīa nobis tamen
 ignota. nec oportet has dīas eē accidētales. q: sunt
 sūm maiorē uel minorē p̄fectionē que nō diuersificāt.
 spēm. gradus enim p̄fectionis in recipiēdo eādē for
 mā nō diuersificāt spēm. sicut albius et minus albus
 in participādo eiusdē generis albedinē. s3 diuersus
 gradus p̄fectionis in ipsis formis uel naturis p̄ci
 patis diuersificat spēm. sic natura procedit per gra
 dus de plātis ad aialia per quedā que sunt media in
 ter aialia et plātas s3 p̄bm in libro de aialib⁹. nec ite
 rū est necessariū ut dīo itellectualiū subarū sit semp
 per duas dīas ueras. q: hoc est ipossibile in oib⁹ re
 b⁹ accidere ut phs dicit in i^o de aialibus. **Tertio**
 modo inuenit eēntia in subijs cōpositis ex materia et
 forma in qb⁹ et eē est receptū et finitū ppter hoc qd ab
 alio eē hnt. et iterū natura ul qditas earū est recepta
 in materia signata. et id sunt finite et supi⁹ et inferi⁹. et in
 eis iā ppter dīsonē materie signate potēntial est mul
 tiplicatio ididnoz in vna spē. et in his subijs q̄lter se
 hēat eēntia ad intēctōes logicas supra dictū est.

Quomodo essentia est in accidentibus.

¶ **U**nc restat videre qualiter sit essentia in acci-
tib⁹. quō aut sit in oibus subijs dictū est. & ga-
ut dictū est essentia est illd qd per diffinitionē
significat: opz q eo mō hēant essentia quo hnt. diffini-
tionē. diffinitionē aut hnt icōpletā. qz nō pnt diffini-
ri nisi ponat subm in eoz diffinitione. & hoc id est. qz
nō hnt in se eē absolutū per se a subo. s; sicut ex foia &
materia relinqtur eē subale qn cōponunt. Ita ex ac-
cidēte & subo relinquit eē accidētale. qn accūs subo
aduenit. & id etiā nec forma subalis cōpletā cēntiaz
h; nec materia. qz in diffinitione forme subalis opz
q ponat illud cuius est forma. & ita diffinitio eius ē
per additionē alicuius. qd extra genus eius est. sic &
diffinitio forme accēntialis. ut etiā in diffinitione aie
ponit corpus a naturali qui p̄siderat aiaz solū in d̄tū
est forma ph̄ysici corp̄is. s; tñ iter formas subales et
accidētales tñ iter est. qz sic forma subalis nō h; per
se eē absolutū sine eo cui aduenit: ita nec illd cui ad-
uenit. s. materia. & id ex p̄iunctione utriusq; relinquit
illud eē in quo res per se subsistit. & ex eis efficiē vnū
per se. ppter qd ex p̄iunctione eoz relinquit essentia q-
dā. vñ forma q̄uis in se p̄siderata nō hēat rōnez cō-
pletā cēntie. tñ est ps cēntie cōplete. s; illud cui adue-
nit accidēs est ens in se cōpletū subsistēs i suo eē. qd
qdē esse naturalr p̄cedit accūs qd supuenit. & id acci-
dēs supueniēs ex p̄iunctione sui cū eo cui supuenit. nō
cāt illud eē in quo res subsistit per qd res est ens per
se. s; cāt quoddā eē scōz. sine quo res subsistēs itelli-
gi pōt eē. sicut p̄mū itelligi pōt sine scōo. nel p̄dicatū
sine subo. vñ ex accēte & subo nō fit vnū per se. s; vnū
per accūs. & id ex eoz p̄iunctione nō resultat essentia q-
dā. sic ex p̄iunctione forme cū materia. ppter qd acci-
dēs neq; rōnē cōplete cēntie h;: neq; ps cōplete cēn-
tie est. s; sic est ens fm qd. ita & cēntiā fm qd h;: s; qz
illud qd d; maxie & v̄issime in quolibet genere est cā
eoz q sunt post i illo genere. sic ignis q ē i genere cali-
ditatis ē cā calozis. i reb⁹ calidis ut i 2° metha. d; id
suba q ē p̄ncipiū i genere entis maxie & v̄issime cēn-
tiā h̄ns. opz q sit cā accētū q scōario & q̄si s; qd rōnē
entis p̄cipiat. qd tñ diuersimode p̄tigit. qz enī ptes
sube sūt materia & forma. id qdā accētia p̄ncipalr cō-
sequunt formā & qdā materiā. forma aut iuenit aliq
cui eē nō depēdet a materia. ut aia itellectual. Ma-
teria vō nō h; eē nisi p formā. vñ i accētib⁹ q p̄sequū-
tur formā ē aliqd qd nō h; coicationē cū materia. ut
itelligere qd nō ē p organū corpale. sic pbat p̄hs in 3°
de aia. Aliq vō ex p̄ntib⁹ formā. sūt q hnt coicationē
cū materia. sicut sētre. s; nullū accidēs p̄sequit ma-
teriā sine coicationē forme. In his tñ accētib⁹ q māz
p̄sequunt iuenit qdā diuersitas. qdā enī accētia p̄se-
quunt materiā s; ordinē que hnt ad formā spālez ut
masclnū & feminū aīalib⁹. quoz diuersitas ad māz
reducit ut d; in 1° metha. vñ remota forma aīalis di-
cta accētia nō remanēt nisi equoce. qdā vō p̄sequunt
materiā s; ordinē que hnt ad formā generalē. & id re-
mota forma spāli adhuc in ea remanent. sic nigredo
entis est in ethyope ex mixtiōe elemētoz & nō ex rō-
ne aie. & id post mortē in eo remanet. & qz vna queq;
res idyuidua ex materia. & collocat in genere ul sp̄e
per suā formā. Ideo accētia que p̄sequuntur materiā
sunt accētia idyuidua. s; que etiā idyuidua eiusdē spe-
ciei differūt ad inicē. Accētia vō que p̄sequunt for-
māz sunt p̄prie passiōes uel generis ul sp̄ei. vñ inue-
niūtur in oibus p̄cipatib⁹ naturā generis uel sp̄ei.
sicut risibile p̄sequit in hōie formā q̄risus. p̄tigit ex

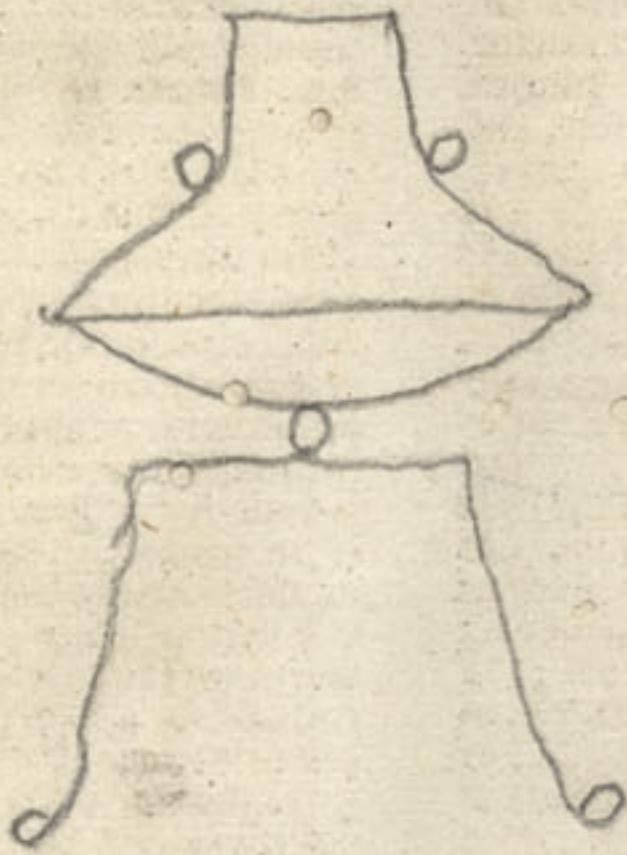
aliq̄ p̄p̄hensioe aie hōis. ¶ Sciēdū etiā est q̄ aliq̄si
accētia ex p̄ncipijs cēntialib⁹ cānt s; actū p̄fectū sic
caloz in igne qui semp actu est calidus. Aliq̄ vō fm
ap̄titudinē tñ. s; cōplemētū accipiūt accētia ex agē-
te exteriori. sic dyaphoneitas in aere. que cōplet per
corp⁹ lūcidū exteri⁹. & in talib⁹ aptitudo est accūs ise-
pabile. s; cōplemētū qd aduenit ex aliquo p̄ncipio qd
est ex cēntiā rei uel qd nō itrat p̄stitutionē rei est sepa-
bile: sicut moueri & huiusmodi. ¶ Sciēdū est etiā
q̄ in accētibus alio modo sumit gen⁹: d̄ia: & sp̄es q̄s
in substāijs. qz enī in substāijs ex materia & forma
subali efficiē per se vnū. vna qdā natura ex eoz p̄iū-
ctiōe resultat que p̄prie in p̄dicamēto sube colloca-
tur. Id in subijs nomia cōcreta que cōpositū signifi-
cāt p̄prie in genere eē dicūtur. sic genera uel sp̄es. ut
hō ul aīal. Id aut forma ul materia est in p̄dicamē-
to hoc mō nisi per reductionē. sic p̄ncipia in genere
p̄dicamētoz eē dicūtur. s; ex accēte & subo nō fit vnū
per se. Un nō resultat ex eoz p̄iunctiōe aliqua natura
cui itētio generis uel sp̄ei possit attribui. vñ noia ac-
cidētales p̄retive dicta nō ponūtur in p̄dicamēto. si-
cut sp̄es uel genera. ut albū uel musicū. nisi per redu-
ctiōnē s; solū s; q̄ abstracta significant. ut albedo uel
musica. Et qz accidētia nō cōponunt ex materia et
forma. id nō pōt in eis sumi genus a materia & d̄ia
a forma sicut in subijs cōpositis. s; opz ut p̄mū gen⁹
sumat ex ipso mō cēndi fm q̄ ens diuersimode fm
p̄us & posterius de. r. generib⁹ p̄dicat. sicut d; quāti-
tas ex eo q̄ est mēsurā sube. & qualitas fm q̄ est diffi-
nitio sube. & sic de alijs fm ph̄m in 9° metha. Dif-
fētētie vō in eis sumunt ex diuersitate p̄ncipioz ex
qbus cānt. Et qz p̄prie passiōes ex p̄p̄ijs p̄ncipijs
subi cānt. id subm ponit in diffinitione eoz loco dif-
fētētie si in abstracto diffiniant fm q̄ sunt p̄prie in ge-
nere. sicut d; q̄ simitas est nasi curuitas. s; ecōuerso
eēt si eoz diffinitio sumeret fm q̄ p̄retive dicūtur.
sic enī subiectū in eoz diffinitione poneretur sicut
genus. qz tūc diffinirētur per modū subarū cōposita-
rū in quib⁹ rō generis sumit a materia. sicut dicim⁹
q̄ simū ē nasus curuus. s; etiā ē si vnū accidēs alte-
ri⁹ accētis p̄ncipiū sit. sic p̄ncipiū relatiōis est actio
& passio & q̄stitas. & id s; hoc diuidit p̄hs relationē
in. 5. metha. S; qz p̄p̄ia p̄ncipia accētū nō semp
sunt manifesta. id q̄q; sumim⁹ d̄ias accētū ex
eoz effectib⁹ sic p̄gregatiū & disgregatiū dicuntur
d̄ie coloris que cānt ex abundantia ul paucitate lu-
cis ex qua diuerse sp̄es coloris cānt. Sic ergo patet
quō cēntia est in subijs & accidētib⁹. & quō in substan-
tijs cōpositis & simplicib⁹. & quō intentiones logice
vniuersales in eis iueniūtur. Excepto p^o qd est infi-
nite simplicitatis cui nō cōuenit rō generis ul sp̄ei.
& per p̄ns nec diffinitio ppter suā simplicitatem in
quo sic finis & conseruatio huius sermonis. Amen.

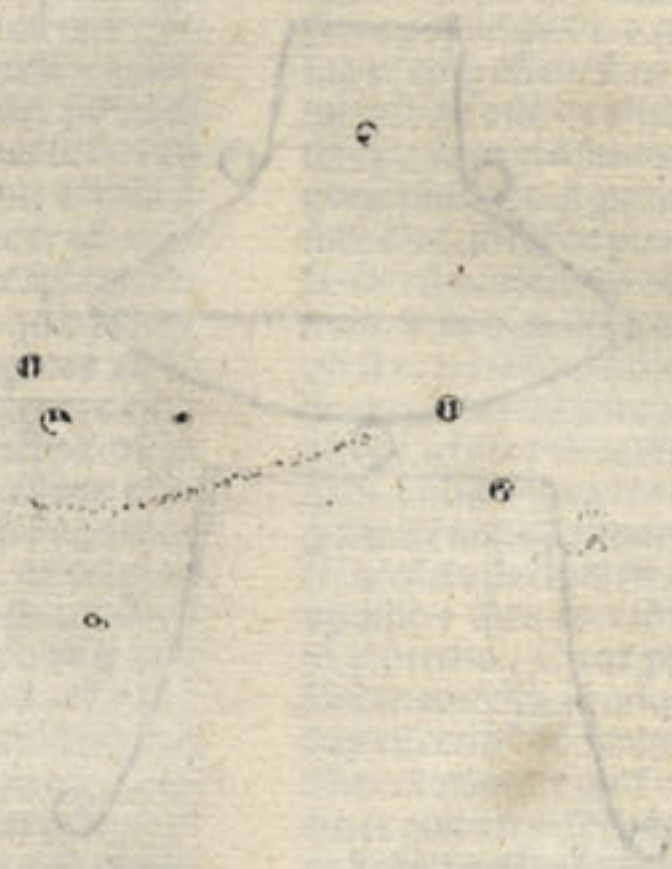
In hoc uolumine habes summulam Nicolai de or-
bellis vna cum textu Petri hispani: deinde passus
frāscisci mayronis: & tria p̄ncipia Antonij andree
& formalitates Boneti & Scoti: necnon fallacias
sancti Thome ac tractatū de ente & essentia. qui im-
pressus est Venetijs per Bernardinū de choris de
Cremona & Simonē de Luero. Die 7° mensis no-
uēbris. 1489.

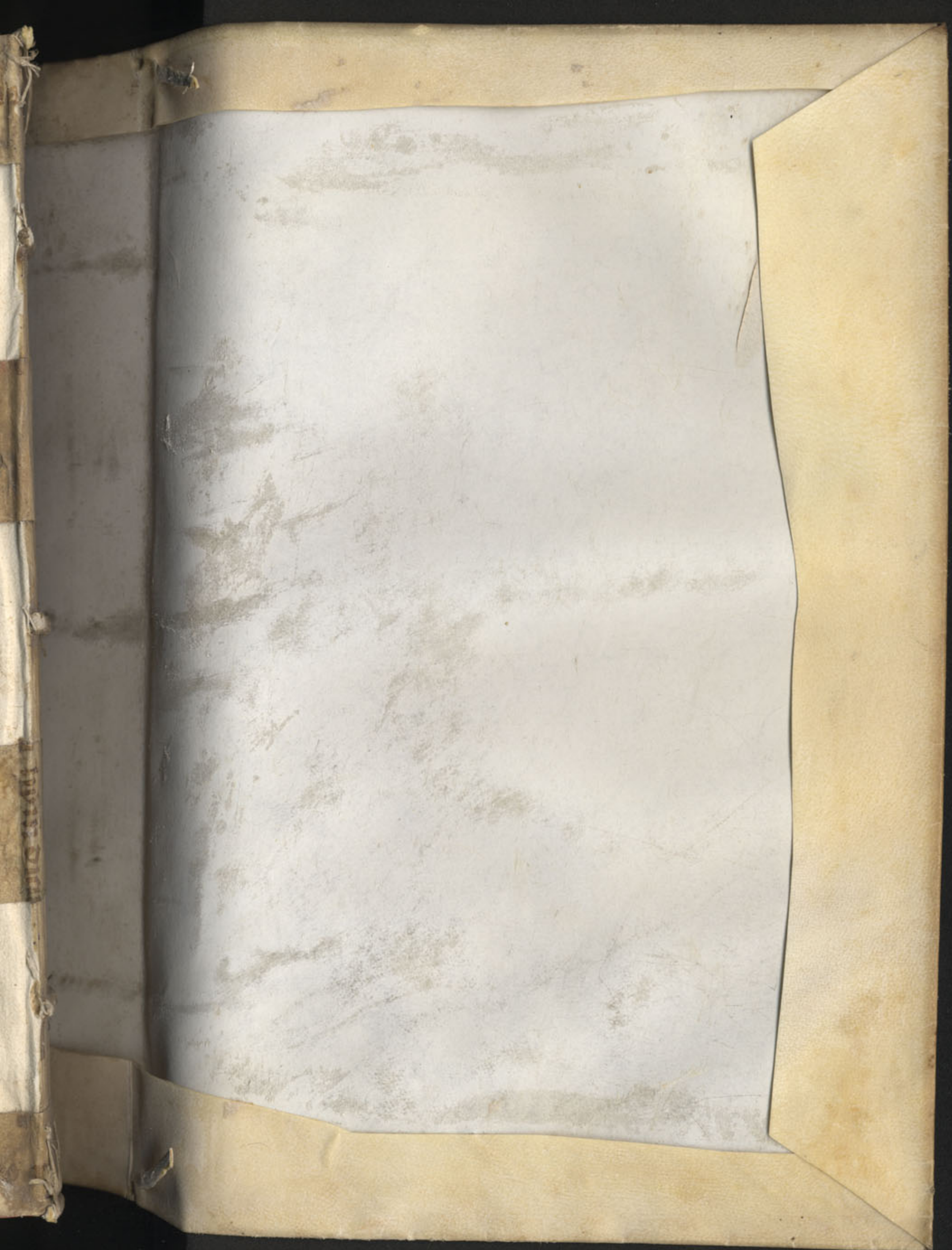
Registrum

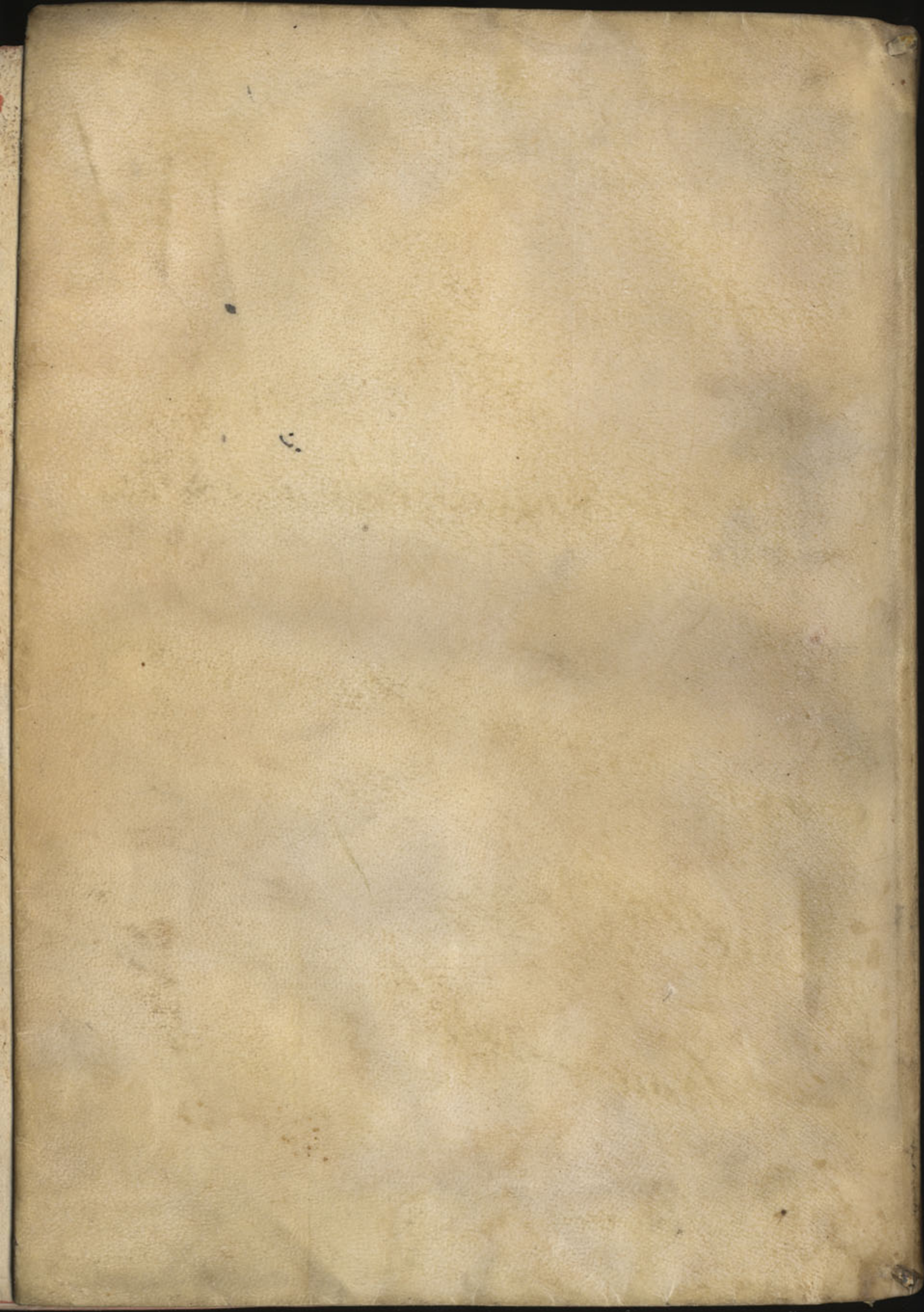
4 4 4 4 4 4 3 3 3 4 4 4 4 4 5 3 3 4
a b c d e f g h i k l m n o p q r s

Antoni. ...
Super tota ...
in ...

R
38
10